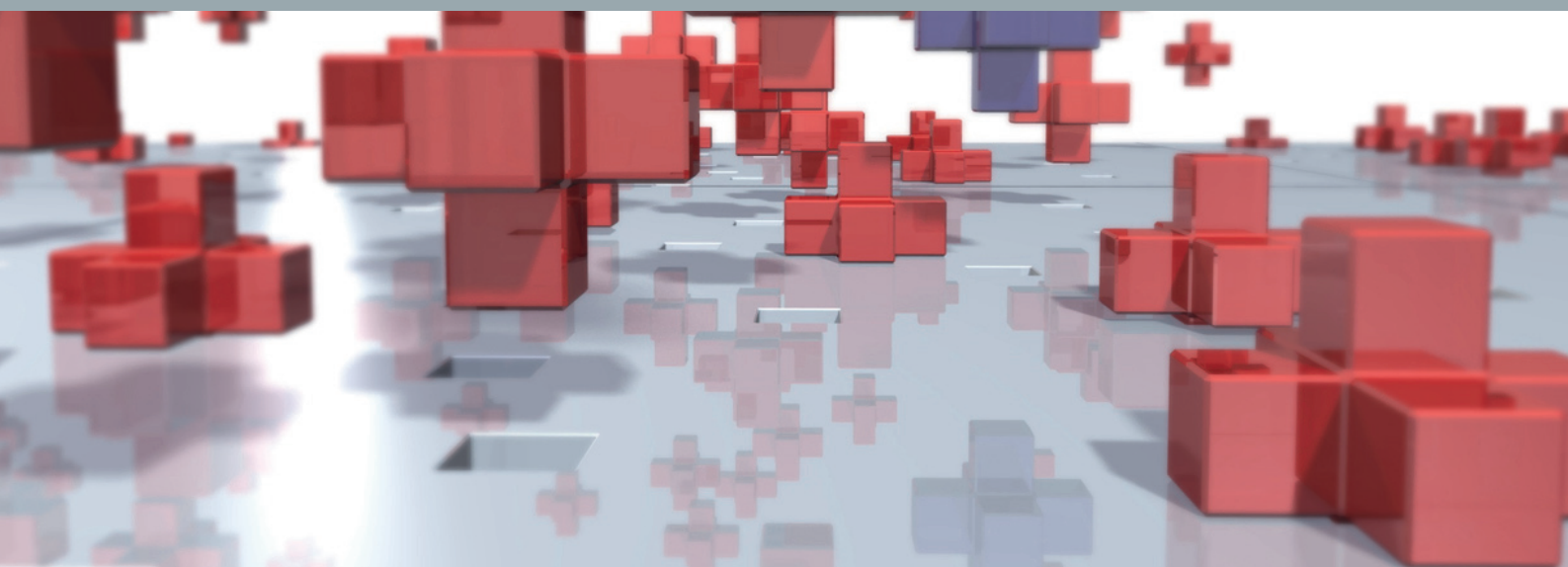

Bestemmingsplan Recreatiepark Euverem
Gemeente Gulpen-Wittem
Bijlagenboek

Bestemmingsplan Recreatiepark Euverem

Gemeente Gulpen-Wittem

Bijlagenboek

Rapportnummer:	P00401_bijlagenboek
Datum:	13 mei 2019
Opdrachtgever:	Platform Allround
Initiatiefnemer:	Compact Leisure Investment B.V.
Projectteam BRO:	Joost van der Aa, Noud van der Heijden, Renze van Och, Sjeff van der Sterren, Jochem Rietbergen
Trefwoorden:	Recreatiepark, Gulpen, herstructurering, landschappelijke inpassing
Bron foto kaft:	Hollandse hoogte 3

BRO
Hoofdvestiging
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
E info@bro.nl

Recreatiepark Euverem

Inhoudsopgave

Bijlagen bij toelichting	3
Bijlage 1 Landschappelijk inpassingsplan	4
Bijlage 2 Advies kwaliteitscommissie provincie Limburg	47
Bijlage 3 Berekening compensatieopgave	55
Bijlage 4 Aanmeldingsnotitie m.e.r.	57
Bijlage 5 Quickscan Flora en fauna	73
Bijlage 6 Nader onderzoek Flora en fauna	108
Bijlage 7 Nader onderzoek Bosuil	138
Bijlage 8 Projectplan vakantiepark Euverem	148
Bijlage 9 Waterparagraaf	205

Bijlagen bij toelichting

Bijlage 1 Landschappelijk inpassingsplan

Landschapsplan recreatiepark Euverem te Gulpen Gemeente Gulpen-Wittem

Titel rapport:	Landschapsplan recreatiepark Euverem te Gulpen
Datum:	02-05-2019
Projectnummer:	P00401
i.o.v.:	Platform Allround
Projectteam BRO:	Renze van Och Sjef van der Sterren
Bron kapt:	BRO

BRO Boxtel

Bossheweg 107

5282 WV Boxtel

T +31 (0)411 850 400

E info@bro.nl

B | Я O
Ruimte | om *in* te leven

Inhoudsopgave

Huidige situatie **4**

Ligging en begrenzing gebied	4
Landschappelijke staat	4
Het Geuldal	4
Plateau van Margraten	4
Huidige situatie	6
Analyse Ruimtelijke structuur	6
Analyse Hoogtekaart	6
Huidige ruimtelijke verdeling	6

Planvoornemen **10**

Vigerend bestemmingsplan / planologische wijzigingen	10
--	----

Landschapsplan en LKM **14**

Limburgs kwaliteits menu	14
Toepassing gemeentelijke kwaliteitsmenu	14
Berekening compensatieplicht	14

Inrichtingsvisie **16**

Landschap	16
Beplantingsplan	21
Toelichting beplantingsplan	21
Parkeeropgave	38
Ecologische aspecten	38
Vleermuis	38
Huiszwaluw	38
Das	38

Huidige situatie

Ligging en begrenzing gebied

Het plangebied betreft de locatie Euverem 52 in het gelijknamige buurtschap Euverem, ten zuidwesten van de kern Gulpen (gemeente Gulpen-Wittern). Het plangebied bestaat uit het bestaande bungalowpark De Euverem en de beoogde uitbreidingslocatie van het bungalowpark. De uitbreidingsgronden zijn momenteel in bezit van de initiatiefnemer. De locatie bestaat uit de kadastrale percelen B 5724, 6549, 6548, 5969 en 6777. Het totale oppervlak beslaat ca. 9,9 ha.

Landschappelijke staat

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in Nationaal landschap Zuid-Limburg. Het nationaal landschap is onder te verdelen in een aantal deelgebieden. De deelgebieden zijn gedefinieerd door natuurlijke fysieke grenzen die gevormd zijn door diverse landschapstypen. Het plangebied ligt op de grens van het Geuldal en het Plateau van Margraten, waarvan grotendeels in het Geuldal.

Het Geuldal

Een gebied dat zich kenmerkt door grote hoogteverschillen, deze in combinatie met de zuidelijke ligging en kalkrijke bodem zorgt voor een uniek voorkomen van flora en fauna. Veel voorkomende landschapselementen rond het plangebied zijn o.a. de scheerheggen, fruitgaarden en graften. Het unieke karakter heeft ervoor gezorgd dat het Geuldal zich vanaf de 19e eeuw tot aantrekkelijk toeristisch gebied heeft ontwikkeld.

Plateau van Margraten

Het gehele plateau heeft een glooiend karakter. Het wordt daarnaast gekenmerkt door de grote oppervlakten aan gesloten hellingbos en de opmerkelijk grote oppervlakten aan boomgaarden. Rond de dorpskernen zijn nog relatief veel hoogstamboomgaarden te vinden. Het hoogteverschil zorgt ervoor dat vanaf hoger gelegen locaties het mogelijk is om naar het lager gelegen dal te kijken.

Andere betekenisvolle landschapsstructuren is hier het goeddeels ongeschonden cultuurhistorisch waardevolle infrastructurele netwerk. Bestaande uit een netwerk van o.a. landweggetjes en holle wegen. ¹

¹ <http://www.handvatnationaallandschap.nl>

Figuur 1.1: (Globale) ligging plangebied

Huidige situatie

Het bungalowpark bestaat in de huidige situatie uit circa 94 bungalows en een centrale voorziening nabij de hoofdingang van het park. De bungalows en de centrale voorziening zijn sterk verouderd en voldoen niet meer aan de huidige eisen en wensen die worden gesteld aan een recreatiepark. De foto's op volgende pagina illustreren de huidige situatie

Analyse Ruimtelijke structuur

In figuur 1.2 is door middel van morfologische reductie de ruimtelijke structuur van het plangebied blootgesteld. Te zien is waar zich de massa in de vorm van opgaand groen vormt. Op deze manier zijn er drie verschillende karakters in dichtheid te onderscheiden, welke ieder hun eigen ruimtelijke kenmerken hebben:

- Gesloten deel waarin grote kronen domineren en zorgen voor een bosrijk karakter. Bomen zijn hier geclusterd een veelvuldig aanwezig.
- Semi-open deel, bomen staat verder uit elkaar en er ontstaan open ruimtes.
- Open deel, de aangewezen uitbreidingslocatie is geheel open en vervult momenteel een agrarische functie.

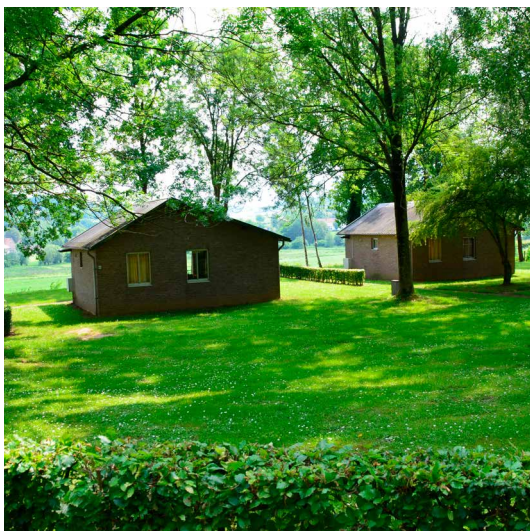
Grofweg is er een gradiënt in dichtheid te onderscheiden welke de ruimtelijke compositie van het terrein bepaald. Lopende van open (zuidwest) naar gesloten (noordoost).

Analyse Hoogtekaart

Figuur 1.3 laat gedetailleerde hoogtegegevens zien van het landschap nabij het plangebied. Hierin zijn de verschillende deelgebieden van het Nationaal Landschap te onderscheiden. Deze zijn onder te verdelen in: dal (groen), hellingen (geel) en plateau (rood). Het plangebied is gelegen in het overgangsgebied tussen dal en plateau en raakt deze deels. Het resultaat van de vele deelgebieden die in een relatief klein areaal waar te nemen zijn is dat de fysieke overgangen diffuus zijn en slecht te herkennen. Meer bepaald houdt dit in dat de fysieke overgangen binnen het plangebied nauwelijks zijn waar te nemen.

Huidige ruimtelijke verdeling

De combinatie van bevindingen uit de ruimtelijke structuuranalyse en de hoogtekaart maken duidelijk welke ruimtelijke verdeling er bestaat in de huidige situatie (figuur 1.4). In het geval van Euverem is in figuur 1.6 een schema gepresenteerd waarin de opbouw van het landschap en de bijbehorende landschapselementen langs elkaar zijn gezet. Dit principe geprojecteerd op het plangebied laat zien dat daar een winst te behalen valt en de huidige situatie hier niet optimaal op aansluit. De toekomstige ruimtelijke verdeling (figuur 1.5) zal op basis van landschapskarakteristieken plaatsvinden en leidend zijn in het ontwerp, om op deze manier een park tot stand te laten komen dat aansluit bij de landschappelijke ondergrond.

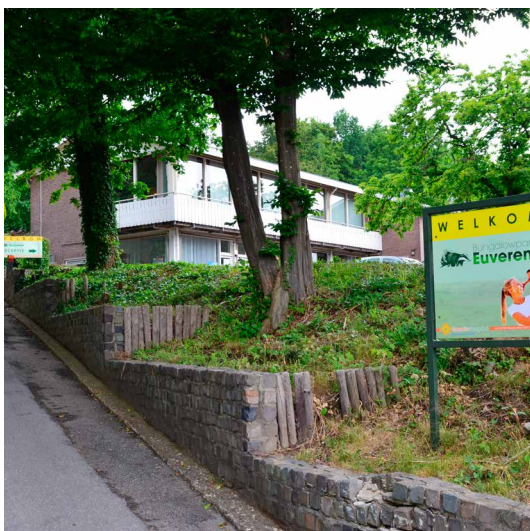
Zicht vanuit park ontsluiting naar recreatiewoning

Doorzicht vanuit recreatiepark naar landschap

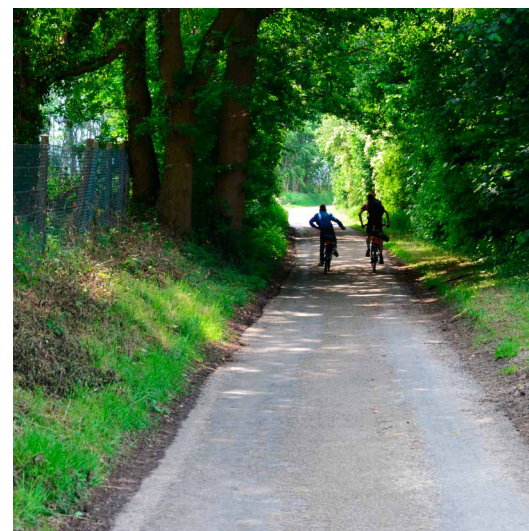
Informele paden

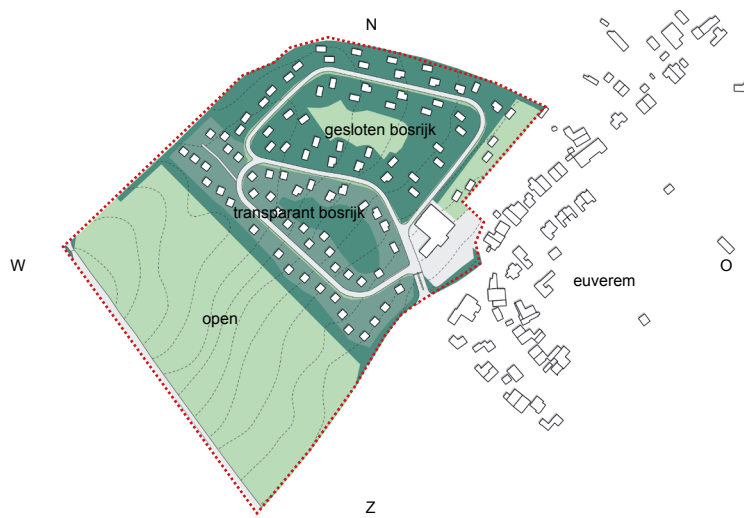
Zicht vanaf de entree op het ontvangstgebouw

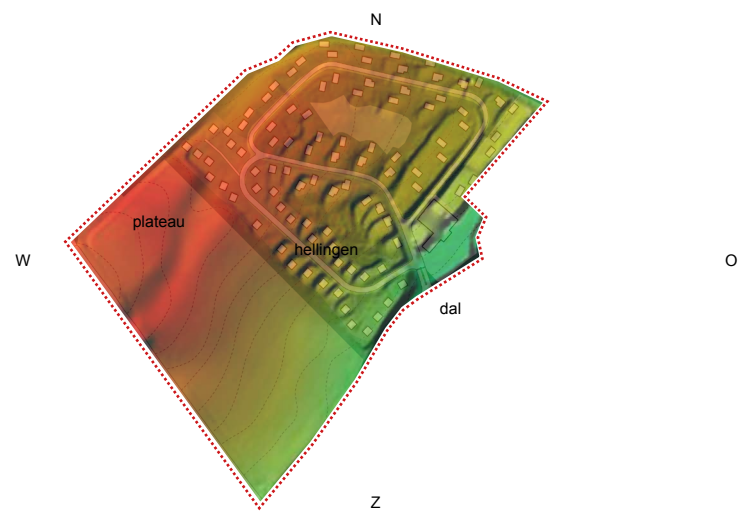
Zicht vanuit entree naar buurtschap

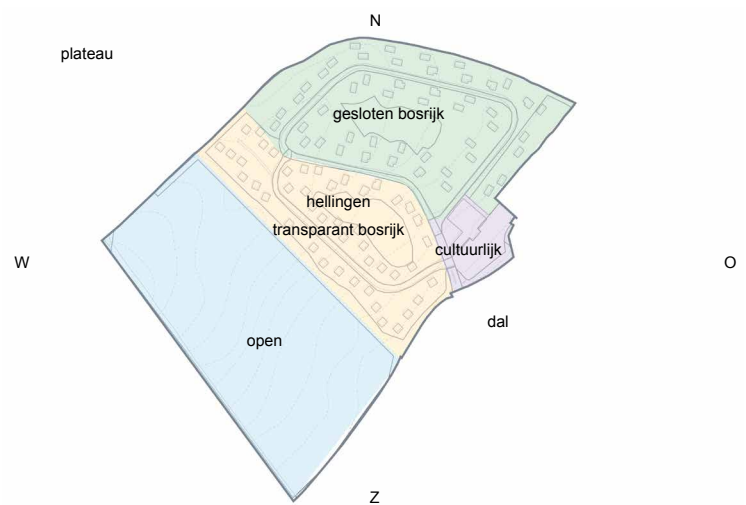
Oude Luikerweg

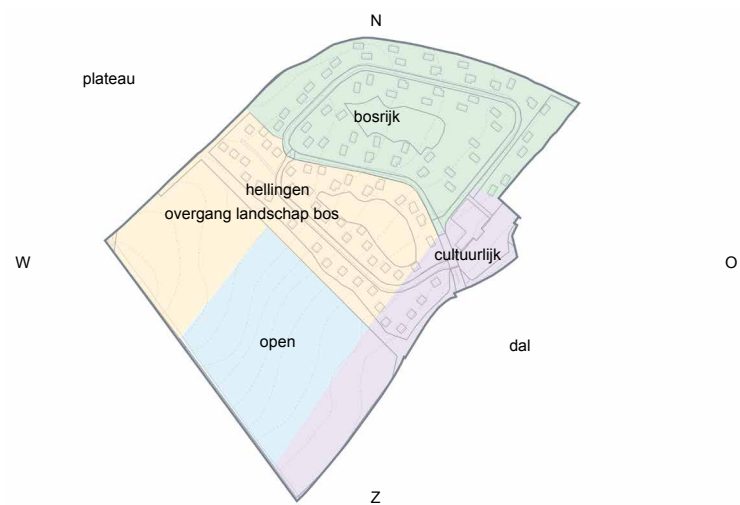
Figuur 1.2: Ruimtelijke structuur

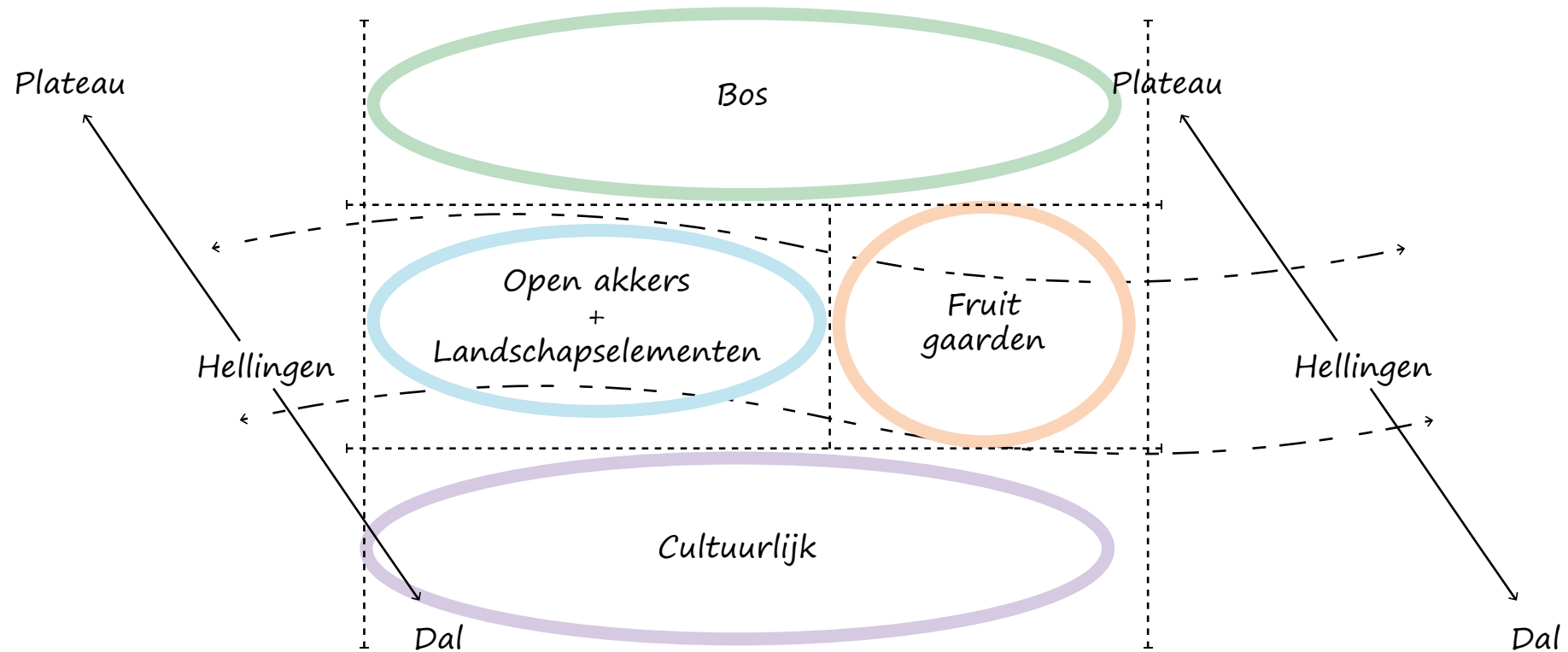
Figuur 1.3: Hoogtekaart (bron AHN) Geomorfologische structuren

Figuur 1.4: Huidige ruimtelijke verdeling

Figuur 1.5: Gewenste ruimtelijke verdeling op basis van landschapskarakteristieken

Figuur 1.6: Opbouw landschap en bijbehorende elementen

Planvoornemen

Zoals beschreven bestaat de huidige situatie van het plangebied feitelijk uit twee delen: het bestaande bungalowpark De Euverem en de uitbreidingslocatie naastgelegen weide. Het bungalowpark heeft een oppervlakte van ca. 5,9 ha. en bestaat uit 94 bungalows en een centrale voorziening nabij de hoofdingang van het park. De bungalows en de centrale voorziening zijn sterk verouderd en voldoen niet meer aan de huidige eisen en wensen, die door gebruikers worden gesteld aan een recreatiepark. (te zien op de foto's uit het veldbezoek) De verouderde uitstraling leidt tot o.a. verloederding, waardoor er in de huidige situatie geen sprake is van voldoende ruimtelijke kwaliteit. De uitbreidingslocatie ligt aan de westzijde van het bungalowpark. Dit gebied heeft een oppervlakte van ca. 4,1 ha. en bestaat in de huidige situatie uit landbouwgrond in de vorm van grasland.

Initiatiefnemer is voornemens de herontwikkeling van bungalowpark De Euverem te realiseren volgens het concept; modernisering, uitbreiding en inpassing in de natuur. Curios, dat de exploitatie van het park zal verzorgen, is een relatief jong bedrijf in de recreatiebranche en biedt volgens een hotelconcept overnachtingen aan op vakantieparken. Op een Curios vakantiepark verblijven gasten in stijlvolle, luxe accommodaties in een rustige en groene omgeving waarbij full service wordt aangeboden (zie figuren op volgende pagina). Het bungalowpark wordt in haar huidige vorm geherstructureerd en gemoderniseerd. De bestaande hoofdstructuur van het park blijft daarbij bestaan. De huidige bungalows worden vervangen door circa 180 luxe bungalows.

De nieuwe, luxe bungalows zullen door het gebruik van natuurlijke materialen qua sfeer en uitstraling opgaan in de omgeving en passen bij het exclusievere karakter van Curios vakantieparken. In navolgende figuren geven een impressie van de ontwikkelingsvisie van het bungalowpark en de verschillende type bungalows.

Vigerend bestemmingsplan / planologische wijzigingen

Op de gronden van het plangebied rust de bestemming: 'Recreatie-Verblijfsrecreatie' met een (ruim) bouwvlak en maatvoeringseisen. Daarnaast geldt de dubbelbestemming 'Waarde – Landschapselement' en de functie-/ gebiedsaanduidingen 'groen', 'bedrijfswoning', 'specifieke vorm van recreatie – bungalowpark Euverem' en 'milieuzone – bodembeschermingsgebied'. De voor 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie – bungalowpark Euverem' aangewezen gronden zijn bestemd voor een recreatieve verblijfsaccommodatie in de vorm van een bungalowpark, dagrecreatie voorzieningen, groepsaccommodaties, ondergeschikte horeca, onderschikte detailhandel, waterhuishoudkundige en landschappelijke ontwikkeling en dergelijke. Binnen het bouwvlak is het mogelijk recreatiewoningen, bedrijfswoningen (maximaal 2) en gebouwen ten behoeve van voorzieningen op te richten. De maximale goothoogte voor vakantie- en bedrijfswoningen bedraagt 4,5 meter en de maximale bouwhoogte 7,5 meter. Het bebouwingspercentage van het bouwvlak bedraagt ten hoogste 15%.

Het oprichten van vakantiewoningen, bedrijfswoningen en gebouwen is alleen toegestaan als de realisatie en

instandhouding van de landschappelijke inpassing conform het inrichtingsplan is gewaarborgd. De voorgenomen herontwikkeling past binnen de gebruiksdoeleinden van de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' en binnen een groot deel van de bouwmogelijkheden. Echter wordt de voorgeschreven maximale goothoogte van 4,5 meter en maximale bouwhoogte van 7,5 meter voor een deel van de recreatiewoningen overschreden. Het betreft gedeeltelijke verhogingen in sommige typen recreatiewoningen, tot maximaal 8,5 meter. Daarnaast wordt de maximum goot- en bouwhoogte voor het nieuwe voorzieningengebouw (7,5 meter) nipt overschreden; deze worden maximaal 8,5 meter. Wel voldoet het nieuwe plan aan het bepaalde maximum bebouwingspercentage van het bouwvlak (15%). De landschappelijke inrichting van het park wijkt af van het inrichtingsplan, zoals opgenomen in het vigerende bestemmingsplan, omdat er sprake is van een nieuw initiatief met een nieuwe indeling. De realisatie van dit inrichtingsplan betreft een voorwaardelijke verplichting bij de ontwikkeling van het park en het bouwen van nieuwe recreatiewoningen en andere gebouwen. Slechts in vier opzichten is het initiatief in strijd met het vigerende bestemmingsplan, namelijk:

- Maximum hoogten voor een beperkt deel van de recreatiewoningen;
- Maximum hoogten voor het voorzieningengebouw;
- Maximum hoogte voor enkele bouwwerken ten behoeve van bescherming van de ecologische waarden;
- Afwijking van de inrichting en landschappelijke inpassing zoals voorgeschreven volgens de voorwaardelijke verplichting.

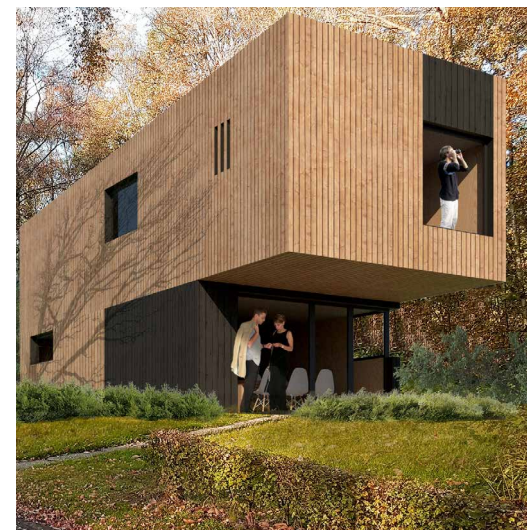
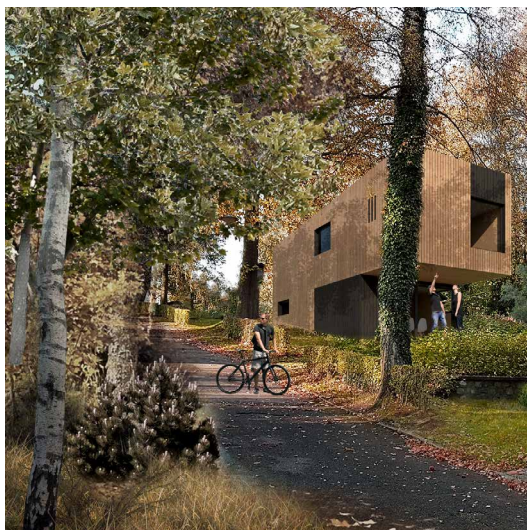
Hoofdgebouw (bron: 2by4 Architects)

Zwaluwtil (bron: 2by4 Architects)

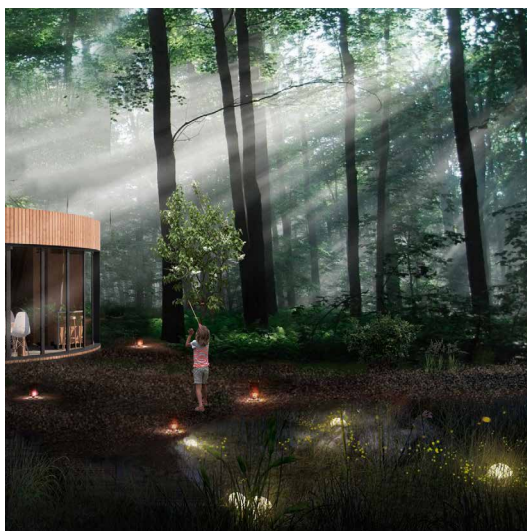
Forest house (bron: 2by4 Architects)

Hill house (bron: 2by4 Architects)

Round house (bron: 2by4 Architects)

Valley house (bron: 2by4 Architects)

Topografische beeld van de nieuwe situatie (bron: 2by4 Architects)

Landschapsplan en LKM

Limburgs kwaliteits menu

Doel van het Limburgs Kwaliteitsmenu is om gemeenten en provincie een instrumentarium in handen te geven om noodzakelijke of wenselijke ontwikkelingen in het buitengebied te kunnen combineren met gewenste kwaliteitsverbetering. Om dit doel te bereiken hebben gemeenten het kwaliteitsmenu op gemeentelijk niveau uitgewerkt tot het gemeentelijk kwaliteitsmenu (GKM) en in het gemeentelijke beleid, de structuurvisie, vastgelegd.

Het Limburgs Kwaliteitsmenu (LKM) stelt regels voor het bouwen in het buitengebied in Limburg. Het LKM geldt voor alle 'rode ontwikkelingen' zoals woningbouw, een bedrijfsuitbreiding etc. Dergelijke ontwikkelingen zijn alleen mogelijk indien een kwaliteitsverbetering van datzelfde buitengebied plaatsvindt. Enerzijds gaat het hierbij om het creëren van een ruimtelijke kwaliteitsverbetering op de plek van de ingreep, bijvoorbeeld afbraak van detonerende bebouwing en/of een harmonieuze inpassing in de landschappelijke structuur. Anderzijds is het beleid gericht op het realiseren van een kwaliteitsverbetering in groter verband in vorm van bijvoorbeeld de aanleg van nieuwe natuur of landschapselementen.¹

Uitgangspunt van het LKM is dat het buitengebied van Limburg, het landschap, de natuur maar ook de cultuurhistorie behouden moet worden en waar mogelijk versterkt en verbeterd.

¹ <http://kwaliteitscommissielimburg.nl/>

Toepassing gemeentelijke kwaliteitsmenu

In de intergemeentelijke structuurvisie Gulpen-Wittem is het gemeentelijke kwaliteitsmenu verder gespecificeerd en vermeld hoe invulling te geven aan dergelijke ontwikkelingen in het buitengebied. De beoogde ontwikkeling van het recreatiepark betreft gebiedseigen recreatie en toerisme volgens kaders gemeentelijk kwaliteitsmenu. Deze vermeldt dat de ontwikkeling van bungalowparken enkel mogelijk is door het leveren van maatwerk oplossingen.

De kwaliteitsbijdrage bij deze ontwikkeling bestaat uit kwaliteitsverbeterende fysieke en compenserende maatregelen. Van toepassing is de landschappelijke inpassing welke conform de Landschapsvisie Zuid-Limburg dient te worden voorgesteld, daarnaast dient vijfmaal de oppervlakte aan toegevoegde bebouwing en verharding in natuur en landschap gerealiseerd te worden al dan niet op locatie zelf. Voorts dient per m² toe te voegen verharding een financiële compensatie plaats te vinden van € 25,-/m².

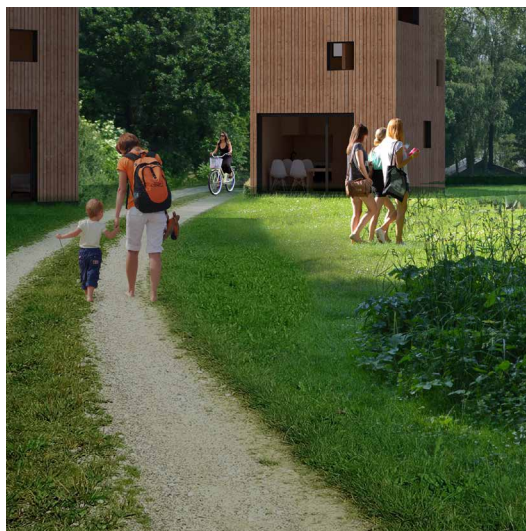
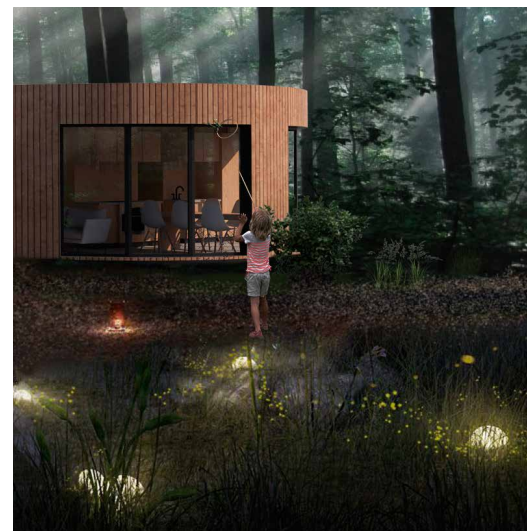
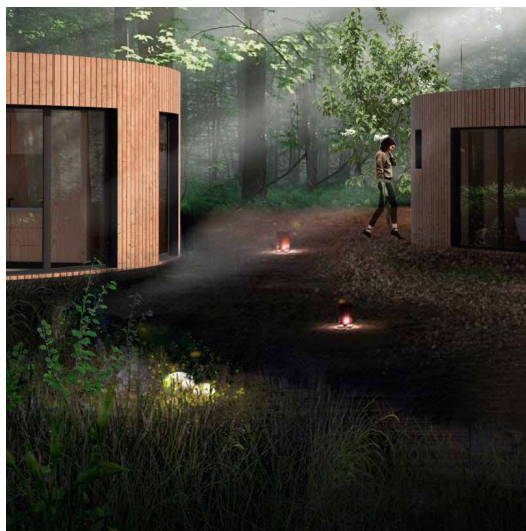
In de voorgenomen ontwikkeling blijft de toegestane hoeveelheid bebouwing gelijk. Momenteel mag 15% van het bestemmingsvak bebouwd worden, in planologisch opzicht wordt geen extra bebouwing mogelijk gemaakt, omdat binnen het maximum bebouwingspercentage van het bouwvlak wordt gebleven.

Berekening compensatieplicht

De benodigde kwaliteitsverbetering (fysiek en financieel) is in een separate bijlage bij het bestemmingsplan is opgenomen.

Round house (bron: 2by4 Architects)

Tower house (bron: 2by4 Architects)

Inrichtingsvisie

Bij het toestaan van een ruimtelijke ontwikkeling is het van belang dat alle ruimtelijke waarden worden meegewogen. Een bouwplan kan immers afbreuk doen aan bestaande landschappelijke of cultuurhistorische waarden. Elke ontwikkeling dient bij te dragen aan de zorg voor het behoud en de bevordering van de ruimtelijke kwaliteit van het daarbij betrokken gebied en de naaste omgeving, waaronder in ieder geval een goede landschappelijke inpasbaarheid. In de landschappelijke inpassing wordt de omgeving bestudeerd en aan de hand daarvan worden ruimtelijke randvoorwaarden opgesteld. Als aan deze voorwaarden wordt voldaan kan de voorgestelde ontwikkeling op een natuurlijke en verzorgde wijze worden ingepast en aansluiten op de aanwezige landschapsstructuren.

Voor het inrichtingsplan zijn de voorgestelde maatregelen in lijn met het Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Hierin staan de vier kernkwaliteiten van het landschap beschreven welke gevormd worden door de waarden die herkenbaarheid en onderscheid maken in de verschillende landschapstypen. Deze kernkwaliteiten bestaande uit :

- Contrast open-besloten,
- Cultuurhistorie,
- Groen karakter
- Reliëf

Ze zijn gebaat bij een zorgvuldige omgang en bescherming om zo de gewenste ruimtelijke kwaliteit te kunnen behalen.

Het gebruik hiervan motiveert de wens om een zorgvuldige inpassing te realiseren en biedt tevens een hulpmiddel om voor de ruimtelijke ontwikkeling de gebiedseigen landschapskwaliteit te versterken.

In het inrichtingsplan worden de volgende inrichtingsmaatregelen op eigen terrein voorgesteld onder te verdelen in leidende beginselen (L), welke op grote schaal de abstracte maatregelen laat zien. Deze zijn door middel van de ontwerpprincipes (nr.) te realiseren.

Landschap

Ingezet wordt op behoud en versterking van huidige kwaliteiten van het landschap. Het wensbeeld voor de uiteindelijke indeling van het recreatiepark is dat de bestaande landschappelijke waarden vanuit het gebied in samenhang komen met het park.

Door de inrichting van het park af te stemmen met de ondergrond zal er naast een leesbare relatie ook verbinding ontstaan met het omliggende landschap zoals we dat nu kennen. In de eerder getoonde figuur 1.5 is te zien dat de gewenste ruimtelijke verdeling zich op basis van landschapskarakteristieken situeert.

Deze bestaat uit een aantal deelgebieden met elk een eigen karakter. Parallel aan de Slenakerweg en grenzend aan het buurtschap Euverem wordt een strook functioneel ingericht, naast de cultureel en formeel vormgeven entree zijn hier faciliterende functies als parkeren en ontvangstgebouw ondergebracht. Door de driedeling die resteert binnen het terrein in elkaar over te laten vloeien ontstaat er een sterkere noord-zuid verbinding. Binnen het gebied dat getypeerd wordt als bosrijk wordt gestreefd naar het versterken van aanwezige bosstructuren en het creëren van kamers. Hiermee wordt de kleinschaligheid benadrukt. Kleine landschapselementen leggen de verbinding tussen de gebieden door hier in over te gaan.

Om tot deze indeling te komen is gebruik gemaakt van Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid Limburg.

Voorgestelde leidende beginselen in lijn met Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg:

- **(L03) Groene verdichting op de helling**
Het noordelijk deel van de weide is het hoogstgelegen deel van de weide. Dit deel zal aangevuld worden met clusters struweelbeplanting en bomen. Het toevoegen van deze houtopstanden, opgaand groen draagt bij aan het voorzien van habitats, een ecologische oostwest verbinding en het versterken van open en gesloten karakters tussen dal en helling. Door het aan de noordzijde van het perceel toe te voegen versterkt dit de omkadering van het noordelijke gelegen plateau.
- **(L05) Vergroenen dorpsrand**
Beplanting toevoegen aan de zijde grenzend aan het buurtschap Euverem zorgt ervoor dat het zicht vanuit het dorp naar het recreatiepark grotendeels wordt verfraait. Hiermee krijgt de dorpsrand een groene uitstraling welke bijdraagt aan het versterken van het cultuurlandschap.
- **(L06) Realiseren kleine landschapselementen**
Het inzetten op kleine landschapselementen als graften en scheerheggen draagt bij aan de versterking van een divers historisch cultuurlandschap.
- Als knipoog naar het cultuurhistorische waardevolle landschap worden in de open weide de recreatiewoningen verzonken in het landschap en zo onderdeel van een graftstructuur. Deze worden langs de hoogtelijnen naar het noorden toe beplant met struweelbeplanting en continueren in het bos om daar een kleinschalige kamerstructuur te vormen. Scheerheggen doen het kleinschalige karakter herleven en zorgen er tevens voor dat de parkeerplaatsen fraai worden ingepast.

- **(L08) Zorgvuldige inpassing bebouwing in kwetsbaar landschap**

Sober omgaan met bebouwing is wenselijk. In de weide worden de recreatiewoningen deels verzonken in de grond waarmee enkel de gevel zichtbaar blijft.

Voorgestelde ontwerpprincipes in lijn met het Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg:

- **(nr. 40) Parkeren tussen de bomen**
De parkeerplaats rond het entreegebouw grenst grotendeels aan de dorpsrand. Het toevoegen van bomen op en rond de parkeerplaats camoufleert de auto's. Deze maatregel sluit aan bij L05 het vergroenen van de parkrand/dorpsrand.
- **(nr. 61) Gebiedseigen beplanting**
Om een passende en niet vreemde verbetering tot stand te brengen wordt enkel gebruik gemaakt van gebiedseigen beplanting (zie beplantingsplan).
- **(nr. 102) Ontsluiting langs graft**
Parrallel aan de hoogtelijnen de ontsluiting inrichten zorgt voor een rustig en evenwichtig beeld.
- **(nr. 106) Parkeren achter graften / hoge wegkant accentueren (nr. 107)**
Hoge wegkant accentueren met struweelbeplanting aan de Slenakerweg. Onder meer om de geparkeerde auto's aan het zicht te onttrekken. Parrallel aan deze maatregel bevindt zich aan de overzijde van de Slenakerweg een landschappelijke scheerhaag. De beplanting wordt voorgesteld op een te realiseren grondlichaam refererend naar de graften. De aanleg van de parkeerplaats wordt in die zin gecombineerd met de

aanleg van een graft. De vlakke ruimte achter dit grondlichaam is daarmee ingebed, de beplanting zorgt voor verdere camouflage.

- **(nr. 103) Paden als grens**

Langs de steile helling aan de zuidwestzijde van de weide ligt een recreatief wandelpad. Deze wordt gehandhaafd en smaller vormgeven langs de nieuw aan te planten houtsingel. Het pad zal de Oude Luikerweg met Slenakerweg verbinden.

- **(nr. 109) Strategisch vergroenen helling**

Op de relatief open weide zullen langs de hoofdontsluiting enkele parkeerplaatsen nodig zijn. Door bij iedere parkeerplaats aan de zuidzijde te werken met horizontale landschapselementen als heester struwelen zal het zicht vanuit de Slenakerweg worden ontnomen. Het aanwezige reliëf zorgt ervoor dat het zicht op de parkeerplaatsen van een lagergelegen plek een groen aangezicht krijgt. Door horizontale aanplant zal de beleving van de helling als verticaal element in het landschap worden versterkt.

Naast deze maatregelen zijn de volgende landschapselementen voorgesteld welke niet direct onder te brengen zijn in de ontwerpprincipes aangereikt door het Handvat Nationaal Landschap Zuid-Limburg, maar wel sterk in relatie staan:

- **Houtsingel met onderbeplanting**

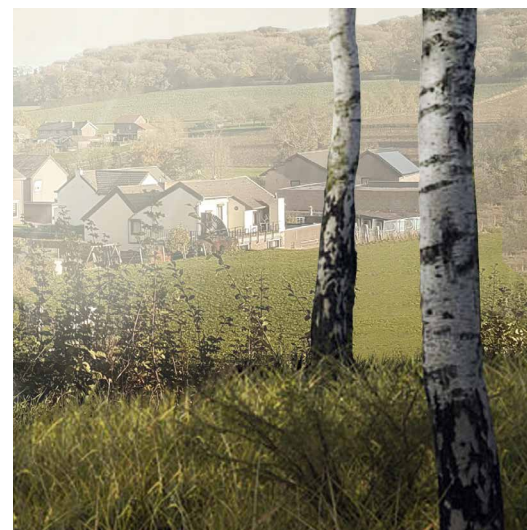
Aan de zuidwestelijke zijde van de weide (uibreidingsgebied) zal langs het wandelpad ter afscheiding van het recreatiepark een houtsingel met onderbeplanting worden gerealiseerd. Om de recreatiewoningen in de weide zorgvuldig in te passen.

- **Bestaand bos versterken en behouden.**

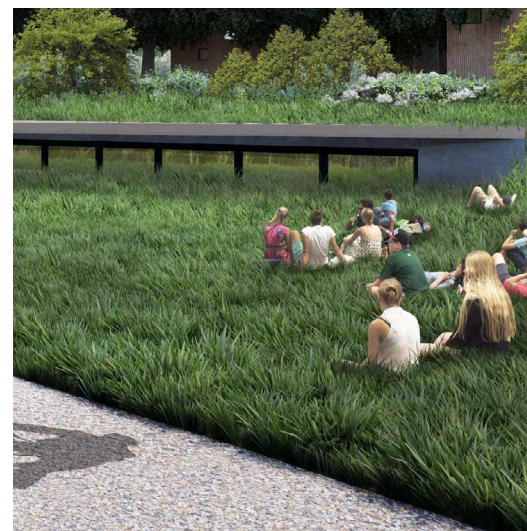
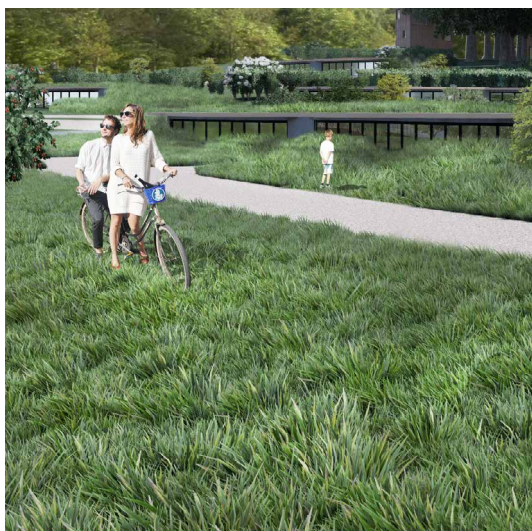
Het bestaande bos wordt grotendeels behouden. De kap wordt nauwkeurig afgestemd op de plaatsing van de huisjes. Op deze manier wordt onnodige kap voorkomen. Op sommige plaatsen zal geselecteerd worden op behoudenswaardige bomen en daar waar nodig zal juist gebiedseigen beplanting worden toegevoegd.

- **Graften accentueren met struweelbeplanting en bloem- en kruidenrijk grasland.**

In de weide zullen horizontale stroken bloem- en kruidenrijk grasland worden toegevoegd welke ten goede komen van de biodiversiteit. Daarnaast worden de hoogtelijnen aangezet met struweelbeplanting en incidenteel boomvormers. Visueel wordt zo het bosgebied met de weide landschappelijk verbonden. Deze structuren lopen van oost naar west dwars door het recreatiepark. In het oostelijk deel zullen hierdoor boskamers ontstaan terwijl in de weide deze beschutting bieden in een verder open gebied.

Valley house (bron: 2by4 Architects)

Landscape house (bron: 2by4 Architects)

Bepantingsplan

Met het oog op het LKM/GKM en de verplichte tegenprestatie zijn de voorgestelde maatregelen in het landschapsplan hieronder in beplantingsrichtlijnen uitgewerkt.

Toelichting beplantingsplan

Houtsingel met onder beplanting 1 code HO 01

- Lengte: 115m1
- Opp. 690 m2
- Terreinvoorbereiding: voor frezen tot ca. 15cm diepte
Inzaaien gefreesde zone met een autochtoon wildmengsel (korenbloem, klapproos, klaver)
- Planten in rijen evenwijdig aan lineaire structuur
- Planten in driehoeksverband, in groepen van 5-7 stuks per soort
- Plantafstand 1,5m x 1,5m
- Bosplantsoen 2-3 jarig autochtoon
- Maat 80-100cm

30% Quercus robur (eik) - karakterbepalend

20% Carpinus betulus (haagbeuk)

10% Ulmus laevis (fladderiep)

10% Corylus avellana (hazelaar)

10% Frangula alnus (vuilboom)

10% Crataegus monogyna (meidoorn)

10% Amelanchier lamarkii (krentenboompje)

Houtsingel met onder beplanting 2 code HO 02

- Lengte: 295m1
- Opp. 1770m2
- Terreinvoorbereiding: voor frezen tot ca. 15cm diepte
Inzaaien gefreesde zone met een autochtoon wildmengsel (bosanemoon, grote muur, salomonszegel, dalkruid)
- Planten in rijen evenwijdig aan lineaire structuur
- Planten in driehoeksverband, in groepen van 5-7 stuks per soort
- Plantafstand 1,5m x 1,5m
- Bosplantsoen 2-3 jarig autochtoon
- Maat 80-100cm

30% Quercus robur (eik) - karakterbepalend

20% Carpinus betulus (haagbeuk)

10% Ulmus laevis (fladderiep)

10% Corylus avellana (hazelaar)

10% Frangula alnus (vuilboom)

10% Crataegus monogyna (meidoorn)

10% Amelanchier lamarkii (krentenboompje)

Hellingbos code HB 01

- Aantal stuks: 45
- Maat: 16/18 (475-500 cm)

40% Quercus robur (eik)
20% Carpinus betulus (haagbeuk)
20% Fagus sylvatica (beuk)
20% Ulmus minor (gladde iep)

Graftbeplanting code GB 01

- Maat: 100/125cm

30% Crataegus monogyna (meidoorn)
10% Sambucus nigra (gewone viler)
10% Corylus avellana (hazelaar)
10% Acer campestre (veldesdoorn)
10% Cornus mas (gele kornoelje)
10% Rosa Canina (hondsroos)
10% Rosa rubiginosa (egelantier)
10% Rubus fruticosus (braam)

Graftbeplanting code GB 02

- Aantal stuks: 45
- beheren als overstaanders

30% Prunus avium 'Plena' (zoete kers)
70% Amelanchier lamarkii (krentenboompje - enkelstam)

Gras- en kruidenmengsel code GK 01

- Oppervlakte ca. 25.502 m2
- Verrijkte toplaag wordt afgeschraapt
- Kruidenmengels inzaaien

Scheerheggen entreegebied code SH 01

- Lengte: 144m1
- Oppervlak: 144m2
- Terreinvoorbereiding: voor frezen tot ca. 15cm diepte
- Planten in driehoeksverband
- Maat 40/60

100% Carpinus betulus (haagbeuk)

Bomenlaan entree code BE 01

- Aantal stuks: 8
- Maat: minimaal 12/14 cm

100% Quercus petraea (wintereik) karakterbepalend

Randbeplanting code RB 01

- Aantal stuks: 2
- Maat: minimaal 10/12 cm

50% *Alnus glutinosa* (zwarte els)

- Aantal stuks: 2
- Maat: minimaal 8/10 cm

50% *Ulmus glabra* (ruwe iep) verbijzondering in bestaande groenstructuur

Centrale beplanting entreegebied code CB 01

- Aantal stuks: 5
- Maat: minimaal 10/12 cm

100% *Tilia cordata* (winterlinde)

Pleksgewijze natuurlijke verwildering boszone code PB 01

- Aanplant in groepen van minimaal 5-7 stuks
- Sporadische verspreiding in het werk uit te voeren
- Door de aannemer te bepalen plantmaat, afhankelijk van beschikbaarheid, in overleg met leverancier. Soortkeus kent de eigenschap snel dekkend resultaat te geven.
- Opp.: ca. 13.904 m²

Bodembedekkende laag

- *Hedera Helix arborescens* (struikklimop)
- *Vinca minor* (kleine maagdenpalm)
- *Vaccinium myrtillus* (blauwe bosbes)

Kruidlaag

- *Polystichum aculeatum* (stijve naaldvaren)
- *Dryopteris filix-mas* (mannetjesvaren)
- *Carex sylvatica* (boszegge)
- *Viola reichenbachiana* (donkersporig bosviooltje)

Vroegbloeiërs

- *Anemone nemorosa* (bosanemoon)
- *Viola odorata* (maarts viooltje)
- *Arum maculatum* (gevlekte aronskelk)

Figuur 1.8: Beplantingsplan

RENVOOI BEPLANTINGSPLAN

(figuur 1.8)

HO 01

houtsingel met onderbeplanting

HO 02

houtsingel met onderbeplanting

HB 01

hellingbos

GB 01

graftbeplanting

GB 02

grafbeplanting boomvormers

GK 01

gras- en kruidenmengsel

SH 01

scheerheggen entreegebied

BE 01

bomenlaan entree

RB 01

randbeplanting

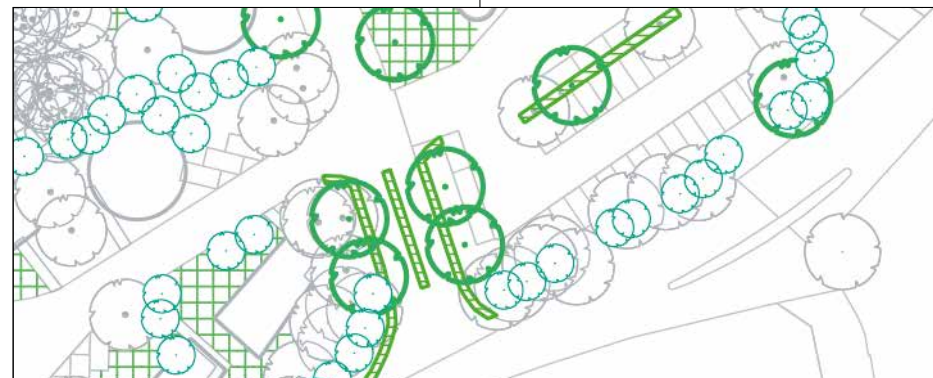
CB 01

bepanting entreegebied

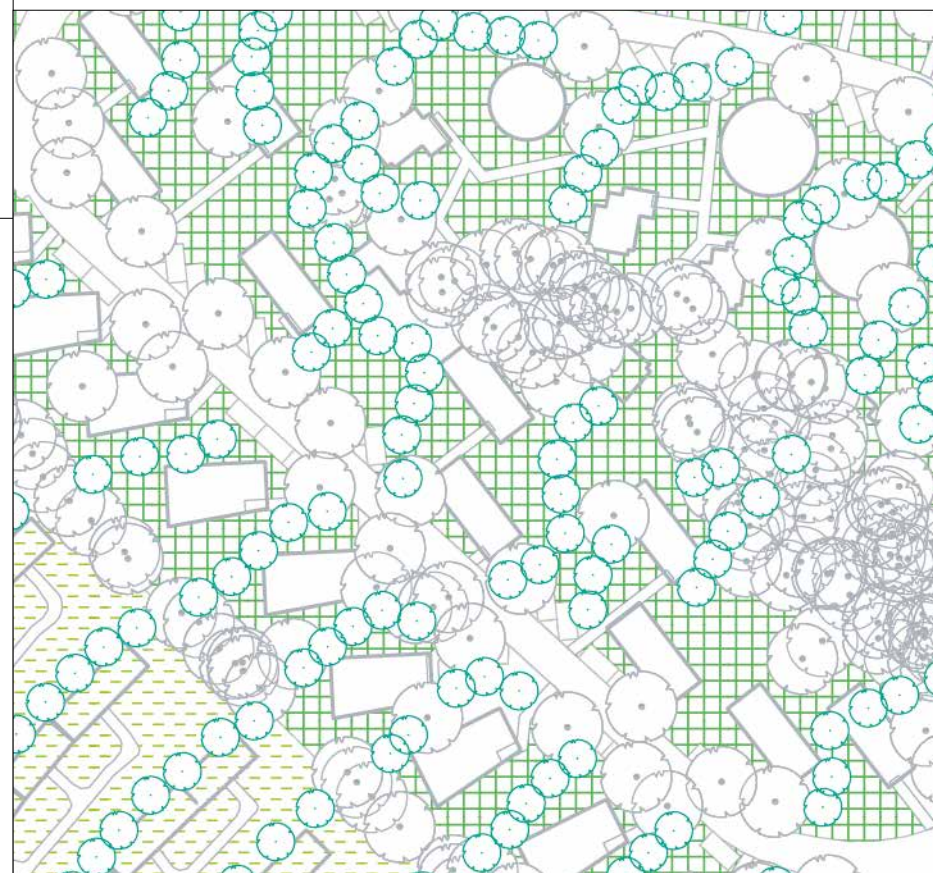

PB 01

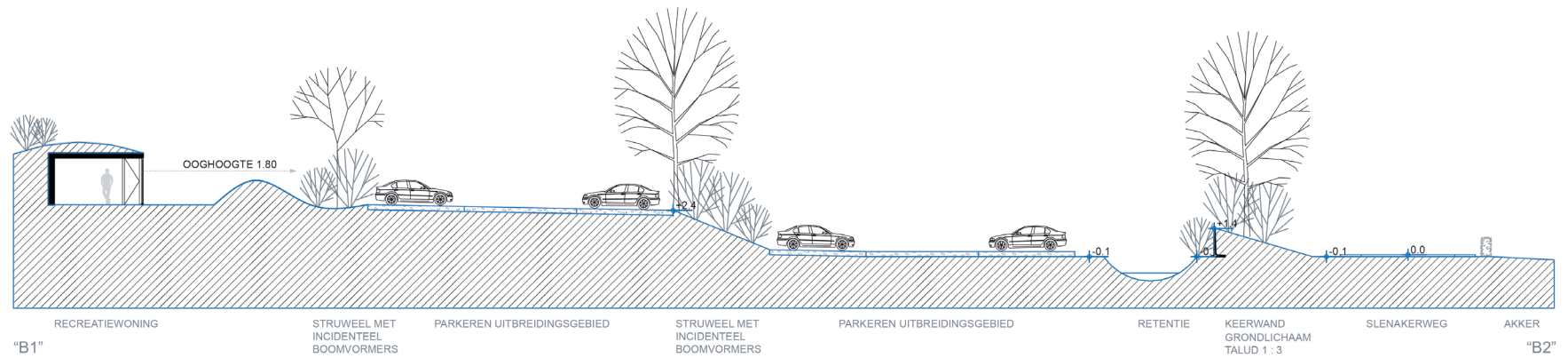
pleksgewijze natuurlijke verwildering

Detail beplantingsplan entreegebied 1 : 500

Detail beplantingsplan beplanting langs hoogtelijnen 1 : 500

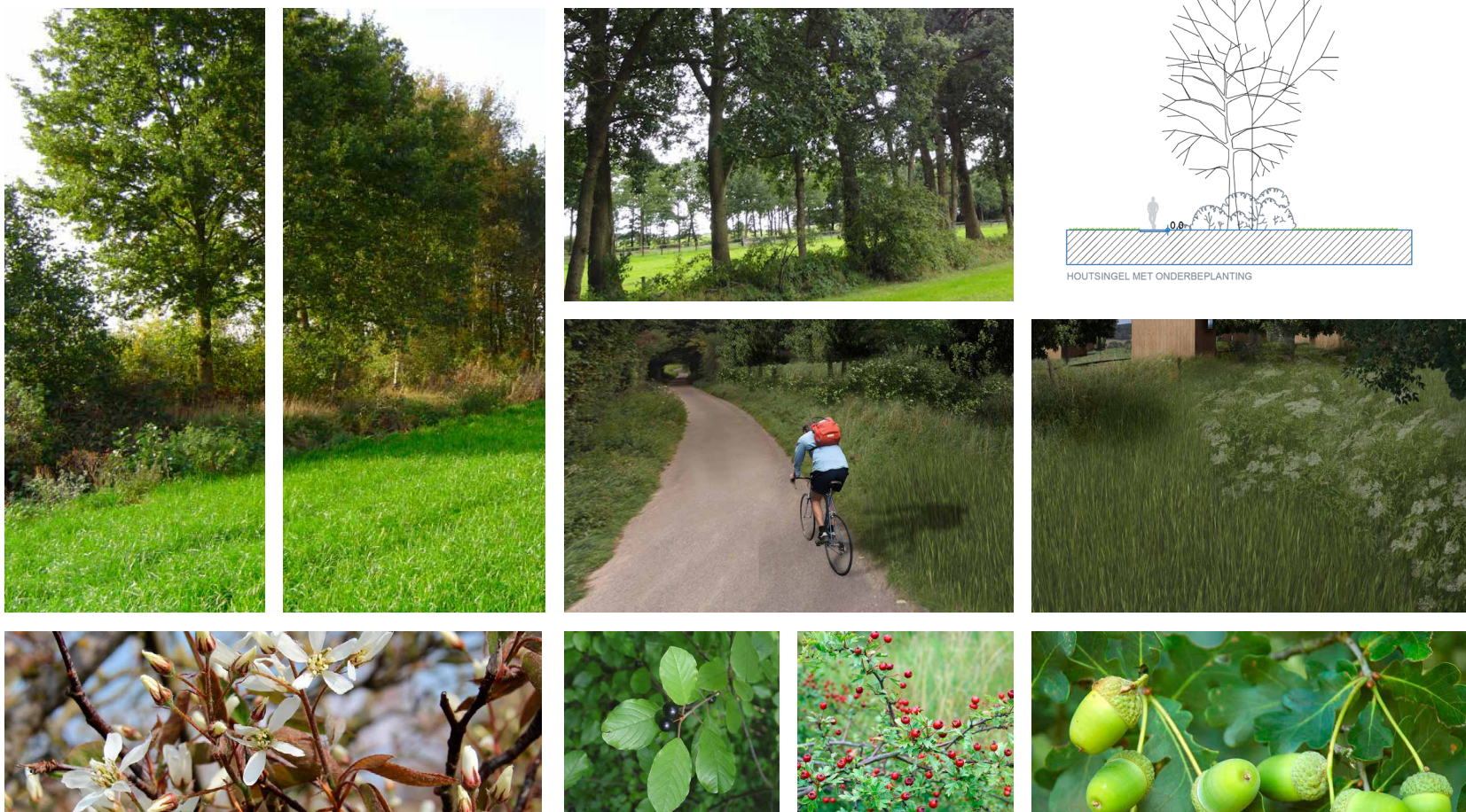
Doorsnede beplantingsplan B1 - B2

Figuur 1.9: Vogelvlucht uitbreidingsgebied (bron: 2by4 Architects)

Figuur 1.10: Overgang Oude Luikerweg - plangebied (bron: 2by4 Architects)

*Figuur 1.11: verbeelding ruimtelijke bouwsteen Houtwal met onderbeplanting
code: HO 01, HO 02*

*Figuur 1.12: verbeelding ruimtelijke bouwsteen Hellingbos
code: HB 01*

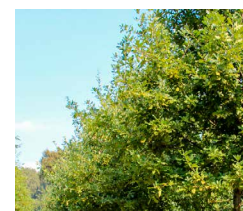
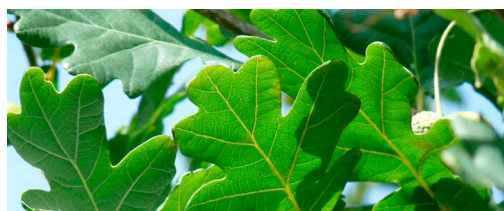
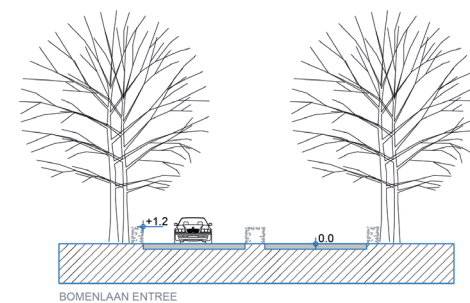
*Figuur 1.13: verbeelding ruimtelijke bouwsteen Graftbeplanting
code: GB 01, GB 02*

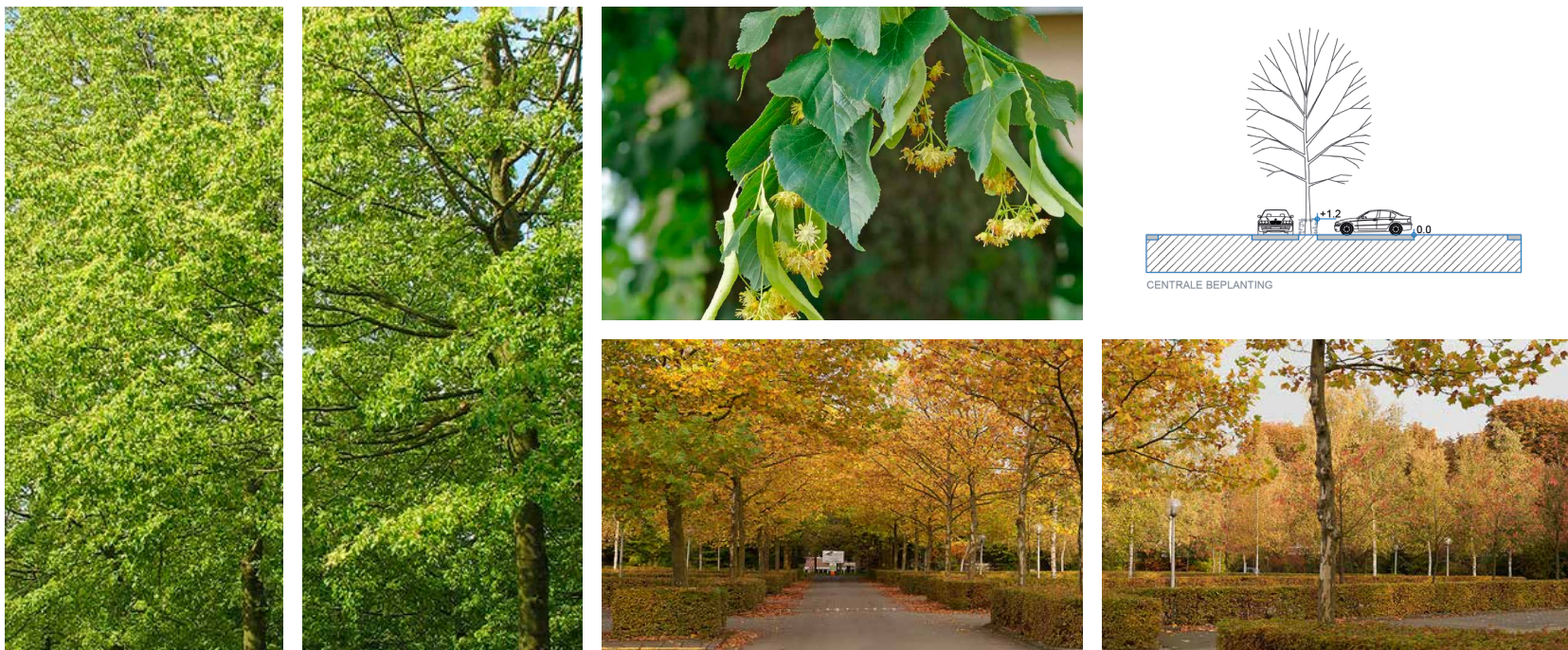
*Figuur 1.14: verbeelding ruimtelijke bouwsteen Gras- en kruidenmengsel
code: GK 01*

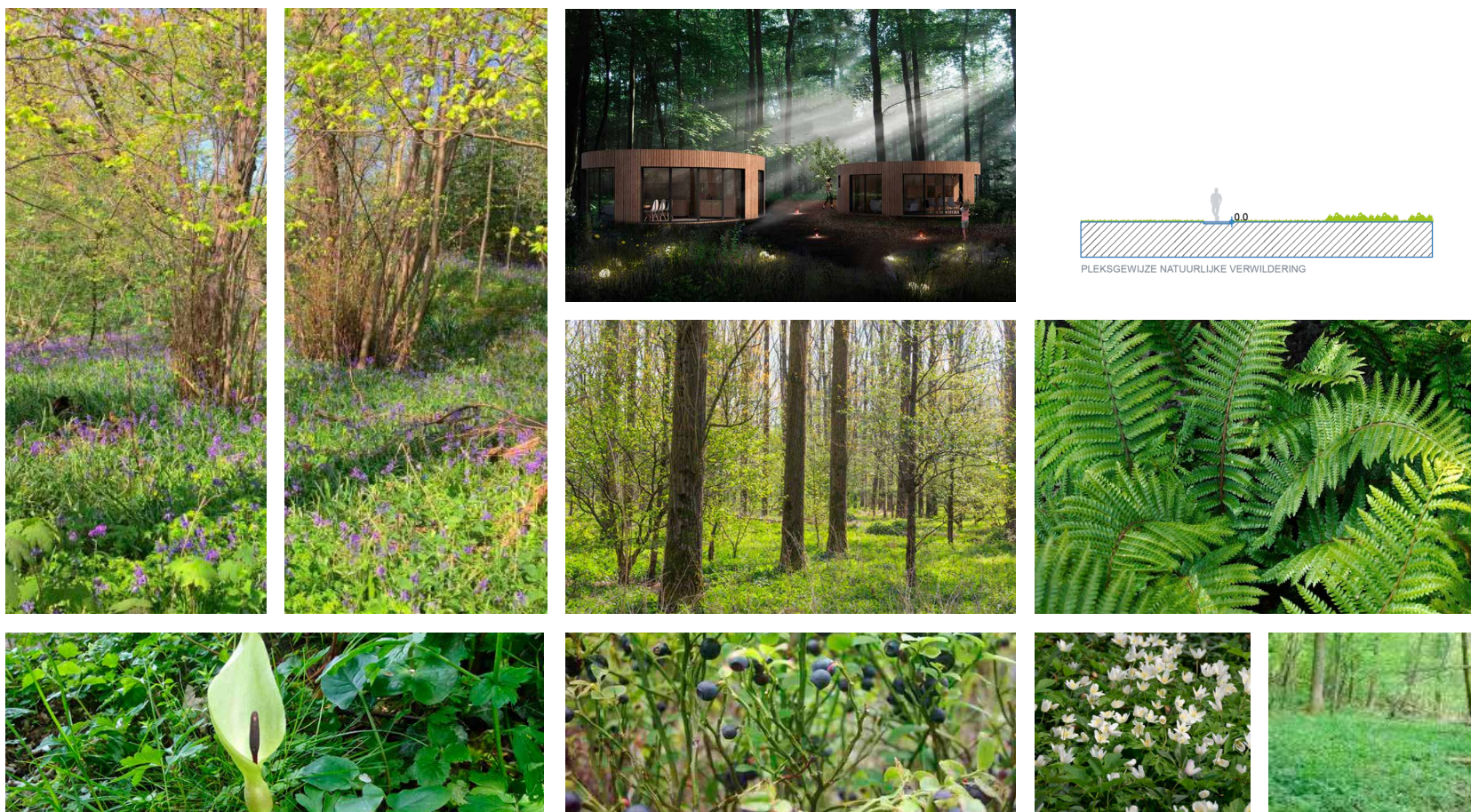
*Figuur 1.15: verbeelding ruimtelijke bouwsteen Scheerheggen
code: SH 01*

*Figuur 1.16: verbeelding ruimtelijke bouwsteen Bomenlaan
code: BE 01*

Figuur 1.17: Verbeelding ruimtelijke bouwsteen Centrale beplanting (formeel karakter)
code: CB 01

Figuur 1.18: Verbeelding ruimtelijke bouwsteen Pleksgewijze natuurlijke verwildering
code: PB 01

Parkeeropgave

Een belangrijke invloed op de ruimtelijke ontwikkeling is de verwerking van de parkeerbehoefte die met onderhavig plan wordt gegenereerd. In de toekomstige situatie worden 180 bungalows op het park gerealiseerd. Hiervoor zijn in het plangebied 360 parkeerplaatsen opgenomen. Dit zijn 2 parkeerplaatsen per bungalow. Met het aantal van 360 parkeerplaatsen wordt voldaan aan het minimale parkeer scenario van de CROW. Daarbij wordt een groter aantal parkeerplaatsen gerealiseerd dan de ervaringscijfers van Quirios. Het aannemelijk te veronderstellen dat in de parkeerbehoefte van de bungalows wordt voorzien.

Er wordt ingezet op het feit dat er zo weinig mogelijk auto's op het bungalowpark zelf komen. Daarom worden drie grotere parkeervelden voorzien aan de noord- en zuidzijde van het park, nabij het entreegebouw, vooraan in de weide en bovenaan in de weide. De overige parkeerplaatsen worden in kleine parkeerkoffers verspreid over het park gerealiseerd (figuur 1.19). De parkeerplaatsen op het park zullen allen ingericht worden voor extensief gebruik.

Ecologische aspecten

Gelet op de locatie en de aard van de beoogde ingrepen in het plangebied, kunnen er effecten zijn op beschermde soorten. In het landschapsplan is rekening gehouden met de uitkomsten van de ecologische onderzoeken (figuur 1.20), uitgevoerd door Bureau Verbeek, toegevoegd als bijlagen bij het bestemmingsplan'.

Vleermuis

Met de voorgenomen ingrepen, waaronder sloop van de bestaande recreatiewoningen, worden vaste rust- of verblijfsplaatsen van vleermuizen afgebroken. Om de transitie naar een nieuw recreatiepark te faciliteren worden twee vleermuistorens geplaatst nabij de bestaande kraamverblijven (figuur 1.7) in het westelijk deel van het bos deel.

Huiszwaluw

Voor het plangebied is bekend dat de jaarrond beschermde huiszwaluw in het dorp in de nabijheid nestelt. De bestaande populatie concentreert zich nabij het buurtschap Euverem. Om tijdelijk verlies van functioneel leefgebied te voorkomen worden nadere maatregelen getroffen door middel van het plaatsen van een zwaluwtil. Deze zal nabij de infiltratievijver ten zuiden van de weide worden geplaatst.

Das

Aan de noordkant van het plangebied is een bewoonde dassenburcht aanwezig. Wanneer nieuwe recreatiewoningen worden opgericht zullen deze op de footprint van de bestaande bungalows worden gepositioneerd. Door ook de entree en de terrassen van de bungalows nabij de burcht te oriënteren naar de ontsluiting zal verstoring worden voorkomen.

Figuur 1.19: Themakaart parkeren

Figuur 1.20: Themakaart ecologische maatregelen

Figuur 1.21: Themakaart afkoppeling hemelwater

Bijlage 2 Advies kwaliteitscommissie provincie Limburg

Schin op Geul, 25 april 2019

Mail gemeente Gulpen-Wittem, 5 december 2019.

Betreft: K 19- 02 Gemeente Gulpen - Wittem, Recreatiepark Euverem

Bijlage 1: Berekening Kwaliteitsbijdrage.

Aanwezig waren:

Vergadering 8 januari 2019: R. Defaux (Gulpen- Wittem), S. Van der Sterre (BRO), R. Romeijnse (architect), W. Duis en R. Schaverus (Projectmanagement namens Qurios)

Vergadering 5 februari 2019: R. Defaux (Gulpen- Wittem), S. Van der Sterre (BRO)), W. Duis, R. Schaverus (Projectmanagement namens Qurios) en R. Brouwers (dorpsbouwmeester)

Vergadering 14 februari 2019: R. Defaux (Gulpen- Wittem), S. Van der Sterre (BRO)), W. Duis en R. Schaverus (Projectmanagement namens Qurios) en R. Brouwers (dorpsbouwmeester)

Afwezig: Jeroen Verbeek in verband met betrokkenheid bij het plan.

De aanvraag van Qurios is behandeld in diverse vergaderingen.

Het advies is gebaseerd op het Landschapsplan recreatiepark Euverem te Gulpen d.d. 13-02-2019.

In 2011 is ook een plan van de vorige eigenaar behandeld voor het recreatiepark Euverem echter dat is niet tot uitvoering gekomen. De gemeente is blij met het nieuwe plan in verband met de invulling van de ruimtelijke kwaliteit en de invulling van de vraag vanuit toerisme. Vooral het ontwerp van de huisjes is uniek binnen de gemeente en zelfs regio en daarmee onderscheidend.

Er ligt nu een nieuw plan voor voor de uitbreiding en modernisatie van het vakantiepark. Daarbij wordt de bestaande bebouwing gesloopt en worden 180 nieuwe bungalows en een nieuwe centrale voorziening opgericht, op een oppervlak van ca. 10 ha. Het plan is gelegen op het plateau van Margraten, in het Gulpdal en onderdeel van de Bronsgroene Landschapszone. De twee parkdelen (open en bos) worden aan elkaar gekoppeld door ze te verbinden met wegen.

Qua architectuur gaat bebouwing op in landschap en landschap op in gebouw. Gebouw wordt een onderdeel van landschap doordat het gebouw in de helling schuift en de beplanting doorloopt op het dak. Daarbij zijn de huisjes van natuurlijke materialen gemaakt en ze zijn opgedeeld in thema's, afhankelijk van de landschappelijke kwaliteit op die specifieke plek binnen het plangebied.

Na de behandeling in de vergadering van 8 januari jl. heeft een inspraakavond met de bewoners rondom het park plaatsgevonden. Door de omwonenden waarbij verzocht is om de woningen op de heuvel minder pregnant te situeren.

Stichting Kwaliteitscommissie Limburg

Breeweg 3 | 6305 AS Schin op Geul | 043-4591866 | info@kwaliteitscommissielimburg.nl

In de vergadering van 5 februari 2019 wordt een aangepast plan voorgelegd. **Op hoofdlijnen** wordt het plan toegelicht.

Door de commissie wordt opgemerkt dat de graftenstructuur duidelijker vorm gegeven kan worden door bomen en struiken strategisch te plaatsen en zo het uitzicht vanuit de huisjes niet te beperken. Immers onder de kruinen is doorzicht mogelijk. Daarbij wordt geadviseerd niet met een langere rij dan 3 á 4 huisjes te werken. In de voorbeelden van de huisjes is te zien, dat men niet streeft naar architectuur van “legbatterijen”. Hierbij kan een bescheiden transparante luifelconstructie boven de gevelpuien met enig groen de beeldvorming positief beïnvloeden.

Commissie en ontwerpers zijn het eens dat enkel gebiedseigen beplantingen toegepast moeten worden. Dit zal moeten blijken uit het nog op te stellen beplantingsplan.

In figuur 1.7: Landschapsplan De Euverem is voor de parkeerplaatsen gerekend met de norm 2 per woning, in totaal 360 parkeerplaatsen. De commissie vraagt aandacht om het parkeren aan de “slingerweg” te ontzien.

In het Heuvelland, waarbij de geomorfologie een belangrijke factor is, onder andere het zicht van bovenaf (vijfde gevel), is de individuele afweging van een ontwikkeling altijd maatwerk. Deze afweging dient daarbij zo transparant en objectief mogelijk te zijn.

Voor het open gebied, de uitbreiding van het park, wordt gekozen voor een verrassend eigentijdse oplossing waarbij er niet letterlijk wordt ingeplant maar ingegraven. De commissie vreest echter dat dit de graftenstructuur van het landschap verdringt en er te veel glazengevels te zien zijn.

Er wordt daarom gevraagd om een 3D-weergave van het reliëf en de huisjes in het landschap te maken. Uit deze weergave moet ook blijken of de parkeerplaats langs de weg voldoende is afgeschermd.

Door de initiatiefnemer wordt toegezegd, dat op 14 februari a.s. een 3D-presentatie getoond kan worden zodat een afvaardiging van de commissie en de dorpsbouwmeester hun oordeel daarover kunnen vormen. In de vergadering van 14 februari 2019 is de versie van het plan verder bijgewerkt. Op 14 februari is een 3D-presentatie voorgelegd en in het plan enkele opmerkingen van de commissie verwerkt. De commissie kan daarmee instemmen met de kanttekening dat een bescheiden transparante luifelconstructie boven de gevelpuien met enig groen de beeldvorming positief beïnvloeden.

In het kader van de volgens het GKM te leveren kwaliteitsbijdrage zullen aanvullende gegevens alsnog worden toegezonden, waarna het advies kan worden uitgebracht.

Het plan is getoetst aan de criteria van de kwaliteitscommissie:

Past de ontwikkeling binnen het gewenste streefbeeld voor het desbetreffende buitengebied?

Ja, het plan omvat het amoveren van de bestaande bebouwing en het vernieuwen en uitbreiden met eigentijdse vakantiewoningen en voorzieningen. Met deze ontwikkeling wordt meer ruimtelijke kwaliteit aan het vakantiepark toegevoegd en ontstaat er een park dat zich onderscheidt van het aanbod elders in de regio.

Vindt er geen aantasting van het aanwezige basiskapitaal plaats?

Het plan is een eigentijdse vernieuwing en uitbreiding van een reeds bestaand vakantiepark.

Worden ter plekke zodanige maatregelen genomen dat er sprake is van een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing?

Er is gekozen voor duidelijk twee verschillende landschapstypen: bosgebied en open gebied. Het bosgebied is ontstaan omdat de doelstelling des tijds het inplanten van de bestaande (nu te slopen) bungalows.

De uitbreiding omvat het open gebied waarbij wordt gekozen voor een eigentijdse invulling waarbij niet letterlijk wordt ingeplant, maar ingegraven. De commissie vreest echter dat dit de graftenstructuur van het landschap verdringt en er te veel glazengevels te zien zijn. Om die reden zal een bescheiden transparante luifelconstructie boven de gevelpuien met enig groen de beeldvorming positief beïnvloeden.

Is de kwaliteitsbijdrage in overeenstemming met de normering?

In de intergemeentelijke structuurvisie van Gulpen-Wittem, Vaals en Valkenburg aan de Geul is opgenomen, dat voor grootschalige gebiedseigen toeristisch-recreatieve ontwikkelingen geldt ten behoeve van de nieuw aan te leggen verharding en nieuwe bebouwing (bvo) een verhouding van 1:5 wat betreft nieuw aan te leggen groen (dus groen 5 x). Echter voor genoemde oppervlakten verharding en nieuwe bebouwing (bvo) geldt tevens, dat hiervoor per m² € 25,- aan het kwaliteitsfonds dient te worden afgedragen. Dit geldt ook voor de uitbreiding van grootschalige gebiedseigen toeristisch-recreatieve voorzieningen. In ieder geval betreft dit de Bungalowparken bij Vaals, Vijlen, Valkenburg, Schin op Geul, Euverem en Landsrade.

De commissie heeft de door de initiatiefnemer overgelegde berekening getoetst aan de vigerende verordening.

In de berekening heeft de commissie 50% van het oppervalk van de sedum daken meegenomen als fysieke compensatie. Niet in aanmerking wordt genomen contouren/oppervlakte landscape houses ingraven in de heuvel. In het kader van maatwerk is de integratie/ingraving van de landscape houses in de heuvel gewaardeerd als extra investering in kwaliteit.

De commissie merkt op dat de inpassing sec niet gezien wordt als besteding van de kwaliteitsbijdrage. Naast de inpassing sec dienen kwalitatieve beplantingen te worden toegepast die ertoe leiden, dat de beplantingen bij de start reeds van een redelijk volume zijn. De extra kosten hiervoor zijn in de compensatie berekening meegenomen.

Stichting Kwaliteitscommissie Limburg

Breeweg 3 | 6305 AS Schin op Geul | 043-4591866 | info@kwaliteitscommissielimburg.nl

In de door de initiatiefnemer overgelegde berekening is geen bedrag opgenomen voor de meer volume bomen en het 10-jarig onderhoud daarvan alsmede de aan te leggen poel.

Op basis van de verschuldigde kwaliteitsbijdrage met factor 5 is de bijdrage berekend op € 164.928,00 en de kwaliteitsbijdrage van € 25,00 per m2 op € 376.300,00. Totaal is dit € 541.228,00.

De in te vullen fysieke compensatieopgave – rekening houdende met ingraven landscape-houses, formaat bomen en aanleggen poel- is berekend op € 576.273,00. Er wordt dus voldaan aan de normen van het GKM.

Levert de ontwikkeling een bijdrage aan de verdere ontwikkeling van de kwaliteiten van het gebied in groter verband?

Het project wordt in zijn geheel goed ingepast in het omringende gebied met versterking van de aanwezige graftstructuren en gebiedseigen beplantingen.

Resumé:

De commissie is onder de indruk van het voorliggend plan.

De commissie merkt op:

1. ter voorkoming dat in het landschap te veel glazengevels te zien zijn, die met een bescheiden transparante luifelconstructie boven de gevelpuien met enig groen de beeldvorming positief beïnvloeden.
2. In de bijlage is de berekening en besteding van de kwaliteitsbijdrage opgenomen.

De commissie adviseert positief over het voorliggende plan.

De Kwaliteitscommissie Limburg,

De voorzitter van de commissie,
Mevr. Ir. J.M.M. Jongeling – Rooth
Namens deze,

M.W.J. Schormans,
Secretaris

Stichting Kwaliteitscommissie Limburg

Breeweg 3 | 6305 AS Schin op Geul | 043-4591866 | info@kwaliteitscommissielimburg.nl

Bijlage

Gulpen-Witten: recreatiepark Euverem

QURIUS

1 oppervlakten terrein totaal			
1 bestaand park	40.527 m2		
2 uitbreiding	<u>59.140</u> m2		
<u>subtotaal</u>			99.667 m2
2 Oppervlakten bebouwd/volledigverhard bestaand			
1 bebouwing			
1 hoofdgebouw	875 m2		
1 bungalows	4674 m2		
<u>subtotaal</u>		5.549 m2	
2 verharding volledig			
1 hoofdwegen	4291 m2		
2 overige verharding volledig	4230 m2		
<u>subtotaal</u>		8.521 m2	
<u>subtotaal</u>			<u>14.070</u> m2
3 Oppervlakten bebouwd/volledigverhard nieuwe situatie			
1 hoofdwegen handhaven		4.291 m2	
2 bebouwing			
1 hoofdgebouw	1350		
2 lodges	11321		
3 vleermuistorens	6		
<u>subtotaal</u>		12.677 m2	
3 verharding volledig			
1 hoofdwegen nieuw	4233		
2 wegen voorterrein hoofdgebouw	1635		
3 terrassen lodges	3320		
<u>subtotaal</u>		9.188 m2	
<u>subtotaal</u>			<u>26.156</u> m2

4	Oppervlakten halfverharding nieuwe situatie				
	1 parkeerplaatsen halverharding grastegels	2.625	m2		
	of gelijkwaardig (210stuks 2,5 * 5,0 m)				
	2 paden naar lodges hakverharding gravel	3.997	m2		
	of gelijkwaardig				
	<u>subtotaal</u>				
	<u>subtotaal</u>			6.622	m2
5	Oppervlakten parkeerplaatsen gefundeerd gras nieuwe situatie (150 stuks 2,5 * 5,0m)			0	m2
6	Totaal bebouwd + verharding nieuw (3+4+5)			32.778	m2
7	Totaal toename bebouwd + verharding (6-2)			18.708	m2
8	Compensatieopgave volgens GKM (factor 5x over 7)			93.540	m2
9	Invulling fysieke compensatie-opgave				
	1 van gazon naar bloemen-/kruidenweide	25.502	m2		
	2 struweelbeplanting	6.156	m2		
	3 scheerheggen	60	m2		
	4 pleksgewijze verwildering	13.904	m2		
	5 van gazon naar bomen	2.150	m2		
	<u>subtotaal</u>			47.772	m2
10	Resterend deel compensatieopgave excl. Reductie (8-9)			45.768	
11	Reductie onderdelen maatwerk nieuwe studie				
	1 50% totale oppervlakte halfverharding 4.1		0	m2	
	2 50% totale oppervlakte halfverharding 4.2		0	m2	
	3 sedumdaken alle lodges m.u.v. landscape houses	-7312	50%	-3.656	m2
	4 contouren landscapes houses ingraven in de heuvel	-4222			m2
	(v.v. bloemen-/kruidenweide en graffbeplanting)				
	5 parkeerplaatsen gefundeerd gras 5.				m2
	<u>subtotaal</u>			-3.656	
12	Totaal toename bebouwd + verharding incl. reductie (7+11)			15.052	
13	Reductie-onderdelen i.r.t. compensatieopgave (factor 5x over 11)			-18.280	

14 Resultaat compensatie-opgave na reductie (10+13)	27.488
15 Totaal financiële compensatie landschap over 14 á € 6,00 per m2	€ 164.928
16 Totaal financiële compensatie landschap over 12 á €25,00 per m2	€ 376.300
17 Totaal 15 + 16	€ 541.228

18 a Overzicht Kwaliteitscommissie - maatwerk kwaliteitsverbetering

Voorgedragen en aanvulling

Invulling fysieke compensatie-opgave

1 van gazon naar bloemen-/kruidenweide	25.502 m2	€ 5,40	€ 137.711
2 struweelbeplanting	6.156 m2	€ 5,40	€ 33.242
3 scheerheggen	60 m2	€ 7,30	€ 438
4 pleksgewijze verwildering	13.904 m2	€ 5,40	€ 75.082
5 grotere maat bomen extra	131 stuks	€ 275,00	€ 36.025
poel	0,155 ha		€ 31.000
onderhoud bomen 10 jaar	131	€ 25,00	€ 3.275
investering integratie landscape houses in heuvel *)			€ 259.500
<u>subtotaal</u>			<u>€ 576.273</u>

*) Ontgraven 11.534 m2 plus 20% voor werkruimte en taluds berekend op 13,840 m2

Ontgraven + opslaan 13.840 * 1,25=17.300 m3*€ 9,00 € 155.700,00

Aanvullen + profileren 17,300 m3 * € 6,00 € 103.800,00

€ 259.500,00

17 Resultaat FINANCIËLE COMPENSATIE BINNEN EIGEN TERREIN (15+16-18)	-€ 35.045
--	------------------

Bijlage 3 Berekening compensatieopgave

ALL

www.platformaround.nl

Tabel kwaliteitsgroen POG
Per natuurdoeltype de maximale prijsniveaus (voorbeelden kwaliteitsgroen POG - bosgroen)

OVERZICHT HOEVEELHEDEN LODGES

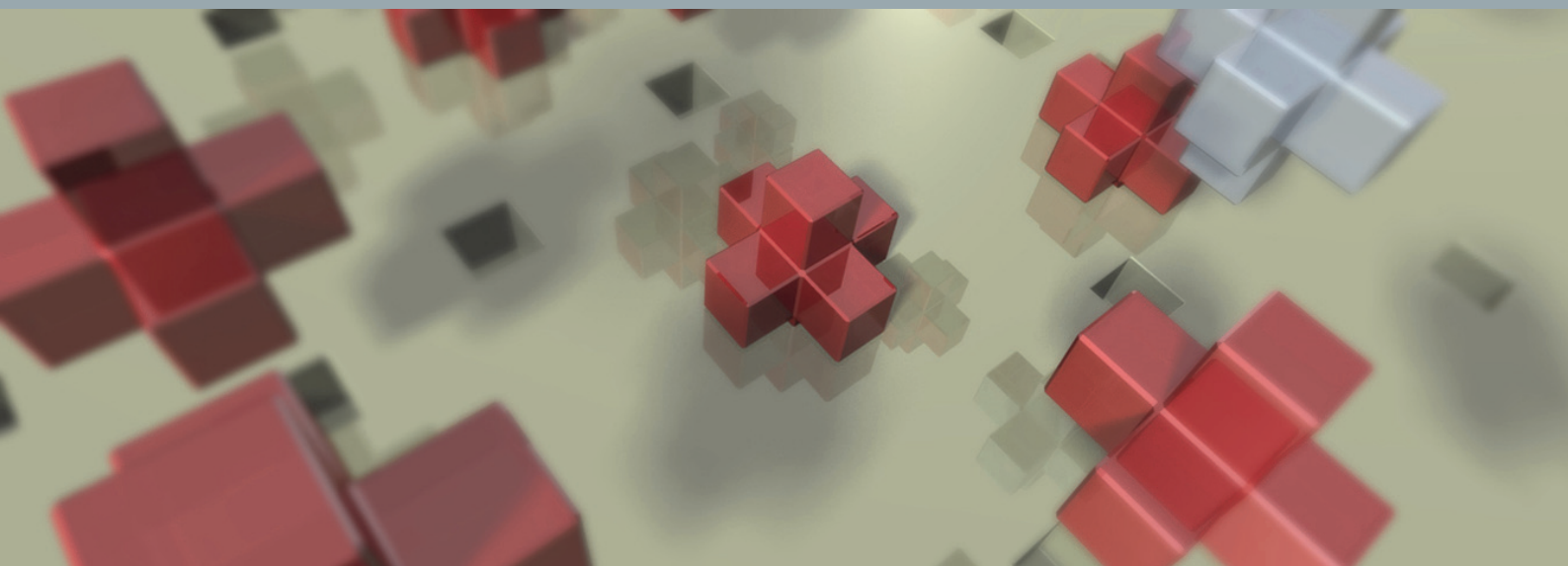
www.platformallround.nl

OVERZICHT LODGES	Aantallen lodges	Opmerkingen
------------------	------------------	-------------

					terrassen cf. opgave 12-02-2019				Groene daken groene daken cf. ontwerp 31-01-2019		Groene daken groene daken cf. ontwerp 31-01-2019			
		aantal lodges	bebouwde oppervlakte per lodges	subtotaal bebouwde oppervlakte per type lodge	per lodge	overlap terras en toegang per lodge	terras excl. overlap	totaal lodges excl. overlap	subtotaal Landscaps houses	overige lodges	subtotaal groen daken			
Landscape House (6 p.)	30-01-2019	33 st.	74,2 m²	2.449 m²	18 m²	-5 m²	14 m²	446 m²	2.449 m²		2.449 m²			
Landscape House (4 p.)	30-01-2019	31 st.	57,2 m²	1.773 m²	12 m²	-5 m²	8 m²	233 m²	1.773 m²		1.773 m²			
Round House (8 p.)	30-01-2019	27 st.	88,5 m²	2.390 m²	36 m²	-5 m²	32 m²	851 m²		2.113 m²	2.113 m²			
Round House (10 p.)	30-01-2019	19 st.	64,7 m²	1.229 m²	29 m²	-5 m²	25 m²	466 m²		1.229 m²	1.229 m²			
Tower House (4 p.)	30-01-2019	18 st.	22,4 m²	403 m²	12 m²	-5 m²	8 m²	135 m²		403 m²	403 m²			
Forest House (6 p.)	30-01-2019	12 st.	21,6 m²	259 m²	18 m²	-5 m²	14 m²	162 m²		444 m²	444 m²			
Hill House (8 p.)	30-01-2019	10 st.	42,3 m²	423 m²	18 m²	-5 m²	14 m²	135 m²		550 m²	550 m²			
Valley House (6 p.)	30-01-2019	9 st.	54,9 m²	494 m²	26 m²	0 m²	26 m²	234 m²		666 m²	666 m²			
Round House (12 p.)	30-01-2019	9 st.	129,9 m²	1.169 m²	51 m²	-5 m²	47 m²	419 m²		1.050 m²	1.050 m²			
Round House (6 p.)	30-01-2019	6 st.	64,3 m²	366 m²	18 m²	-5 m²	14 m²	81 m²		366 m²	366 m²			
Valley House MIVA (4 p.)	30-01-2019	4 st.	54,9 m²	220 m²	26 m²	0 m²	26 m²	104 m²		300 m²	300 m²			
Valley House MIVA (6 p.)	30-01-2019	2 st.	63,0 m²	126 m²	28 m²	0 m²	28 m²	56 m²		170 m²	170 m²			
Totaal:		180 st.		11.321 m²				3.320 m²	4.222 m²	7.312 m²	11.533 m²			

Bijlage 4 Aanmeldingsnotitie m.e.r.

M.e.r.-notitie
Bestemmingsplan Recreatiepark Euverem
te Gulpen
Gemeente Gulpen-Wittem

M.e.r.-notitie
Bestemmingsplan Recreatiepark Euverem
te Gulpen
Gemeente Gulpen-Wittem

Rapportnummer: P00401

Datum: 1 mei 2019

Auteurs: Wilfred van der Velden, Joost van der Aa

BRO
Hoofdvestiging
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
E info@bro.nl

Inhoudsopgave

pagina

1. INLEIDING	2
1.1 Inleiding	2
1.2 Toetsing Besluit m.e.r.	3
1.3 Vormvrije m.e.r.-beoordeling	4
1.4 Leeswijzer	5
2. EFFECTEN OP HET MILIEU	6
2.1 Inleiding	6
2.2 Kenmerken van het project	7
2.3 Plaats van het project	9
2.4 Kenmerk van het potentiële effect	11
3. VORMVRIJE M.E.R-BEOORDELING	12

1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Voorliggende m.e.r.-notitie is opgesteld ten behoeve van de herontwikkeling van bungalowpark Euverem te Gulpen. Dit bungalowpark bestaat in de huidige situatie uit circa 94 bungalows en een centrale voorziening nabij de hoofdingang van het park. In de periode 2011 - 2013 is een plan opgesteld voor de modernisering, herstructurering en uitbreiding van Bungalowpark Euverem. Voor deze herontwikkeling is destijds een bestemmingsplanherziening doorlopen en de ontwikkeling is verankerd in een inrichtingsvisie. Om verschillende redenen is dit plan echter niet tot uitvoering gebracht waardoor Bungalowpark Euverem nog in zijn huidige vorm aanwezig is.

Initiatiefnemers zijn voornemens om de herontwikkeling van het bungalowpark door te zetten. Echter hebben zij een afwijkende ontwikkeling en inrichting van het bungalowpark voor ogen dan voorwaardelijk verplichtend is vastgelegd in het vigerende bestemmingsplan. In totaal worden er maximaal 180 bungalows voorzien, evenals een nieuw gebouw voor de centrale voorzieningen. De bestaande bebouwing wordt gesloopt. De landschappelijke inrichting van het park wijkt af van de inrichtingsvisie van het geldende bestemmingsplan. Daarnaast wijkt de goot- en/of bouwhoogte van (delen van) sommige typen bungalows, het centrale voorzieningengebouw en enkele bouwwerken af van hetgeen in het geldende bestemmingsplan is bepaald.

Op basis van het geldende bestemmingsplan is de beoogde herontwikkeling daarom niet direct mogelijk. Om voorliggend initiatief mogelijk te maken is een nieuw bestemmingsplan noodzakelijk. Het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Gulpen-Wittern heeft op 3 augustus 2018 besloten om onder voorwaarden medewerking te verlenen aan de herontwikkeling van het bungalowpark. Om de ontwikkeling juridisch planologisch mogelijk te maken wordt een bestemmingsplan opgesteld. Hierin wordt aangetoond dat het plan in het kader van een goede ruimtelijke ordening voldoet aan de gestelde voorwaarden. Onderdeel van deze beoordeling is de vraag, of er sprake is van een m.e.r.(beoordelings)-plichtig besluit en of er nadelige milieugevolgen te verwachten zijn. Onderhavige notitie gaat in op deze vragen.

Huidige en toekomstige situatie

In de huidige situatie bestaat het plangebied feitelijk uit twee delen: het bestaande bungalowpark De Euverem en de uitbreidingslocatie. Het bungalowpark heeft een oppervlakte van circa 5,9 hectare en bestaat uit 94 bungalows en een centrale voorziening nabij de hoofdingang van het park. De bungalows en de centrale voorziening zijn sterk verouderd en voldoen niet meer aan de huidige eisen, die door gebruikers worden gesteld aan een recreatiepark. De 'uitbreidingslocatie' ligt aan de westzijde van het bungalowpark. Dit gebied heeft een oppervlakte van circa 4,1 hectare en bestaat in de huidige situatie uit grasland.

Het initiatief voorziet in een bungalowpark in het gehele plangebied, totaal ruim 9,9 hectare. Het huidige bungalowpark wordt daarbij in haar huidige vorm geherstructureerd en gemoderniseerd. Daarnaast wordt het entreegebouw gemoderniseerd. De bestaande hoofdstructuur van het park blijft bestaan en wordt in het nieuwe gedeelte uitgebreid. De huidige bungalows worden vervangen door 180 luxe bungalows. De bungalows en het centrale voorzieningengebouw wijken op enkele delen af van

de maximaal toegestane goot- en bouwhoogte. De maximale goot- en bouwhoogte voor de toekomstige recreatiewoningen bedraagt maximaal 8,5 meter, echter de meeste worden in eenlaagse bebouwing uitgevoerd. De nieuwe, luxe bungalows zullen door het gebruik van natuurlijke materialen qua sfeer en uitstraling opgaan in de omgeving. De bungalows worden in 12 typologieën op het park uitgevoerd en bieden plaats aan in totaal 1.024 bezoekers. Iedere typologie is afgestemd op de ter plaatse aanwezige landschapsskenmerken en heeft een gesloten of open uitstraling. Kenmerkend is ook dat alle recreatiewoningen van sedumdaken zullen worden voorzien, of volledig in het heuvellandschap worden geïntegreerd. Tot slot voorziet het plan in sloop en nieuwbouw van het centrale voorzieningenbouw, alsmede in het realiseren van in totaal 360 parkeerplaatsen.

1.2 Toetsing Besluit m.e.r.

Toetsingskader

Gemeenten en provincies moeten ook bij (relatief) minder omvangrijke ontwikkelingsprojecten beoordelen of een project m.e.r.-plichtig is. Achterliggende gedachte hierbij is dat ook kleine projecten het milieu relatief zwaar kunnen belasten en ook bij kleine projecten van geval tot geval moet worden beoordeeld of een MER nodig is. Een m.e.r.-beoordeling is een toets van het bevoegd gezag om te beoordelen of bij een project belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen optreden. Wanneer uit de toets blijkt dat er belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen optreden, moet er een m.e.r.-procedure worden doorlopen. Met andere woorden: dan is het opstellen van een MER (milieueffectrapport) nodig.

Analyse

De voorgenomen activiteit is niet opgenomen in onderdeel C van het Besluit m.e.r. en is daarom niet aan te merken als een activiteit waarvoor een directe m.e.r.-plicht bestaat.

Het is wel opgenomen in onderdeel D (categorie D.10) van bijlage II van het Besluit m.e.r. De activiteit betreft *de aanleg, wijziging of uitbreiding van skihellingen, skiliften, kabelspoorwegen en bijbehorende voorzieningen, jachthavens, vakantie dorpen en hotelcomplexen buiten stedelijke zones met bijbehorende voorzieningen, permanente kampeer- en caravanterreinen, of themaparken.*

	Activiteiten	Gevallen	Besluit
D.10	De aanleg, wijziging of uitbreiding van: a. skihellingen, skiliften, kabelspoorwegen en bijbehorende voorzieningen; b. jachthavens. c. vakantie dorpen en hotelcomplexen buiten stedelijke zones met bijbehorende voorzieningen, d. permanente kampeer- en caravanterreinen, of e. themaparken.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: 1°. 250.000 bezoekers of meer per jaar, 2°. een oppervlakte van 25 hectare of meer, 3°. 100 ligplaatsen of meer of 4°. een oppervlakte van 10 hectare of meer in een gevoelig gebied.	De vaststelling van het inrichtingsplan, bedoeld in artikel 17 van de Wet inrichting landelijk gebied dan wel een plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden dan wel bij het ontbreken daarvan het plan bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet.

In dit geval is er sprake van een *wijziging* van een vakantiedorp buiten stedelijke zones. Daarom is omwille van volledigheid en een zorgvuldige ruimtelijke ordening besloten om toch te onderzoeken of een m.e.r.-beoordeling aan de orde is.

Beoordeling noodzakelijkheid m.e.r.-beoordeling

Om te bepalen of een m.e.r.-beoordeling noodzakelijk is, dient bepaald te worden of de ontwikkeling de drempelwaarden uit lijst D van het Besluit m.e.r. overschrijdt, of de ontwikkeling in een kwetsbaar gebied ligt en of er belangrijke milieugevolgen zijn.

In het plangebied wordt de realisatie van een recreatiegebied mogelijk gemaakt. De ontwikkeling dient getoetst te worden aan de Bijlage bij het Besluit m.e.r. De ontwikkeling valt onder de activiteit *D 10: de aanleg, wijziging of uitbreiding van skihellingen, skiliften, kabelspoorwegen en bijbehorende voorzieningen, jachthavens, vakantiedorpen en hotelcomplexen buiten stedelijke zones met bijbehorende voorzieningen, permanente kampeer- en caravanterreinen, of themaparken*. In het geval van voornoemde activiteiten is direct een m.e.r.-beoordeling noodzakelijk als de activiteit gaat om een activiteit die betrekking heeft op:

- 250.000 bezoekers of meer per jaar,
- een oppervlakte van 25 hectare of meer,
- 100 ligplaatsen of meer of,
- een oppervlakte van 10 hectare of meer in een gevoelig gebied.

De activiteit blijft beneden de bovengenoemde drempelwaarden, omdat de totale oppervlakte ruim 9,9 hectare beslaat en het aantal bezoekers gelet op de capaciteit (1.024 slaapplaatsen) ruimschoots minder dan 250.000 op jaarbasis zal zijn. Op basis van voorgaande kan geconcludeerd kan worden dat de ontwikkeling van het gebied beneden de genoemde drempelwaarden ligt zoals opgenomen in het Besluit m.e.r.

Gezien het feit dat er sprake is van een ontwikkeling die de drempelwaarden niet overschrijdt, is er sprake van een vormvrije m.e.r.-beoordelingsplicht. Dit betekent dat het bevoegd gezag aan de hand van een separate notitie moet beoordelen of een milieueffectrapport moet worden opgesteld. De voorliggende m.e.r.-notitie is om deze reden opgesteld.

1.3 Vormvrije m.e.r.-beoordeling

In een vormvrije m.e.r.-beoordeling moet de gemeente beoordelen of een milieueffectrapport moet worden opgesteld. Achterliggende gedachte hierbij is dat ook kleine projecten het milieu relatief zwaar kunnen belasten en ook bij kleine projecten van geval tot geval moet worden beoordeeld of een m.e.r.-procedure nodig is. Deze vormvrije m.e.r.-beoordeling kan tot twee conclusies leiden:

- belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten: er is geen milieueffectrapportage noodzakelijk;
- belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn niet uitgesloten: er moet een milieueffectrapportage worden opgesteld.

1.4 Leeswijzer

De hoofdstukken 2 en 3 vormen de aanmeldingsnotitie, hoofdstuk 4 vormt de vormvrije m.e.r.-beoordeling. De beoordeling of het noodzakelijk is een milieueffectrapport op te stellen is geheel afhankelijk van het feit of er sprake is van 'bijzondere omstandigheden'. De bijzondere omstandigheden kunnen betrekking hebben op:

- a. de plaats waar de activiteit plaatsvindt, o.a. in relatie tot gevoelige gebieden;
- b. de kenmerken van de activiteit;
- c. de kenmerken van de belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu die de activiteit kan hebben;
- d. de samenhang met andere activiteiten ter plaatse (cumulatie).

2. EFFECTEN OP HET MILIEU

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt getoetst of op basis van de criteria die zijn genoemd in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling een m.e.r.-beoordeling uitgevoerd moet worden. Het gaat hierbij om de volgende criteria (zie ook onderstaande tabel):

1. de kenmerken van het project;
2. de plaats van het project;
3. de kenmerken van het potentiële effect.

Kenmerken van het project
• Omvang van het project • Cumulatie met andere projecten • Gebruik van natuurlijke grondstoffen • Productie van afvalstoffen • Verontreiniging en hinder • Risico van ongevallen, mede gelet op de gebruikte stoffen en technologieën
Plaats van het project
• Bestaand grondgebruik • Relatieve rijkdom aan kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied • Het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor gevoelige gebieden (wetlands, kustgebieden, berg- en bosgebieden, reservaten en natuurparken, Habitat- en Vogelrichtlijngebieden), gebieden waarin bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden, gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid, landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang
Kenmerken van het potentiële effect
• Bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking) • Grensoverschrijdende karakter van het effect • Waarschijnlijkheid van het effect • Duur, frequentie en de omkeerbaarheid van het effect

De vormvrije m.e.r.-beoordeling is opgesteld op basis van de onderzoeken die zijn uitgevoerd in het kader van het ruimtelijke plan. In de onderstaande tabellen vindt de beoordeling/toets plaats aan de criteria die zijn genoemd in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling.

2.2 Kenmerken van het project

Kenmerken van het project	
Criteria	Toets
Omvang van het project	Het totale oppervlak van het toekomstige recreatiepark bedraagt circa 9,9 hectare en de huidige 90 bungalows worden vervangen/uitgebreid tot 180 bungalows. Het gehele terrein is reeds bestemd voor verblijfsrecreatieve doeleinden, maar ca. 4,1 hectare hiervan is feitelijk nog niet als zodanig ingericht.
Cumulatie met andere projecten	Nee
Gebruik van natuurlijke hulpbronnen	n.v.t. Bij de ontwikkeling wordt geen permanent gebruik gemaakt van natuurlijke hulpbronnen.
Productie van afvalstoffen	Er zal geen sprake zijn van de productie van andere afvalstoffen, behalve die van de reguliere toekomstige bedrijfsbebouwing.
Verontreiniging en hinder	<u>Geluid</u>: De realisatie van een bungalowpark betreft geen geluidsgevoelig object in het kader van de Wet Geluidhinder. Verder bevinden zich in de directe omgeving van het plangebied geen spoorlijn of bedrijventerrein. Hiervan is dus ook geen geluidzone van invloed op het plangebied. In de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' zijn richtafstanden opgenomen voor vakantiecentra. Een bungalowpark wordt hieronder geschaard. De 'grootste afstand' daarbij bedraagt 50 meter (geluid). Ten opzichte van de vigerende planologische situatie wordt niet voorzien in vakantiewoningen dichterbij (burger)woningen dan in de huidige situatie mogelijk is. Ten aanzien van de (feitelijke) uitbreiding van het bungalowpark wordt de genoemde richtafstand van 50 meter tot een (burger)woning ruimschoots gewaarborgd. In het kader van aspect geluid ontstaan geen negatieve effecten op de omgeving. <u>Luchtkwaliteit</u>: Gezien de relatief beperkte herontwikkeling (er is immers reeds een recreatiepark aanwezig en planologisch mogelijk en de omvang van het plan blijft binnen de gestelde maximale omvang) is significante invloed op de luchtkwaliteit niet waarschijnlijk. Op basis van de NIBM-tool blijkt dat het plan niet-in-betekenende-mate bijdraagt. <u>Bodem</u>: Ter plaatse heeft een verkennend bodemonderzoek plaatsgevonden. Op basis van het bodemonderzoek kan worden geconcludeerd dat er zintuigelijk in de vaste bodem geen noemenswaardige bijmengingen aan bodemvreemde materialen zijn waargenomen. Zintuigelijk is geen asbestverdacht materiaal op of in de bodem aangetroffen. In de vaste bodem zijn verhoogde gehalten aan cadmium, nikkel en zink aangetoond. De aange- toonde gehalten aan zware metalen overschrijden de achtergrondwaarden, maar vormen geen aanleiding tot nader onderzoek. Op basis van de onderzoeksresultaten bestaan vanuit milieuhygiënisch oogpunt geen bezwaren voor de voorgenomen nieuwbouw op de locatie. Tevens wordt verwacht dat de toekomstige functies (recreatieve functies betreffen in beginsel geen verdachte activiteit in het kader van bodemverontreiniging) van de locatie niet leidt tot bodembedreigende activiteiten.

Kenmerken van het project	
Criteria	Toets
	Als binnen een inrichting bodembedreigende bedrijfsmatige activiteiten worden verricht, moet de kans op bodemverontreiniging tot een verwaarloosbaar minimum worden teruggebracht. Onder andere vanuit het Activiteitenbesluit worden hiertoe verplichte maatregelen en voorzieningen vereist. Denk hierbij aan vloestofdichte vloeren en verhardingen en te treffen beheermaatregelen. Door deze voorwaarden, vertaald in vergunningen en meldingen, en handhaving hierop wordt de kans op verontreiniging door toekomstige activiteiten zo klein mogelijk gemaakt. <u>Flora en fauna</u>: Op basis van ecologisch onderzoek uitgevoerd door Bureau Verbeek in 2018 is gebleken dat het plangebied geschikt is als leef- en verblijfgebied voor vleermuizen, das, eekhoorn, steenmarter, grote bosmuis en jaarrond beschermde vogelsoorten. Derhalve is nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van deze soorten en de effecten van de ingrepen in het plangebied hierop en naar aanleiding daarvan is een projectplan behorende bij een ontheffingsaanvraag opgesteld en is een ontheffingsaanvraag ingediend ten aanzien van vleermuizen. Initiatiefnemer is verplicht de maatregelen te volgen en uit te voeren. Wanneer de maatregelen worden getroffen, wordt aan de vrijstellingseisen voldaan of er kan een ontheffing worden verleend. In het kader van de planontwikkeling zijn er dan ook geen belemmeringen en zijn er geen negatieve effecten meer aan de orde. <u>Watertoets</u>: Het plan leidt tot een feitelijke toename van het verhard oppervlak. In waterhuishoudkundig opzicht zijn er geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling, mits wordt voorzien in een waterbergingsvoorziening aan de zuidwestkant van het plangebied en er op het terrein, via greppels en bij voorkeur op dwarshellingen, maatregelen worden getroffen om versnelde afvoer van hemelwater te reduceren. De waterbergingsvoorziening heeft voldoende capaciteit zodat negatieve effecten op de waterhuishouding niet aan de orde zijn. <u>Geur</u>: De ontwikkeling van het plangebied voorziet niet in geurhinder veroorzakende functies, zodat negatieve effecten op de omgeving achterwege blijven.
Risico van ongevallen	Binnen het plangebied liggen geen risicovolle inrichtingen. Dergelijke inrichtingen worden ook niet mogelijk gemaakt door middel van het nieuwe bestemmingsplan. Ook zijn in de directe omgeving van het plangebied geen risicovolle inrichtingen of routes aanwezig. In het kader van externe veiligheid bestaat derhalve geen risico met betrekking tot ongevallen.

2.3 Plaats van het project

Plaats van het project	
Criteria	Toets
Bestaand grondgebruik	Het plangebied bestaat uit het bestaande bungalowpark De Euverem en de beoogde feitelijke uitbreidingslocatie van het bungalowpark. De uitbreidingsgronden zijn in gebruik als grasland. Verder zijn er veel groenvoorzieningen op het terrein aanwezig, alsmede bestaande infrastructuur op het park.
Relatieve rijkdom aan kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied	n.v.t. Het plangebied heeft geen bijzondere rijkdom aan natuurlijke hulpbronnen.
Het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor: gevoelige gebieden (wetlands, kustgebieden, berg- en bosgebieden, reservaten en natuurparken, Habitat- en Vogelrichtlijngebieden)	Het plangebied is niet gelegen binnen de grenzen van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen onderdeel van een Natura 2000-gebied is gelegen op circa 200 meter ten oosten van het plangebied. Het betreft een beperkt deel van het Natura 2000-gebied Geuldal, namelijk de strook aan beide zijden van de watergang. Gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en gezien de aard van de ontwikkeling (er is immers reeds sprake van een recreatiepark) zijn effecten op voorhand redelijkerwijs uitgesloten. De beoogde extra recreatie zal in feitelijk opzicht een lichte toename aan verkeersbewegingen veroorzaken, echter zal dit verwaarloosbaar zijn ten opzichte van de huidige verkeersbewegingen. Daarnaast is er in planologisch opzicht geen sprake van een uitbreiding, maar uitsluitend van een andere inrichting van het park. Het plangebied grenst in het westen aan het Natuur Netwerk Nederland maar is hier niet in gelegen. Gezien de aard van de ontwikkeling zijn significante effecten op voorhand redelijkerwijs uitgesloten. Hierdoor blijven de omgevingscondities op het NNN gelijk en zullen de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN niet worden aangetast.
gebieden waarin bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden	Nee / n.v.t.
- gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid - landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang	Nee, de locatie betreft bestaand recreatie-, landschappelijk en agrarisch gebied aan de rand van de bebouwde kom van het buurtschap Euverem. De omgeving kent een relatief lage bevolkingsdichtheid. Het plangebied is aangeduid als een gebied met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde. In 2009 is een archeologisch onderzoek uitgevoerd in het kader van het bestemmingsplan 'Bungalowpark Euverem'. Uit dit onderzoek is geconcludeerd dat nader archeologisch onderzoek niet noodzakelijk is en het aspect archeologie geen belemmering vormt voor de modernisering en uitbreiding van het bungalowpark. Omdat het onderhavige planvoornemen in beperkte mate afwijkt van de planontwikkeling die in het bestemmingsplan 'Bungalowpark Euverem' is vastgelegd, is dit aspect reeds in voldoende mate onderzocht en vormt het aspect archeologie geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

Plaats van het project	
Criteria	Toets
	Op de kaart cultuurhistorie en landschapselement is het plangebied gedeeltelijk aangeduid als historische dorpskern anno 1800. Ter plaatse is de historische dorpskern van Euverem niet meer als zodanig waarneembaar c.q. herkenbaar. Instandhouding en versterking van de historische kern is ter plekke van het plangebied redelijkerwijs dan ook niet meer mogelijk. De wegen rondom het plangebied zijn aangeduid als oude weg, waarbij de weg ten noordwesten tevens als graft is aangeduid. Deze graft ligt aan de achterzijde van het plangebied en vormt één zijde van de aldaar gelegen holle weg. Door de ontwikkeling van het bungalowpark wordt het verkavelings- c.q. wegenpatroon ter plaatse niet gewijzigd. In het inrichtingsplan is de graftenstructuur, met name in het gebied buiten het huidige bungalowpark, nadrukkelijk tot uitdrukking gebracht en wordt deze structuur versterkt en herkenbaar gemaakt. Derhalve blijven de graft en de wegenstructuur als cultuurhistorisch waardevolle en landschappelijke elementen intact. Het initiatief heeft geen negatieve gevolgen voor de cultuurhistorische waarden.

In onderdeel A van de bijlage bij het Besluit m.e.r is bepaald wat verstaan wordt onder een **gevoelig gebied**. Als gevoelig gebied zijn gebieden aangewezen die beschermd worden op basis van de natuurwaarden, landschappelijke waarden, cultuurhistorische waarden en waterwingebieden.

Gevoelig gebied (conform onderdeel A van de bijlage bij het Besluit m.e.r.)	
Gevoelig gebied	Toets
Beschermd natuurmonument	Nee
Habitat en vogelrichtlijngebieden	Nee
Watergebied van internationale betekenis	Nee
Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS)	Het plangebied ligt niet in het Natuur Netwerk Nederland (voormalige EHS). Er is, zoals hiervoor reeds geconcludeerd, geen sprake van negatieve effecten op het NNN.
Landschappelijk waardevol gebied	Nee er is sprake van een landschappelijk waardevol gebied.
Waterwinlocaties, waterwingebieden, en grondwaterbeschermingsgebieden	Nee
Beschermd monument	Er is geen sprake van een beschermd monument.
Belvédère-gebied	Nee

2.4 Kenmerk van het potentiële effect

Kenmerken van het potentiële effect	
Criteria	Toets
Bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking)	Het initiatief betreft de uitbreiding van een bestaand recreatiegebied en is op circa 1.400 meter afstand gelegen ten zuidwesten van de bebouwde kom van Gulpen. Wel grenst het plangebied aan de bebouwde kom van Euverem. Het gebied rondom het plangebied is dunbevolkt. Gezien de huidige situatie/bestemming, de lage populatiedichtheid en de afstand ten opzichte van de bebouwde kom van Gulpen, waar een grotere bevolkingsdichtheid aan de orde is, is het bereik van enig aanwezig effect laag.
Grensoverschrijdende karakter van het effect	Regionaal, gezien het karakter van het recreatiegebied met voorzieningen en horeca.
Waarschijnlijkheid van het effect	Op voorhand niet uit te sluiten, maar het plan zal gezien het karakter van het plan en de reeds bestaande feitelijke én planologische situatie niet tot onevenredige effecten leiden.
Duur, frequentie en de omkeerbaarheid van het effect	De duur is voor langere tijd aannemelijk (jaren), maar de effecten zijn niet van dien aard dat er sprake is van een onevenredige aantasting.

3. VORMVRIJE M.E.R-BEOORDELING

Gezien het vorenstaande en indien het plan wordt vergeleken met de drempelwaarden uit onderdeel D van het Besluit m.e.r., kan worden geconcludeerd dat er, rekening houdend met:

1. de kenmerken van het project;
2. de plaats van het project; en
3. de kenmerken van het potentiële effect;

sprake is van een wezenlijk ander schaalniveau en een activiteit die veel kleinschaliger is. Bij elk plan is sprake van invloed op het milieu, maar deze invloed is niet zodanig dat normen worden overschreden. De potentiële effecten van het plan, in relatie tot de kenmerken en de plaats van het plan, zijn dusdanig beperkt van aard en omvang dat dit geen belangrijk nadelige milieugevolgen tot gevolg heeft, die het doorlopen van een m.e.r.-procedure en het opstellen van een milieueffectrapportage noodzakelijk maken.

Derhalve wordt aanbevolen om op basis van deze beoordeling geen milieueffectrapportage op te stellen.

Bijlage 5 Quicksan Flora en fauna

plan: Verkennend natuurwaardenonderzoek voor:
Vakantiepark Euverem

opdrachtgever: Quirios Gulpen og BV

datum: 16 augustus 2018

projectnummer: NL GW-203.004

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

Vakantiepark Euverem

Verkennd natuurwaardenonderzoek

projectnummer: NL GW-203.004

bureau VERBEEK
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp
lid van Netwerk Groene Bureaus

ir. M.A. Blaas
projectleider
adviseur ecologie

drs. G.M.T. Peeters
bioloog

gulpen, 16 augustus 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doelstelling	4
1.2 Opzet van de rapportage	5
1.3 Beschrijving van de voorgenomen ingreep	6
1.4 Beschrijving van het onderzoeksgebied	6
2 Methode	11
3 Natuurwaarden	12
3.1 Flora	12
3.2 Fauna	13
3.3 Conclusies op basis van veld- en literatuuronderzoek	17
4 Globale effectbeoordeling i.r.t. de Wet natuurbescherming	18
4.1 Zoogdieren - vleermuizen	18
4.2 Zoogdieren - Das	18
4.3 Zoogdieren - Eekhoorn	19
4.4 Zoogdieren - Steenmarter	19
4.5 Zoogdieren - Grote bosmuis	20
4.6 Vogels zonder jaarrond beschermd nest	20
4.7 Vogels met jaarrond beschermde nesten	21
5 Maatregelen, vervolgtraject en conclusie	22
5.1 Te treffen maatregelen	22
5.2 Vervolgtraject	24
5.3 Afweging natuurbehoud versus renovatie	25
Literatuurlijst	26
Bijlage 1: Wet natuurbescherming	27
B1.1 De algemene zorgplicht	27
B1.2 Bescherming Natura2000-gebieden	27
B1.3 Soortbescherming - soorten Europese Vogelrichtlijn	28
B1.4 Soortbescherming - soorten Europese Habitatrichtlijn	29
B1.5 Soortbescherming - andere soorten	30
B1.6 Provinciale regelgeving - soortbescherming	30
Bijlage 2: Lijst van bij het veldbezoek aangetroffen soorten	32

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding

Curios Gulpen og BV heeft plannen voor uitbreiding en grondige renovatie van het vakantiepark Euverem in de gemeente Gulpen-Wittem. Voor dit vakantiepark zijn in de periode 2010-2012 reeds meerdere natuurwaardenonderzoeken uitgevoerd in het kader van een vergelijkbaar plan. In verband met de zorgplicht uit de Wet natuurbescherming en de toentertijd aangetroffen beschermde diersoorten vindt een algehele actualisatie plaats van de uitgevoerde natuurwaardenonderzoeken. Voorliggende rapportage is daar het eerste onderdeel van.

Het onderzoeksgebied bestaat uit het vakantiepark Euverem en de aan de zuidzijde gelegen weide. In onderstaande figuur is het onderzoeksgebied weergegeven.

Figuur 1: Het onderzoeksgebied (rood omlijnd) voor vakantiepark Euverem.

Doelstelling

Voorliggend onderzoeksrapport heeft tot doel invulling te geven aan de vanuit wetgeving gestelde verplichting onderzoek te verrichten naar de mogelijke effecten van de voorgestane ingreep op beschermde natuurwaarden. Op basis van een globale effectbeoordeling wordt ook nagegaan in hoeverre de Wet natuurbescherming (zie bijlage 1) de voorgenen ingreep in de weg staat. Tevens worden algemene aanbevelingen gedaan voor de uitvoering van de werkzaamheden conform de geldende kaders vanuit natuurbescherming.

Het onderzoek heeft tot doel invulling te geven aan de volgende onderzoeksvragen:

1. Welke beschermde natuurwaarden zijn (mogelijk) aanwezig in of in de directe nabijheid van de planlocatie?
2. Welke (mogelijke) functie(s) heeft het onderzoeksgebied en de directe omgeving voor de beschermde natuurwaarden (essentiële leefgebieden en habitats)?
3. Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding (zeldzaamheid, wettelijk beschermingsregime) van de (mogelijk) bij de ingreep betrokken populatie van de soort of vegetatie (waardering)?
4. Welke effectrelaties kunnen mogelijk leiden tot verslechtering van essentiële (leef)gebieden van beschermde natuurwaarden?

5. Welke effecten zijn te verwachten bij een ruimtelijke ingreep (effectgebieden)?
6. Onder welke voorwaarden blijft de functionaliteit/kwaliteit van de (mogelijke) essentiële (leef)gebieden en omvang populatie behouden (alternatieve locatie of werkwijze)?
7. Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen (o.m. mitigatie, compensatie, monitoring, werkwijze uitvoering)?
8. Is nader onderzoek noodzakelijk naar effecten van soorten indien verslechtering op populaties niet valt uit te sluiten en zo ja in welke vorm?
9. Wat is de behoudenswaardigheid van essentiële leefgebieden van de (mogelijk) aanwezige soorten in relatie tot de aard van de ingreep (synthese onderzoeksvragen)?

1.2 Opzet van de rapportage

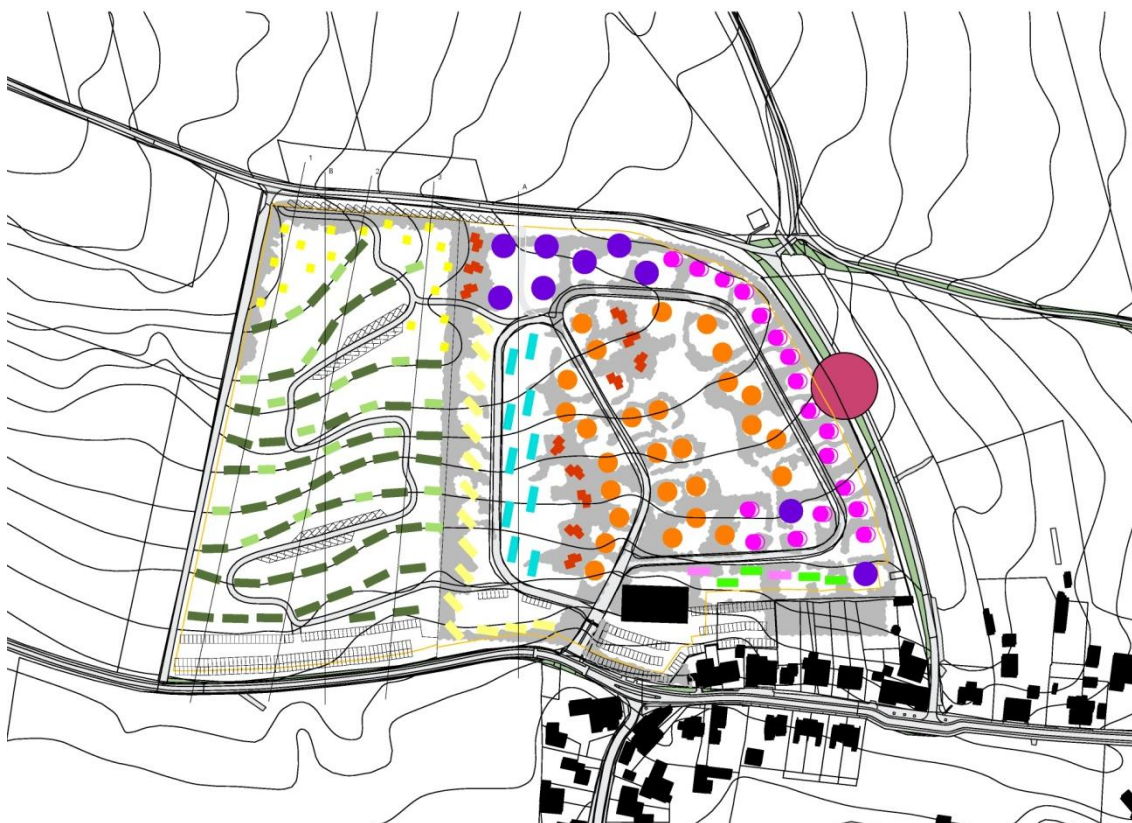
In de navolgende paragrafen wordt allereerst ingegaan op de voorgenomen ingreep en op de huidige verschijningsvorm van het onderzoeksgebied. Hoofdstuk 2 “Methode” beschrijft de ten behoeve van dit onderzoek aangewende onderzoeksmethodiek. In hoofdstuk 3 “Natuurwaarden” worden de bevindingen uit de diverse onderzoeken weergegeven. Hoofdstuk 4 “Globale effectbeoordeling i.r.t. de Wet natuurbescherming” beschrijft de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op de (mogelijk) in het onderzoeksgebied aanwezige beschermde natuurwaarden. In hoofdstuk 5 “Maatregelen, vervolgtraject en conclusie” zijn de geconstateerde effecten vertaald in te nemen maatregelen en zo nodig een te doorlopen vervolgtraject. Dit hoofdstuk sluit af met de constatering of de voorgenomen ingreep opweegt tegen de aanwezige natuurwaarden en de te doorlopen procedure om de ingreep mogelijk te maken.

1.3 Beschrijving van de voorgenomen ingreep

Qurios Gulpen og BV is voornemens om het bungalowpark De Euverem volgens het eigen concept te moderniseren en uit te breiden. Qurios, dat de exploitatie van het park zal verzorgen, is een relatief jong bedrijf in de recreatiebranche en biedt volgens een hotelconcept overnachtingen aan op vakantieparken. Op een Qurios vakantiepark verblijven gasten in stijlvolle, luxe accommodaties in een rustige en groene omgeving waarbij full service wordt aangeboden.

Initiatiefnemer wenst het bungalowpark in één fase te ontwikkelen. In totaal worden er maximaal 180 bungalows voorzien. Zowel de terreinindeling, de exacte situering en verdeling van de recreatiebungalows, de verdeling van de verschillende typen bungalows en de situering van het nieuwe centrale voorzieningengebouw liggen momenteel nog niet vast.

De nieuwe, luxe bungalows zullen door het gebruik van natuurlijke materialen qua sfeer en uitstraling opgaan in de omgeving en passen bij het exclusievere karakter van Qurios vakantieparken. De bungalows worden in vier typologieën op het park uitgevoerd: Valley house, Hill house, Forest house en Patio house. In navolgende figuren geven een impressie van de ontwikkelingsvisie van het bungalowpark en de verschillende type bungalows.

Figuur 2: Indicatief terreinplan gerenoveerd Vakantiepark Euverem (2by4-architects, juni 2018). De grote cirkel aan de rechterzijde betreft het middelpunt van de burchtlocatie van de Das inclusief een cirkel met een radius van 20 meter daaromheen.

Figuur 3: Impressie van toe te passen architectuur voor het vakantiepark. Van linksboven naar rechtsonder betreft het respectievelijk het Valley house (klein en groot), het Patio house (klein en groot), het Forest house, het Tower house & Panorama house (gezien vanuit het dal en gezien vanaf bovenzijde helling) en het voorzieningengebouw (2by4-architects, juni 2018).

1.4 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is gelegen in de buurtschap Euverem in het Gulpdal zuidwestelijk van Gulpen. De ligging van het onderzoeksgebied is weergegeven op een luchtfoto in figuur 4. Het gebied heeft een oppervlakte van circa 10,2 ha.

Figuur 4: Begrenzing van het onderzoeksgebied (bron luchtfoto: limburg.nl).

De RD-coördinaten van het zwaartepunt van het onderzoeksgebied zijn $X = 188,740$ en $Y = 312,750$. Het onderzoeksgebied ligt daarmee in het noordoostelijk deel van kilometerhok 188-312.

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de westzijde van de buurtschap Euverem. Het gebied is geheel gesitueerd op de westflank van het Gulpdal. Het terrein helt in zuidoostelijke richting over een hoogteverschil van circa 20 meter af naar de dalbodem. De Slenakerweg, die ten dele de zuidoostelijke begrenzing van het onderzoeksgebied vormt, markeert de overgang van de dalbodem naar de westelijk dalhelling. Aan de noordzijde wordt het gebied begrensd door een holle weg, de Euveremsveldweg, met ten noorden daarvan een dijklichaam waarover in het verleden een tramspoor liep. De noordwestzijde wordt begrensd door de Oude Luikerweg. Aan de noord-, west- en zuidzijde wordt het onderzoeksgebied begrensd door een voor Zuid-Limburg kenmerkend licht glooiend plateaulandschap met open velden, op de steilere hellingen afgewisseld door bossen en holle wegen.

In het onderzoeksgebied kunnen twee zeer uiteenlopende deelgebieden worden onderscheiden, namelijk het bestaande bungalowpark en het uitbreidingsgebied. Door het grote aantal bomen kan het bungalowpark worden gekarakteriseerd als een weinig natuurlijk hellingbos met een

groot aantal vakantiebungalows, enkele verharde ontsluitingswegen en een speelweide (zie figuur 5 tot en met 8). Bij de ingang van het park nabij de Slenakerweg is het hoofdgebouw en een grote parkeerplaats aanwezig (zie figuur 9).

Het uitbreidingsgebied bestaat geheel uit een soortenarm open grasland (zie figuur 10). Opgaande beplanting is in het uitbreidingsgebied beperkt tot een houtsingel langs de weg aan de noordwestzijde van het grasland. Wel zijn direct aangrenzend aan de westzijde van het uitbreidingsgebied enkele stroken met jonge bosaanplant aanwezig.

Figuur 5: Het noordelijk deel van het bungalowpark: open bos met verspreid vakantiebungalows.

Figuur 6: Ontsluitingsweg in het westelijk deel van het bungalowpark.

Figuur 7: Speelweide in het bungalowpark.

Figuur 8: Impressie van kleine bosschage in het centrum van het bungalowpark.

Figuur 9: Het hoofdgebouw met een deel van de parkeerplaats.

Figuur 10: Uitbreidingsgebied met op de achtergrond het huidige bungalowpark, vanaf de Slenakerweg in noordwestelijke richting gezien.

2 Methode

In het kader van dit verkennd natuurwaardenonderzoek heeft een bureaustudie plaatsgevonden waarbij gekeken is naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten flora en fauna in het onderzoeksgebied. Aan de hand van via internet vrij toegankelijke verspreidingsgegevens van flora en fauna, waar nodig aangevuld met informatie in beschikbare verspreidingsatlassen van de diverse soortgroepen, is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten voorkomen in de omgeving van de onderzoekslocatie. Daarnaast is de NDFF geraadpleegd voor waarneminggegevens die betrekking hebben op het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Tenslotte zijn de rapportages van het in 2010 verrichte verkennd natuurwaardenonderzoek en het in 2011 verrichte aanvullend flora- en faunaonderzoek geraadpleegd voor gegevens die betrekking hebben op het onderzoeksgebied zelf. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in de literatuurlijst.

Naast de bureaustudie is op 18 mei 2018 een veldbezoek gebracht aan het onderzoeksgebied. Alle tijdens dit veldbezoek in het onderzoeksgebied aangetroffen wilde planten- en diersoorten zijn genoteerd. Er is hierbij bijzondere aandacht besteed aan de mogelijke aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten (met uitzondering van de soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer of onderhoud) en de geschiktheid van het terrein voor deze soorten.

Op basis van in het onderzoeksgebied aanwezige terreinkenmerken en de ecologie van de soorten is tenslotte een inschatting gemaakt welke wettelijk beschermde planten- en diersoorten momenteel duurzaam in het onderzoeksgebied voor kunnen komen.

3 Natuurwaarden

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden in het onderzoeksgebied zijn waarnemingen van 9 soortgroepen beschikbaar. Deze soortgroepen zijn vaatplanten, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelde dieren. In de teksten wordt conform de Wet natuurbescherming onderscheid gemaakt in beschermde (artikel 3.10: Andere soorten) en streng beschermde (artikelen 3.1 en 3.5: respectievelijk Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) soorten. Een beknopte uitleg van de Wet natuurbescherming is opgenomen in bijlage 1. Overzichten van de tijdens het veldbezoek aangetroffen soorten van deze soortgroepen zijn als bijlage 2 in dit rapport opgenomen.

3.1 Flora

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied 125 soorten vaatplanten aangetroffen. Aangeplante soorten zijn niet genoteerd. Een overzicht van alle waargenomen plantensoorten is in bijlage 2 bij deze rapportage opgenomen. Het betreft alle in Nederland en Limburg algemeen voorkomende soorten die niet in hun voorkomen worden bedreigd. Wettelijk beschermde plantensoorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen.

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmee.nl zijn in de periode 2008-2018 drie wettelijk beschermde plantensoorten waargenomen in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Deze soorten zijn Bergnachtorchis, Blaasvaren en Bosdravik. Bij de provinciale vegetatiekartering in 2008 zijn in het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen geen wettelijk beschermde plantensoorten aangetroffen. Ook bij de NDFF zijn voor het betreffende kilometerhok voor de periode 2008-2018 geen waarnemingen van beschermde plantensoorten bekend.

Mede door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen kon de aanwezigheid van Bergnachtorchis, Blaasvaren en Bosdravik tijdens het veldbezoek met zekerheid worden uitgesloten. De aanwezigheid van andere beschermde plantensoorten in het onderzoeksgebied kan op grond van hun ecologie en verspreiding eveneens uitgesloten worden geacht.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde plantensoorten voor.

Mossen

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmee.nl zijn in de periode 2008-2018 geen wettelijk beschermde mossoorten waargenomen in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. De NDFF noemt voor het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen evenmin beschermde mossoorten. Op grond van hun ecologie en verspreiding kan de aanwezigheid van wettelijk beschermde mossoorten in het onderzoeksgebied uitgesloten worden geacht.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde mossoorten voor.

3.2 Fauna

3.2.1 Zoogdieren

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmee.nl zijn in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2008-2018 vijf vleermuissoorten waargenomen, namelijk Baardvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Grijs grootoorvleermuis en Rosse vleermuis (alle vleermuissoorten zijn streng beschermd). Bij de NDFF zijn voor het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen geen waarnemingen van vleermuizen bekend. Bij het aanvullend onderzoek in 2011 zijn in het onderzoeksgebied echter drie soorten vleermuizen waargenomen, namelijk Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en een niet nader gedetermineerde soort van het geslacht *Myotis*. Maar liefst 29 bungalows in het park bleken verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen te herbergen, waarmee het plangebied naar verwachting een van de grotere kolonies van deze soort in Limburg huisvest. Beide overige soorten zijn dat jaar slechts een enkele maal in het gebied waargenomen.

Door de aanwezigheid van bebouwing, bosschages en bosranden lijkt het onderzoeksgebied een geschikt leefgebied voor één of meerdere vleermuissoorten. In 2011 bleek dit in elk geval te gelden voor de **Gewone dwergvleermuis** en het is aannemelijk dat dit nog steeds het geval is. Ofschoon de **Laatvlieger** in 2011 slechts éénmaal is waargenomen, zijn ook verblijfplaatsen van deze relatief algemene gebouwenbewonende soort niet met zekerheid uit te sluiten. Deze soort lijkt vooral te verwachten in het hoofdgebouw. Vaste verblijfplaatsen van de overige vleermuissoorten zijn naar verwachting niet in het onderzoeksgebied aanwezig. Wel zouden deze soorten het onderzoeksgebied als foerageergebied kunnen gebruiken, maar de gegevens uit 2011 wijzen erop dat hierbij slechts met een uiterst beperkte functionaliteit als foerageergebied te rekenen valt.

Conclusie:

De aanwezigheid van één of enkele vleermuissoorten in het onderzoeksgebied kan niet worden uitgesloten. De vakantiebungalows zijn naar verwachting nog steeds geschikt en in gebruik als vaste verblijfplaats voor de Gewone dwergvleermuis, het hoofdgebouw wellicht ook voor de Laatvlieger. In geval van andere vleermuissoorten valt uitsluitend te rekenen met een beperkte functionaliteit als foerageergebied.

Overige zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied (sporen van) twee zoogdiersoorten waargenomen, namelijk Das en Konijn. De Das is wettelijk beschermd, terwijl het Konijn een jaar rond vrijstelling kent op basis van de provinciale omgevingsverordening (zie bijlage 1). Van de Das is een grote burcht aanwezig langs de Euveremsveldweg, aan de noordzijde van het onderzoeksgebied en gelegen op het terrein van het vakantiepark.

Volgens gegevens op www.telmee.nl is in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2008-2018, naast een groot aantal algemene soorten waarvoor in Limburg een provinciale vrijstelling bestaat, de aanwezigheid van zes wettelijk beschermde zoogdiersoorten vastgesteld. Dit betreft Bever, Hazelmuis (beide streng beschermd), Das, Grote bosmuis (beide beschermd), Eekhoorn, en Steenmarter (beide beschermd, maar met gedeeltelijke provinciale vrijstelling). Bij de NDFF zijn voor het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen waarnemingen van drie wettelijk beschermde zoogdiersoorten bekend, namelijk Das, Eekhoorn en Grote bosmuis. Tijdens het aanvullend onderzoek in 2011 is dit trio ook in het onderzoeksgebied waargenomen: de Dassenburcht langs de Euveremsveldweg was dat jaar reeds

aanwezig en bewoond, van de Eekhoorn werden twee nesten gevonden en Grote bosmuizen werden gevangen in de houtwal aan de noordwestzijde en op het talud van de Euveremsveldweg.

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat de **Das** nog steeds voorkomt in het onderzoeksgebied. Daarnaast lijkt het bungalowpark nog steeds geschikt als leefgebied voor **Eekhoorn** en **Grote bosmuis**, zodat aannemelijk is dat deze soorten hier nog steeds voorkomen. Ofschoon de **Steenmarter** in 2011 niet in het onderzoeksgebied is aangetroffen, lijkt het bungalowpark door de aanwezigheid van bebouwing en bosschages ook voor deze soort een geschikt leefgebied zodat haar aanwezigheid niet met zekerheid kan worden uitgesloten. Op grond van hun ecologische vereisten kan een duurzame aanwezigheid in het onderzoeksgebied van Bever en Hazelmuis uitgesloten worden geacht. Andere wettelijk beschermde zoogdiersoorten zijn op grond van hun ecologie en verspreiding evenmin in het onderzoeksgebied te verwachten.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied is een bewoonde dassenburcht aanwezig. De aanwezigheid in het onderzoeksgebied van de Eekhoorn, Grote bosmuis en Steenmarter kan niet worden uitgesloten. Andere wettelijk beschermde grondgebonden zoogdiersoorten komen in het onderzoeksgebied niet voor.

3.2.2 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied 16 vogelsoorten waargenomen (alle zijn streng beschermd). Een overzicht van de waargenomen soorten is in bijlage 2 bij deze rapportage opgenomen. Het betreft alle in Nederland en Limburg min of meer algemeen voorkomende soorten. Voor al deze soorten zijn in het onderzoeksgebied geschikte broedlocaties aanwezig en er kan worden aangenomen dat ze hier of in de directe omgeving tot broeden komen. Van twee soorten zijn de nesten jaarrond beschermd, namelijk van de Huismus en van de Huiszwaluw. Van de Huismus zijn enkele exemplaren waargenomen in een heg op de grens van het onderzoeksgebied en een aangrenzende tuin; van de Huiszwaluw zijn twee oude nesten gezien onder de dakrand van het hoofdgebouw.

Tijdens het provinciaal broedvogelonderzoek in 2010, waarbij alleen minder algemene en zeldzame broedvogelsoorten worden onderzocht, zijn in het onderzoeksgebied acht broedvogelsoorten aangetroffen. Het betreft Boomkruiper (1 territorium), Geelgors (1), Grasmus (1), Grauwe vliegenvanger (3), Grote bonte specht (1), Vuurgoudhaan (4), Zomertortel (1) en Zwarte kraai (1). Tijdens het verkennend onderzoek in datzelfde jaar zijn twaalf Huiszwaluwnesten geteld onder de dakrand van het hoofdgebouw. Nesten van deze soort zijn jaarrond beschermd (nog niet in 2011). Elders in het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen zijn dat jaar nog 40 andere soorten broedvogels aangetroffen. Hieronder vijf soorten met jaarrond beschermde nesten, te weten Boerenzwaluw, Bosuil, Huismus, Kerkuil en Roek. Ten aanzien van soorten met jaarrond beschermde nesten of nestplaatsen zijn volgens gegevens op www.vogelatlas.nl in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2012-2016 nog acht andere soorten aangetroffen, namelijk Boomvalk, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Ransuil, Steenuil, Torenvalk en Wespandief.

In samenhang met de directe omgeving vormt het onderzoeksgebied een geschikt leefgebied voor diverse meer of minder algemene bos-, park- en tuinvogels. Ten aanzien van soorten met jaarrond beschermde nesten kan worden gezegd dat tijdens het veldbezoek nesten van de **Huiszwaluw** zijn gezien onder de dakrand van het hoofdgebouw. Het hoofdgebouw bevat daarnaast geschikte nestlocaties voor de **Huisumus** en ofschoon deze soort tijdens het

faunaonderzoek in 2011 niet als broedvogel is vastgesteld kan de aanwezigheid van nesten van deze soort niet met voldoende zekerheid worden uitgesloten. De gebouwen in het onderzoeksgebied bevatten daarentegen geen geschikte nestlocaties voor de overige genoemde gebouwenbewoners, te weten Boerenwaluw, Gierzwaluw, Steenuil en Kerkuil. De bosschages in het bungalowpark lijken geschikt als broedgebied voor de **Bosuil**, en de aanwezigheid van nesten van deze soort kan niet met zekerheid worden uitgesloten. Door het ontbreken van grotere oppervlakten bos zijn nesten van Havik en Wespandief niet in het onderzoeksgebied te verwachten. Nesten van Boomvalk, Grote gele kwikstaart, Ransuil en Torenvalk door het ontbreken van geschikt leefgebied evenmin. De aanwezigheid van andere vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten kan op grond van hun ecologie en verspreiding eveneens worden uitgesloten.

Conclusie:

Het onderzoeksgebied vormt een geschikt broedgebied voor diverse bos-, park- en tuinvogels. Ten aanzien van jaarrond beschermde vogelnesten moet worden gerekend met de Huiswaluw en kan de aanwezigheid van nesten van de Huismus en de Bosuil niet met zekerheid worden uitgesloten.

3.2.3 Amfibieën, reptielen, vissen

Amfibieën

Door het ontbreken van geschikt leefgebied zijn in het onderzoeksgebied geen amfibieën te verwachten.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde amfibieënsoorten voor.

Reptielen

Door het ontbreken van geschikt leefgebied zijn in het onderzoeksgebied geen reptielen te verwachten.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde reptielensoorten voor.

Vissen

Door het ontbreken van geschikt leefgebied komen in het onderzoeksgebied geen vissen voor.

Conclusie

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde vissoorten voor.

3.2.4 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Dagvlinders

Volgens gegevens op www.telmee.nl en op www.vlinderstichting.nl/dagvlinders zijn in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2008-2018 géén wettelijk beschermde dagvlindersoort vastgesteld. Bij de NDFF zijn voor het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen voor de periode 2008-2018 evenmin wettelijk beschermde dagvlindersoorten bekend. Op grond van hun verspreiding en ecologie kan de aanwezigheid van wettelijk beschermde dagvlindersoorten in het onderzoeksgebied worden uitgesloten.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde dagvlindersoorten voor.

Libellen

Door het ontbreken van geschikt leefgebied zijn in het onderzoeksgebied geen libellen te verwachten.

Conclusie

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde libellensoorten voor.

Overige soortgroepen

Van de 'overige soortgroepen' (haften, nachtvlinders, kevers, kreeftachtigen, weekdieren) zijn volgens www.telmee.nl in de periode 2008-2018 geen wettelijk beschermde soorten vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. De NDFF noemt voor het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen evenmin wettelijk beschermde vertegenwoordigers van deze 'overige soortgroepen'. Op grond van hun verspreiding en ecologie kan de aanwezigheid van wettelijk beschermde vertegenwoordigers van deze 'overige soortgroepen' in het onderzoeksgebied worden uitgesloten.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde vertegenwoordigers van de 'overige soortgroepen' voor.

3.3 Conclusies op basis van veld- en literatuuronderzoek

Aan de hand van de resultaten van het veldbezoek en de gegevens uit de geraadpleegde literatuur is een aantal conclusies getrokken aangaande het voorkomen van beschermde flora en fauna in het onderzoeksgebied.

1. Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied geen zeldzame planten- of diersoorten aangetroffen.
2. Ten aanzien van wettelijk beschermde flora en fauna moet in het onderzoeksgebied worden gerekend met de aanwezigheid van de Das en een aantal meer of minder algemene broedvogelsoorten, waaronder één soort met jaarrond beschermde nesten, te weten de Huiszwaluw. Daarnaast kan de aanwezigheid van Gewone dwergvleermuis, Laatzvlieger, één of enkele andere vleermuissoorten, Eekhoorn, Grote bosmuis, Steenmarter, Huismus en Bosuil niet met zekerheid worden uitgesloten.
3. Wettelijk beschermde soorten vaatplanten, mossen, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden komen in het onderzoeksgebied niet voor.
4. Ten opzichte van de vorige onderzoeksperiode (2010-2011) is de situatie in het onderzoeksgebied niet wezenlijk veranderd. Er zijn derhalve geen wezenlijke veranderingen in de aanwezige flora en fauna te verwachten. Wel is de beschermingsstatus van een aantal in het gebied aanwezige of te verwachten soorten veranderd (nesten van Bosuil en Huiszwaluw zijn nu jaarrond beschermd, Eekhoorn en Steenmarter nu in de provincie Limburg in een beperkte periode van het jaar met vrijstelling op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming, de Das nu met een minder zwaar beschermingsregime).

De effecten van de voorgenomen renovatie en uitbreiding van het vakantiepark op de (*mogelijk*) aanwezige (streng) beschermde diersoorten is nader besproken in hoofdstuk 4. Voor de overige soorten geldt slechts de algemene zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming (zie bijlage 1).

4 Globale effectbeoordeling i.r.t. de Wet natuurbescherming

Op basis van de conclusies uit hoofdstuk 3 kan worden gesteld, dat bij de voorgenomen uitbreiding en renovatie van het vakantiepark rekening gehouden dient te worden met de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten uit de soortgroepen zoogdieren en broedvogels. Voor deze soortgroepen is in dit hoofdstuk op globale wijze beschreven of de voorgenomen ingreep leidt tot overtreding van verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming.

4.1 Zoogdieren - vleermuizen

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om vleermuizen (streng beschermd) opzettelijk te verstoren (door het verwijderen van de geleiding op de vliegroute), te doden (door het slopen van vakantiehuisjes met bewoonde vaste verblijfplaatsen) of de verblijfplaats te vernielen of te beschadigen (door het slopen van vakantiehuisjes, of het ondermijnen van de functionaliteit van een verblijfplaats door in te grijpen in essentiële delen van het leefgebied).

De renovatie van het vakantiepark gaat uit van het vervangen van de bestaande vakantiehuisjes. Dit betekent automatisch het vernielen van de uit 2011 bekende vaste verblijfplaatsen en daarmee overtreding van het verbod op vernieling of beschadiging van vaste rust- en voortplantingsplaatsen.

De functionaliteit van het onderzoeksgebied als foerageergebied wijzigt als gevolg van de renovatie en uitbreiding van het park. Hierbij zal een deel van de groenstructuur van het bestaande park verdwijnen en vervangen worden. Opgaande begroeiing vormt een belangrijk onderdeel van de sfeer die met het vernieuwde park opgeroepen moet worden. Zodoende heeft de achteruitgang van foerageermogelijkheden vooral een tijdelijk karakter in het verlengde van de renovatie van het vakantiepark, maar is deze wel van invloed op de aanwezigheid van de populatie en draagt daardoor bij aan overtreding van het verbod op vernieling of beschadiging van de vaste rust- en voortplantingsplaatsen.

Conclusie: Overtreding van het verbod of vernieling van vaste rust- en voortplantingsplaatsen is een gevolg van de voorgenomen ingreep. Het treffen van maatregelen in het kader van de zorgplicht is noodzakelijk.

4.2 Zoogdieren - Das

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om Dassen (beschermd) opzettelijk te doden of te vangen (in dit kader niet relevant) of vaste voortplanting- en rustplaatsen van de soort te vernielen of te beschadigen (door fysieke ingrepen of het ondermijnen van de functionaliteit van de dassenburcht/bijburcht/vluchtpijp).

Aan de noordrand van het park is een bewoonde dassenburcht aanwezig. Op dit moment is nog niet duidelijk in hoeverre de bouw van nieuwe huisjes gevolgen heeft voor de dassenburcht. Daarom moet worden uitgegaan van overtreding van het verbod op vernielen en beschadigen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen.

Evenmin duidelijk is in hoeverre de nieuwe positionering van huisjes, de positionering van buitenterrassen en het toekomstig gebruik van de huisjes de functionaliteit van de dassenburcht in de weg zit. Ook hier moet vooralsnog uitgegaan worden van overtreding van het verbod op vernielen en beschadigen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen.

De functionaliteit van het leefgebied van de Das ondervindt geen directe invloed van de renovatie van het park, omdat dit grotendeels buiten het vakantiepark is gelegen. De verbinding tussen burcht en foerageergebied passeert echter het hekwerk van het vakantiepark, zodat de renovatie van het vakantiepark in beginsel kan betekenen dat de route tussen burcht en foerageergebied geblokkeerd raakt. Dit leidt eveneens tot het verlies aan functionaliteit van de dassenburcht, zodat in beginsel gesproken moet worden van overtreding van het verbod op vernieling en beschadiging van vaste rust- en voortplantingsplaatsen.

Conclusie: Overtreding van het verbod of vernieling van vaste rust- en voortplantingsplaatsen is een gevolg van de voorgenomen ingreep. Het treffen van maatregelen in het kader van de zorgplicht is noodzakelijk.

4.3 Zoogdieren - Eekhoorn

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om Eekhoorns (beschermd) opzettelijk te doden of te vangen (door het rooien van een nestboom) of vaste voortplanting- en rustplaatsen van de soort te vernielen of te beschadigen (door het rooien van de betreffende boom, of het ondermijnen van de functionaliteit van een verblijfplaats door in te grijpen in essentiële delen van het leefgebied).

Conform de provinciale omgevingsverordening bestaat voor de Eekhoorn met betrekking tot het vangen van exemplaren en het vernielen of beschadigen van rust- en voortplantingsplaatsen een vrijstelling. Deze vrijstelling geldt in de maanden maart tot en met april en juli tot en met november.

Als onderdeel van de renovatie van het vakantiepark wordt ook een deel van de groenstructuur verwijderd en vervangen. Dit houdt in dat, met inachtneming van de provinciale omgevingsverordening, overtreding van het verbod op vernieling en beschadiging van vaste rust- en voortplantingsplaatsen voorkomen kan worden. Dit geldt zowel wat betreft nesten als de functionaliteit van het vakantiepark als leefgebied. Het behouden van een opgaande groenstructuur is immers onderdeel van het toekomstbeeld voor het vakantiepark.

Conclusie: Rekening houden met de kaders uit de provinciale omgevingsverordening ter invulling van de zorgplicht voorkomt overtreding van verboden uit de Wet natuurbescherming.

4.4 Zoogdieren - Steenmarter

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om Steenmarters (beschermd) opzettelijk te doden of te vangen (door het slopen van bewoonde vakantiehuizen) of vaste voortplanting- en rustplaatsen van de soort te vernielen of te beschadigen (door het slopen van vakantiehuizen, of het ondermijnen van de functionaliteit van een verblijfplaats door in te grijpen in essentiële delen van het leefgebied).

Conform de provinciale omgevingsverordening bestaat voor de Steenmarter met betrekking tot het vangen van exemplaren en het vernielen of beschadigen van rust- en voortplantingsplaatsen een vrijstelling. Deze vrijstelling geldt van 15 augustus tot en met februari.

Het vakantiepark is in potentie geschikt als leefgebied van de Steenmarter. Renovatie van het vakantiepark levert daarom in potentie overtreding op van het verbod op het vernielen en beschadigen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen. Hiervoor bestaat weliswaar een gedeeltelijke vrijstelling, maar deze geldt niet voor overtreding van het verboden op het doden

van exemplaren. Zolang niet bekend is of en hoe de Steenmarter gebruik maakt van het vakantiepark moet rekening gehouden worden met een potentiële overtreding van verboden uit de Wet natuurbescherming.

Conclusie: Maatregelen zijn nodig om te kunnen voldoen aan de zorgplicht uit de Wet natuurbescherming en het provinciaal kader voor de gedeeltelijk vrijstelling.

4.5 Zoogdieren - Grote bosmuis

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om Grote bosmuizen (beschermd) opzettelijk te doden of te vangen (met bijvoorbeeld muizenvallen) of vaste voortplanting- en rustplaatsen van de soort te vernielen of te beschadigen (door het vergraven van het terrein, of het ondermijnen van de functionaliteit van een verblijfplaats door in te grijpen in de vegetatiestructuur).

Het vakantiepark fungeert naar alle waarschijnlijkheid nog steeds als leefgebied voor de Grote bosmuis. Onduidelijk is wat de actuele spreiding van de soort in over het park. Daardoor is op dit moment niet duidelijk in hoeverre de renovatie van het vakantiepark gevolgen heeft voor de aanwezigheid van Grote bosmuis en moet worden uitgegaan van overtreding van het verbod op vernielen en beschadigen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen.

Evenmin duidelijk is in hoeverre de nieuwe positionering van huisjes de functionaliteit van het leefgebied van de soort in de weg zit. Ook hier moet vooralsnog uitgegaan worden van overtreding van het verbod op vernielen en beschadigen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen.

Conclusie: Overtreding van het verbod of vernieling van vaste rust- en voortplantingsplaatsen is een gevolg van de voorgenomen ingreep. Het treffen van maatregelen in het kader van de zorgplicht is noodzakelijk.

4.6 Vogels zonder jaarrond beschermd nest

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om vogels (alle inheemse soorten streng beschermd) opzettelijk te doden of te vangen (door het rooien van een nestboom in het broedseizoen), nesten of eieren te vernielen of te beschadigen (door het rooien van de betreffende boom, of het ondermijnen van de functionaliteit van de nesten door het broeden te verstoren met werkzaamheden in de directe omgeving), of vogels opzettelijk te verstoren (door een ingreep te doen die het leefgebied verstoort, aantast of ongeschikt maakt). Dit laatste geldt overigens niet, indien de gunstige staat van instandhouding van de populatie er niet onder te lijden heeft.

Veruit de meeste vogelsoorten bouwen jaarlijks een nieuw nest. Daarom is van verstoring of vernieling alleen sprake gedurende het broedseizoen, als het nest daadwerkelijk in gebruik is. De functionaliteit van het park wijzigt voor diverse vogelsoorten als gevolg van het verwijderen en vervangen van delen van de groenstructuur. Omdat een opgaande groenstructuur onderdeel is van het uiteindelijke beeld van het vakantiepark blijft op de lange termijn voldoende broedgelegenheid gehandhaafd, terwijl voor de tussentijd voldoende broedgelegenheid aanwezig is in het bospercelen in de directe omgeving van het vakantiepark. Van een inbreuk op de gunstige staat van instandhouding van de aanwezige soorten is dan ook geen sprake.

Conclusie: Door het treffen van maatregelen kan overtreding van verboden uit de Wet natuurbescherming worden voorkomen.

4.7 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om vogels (alle inheemse soorten streng beschermd) opzettelijk te doden of te vangen (door het rooien van een nestboom in het broedseizoen), nesten of eieren te vernielen of te beschadigen (door het rooien van de betreffende boom, of het ondermijnen van de functionaliteit van de nesten door het broeden te verstoren met werkzaamheden in de directe omgeving), of vogels opzettelijk te verstoren (door een ingreep te doen die het leefgebied verstoort, aantast of ongeschikt maakt). Dit laatste geldt overigens niet, indien de gunstige staat van instandhouding van de populatie er niet onder te lijden heeft.

In de provincie Limburg is een aantal soorten aangewezen als vogelsoort met een jaarrond beschermd nest. Voor het vakantiepark zijn daarbij Huismus, Huiszwaluw en Bosuil relevant. Met uitzondering van de nestlocatie van de Huiszwaluw is onbekend of en waar zich nesten van Huismus en Bosuil bevinden op het terrein. Uitgaande van een grondige renovatie van het vakantiepark moet ervan uit worden gegaan dat het verbod of vernielen en beschadiging van nesten of eieren wordt overtreden.

De functionaliteit van het vakantiepark als leefgebied voor de genoemde soorten is op voorhand evenmin goed te definiëren, met uitzondering van Huiszwaluw die vanwege de huidige beplantingsstructuur op het terrein in de omgeving zal foerageren. Daarom moet voor Bosuil en Huismus vooralsnog uitgegaan worden van een tijdelijk verlies aan functioneel leefgebied aangezien een deel van de huidige groenstructuur verwijderd en vervangen wordt. Dit kan effect hebben op de functionaliteit van een eventuele nestlocatie en daarmee tot overtreding leiden van het verbod op vernieling en beschadiging van nesten of eieren.

Conclusie: Overtreding van het verbod of vernieling van nesten of eieren is een gevolg van de voorgenomen ingreep. Het treffen van maatregelen in het kader van de zorgplicht is noodzakelijk.

5 Maatregelen, vervolgtraject en conclusie

Voor een de in hoofdstuk 4 behandelde soorten en soortgroepen zijn maatregelen nodig om te kunnen voldoen aan de algemene zorgplicht uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 1). De omvang van de te nemen maatregelen en het ermee samenhangende vervolgtraject zijn van belang voor het uiteindelijke inrichtingsplan voor de renovatie van het vakantiepark. In onderstaande paragrafen zijn allereerst de te nemen maatregelen per soort/soortgroep voorgesteld. Vervolgens is toegelicht hoe het vervolgtraject eruit ziet. Als laatste is de voorgenomen ingreep afgezet tegen de complexiteit van het vervolgtraject en zijn conclusies getrokken ten aanzien van de haalbaarheid en de realiteit van de voorgenomen ingreep als het gaat om de te beschermen natuurwaarden in het onderzoeksgebied.

5.1 Te treffen maatregelen

Zoogdieren - vleermuizen

- Nader (*reeds opgestart*) onderzoek conform het vleermuisprotocol 2017 dient te worden uitgevoerd naar de actuele omvang en het terreingebruik van de populatie Gewone dwergvleermuizen en eventuele andere aanwezige vleermuissoorten.
- De resultaten van het nader vleermuisonderzoek vormen de basis voor het opstellen van een mitigatieplan en ecologisch werkplan om te komen tot een invulling van de renovatiewerken waarbij overtreding van verboden uit de Wet natuurbescherming worden voorkomen.
- Uitgaande van de onderzoeksresultaten uit 2011 zullen alle nieuwe vakantiehuysjes geschikt dienen te zijn als vaste rust- en voortplantingsplaats voor in ieder geval de Gewone dwergvleermuis. Eventueel kan daarbij, indien niet elk type huisje geschikt is voor het integreren van vleermuisverblijven, gekozen worden om ook een of meerdere aparte vleermuistorens te bouwen op het terrein van het vakantiepark.
- In de planning van de sloop en nieuwbouw van de huisjes dient met de verschillende functies van de verblijfplaatsen voor de vleermuizen rekening te worden gehouden. Dit houdt in, dat de start van werkzaamheden niet op een willekeurig moment is. Uitgaande van de aanwezigheid van alle gebiedsfuncties voor Gewone dwergvleermuis is de minst schadelijke periode voor de start van werkzaamheden half april t/m half mei of 1 september t/m half oktober. Ook dient rekening gehouden te worden met fasering van de renovatie, zodat de vleermuizen de tijd hebben om de nieuwe verblijfplaatsen te ontdekken en te koloniseren, zonder dat de populatie voor de regio verloren gaat.
- De aard van de populatie en de complexiteit van het mitigatieplan leiden tot de noodzaak van het aanvragen van en ontheffing van verboden uit de Wet natuurbescherming voor één of meerdere soorten vleermuizen.

Zoogdieren - Das

- Nader (*reeds opgestart*) onderzoek conform de kaders uit het kennisdocument Das dient te worden uitgevoerd naar de actuele status van de dassenburcht en het terreingebruik van de aanwezige dassenfamilie.
- De resultaten van het nader dassenonderzoek vormen de basis voor het opstellen van een mitigatieplan en ecologisch werkplan om te komen tot een invulling van de renovatiewerken waarbij overtreding van verboden uit de Wet natuurbescherming worden voorkomen.
- Uitgaande van de resultaten uit 2011 zullen de huisjes voldoende afstand moeten houden tot de dassenburcht. Het kennisdocument Das geeft als richtafstand 50 meter; de huidige

situatie op het vakantiepark is krappert met 20 meter en minder. Ook moet zorgvuldig omgesprongen worden met de positionering van beplanting, paden, terrassen en verlichting. In de huidige situatie is relatief veel groene afscherming aanwezig, ontbreken terrassen aan de zijde van de dassenburcht en is buitenverlichting afwezig. Uitgangspunt is dat deze situatie zo blijft.

- Uitgaande van de situatie dat het foerageergebied van de dassenfamilie zich buiten het vakantiepark bevindt, betekent dat bij vervanging van het hekwerk de passeerbaarheid van de hekwerk voor de Das gehandhaafd moet blijven.
- In de planning van de sloop en nieuwbouw van de huisjes dient met de gevoelige periode van de Das, de voortplantingsperiode, rekening te worden gehouden. Dit houdt in, dat de start van werkzaamheden bij voorkeur in de periode juli tot en met november ligt.
- De aard van de renovatieplan en de complexiteit van het mitigatieplan kunnen leiden tot de noodzaak van het aanvragen van en ontheffing van verboden uit de Wet natuurbescherming voor de Das.

Zoogdieren - Eekhoorn

- Nader (*reeds opgestart*) onderzoek naar de locatie van eekhoornnesten dient uit te wijzen in hoeverre de zorgplicht in het geding is bij uitvoering van het renovatieplan.
- Bij ingrepen in de groenstructuur dient, zodra daar aanleiding toe bestaat, rekening gehouden te worden met de vrijstellingsperiode voor de Eekhoorn zoals die is opgenomen in de provinciale omgevingsverordening.
- Instandhouding van een voldoende robuuste opgaande groenstructuur op het vakantiepark is onderdeel van het renovatieplan.
- Indien de aard en planning van het renovatieplan geen ruimte laten voor het meeliften op de provinciale vrijstelling, dan kan de noodzaak bestaan tot het aanvragen van een ontheffing van verboden uit de Wet natuurbescherming.

Zoogdieren - Steenmarter

- Nader (*reeds opgestart*) onderzoek naar de aanwezigheid van Steenmarter op het vakantiepark dient uit te wijzen in hoeverre de zorgplicht in het geding is bij uitvoering van het renovatieplan.
- Bij uitvoering van het renovatieplan dient, zodra daar aanleiding toe bestaat, rekening gehouden te worden met de vrijstellingsperiode voor de Steenmarter zoals die is opgenomen in de provinciale omgevingsverordening.
- De resultaten van het nader steenmarteronderzoek vormen, indien daar aanleiding voor is, de basis voor het opstellen van een mitigatieplan en ecologisch werkplan om te komen tot een invulling van de renovatiewerken waarbij overtreding van verboden uit de Wet natuurbescherming worden voorkomen.
- Indien de aard en planning van het mitigatieplan geen ruimte laten voor het meeliften op de provinciale vrijstelling, dan kan de noodzaak bestaan tot het aanvragen van een ontheffing van verboden uit de Wet natuurbescherming.

Zoogdieren - Grote bosmuis

- Nader (*reeds opgestart*) onderzoek naar de actuele spreiding en omvang van de populatie van de Grote bosmuis dient uit te wijzen in hoeverre sprake is van het risico op overtreding van verboden uit de Wet natuurbescherming.
- De resultaten van het nader onderzoek vormen de basis voor het opstellen van een mitigatieplan en ecologisch werkplan om te komen tot een invulling van de renovatiewerken waarbij overtreding van verboden uit de Wet natuurbescherming

(zoveel als realistisch gezien mogelijk is) worden voorkomen.

- De aard en planning van het renovatieplan kan van dien aard zijn, dat het aanvragen van een ontheffing van verboden uit de Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

Vogels - zonder jaarrond beschermd nest

- De voorbereidende werkzaamheden, zoals kap- en opruimwerkzaamheden vinden plaats buiten het broedseizoen, dus buiten de periode die globaal loopt van 15 maart tot 15 juli.
- Afhankelijk van het weer kunnen in het vroege voorjaar en de zomer al of nog vogelsoorten tot broeden komen. In deze periode is het wenselijk om uiterlijk twee weken voor de werkzaamheden een schouw uit te voeren naar de aanwezigheid van broedgevallen. Worden broedgevallen aangetroffen, dan dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot de jongen zijn uitgevlogen. Het advies is om de werkzaamheden op basis van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode Flora- en faunawet of Wet natuurbescherming uit te voeren.

Vogels - met jaarrond beschermd nest

- Nader (*reeds opgestart*) onderzoek naar de aanwezigheid van nesten van Huismus en Huiswaluw dient uit te wijzen of, waar en hoeveel nesten aanwezig zijn op het vakantiepark.
- Nader onderzoek dient uit te wijzen op zich op het vakantiepark een nestlocatie van de Bosuil bevindt.
- De resultaten van dit nader onderzoek vormen, indien daar aanleiding voor is, de basis voor het opstellen van een mitigatieplan en ecologisch werkplan om te komen tot een invulling van de renovatiewerken waarbij overtreding van verboden uit de Wet natuurbescherming worden voorkomen.
- Indien de aard en planning van het renovatieplan geen ruimte laten voor een optimaal mitigatieplan, dan kan de noodzaak bestaan tot het aanvragen van een ontheffing van verboden uit de Wet natuurbescherming.

5.2 Vervolgtraject

- Het reeds in gang gezette nader onderzoek naar de verschillende soortgroepen loopt door tot in de herfst van 2018.
- Ten aanzien van de Bosuil geldt dat nader onderzoek nodig is. de beste periode hiervoor is het begin van de broedperiode die loopt van februari tot en met juni.
- In verband met in ieder geval de aanwezigheid van de populatie Gewone dwergvleermuizen zal, zodra de opzet bekend is van de verblijfplaatsen in de nieuw te bouwen huisjes, overleg gepleegd worden met het bevoegd gezag ten behoeve van afstemming van mitigatie en planning voor de ontheffingaanvraag.
- Vanuit het oogpunt van de zorgvuldige omgang met de populatie streng beschermde Gewone dwergvleermuizen is het wenselijk zo niet noodzakelijk om als eerste de uitbreiding van het vakantiepark te realiseren, om vervolgens de renovatie van het bestaande park aan te vangen.

5.3 Afweging natuurbehoud versus renovatie

Op basis van de maatregelen en vervolgstappen uit voorgaande paragraaf kan het volgende geconcludeerd worden:

- Nader onderzoek is noodzakelijk in het kader van de zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. De resultaten uit dit nader onderzoek zijn bepalend voor de complexiteit van het op te stellen mitigatieplan. De resultaten van het nader onderzoek uit 2011 en vastgelegd in het activiteitenplan van begin 2012 duiden op de noodzaak tot een goede afstemming tussen de aard en planning van de voorgenomen ingreep enerzijds en de aanwezige (streng) beschermde natuurwaarden anderzijds.
- Ten aanzien van de beschermde soorten zoogdieren dient ten behoeve van de onderbouwing van alternatieven (artikel 3.5 lid 5 sub a Wet natuurbescherming) voor de ontheffingaanvraag te worden onderbouwd waarom geen sprake is van 1) alternatieve locaties, 2) alternatieve planinvulling/werkwijze en 3) alternatieve planning. Onderdeel 1 is te onderbouwen op basis van het vigerend beleid zoals ook in 2012 is gebeurd. De onderdelen 2 en 3 vormen de onderbouwing voor de gekozen en ecologisch meest optimale invulling van de mitigatie. De omgang met de populatie Gewone dwergvleermuis en het behoud van deze populatie op het vakantiepark zal hierbij cruciaal zijn. Dit vergt een goede afstemming tussen ontwikkelaar, architect, ecooloog en bevoegd gezag.
- Met betrekking tot de vogelsoorten geldt dat het verwijderen en vervangen van jaarrond beschermde nesten niet tot overtreding van verbodsartikelen leidt, indien kan worden vastgesteld dat voldoende alternatieve leefomgeving in de omgeving aanwezig is voor de soort om zich te kunnen vestigen. Dit kan voor zowel Huismus, Huiswaluw en Bosuil bijvoorbeeld worden opgelost door het plaatsen van kunstnesten op daartoe geschikte locaties. Mitigatie op deze wijze of vergelijkbare wijze is noodzakelijk, omdat een ‘economisch belang’ geen in de wet opgenomen redengevende onderbouwing is voor het verkrijgen van een ontheffing.
- Wettelijk beschermde natuurwaarden staan een uitvoering van de voorgenomen uitbreiding en de renovatie van het vakantiepark in beginsel niet in de weg. Wel is de wijze van omgang met de aanwezige (streng) beschermde natuurwaarden en het duurzaam behoud daarvan voor het vakantiepark bepalend voor de te verkrijgen goedkeuring van het bevoegd gezag, zijnde de provincie Limburg.

Literatuurlijst

Aa, J. van der & N. van der Heijden, 2018. Gemotiveerd principeverzoek uitbreiding Bungalowpark Euverem. BRO, Boxtel.

Blaas, M.A., G.M.T. Peeters & R.J.H. Snijders, 2012. Activiteitenplan ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet Bungalowpark Euverem. Bureau VERBEEK landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp, Gulpen.

Gedeputeerde Staten van Limburg, 2017. Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg. Provinciaal Blad nr. 5634.

Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée, 2008. Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. Tweede sterk herziene druk. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Schröder-Walters, D.K. & G.M.T. Peeters, 2011. Verkennend natuurwaardenonderzoek Park Euverem te Euverem, gemeente Gulpen-Wittern. Heukelom Verbeek landschapsarchitectuur, Gulpen.

www.natuurgegevensprovincielimburg.nl (verspreidingsgegevens vaatplanten en broedvogels)

www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul (verspreidingsgegevens flora en fauna)

www.telmee.nl (verspreidingsgegevens vaatplanten, mossen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en 'overige ongewervelden' op uurhok basis)

www.vlinderstichting.nl/dagvlinders (verspreidingsgegevens dagvlinders op uurhok basis)

www.vlinderstichting.nl/libellen (verspreidingsgegevens libellen op uurhok basis)

www.vogelatlas.nl (verspreidingsgegevens broedvogels met jaarrond beschermde nesten op uurhok basis)

Bijlage 1: Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 heeft de Wet natuurbescherming de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet vervangen. Daarmee is een integraal en vereenvoudigd wettelijk kader voor het behoud van de biologische diversiteit en een duurzaam gebruik van bestanddelen daarvan gevormd, mede ter uitvoering van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn en diverse verdragen inzake de biologische diversiteit en de bescherming van bedreigde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving.

De Wet natuurbescherming is gericht op:

- Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden van de biologische diversiteit
- Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies.

B1.1 De algemene zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Hiertoe is in de wet een algemene zorgplicht opgenomen (artikel 1.11). Deze zorgplicht houdt in dat handelingen die nadelig zijn, of waarvan een ieder redelijkerwijs kan vermoeden dat ze nadelig zijn, achterwege blijven, dan wel maatregelen worden getroffen om die gevolgen te voorkomen en voor zover dat niet mogelijk is die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan gemaakt.

B1.2 Bescherming Natura2000-gebieden

De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura2000-gebieden, de aanwijzing en begrenzing daarvan. Een aanwijzingsbesluit omvat in elk geval de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van leefgebieden voor vogelsoorten voor zover nodig ter uitvoering van de Europese Vogelrichtlijn en/of de natuurlijke habitats van soorten voor zover nodig ter uitvoering van de Europese Habitatrichtlijn. Gedeputeerde Staten stellen voor het betreffende gebied een beheerplan op waarin, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de nodige instandhoudingsmaatregelen en de beoogde resultaten staan geformuleerd.

Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van de soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. Dit geldt zowel voor initiatieven binnen de begrenzing van een Natura2000-gebied als voor initiatieven buiten een Natura2000-gebied maar met een externe werking in dat Natura2000-gebied.

Ten behoeve van de vergunningverlening dient initiatiefnemer een passende beoordeling uit te voeren van de gevolgen van het initiatief voor het Natura2000-gebied. Vergunning wordt slechts verleend indien de zekerheid is verkregen dat het initiatief de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.

Indien de vereiste zekerheid niet kan worden verkregen, dan kan vergunning worden verleend indien voldaan wordt aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er zijn geen alternatieven;
 2. Het initiatief is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en
 3. De nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura2000 bewaard blijft.
- Voor prioritaire habitattypen geldt in afwijking van punt 2 dat een project nodig is vanwege:
4. Argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijke gunstige effecten, of
 5. Andere dwingende redenen van openbaar belang, na advies van de Europese Commissie.

B1.3 Soortbescherming - soorten Europese Vogelrichtlijn

Op basis van de Wet natuurbescherming zijn alle van nature in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop de Vogelrichtlijn van toepassing is streng beschermd. In de voorliggende rapportage zijn de betreffende soorten aangeduid als zijnde *streng beschermd*.

Het is verboden:

- opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- eieren van vogels te rapen of onder zich te hebben;
- vogels opzettelijk te storen;
- Het voorgaande verbod is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Gedeputeerde staten is bevoegd ontheffing te verlenen van de hiervoor benoemde verboden ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren. Daarbij dient voldaan te zijn aan de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig
 - a. In het belang van volksgezondheid en openbare veiligheid;
 - b. In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - c. Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren;
 - d. Ter bescherming van flora en fauna;
 - e. Voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - f. Om te vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.
3. De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

B1.4 Soortbescherming - soorten Europese Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het instandhouden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop het verdrag betrekking heeft. De in deze richtlijnen benoemde soorten uit deze categorie zijn in deze rapportage aangeduid als zijnde *streng beschermd*.

Nota bene: Een deel van de vogelsoorten valt als gevolg van de Europese richtlijnen en verdragen zowel onder de bescherming van artikel 3.1 als artikel 3.5 uit de Wet natuurbescherming.

Het is verboden

- In het wild levende dieren van soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- Dieren opzettelijk te verstoren;
- Eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- De voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- Planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
- De soorten als bedoeld in het voorgaande punt en het eerste punt onder zich te hebben of te vervoeren, tenzij de bedoelde planten en dieren aantoonbaar zijn gefokt of gekweekt.

Gedeputeerde staten is bevoegd ontheffing te verlenen van de hiervoor benoemde verboden ten aanzien van planten en dieren van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren. Daarbij dient voldaan te zijn aan de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig
 - a. In het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - b. Ter voorkoming van ernstige schade aan vooral gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - c. In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
 - d. Voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - e. Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soorten te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

B1.5 Soortbescherming - andere soorten

Naast de soorten die beschermd zijn op grond van de Europese Vogelrichtlijn en de Europese Habitatrichtlijn is op nationaal niveau een aanvullende lijst vastgesteld van diersoorten en plantensoorten die eveneens beschermd zijn op basis van de Wet natuurbescherming. In de voorliggende rapportage zijn de betreffende soorten aangeduid als zijnde *beschermd*.

In analogie van het beschermingsregime voor soorten uit de Europese Habitatrichtlijn is het verboden om:

- De betreffende diersoorten opzettelijk te doden of te vangen;
- Vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de betreffende diersoorten te beschadigen of te vernielen, of
- De betreffende plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

De eerste twee punten zijn niet van toepassing op Bosmuis, Huispitsmuis en Veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen bevinden of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

In aanvulling op de ontheffingsgronden voor soorten uit de Habitatrichtlijn is Gedeputeerde staten voor de onder dit beschermingsregime vallende diersoorten en plantensoorten bevoegd om tevens op grond van onderstaande redenen ontheffing te verlenen:

- f. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- g. Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- h. Ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- i. Ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- j. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- k. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer
- l. In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of,
- m. In het algemeen belang.

B1.6 Provinciale regelgeving - soortbescherming

In verband met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming per 1 januari 2017 heeft de provincie Limburg een wijziging doorgevoerd in de Omgevingsverordening Limburg 2014. Hierin zijn enerzijds de wijzigingen in de verwijzingen naar beschermingsniveaus en wetartikelen geregeld.

Anderzijds maakt de provincie gebruik van haar bevoegdheid om op basis van artikel 3.10 lid 2 van de Wet natuurbescherming voor het grondgebied van deze provincie een vrijstelling te verlenen van verboden uit artikel 3.10. Het betreft de verboden uit artikel 3.10 lid 1 over het vangen van door de provincie aangewezen soorten en het vernielen of opzettelijk beschadigen van hun vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen.

Het vangen is slechts toegestaan wanneer het niet redelijkerwijs mogelijk is om de dieren te verdrijven van de locatie waar de werkzaamheden plaatsvinden. Dit vangen dient plaats te vinden met de in de omgevingsverordening voorgeschreven middelen.

De hier genoemde vrijstelling is slechts van toepassing op de belangen f, j, k en l uit voorgaande paragraaf B1.5.

Bijlage 2: Lijst van bij het veldbezoek aangetroffen soorten

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Planten			
Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>	Heermoes	<i>Equisetum arvense</i>
Noorse esdoorn	<i>Acer platanoides</i>	Vroegeling	<i>Erophila verna</i>
Gewone esdoorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	Wilde kardinaalsmuts	<i>Euonymus europaea</i>
Duizendblad	<i>Achillea millefolium</i>	Rietzwenkgras	<i>Festuca rubra</i>
Muskuskruid	<i>Adoxa moschatellina</i>	Beemdlangbloem	<i>Festuca pratensis</i>
Zevenblad	<i>Aegopodium podagraria</i>	Rood zwenkgras	<i>Festuca rubra</i>
Witte paardenkastanje	<i>Aesculus hippocastanum</i>	Speenkruid	<i>Ficaria verna</i>
Look-zonder-look	<i>Alliaria petiolata</i>	Es	<i>Fraxinus excelsior</i>
Ijle dravik	<i>Anisantha sterilis</i>	Gewone hennepnetel	<i>Galeopsis tetrahit</i>
Fluitenkruid	<i>Anthriscus sylvestris</i>	Kleefkruid	<i>Galium aparine</i>
Zandraket	<i>Arabidopsis thaliana</i>	Slipbladige ooievaarsbek	<i>Geranium dissectum</i>
Glanshaver	<i>Arrhenatherum elatius</i>	Kleine ooievaarsbek	<i>Geranium pusillum</i>
Bijvoet	<i>Artemisia vulgaris</i>	Bermooievaarsbek	<i>Geranium pyrenaicum</i>
Gevlekte aronskelk	<i>Arum maculatum</i>	Robertskruid	<i>Geranium robertianum</i>
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i>	Geel nagelkruid	<i>Geum urbanum</i>
Ruwe berk	<i>Betula pendula</i>	Hondsdrif	<i>Glechoma hederacea</i>
Boskortsteel	<i>Brachypodium sylvaticum</i>	Klimop	<i>Hedera helix</i>
Heggenrank	<i>Bryonia dioica</i>	Gewone berenklaauw	<i>Heracleum sphondylium</i>
Herderstasje	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Gestreepte witbol	<i>Holcus lanatus</i>
Pinksterbloem	<i>Cardamine pratensis</i>	Kantig hertshooi	<i>Hypericum dubium</i>
Ruige zegge	<i>Carex hirta</i>	Sint Janskruid	<i>Hypericum perforatum</i>
Boszegge	<i>Carex sylvatica</i>	Gewoon biggenkruid	<i>Hypochaeris radicata</i>
Haagbeuk	<i>Carpinus betulus</i>	Jakobskruisdruif	<i>Jacobaea vulgaris</i>
Tamme kastanje	<i>Castanea sativa</i>	Okkernoot	<i>Juglans regia</i>
Knoopkruid	<i>Centaurea jacea</i>	Kompassla	<i>Lactuca serriola</i>
Gewone hoornbloem	<i>Cerastium fontanum</i>	Witte dovenetel	<i>Lamium album</i>
Kluwenhoornbloem	<i>Cerastium glomeratum</i>	Akkerkool	<i>Lapsana communis</i>
Dolle kervel	<i>Chaerophyllum temulum</i>	Engels raaigras	<i>Lolium perenne</i>
Wilgenroosje	<i>Chamerion angustifolium</i>	Echte kamille	<i>Matricaria chamomilla</i>
Melganzenvoet	<i>Chenopodium album</i>	Schijfkamille	<i>Matricaria discoidea</i>
Speerdistel	<i>Cirsium vulgare</i>	Bosgierstgras	<i>Milium effusum</i>
Bosrank	<i>Clematis vitalba</i>	Akkervergeet-mij-nietje	<i>Myosotis arvensis</i>
Akkerwinde	<i>Convolvulus arvensis</i>	Bosvergeet-mij-nietje	<i>Myosotis sylvatica</i>
Haagwinde	<i>Convolvulus sepium</i>	Timoteegras	<i>Phleum pratense</i>
Rode kornoelje	<i>Cornus sanguinea</i>	Grote weegbree	<i>Plantago major</i>
Hazelaar	<i>Corylus avellana</i>	Straatgras	<i>Poa annua</i>
Eenstijlige meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>	Schaduwgras	<i>Poa nemoralis</i>
Kropaar	<i>Dactylis glomerata</i>	Veldbeemdgras	<i>Poa pratensis</i>
Peen	<i>Daucus carota</i>	Ruw beemdgras	<i>Poa trivialis</i>
Mannetjesvaren	<i>Dryopteris filix-mas</i>	Gewone salomonszegel	<i>Polygonatum multiflorum</i>
Harig wilgenroosje	<i>Epilobium hirsutum</i>	Varkensgras	<i>Polygonum aviculare</i>
Kantige basterdwederik	<i>Epilobium tetragonum</i>	Zilverschoon	<i>Potentilla anserina</i>
Brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>	Schijnaardbei	<i>Potentilla indica</i>

Vervolg tabel:

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Brunel	<i>Prunella vulgaris</i>	Bitterzoet	<i>Solanum dulcamara</i>
Zoete kers	<i>Prunus avium</i>	Gekroesde melkdistel	<i>Sonchus asper</i>
Vogelkers	<i>Prunus padus</i>	Gewone melkdistel	<i>Sonchus oleraceus</i>
Sleedoorn	<i>Prunus spinosa</i>	Bosandoorn	<i>Stachys sylvatica</i>
Zomereik	<i>Quercus robur</i>	Vogelmuur	<i>Stellaria media</i>
Kruipende boterblom	<i>Ranunculus repens</i>	Sneeuwbes	<i>Symphoricarpos albus</i>
Aalbes	<i>Ribes rubrum</i>	Paardenbloem	<i>Taraxacum officinale</i>
Kruisbes	<i>Ribes uva-crispa</i>	Zomerlinde	<i>Tilia platyphyllos</i>
Hazelaarbraam	<i>Rubus corylifolius</i>	Rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>
Gewone braam	<i>Rubus fruticosus</i>	Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>
Veldzuring	<i>Rumex acetosa</i>	Gladde iep	<i>Ulmus minor</i>
Ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>	Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>
Liggende vetmuur	<i>Sagina procumbens</i>	Veldereprijs	<i>Veronica arvensis</i>
Boswilg	<i>Salix caprea</i>	Klimopereprijs	<i>Veronica hederifolia</i>
Gewone vlier	<i>Sambucus nigra</i>	Vreemde ereprijs	<i>Veronica peregrina</i>
Geoord helmkruid	<i>Scrophularia auriculata</i>	Grote ereprijs	<i>Veronica persica</i>
Dagkoekoeksbloem	<i>Silene dioica</i>	Vergeten wikke	<i>Vicia sativa ssp. segetalis</i>
Herik	<i>Sinapis arvensis</i>	Heggenwikke	<i>Vicia sepium</i>
Gewone raket	<i>Sisymbrium officinale</i>		
Zoogdieren			
Das	<i>Meles meles</i>	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Vogels			
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	Huismus	<i>Passer domesticus</i>
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	Ekster	<i>Pica pica</i>
Huiszwaluw	<i>Delichon urbica</i>	Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	Boomklever	<i>Sitta europaea</i>
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>
Koolmees	<i>Parus major</i>	Merel	<i>Turdus merula</i>

Bijlage 6 Nader onderzoek Flora en fauna

plan: Nader natuurwaardenonderzoek voor:

Herontwikkeling en uitbreiding Vakantiepark Euverem

*bureau***VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

opdrachtgever: Qurios Gulpen og BV

datum: 14 december 2018

projectnummer: NL GW-203.004

Herontwikkeling en uitbreiding Vakantiepark Euverem

Nader natuurwaardenonderzoek

versie 1.2

projectnummer: GW-203.004

bureau **VERBEEK**

landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

lid van Netwerk Groene Bureaus

ir. M.A. Blaas
adviseur ecologie
projectleider

drs. G.M.T. Peeters
bioloog

ir. R.J.H. Snijders
ecoloog

gulpen, 14 december 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doelstelling	4
1.2 Opzet van de rapportage	5
1.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied	5
2 Methode	8
2.1 Vleermuizen	8
2.2 Das	8
2.3 Eekhoorn	9
2.4 Grote bosmuis	9
2.5 Steenmarter	10
2.6 Huismus	10
2.7 Huiszwaluw	11
3 Resultaten	12
3.1 Vleermuizen	12
3.2 Dassen	16
3.3 Eekhoorn	19
3.4 Grote bosmuis	21
3.5 Steenmarter	21
3.6 Huismus	22
3.7 Huiszwaluw	23
4 Conclusies nader onderzoek	25
Literatuurlijst	26
Bijlage 1: Waarnemingen bat-detector onderzoek per ronde	27

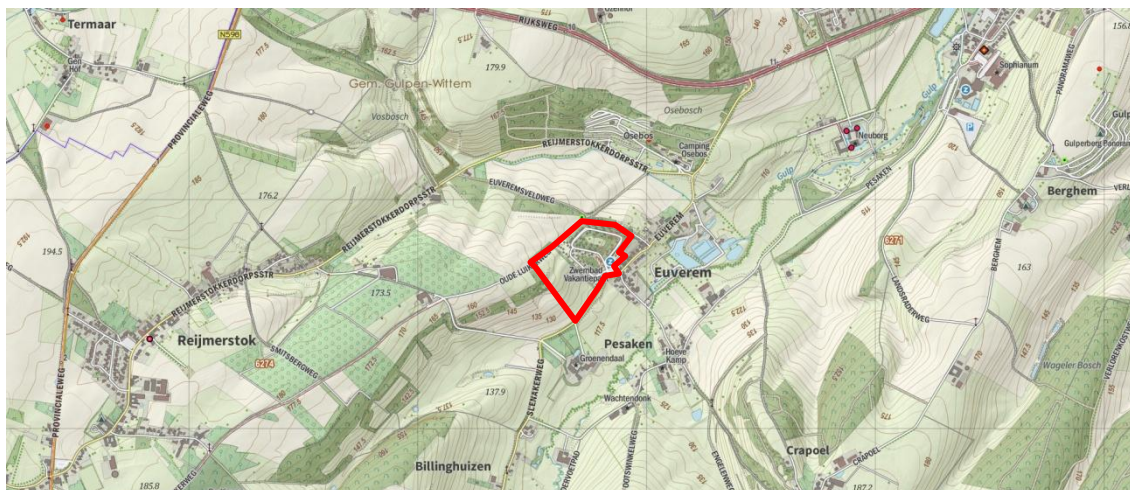
1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding

Compact Leisure Investment en Curios Gulpen og BV heeft plannen voor uitbreiding en grondige renovatie van het vakantiepark Euverem in de gemeente Gulpen-Wittem. Voor dit vakantiepark zijn in de periode 2010-2012 al meerdere natuurwaardenonderzoeken uitgevoerd in het kader van een vergelijkbaar plan. In verband met de zorgplicht uit de Wet natuurbescherming en de toentertijd aangetroffen beschermde diersoorten vindt een algehele actualisatie plaats van de uitgevoerde natuurwaardenonderzoeken. Voorliggende rapportage is daar het tweede deel van en omvat de actualisatie van het nader natuurwaardenonderzoek.

Het onderzoeksgebied bestaat uit het vakantiepark Euverem en de aan de zuidzijde gelegen weide. In onderstaande figuur is het onderzoeksgebied weergegeven.

Figuur 1: Het onderzoeksgebied (rood omlijnd) voor vakantiepark Euverem.

Doelstelling

Voorliggend onderzoeksrapport heeft tot doel invulling te geven aan de vanuit wetgeving gestelde verplichting onderzoek te verrichten naar de mogelijke effecten van de voorgestane ingreep op beschermde natuurwaarden. Op basis van een globale effectbeoordeling wordt ook nagegaan in hoeverre de Wet natuurbescherming (zie bijlage 1) de voorgenen ingreep in de weg staat. Tevens worden algemene aanbevelingen gedaan voor de uitvoering van de werkzaamheden conform de geldende kaders vanuit natuurbescherming.

Het onderzoek heeft tot doel invulling te geven aan de volgende onderzoeksvragen:

1. Welke beschermde natuurwaarden zijn (mogelijk) aanwezig in of in de directe nabijheid van de planlocatie?
2. Welke (mogelijke) functie(s) heeft het onderzoeksgebied en de directe omgeving voor de beschermde natuurwaarden (essentiële leefgebieden en habitats)?

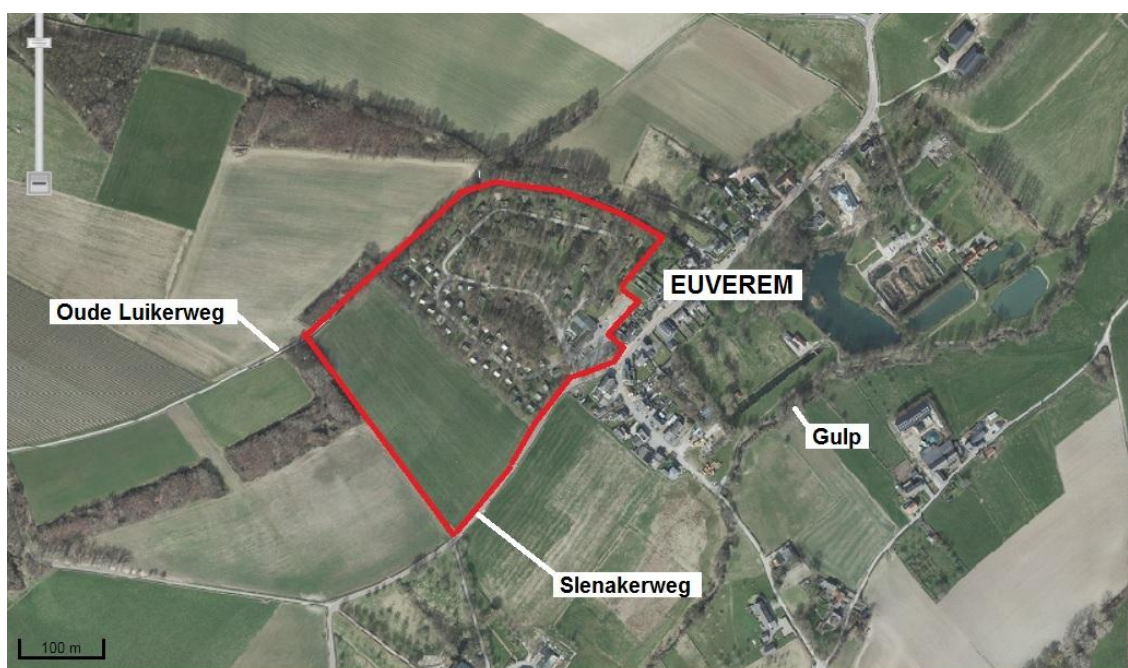
3. Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding (zeldzaamheid, wettelijk beschermingsregime) van de (mogelijk) bij de ingreep betrokken populatie van de soort of vegetatie (waardering)?
4. Welke effectrelaties kunnen mogelijk leiden tot verslechtering van essentiële (leef)gebieden van beschermde natuurwaarden?
5. Welke effecten zijn te verwachten bij een ruimtelijke ingreep (effectgebieden)?
6. Onder welke voorwaarden blijft de functionaliteit/kwaliteit van de (mogelijke) essentiële (leef)gebieden en omvang populatie behouden (alternatieve locatie of werkwijze)?
7. Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen (o.m. mitigatie, compensatie, monitoring, werkwijze uitvoering)?
8. Is nader onderzoek noodzakelijk naar effecten van soorten indien verslechtering op populaties niet valt uit te sluiten en zo ja in welke vorm?
9. Wat is de behoudenswaardigheid van essentiële leefgebieden van de (mogelijk) aanwezige soorten in relatie tot de aard van de ingreep (synthese onderzoeksvragen)?

1.2 Opzet van de rapportage

In navolgende paragraaf wordt allereerst ingegaan op de huidige verschijningsvorm van het onderzoeksgebied. Hoofdstuk 2 “Methode” beschrijft de ten behoeve van dit onderzoek aangewende onderzoeksmethodiek. In hoofdstuk 3 “Resultaten” zijn de samengevatte bevindingen van de inventarisatierondes voor Das en Hazelworm weergegeven. Hoofdstuk 4 “Conclusies nader onderzoek” beschrijft de functies van het onderzoeksgebied voor de waargenomen (streng) beschermde soorten.

1.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Ten behoeve van de beschrijving van de huidige situatie is de terreinbeschrijving uit het verkennend natuurwaardenonderzoek (bureau VERBEEK, 2018) overgenomen. Het onderzoeksgebied is gelegen in de buurtschap Euverem in het Gulpdal zuidwestelijk van Gulpen. De ligging van het onderzoeksgebied is weergegeven op een luchtfoto in figuur 2. Het gebied heeft een oppervlakte van circa 10,2 ha.

Figuur 2: Begrenzing van het onderzoeksgebied (bron luchtfoto: limburg.nl).

De RD-coördinaten van het zwaartepunt van het onderzoeksgebied zijn $X = 188,740$ en $Y = 312,750$. Het onderzoeksgebied ligt daarmee in het noordoostelijk deel van kilometerhok 188-312.

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de westzijde van de buurtschap Euverem. Het gebied is geheel gesitueerd op de westflank van het Gulpdal. Het terrein helt in zuidoostelijke richting over een hoogteverschil van circa 20 meter af naar de dalbodem. De Slenakerweg, die ten dele de zuidoostelijke begrenzing van het onderzoeksgebied vormt, markeert de overgang van de dalbodem naar de westelijke dalhelling. Aan de noordzijde wordt het gebied begrensd door een holle weg, de Euveremsveldweg, met ten noorden daarvan een dijklichaam waarover in het verleden een tramspoor liep. De noordwestzijde wordt begrensd door de Oude Luikerweg. Aan de noord-, west- en zuidzijde wordt het onderzoeksgebied begrensd door een voor Zuid-Limburg kenmerkend licht glooiend plateaulandschap met open velden, op de steilere hellingen afgewisseld door bossen en holle wegen.

In het onderzoeksgebied kunnen twee zeer uiteenlopende deelgebieden worden onderscheiden, namelijk het bestaande vakantiepark en het uitbreidingsgebied. Door het grote aantal bomen kan het vakantiepark worden gekarakteriseerd als een weinig natuurlijk hellingbos met een groot aantal vakantiebungalows, enkele verharde ontsluitingswegen en een speelweide (zie figuur 3 tot en met 6). Bij de ingang van het park nabij de Slenakerweg is het hoofdgebouw en een grote parkeerplaats aanwezig (zie figuur 7).

Het uitbreidingsgebied bestaat geheel uit een soortenarm open grasland (zie figuur 8). Opgaande beplanting is in het uitbreidingsgebied beperkt tot een houtsingel langs de weg aan de noordwestzijde van het grasland. Wel zijn direct aangrenzend aan de westzijde van het uitbreidingsgebied enkele stroken met jonge bosaanplant aanwezig.

Figuur 3: Het noordelijk deel van het bungalowpark: open bos met verspreid vakantie-bungalows.

Figuur 4: Ontsluitingsweg in het westelijk deel van het vakantiepark.

Figuur 5: Speelweide in het vakantiepark.

Figuur 6: Impressie van kleine bosschage in het centrum van het vakantiepark.

Figuur 7: Het hoofdgebouw met een deel van de parkeerplaats.

Figuur 8: Uitbreidingsgebied met op de achtergrond het huidige vakantiepark, vanaf de Slenakerweg in noordwestelijke richting gezien.

2 Methode

2.1 Vleermuizen

Onderzoek met behulp van bat-detector

Het voorkomen van vleermuizen is onderzocht met een bat-detector met heterodyne en time expansion functie (type: Petterson D240x). Tijdens twaalf inventarisatieronden in de periode 15 mei - 1 oktober 2018 is het onderzoeksgebied geïnventariseerd op vleermuizen. Per vleermuissoort zijn de aantallen en het gedrag bepaald. Zodoende zijn belangrijke gebiedsfuncties zoals verblijfplaatsen, vliegroutes, paarterritoria en foerageergebieden in kaart gebracht. Waarnemingdata, tijdstippen en waarneemomstandigheden tijdens deze onderzoeksronden zijn weergegeven in tabel 1.

De gehanteerde onderzoeksopzet voldoet aan de criteria voor onderzoek naar de te verwachten vleermuissoorten en gebiedsfuncties zoals geformuleerd in het actuele *Vleermuisprotocol*¹. Het voorkomen van vleermuizen is tijdens twaalf inventarisatieronden onderzocht met een bat-detector. Waarnemingdata, tijdstippen en waarneemomstandigheden tijdens deze onderzoeksronden zijn weergegeven in tabel 1.

Datum	Tijdstip	Temperatuur (°C)	Bewolking	Neerslag	Windkracht (Bft)
25-5-2018	Avond	18,5	Wisselend bewolkt	Droog	0
26-5-2018	Ochtend	13	Helder	Droog	0
8-6-2018	Ochtend	18	Bewolkt	Lichte regen	0-1
12-6-2018	Ochtend	18	Helder	Droog	0-1
29-6-2018	Avond	19	Helder	Droog	0
30-6-2018	Ochtend	13,5	Helder	Droog	0
11/12-8-2018	Nacht	13	Helder	Droog	0
24-8-2018	Avond	14,5	Bewolkt	Droog	1
24/25-8-2018	Nacht	14	Bewolkt	Droog	1
25-8-2018	Ochtend	10,5	Bewolkt	Droog/lichte regen	2-3
14-9-2018	Avond	14	Bewolkt	Droog	0
15-9-2018	Ochtend	11	Helder	Droog	1

Tabel 1: Bezoekdata vleermuisonderzoek en condities tijdens de veldbezoeken.

Inspectie huisjes op aanwezigheid vleermuisuitwerpselen

Naast het bat-detector onderzoek zijn de vakantiehuisjes op 20 augustus overdag uitwendig geïnspecteerd op de aanwezigheid van uitwerpselen van vleermuizen. De aanwezigheid van vleermuisuitwerpselen aan de muren is een indicator voor de aanwezigheid van een vleermuisverblijf in een huisje.

2.2 Das

Observatie dassenburcht Euveremsveldweg

In de avond van 14 mei 2018 is de burcht in het talud van de Euveremsveldweg geobserveerd om activiteit van Dassen waar te nemen. De observatie vond plaats tussen 30 minuten voor zonsondergang en 120 minuten erna (veldcondities: 17°C, helder, droog, 1Bft). Bij de observatie is gebruik gemaakt van een verrekijker, een zaklamp en een warmtebeeldkijker (type Pulsar XP28).

¹ Vleermuisvakbureau Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2017.

Onderzoek terreingebruik omgeving vakantiepark

Voor de bepaling van de omvang van het leefgebied/territorium van de dassenpopulatie, alsmede de functie van het plangebied binnen dit leefgebied is een sporenonderzoek uitgevoerd. Binnen het onderzoeksgebied is op systematische wijze gezocht naar sporen die duiden op de aanwezigheid van Dassen. Hierbij moet vooral gedacht worden aan burchten en pijpen, wissels, uitwerpselen en foerageersporen.

Het sporenonderzoek richt zich voornamelijk op structuren in het landschap, zoals heggen, houtsingels en randen van velden waarlangs Dassen zich bij voorkeur verplaatsen. Hierbij is speciale aandacht geschonken aan het onderzoeksgebied (vakantiepark en uitbreidingslocatie), potentiële foerageerlocaties en (potentiële) burchtlocaties.

Gebiedsscan

Aan de hand van een gebiedsscan is de kwaliteit van het plangebied en de wijdere omgeving hiervan als leefgebied voor de Das bepaald. Hierbij wordt vooral gelet op de aanwezigheid van door de Das geprefereerd habitat en voedselaanbod. De gebiedsscan maakt het mogelijk een inschatting te maken van het belang van het plangebied binnen het leefgebied van de Das.

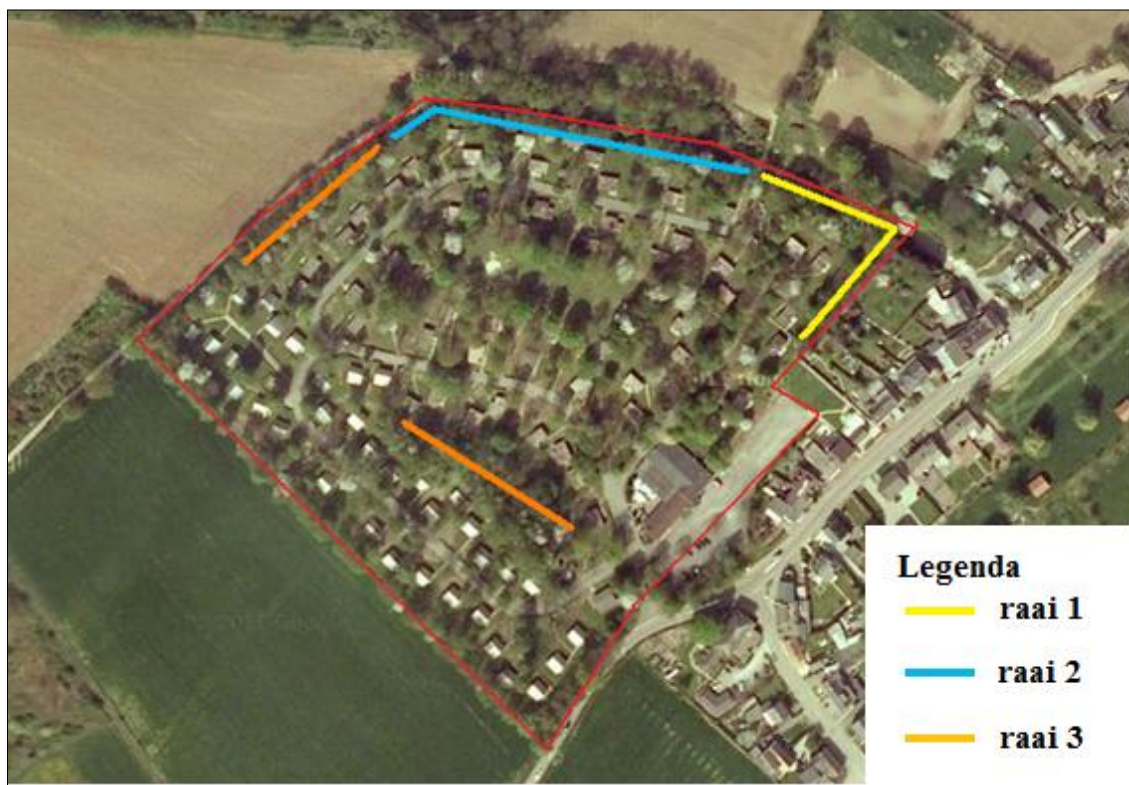
2.3 Eekhoorn

Op 28 november 2018, een moment dat een groot deel van de bladeren reeds van de bomen is gevallen, is het onderzoeksgebied systematisch onderzocht op sporen die wijzen op de aanwezigheid van de Eekhoorn, zoals vraatsporen en nesten. Speciale aandacht is hierbij uitgegaan naar in het onderzoeksgebied aanwezige opgaande begroeiingen. De binnen het onderzoeksgebied aanwezige bomen en struiken zijn geïnspecteerd op de aanwezigheid van nesten. Aangetroffen nesten zijn ingemeten met GPS en op kaart ingetekend.

2.4 Grote bosmuis

Van 28 september tot en met 3 oktober 2018 zijn de geschikte vegetatiezones in en rond het vakantiepark onderzocht op het voorkomen van de Grote bosmuis. Dit onderzoek is uitgevoerd door middel van een vallenonderzoek volgens de zogenaamde IBN-plus methode² waarbij na een zogenaamde *pre-bait* periode twee controlerondes zijn gemaakt. Hiertoe zijn 60 inloopvallen (type: *trip-trap* vangstmechanisme met houten leefruimte) geplaatst in drie vangstraaien van elk 20 vallen. De vallen zijn uitgezet in voor de Grote bosmuis geschikt biotoop. De locaties van de raaien zijn weergegeven in figuur 9 (volgende bladzijde).

² Bergers, 1997.

Figuur 9: Locaties vangstraaie vallenonderzoek Grote bosmuis.

2.5 Steenmarter

Op 20 augustus en op 28 november 2018 is het onderzoeksgebied onderzocht op sporen die wijzen op de aanwezigheid van Steenmarters. Speciale aandacht is hierbij gegeven aan de bebouwing in het vakantiepark. Alle gebouwen in het onderzoeksgebied zijn geïnspecteerd op de aanwezigheid van openingen waardoor Steenmarters toegang tot het betreffende gebouw zouden kunnen krijgen. Wanneer dergelijke openingen zijn aangetroffen is het betreffende pand aan de binnenzijde geïnspecteerd op de aanwezigheid van Steenmarters.

2.6 Huismus

Territoria van de Huismus kunnen het best worden gelokaliseerd door in de periode half maart-half juni zingende mannetjes of broedparen te lokaliseren. Dit geschiedt bij voorkeur in de ochtenduren, vanaf circa twee uur na zonsopkomst, onder geschikte weersomstandigheden en op geluidsluwe momenten. Tijdens drie ochtendbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni 2018 is het vakantiepark onderzocht op de aanwezigheid van Huismussen die territoriaal gedrag vertonen. Bezoekdata, tijdstippen en waarnemingsomstandigheden tijdens deze onderzoeksronden zijn weergegeven in tabel 2. Alle waarnemingen zijn op kaart ingetekend.

Datum	Tijdstip	Temperatuur (°C)	Bewolking	Neerslag	Windkracht (Bft)
18-5-2018	9.50-11.40	12	wisselend bewolkt	droog	2
5-6-2018	9.30-10.10	17	bewolkt	droog	2
20-6-2018	9.20-10.10	23	licht bewolkt	droog	3

Tabel 2: Bezoekdata Huismusonderzoek en condities tijdens de veldbezoeken.

Pas in de tweede helft van mei, dat wil zeggen buiten de optimale inventarisatieperiode van de Huismus, kon met het onderzoek worden aangevangen. De gehanteerde onderzoeksopzet voldoet met drie in plaats van vier onderzoeksrondes buiten de optimale inventarisatieperiode van de Huismus niet geheel aan de eisen zoals gesteld in het *Kennisdocument Huismus versie 1.0*³ voor de inventarisatie van broedparen van deze soort.

2.7 Huiszwaluw

Het inventariseren van Huiszwaluwen geschiedt door het tellen van bewoonde nesten die veelal duidelijk zichtbaar onder dakranden en dergelijke hangen. Tijdens twee onderzoeksrondes in juli is het vakantiepark en de directe omgeving daarvan onderzocht op de aanwezigheid van Huiszwaluwnesten. Bezoekdata, tijdstippen en waarnemingsomstandigheden tijdens deze onderzoeksrondes zijn weergegeven in tabel 3. Alle waarnemingen zijn op kaart ingetekend.

Datum	Tijdstip	Temperatuur (°C)	Bewolking	Neerslag	Windkracht (Bft)
4-7-2018	9.45-10.30	24	bewolkt	droog	2
18-7-2018	9.15-9.45	18	helder	droog	1

Tabel 3: Bezoekdata Huiszwaluwonderzoek en condities tijdens de veldbezoeken.

Voor de Huiszwaluw is geen *Kennisdocument* beschikbaar en de soort wordt niet genoemd in de *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de wet Natuurbescherming*⁴. SOVON⁵ geeft als richtlijn voor de Huiszwaluw minimaal eenmaal nesten in aanbouw en bewoonde nesten tellen tussen 15 juni-15 augustus, met een voorkeur voor juli en augustus. Met twee onderzoeksrondes in de optimale periode is hieraan ruimschoots voldaan.

³ BIJ12, 2017.

⁴ Netwerk Groene Bureaus, 2017.

⁵ www.sovon.nl/soort/10010

3 Resultaten

3.1 Vleermuizen

Onderzoek met behulp van een bat-detector

In het onderstaande wordt een samenvatting gegeven van de bevindingen uit het bat-detector onderzoek. Een gedetailleerd verslag van de waarnemingen per onderzoeksronde is als bijlage 1 in dit rapport opgenomen.

Tijdens het onderzoek zijn in het vakantiepark dertien verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het betreft zeven zomerverblijfplaatsen en zes kraamverblijfplaatsen. Daarnaast zijn acht paarterritoria van de Gewone dwergvleermuis vastgesteld. Aangenomen mag worden dat de bijbehorende paarverblijven zich binnen het vakantiepark bevinden. De locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen en paarterritoria zijn weergegeven in figuur 10.

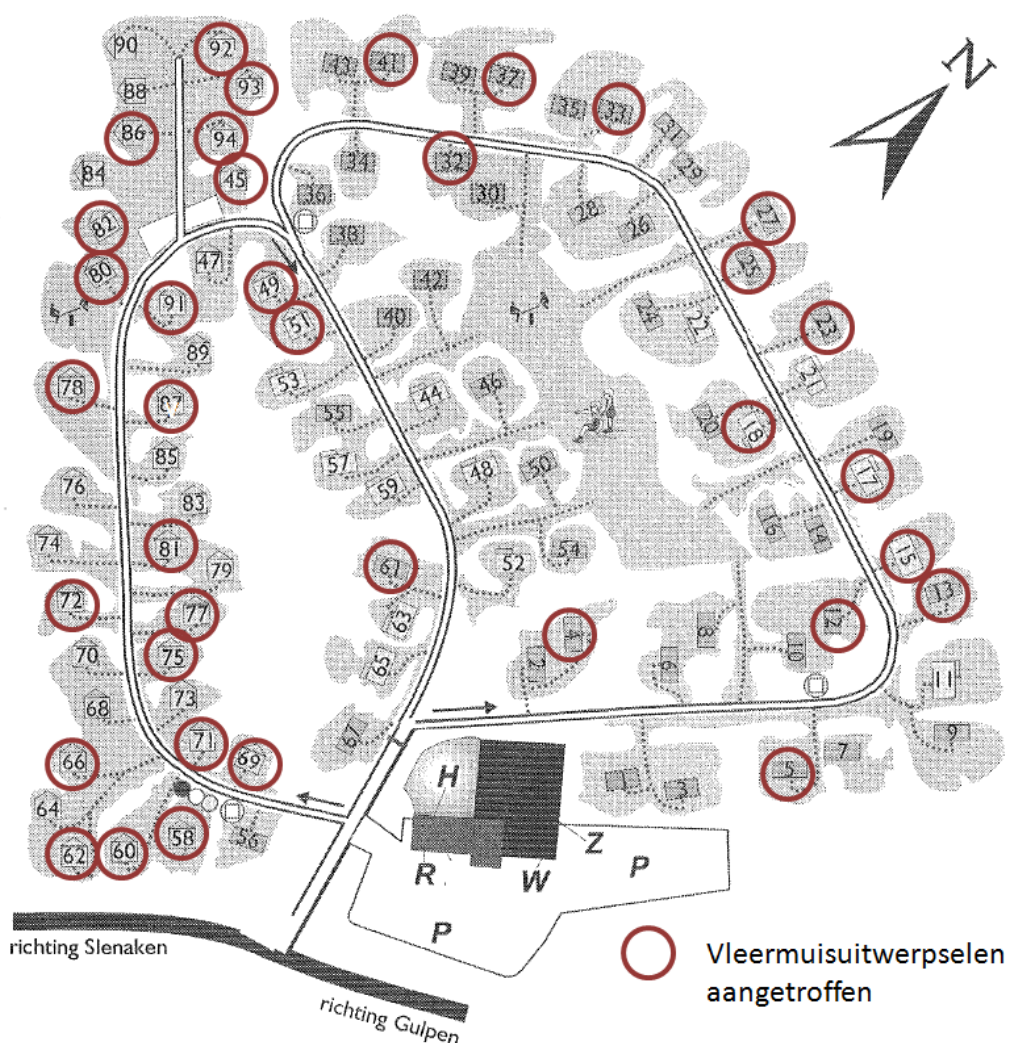
Figuur 10: Aangetroffen locaties van vleermuisverblijven en paarterritoria.

Verder zijn tijdens diverse onderzoeksrondes grote aantallen foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen in het vakantiepark. Met name tijdens de avondrondes in de kraamperiode was de foerageeractiviteit hoog. Naar schatting foerageerden op sommige

momenten ten minste 50 Gewone dwergvleermuizen verspreid over het park. Daarnaast zijn tijdens de onderzoeksrondes op 25 mei en 29 juni respectievelijk twee en drie foeragerende Laatvliegers waargenomen in het park. In beide gevallen kan worden aangenomen dat het werkelijke aantal in het gebied aanwezige dieren hoger ligt.

Inspectie huisjes op aanwezigheid vleermuisuitwerpselen

Bij 37 vakantiewoningen zijn uitwerpselen aangetroffen. Deze huisjes zijn weergegeven in figuur 4. Hierbij viel op dat bij de huisjes met de spitse daken over het algemeen grotere aantallen keutels werden gevonden dan bij de huisjes met platte daken. Een uitzondering op deze 'regel' was huisje nr. 41, waar tientallen keutels aan de muur hingen. Het verschil in aantallen keutels indiceert dat in de huisjes met spitse daken grotere aantallen vleermuizen verblijven dan in de huisjes met platte daken. Deze constatering strookt met de resultaten van het bat-detector onderzoek, waarbij grotere verblijfplaatsen steeds zijn aangetroffen in de huisjes met spitse daken. Deze huisjes zijn blijkbaar geschikter voor grotere groepen vleermuizen c.q. voor het vervullen van andere functies (paarverblijven).

Figuur 11: Huisjes waar vleermuisuitwerpselen zijn gevonden.

Gebiedsfuncties

Verblijfplaatsen

De vakantiehuisjes binnen het Vakantiepark Euverem vervullen diverse belangrijke functies voor vleermuizen. Tijdens het bat-detector onderzoek zijn binnen het park zes kraamverblijfplaatsen, zeven zomerverblijfplaatsen en acht paarterritoria van de Gewone dwergvleermuis aangetroffen. Tijdens het onderzoek naar middernachtelijk zwermgedrag zijn geen zwermmende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Daarom kan worden aangenomen dat er geen massawinterverblijven in het park aanwezig zijn. Gezien het grote aantal verblijfplaatsen dat in het park is aangetroffen moet echter rekening worden gehouden met een overwinteringfunctie voor kleine groepen en/of solitaire vleermuizen.

Naast het bat-detector onderzoek zijn de vakantiewoningen geïnspecteerd op de aanwezigheid van vleermuisuitwerpselen aan de gevel. Aanwezigheid van vleermuisuitwerpselen aan de gevel zijn een indicator voor aanwezigheid van een verblijfplaats. Uit dit onderzoek komt naar voren dat het aantal verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het park waarschijnlijk nog hoger ligt dan het aantal dat tijdens het bat-detector onderzoek is aangetroffen: Bij 37 vakantiewoningen zijn uitwerpselen aangetroffen, terwijl er tijdens het bat-detector onderzoek 'slechts' dertien verblijfplaatsen zijn aangetroffen. De waarschijnlijke verklaring voor dit verschil is dat de dieren binnen het park regelmatig van verblijfplaats wisselen. Gedurende het jaar zullen de vakantiewoningen afwisselend in gebruik zijn als verblijfplaats. Dit blijkt ook uit de resultaten van het bat-detector onderzoek waarbij de locatie van verblijfplaatsen telkens varieerde. Vanwege dit wisselende gebruik moet binnen het project (o.a. bij de sloop) rekening worden gehouden met potentiële aanwezigheid van verblijfplaatsen in alle gebouwen in het vakantiepark.

Zowel uit het bat-detector onderzoek als uit het onderzoek naar uitwerpselen komt naar voren dat de woningen met spitse daken grotere groepen vleermuizen herbergen. Zo zijn bij deze huisjes aanzienlijk grotere hoeveelheden uitwerpselen aangetroffen en bevinden alle aangetroffen kraamverblijfplaatsen zich in dit type woning. Deze woningen vervullen binnen het park dus nog een bijzondere functie. De in dit type huisjes aanwezige verblijfplaatsen bevinden zich vrijwel zeker in de spouwmuur⁶.

Het is in de praktijk niet mogelijk gebleken om het exacte aantal te bepalen van de binnen het park verblijvende Gewone dwergvleermuizen. Met name vanwege de spreiding van verblijfplaatsen over het park. Tijdens het bat-detector onderzoek zijn de aantallen op bepaalde momenten geschat op ten minste 50 foeragerende dieren. De werkelijke aantallen liggen naar verwachting aanzienlijk hoger liggen. Zo kan worden aangenomen dat er tientallen jonge dieren aanwezig zijn in de kraamverblijfplaatsen. Daarnaast zijn de aantalschattingen slechts een momentopname van de op dat moment zichtbare dieren, andere dieren kunnen op dat moment al/nog onderweg zijn voor hun nachtelijke foerageertocht of bevinden zich al/nog in hun verblijfplaats. In werkelijkheid zal het aantal binnen het park verblijvende Gewone dwergvleermuizen waarschijnlijk boven de honderd dieren liggen.

Behalve Gewone dwergvleermuizen zijn binnen het park tijdens enkele onderzoeksrondes foeragerende Laatvliegers waargenomen. De bouwstijl van de vakantiewoningen is minder geschikt voor deze soort (laag en met deels met platte daken). Het is daarom waarschijnlijk dat deze dieren hun verblijfplaats hebben in een woning in de nabijheid van het vakantiepark. Echter is ook bekend dat Laatvliegers en Gewone dwergvleermuizen soms verblijfplaatsen delen. Gezien de hoge potenties van het vakantiepark voor de Gewone dwergvleermuis is het zekerheidshalve verstandig toch rekening te houden met de aanwezigheid van Laatvliegers. Dit geldt met name

⁶ Bureau VERBEEK, 2012.

voor het hoofgebouw dat de meeste potentie heeft als verblijfplaats voor de Laatvlieger. Echter gezien de lage aantallen zal het hooguit gaan om zomer- en paarverblijven.

Foerageergebied

Tijdens de diverse onderzoeksrondes zijn tot 50 foeragerende Gewone dwergvleermuizen en twee à drie foeragerende Laatvliegers binnen het park waargenomen. Zoals eerder aangegeven ligt het werkelijke aantal dieren waarschijnlijk hoger. Tijdens de avondrondes is vlak na het uitvliegmoment een piek in foerageeractiviteit waargenomen, waarna de foerageeractiviteit tijdens het tweede uur van het onderzoek geleidelijk afnam. Uiteindelijk verdwenen vrijwel alle dieren uit het park. Tijdens de ochtendrondes nam de foerageeractiviteit geleidelijk aan toe om tot een piek te komen vlak voor het invliegmoment. Tijdens de nachtelijke onderzoeken is er nauwelijks foerageeractiviteit waargenomen binnen het park. Uit dit patroon valt af te leiden dat die dieren die hun verblijfplaats hebben in het park kort rond het uit- en invliegen enige tijd foerageren binnen het park om vervolgens andere foerageerlocaties in de omgeving op te zoeken.

Hoewel er in de omgeving voldoende foerageerlocaties zijn voor de in het park verblijvende vleermuizen is het wenselijk dat ook de foerageermogelijkheden binnen het park behouden blijven. De aanwezigheid van foerageermogelijkheden rond de verblijfplaatsen is gunstig voor de functionaliteit van deze verblijfplaatsen. Bovendien zorgt de aanwezigheid van veel opgaande begroeiing (bomen) binnen het park voor een bepaalde mate van beschutting en geleiding voor de uitvliegende vleermuizen. De aanwezigheid van veel volgroeide bomen is waarschijnlijk één van de verklaringen voor de grote aantallen vleermuisverblijven die zich in het park bevinden. Voor de instandhouding van deze functies in de toekomst is het daarom van belang dat deze situatie gehandhaafd blijft.

Vliegroutes

De populatie Gewone dwergvleermuizen binnen Vakantiepark Euverem foerageert in de wijdere omgeving. Het park vormt het beginpunt van vliegroutes die het park verbinden met de foerageerlocaties in de omgeving. De opgaande vegetatiestructuren in en rond het park fungeren als geleiding voor deze vliegroutes. Dit blijkt ook uit de resultaten van het vleermuisonderzoek in het kader van de Trambaanfietsroute Maastricht-Vaals in 2017⁷, waarbij een vliegroute van de Gewone dwergvleermuis is vastgesteld langs de Euveremsveldweg. Naar verwachting verbindt deze vliegroute het vakantiepark met westelijk gelegen foerageerlocaties.

Instandhouding van deze vliegroutes is van groot belang voor de functionaliteit van de vleermuisverblijven in het Vakantiepark en eventuele andere verblijfplaatsen in de omgeving van het park. Daarom is het van belang dat de opgaande vegetatie en de landschappelijke structuren in en rond het Vakantiepark zo veel als mogelijk gehandhaafd blijven.

⁷ Peeters Econsult, 2017.

Conclusies

Vakantiepark Euverem is met name van belang voor de in de omgeving voorkomende populatie van de Gewone dwergvleermuis. Binnen het park bevindt zich een aantal belangrijke functies voor de Gewone dwergvleermuis: het park biedt locaties voor meerdere kraamverblijven, paarverblijven en winterverblijven voor kleine groepen dieren. Op grond van vergelijkbare resultaten in 2011⁸ kan worden geconcludeerd dat het park deze functies al geruime tijd voor een grote groep dieren vervult. Daarom zal een eventueel (gedeeltelijk) verlies van de gebiedsfuncties binnen het vakantiepark invloed hebben op de lokale staat van instandhouding van de Gewone dwergvleermuis. Een verlies van deze gebiedsfuncties kan echter voorkomen worden door de juiste maatregelen te treffen binnen het project. Zodoende kunnen de effecten op de gewone dwergvleermuis sterk worden gereduceerd.

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat de populatie Gewone dwergvleermuizen in het vakantiepark een groot aantal verblijfplaatsen gebruikt waartussen regelmatig wordt gewisseld. Bij uitvoering van de voorgenomen sloopwerkzaamheden dient daarom altijd rekening te worden gehouden met de potentiële aanwezigheid van vleermuizen in de gebouwen. Dit geldt zowel voor de vakantiewoningen als voor het hoofdgebouw.

De aanwezigheid van een vaste verblijfplaatsen van de Laatvlieger kan niet met zekerheid worden uitgesloten, maar beperkt zich door de beperkte aantallen waargenomen dieren tot zomer- en/of paarverblijven.

3.2 Dassen

Observatie dassenburcht Euveremsveldweg

De burcht in het talud langs de Euveremsveldweg is in de avond van 14 mei 2018 geobserveerd. Vanaf circa 45 minuten na zonsondergang zijn drie volwassen of sub adulte Dassen op de burcht waargenomen. Na circa 45 minuten activiteit op de burcht staken deze Dassen de Euveremsveldweg over om hun foerageertocht te beginnen. Nadat de oudere Dassen de burcht hadden verlaten verscheen een volwassen Das met twee jongen op de burcht. De jonge dieren speelden rond de ingang van een pijp en gingen af en toe naar binnen om even later weer te verschijnen.

Gezien het aantal waargenomen dieren wordt de burcht gebruikt door een volledige Dassenclan. Dit gegeven in combinatie met de omvang van de burcht, het vastgestelde langdurig gebruik⁹ en de aanwezigheid van jongen leidt tot de conclusie dat de burcht langs de Oude Luikerweg de functie heeft van een permanente hoofdburcht met kraamfunctie.

Onderzoek terreingebruik omgeving vakantiepark

Op 28 november 2018 is het onderzoeksgebied en de wijdere omgeving onderzocht op sporen die duiden op het gebruik van de Das. De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in figuur 5 (zie volgende bladzijde). De coördinaten alsmede enkele parameters van de aangetroffen burchten en vluchtpijp staan weergegeven in tabel 4 (zie volgende bladzijde).

Langs de noordwestelijke en zuidwestelijke rand van het vakantiepark zijn op diverse plaatsen wissels vastgesteld waar Dassen onder het hekwerk doorgaan (gebruik door de Das is vastgesteld o.b.v. dassenharen die aan het hekwerk hangen). Binnen het vakantiepark zijn ook waarnemingen bekend van de Das. Zo is tijdens het bat-detector onderzoeken op 12 augustus

⁸ Bureau VERBEEK, 2012.

⁹ Bureau VERBEEK, 2012.

een Das waargenomen in het noordoostelijke deel van het park, nabij de huisjes 32 en 34. Ook de beheerder van het park (dhr. Wouters) gaf aan regelmatig Dassen te zien in het Vakantiepark. Een deel van de aangetroffen onderdoorgangen komt uit in het grasland dat de beoogde uitbreidinglocatie vormt. In dit grasland zijn ook enkele foerageersporen van de Das aangetroffen, en er loopt een wissel langs de afrastering met het vakantiepark.

Ten noorden en westen van het vakantiepark zijn langs de Euveremsveldweg en de Oude Luikerweg enkele Dassenburchten en losse pijpen van de Das aangetroffen. Deze zijn onderling verbonden door sterk belopen wissels. De burcht op locatie E is sinds 2011 enorm in omvang toegenomen. Tijdens het onderzoek in 2011 is deze burcht geclassificeerd als bijburcht van drie pijpen¹⁰, op dit moment telt de burcht circa 20 pijpen en beslaat een veel groter gebied dan in 2011. Deze burcht heeft nu de kenmerken van een hoofdburcht (omvang en bewoning in de winter), en vertoonde sporen van actueel en intensief gebruik. Ook de burcht op locatie A is sinds 2011 in omvang toegenomen. In 2011 is deze burcht nog geclassificeerd als vluchtpijp, inmiddels gaat het om een bijburcht met vier pijpen.

Vanuit de hoofdburcht in het talud van de Euveremsveldweg loopt een wissel in noordelijke richting. Deze splitst op het talud van de voormalige trambaan, waarna een wissel in westelijke richting loopt en een wissel in noordelijke richting. De wissel in westelijke richting staat in verbinding met de daar aanwezige dassenburchten. De wissel in noordelijke richting komt uit in de huisweijtes ten westen van Euverem. De Das zal deze huisweijtes als foerageergebied gebruiken.

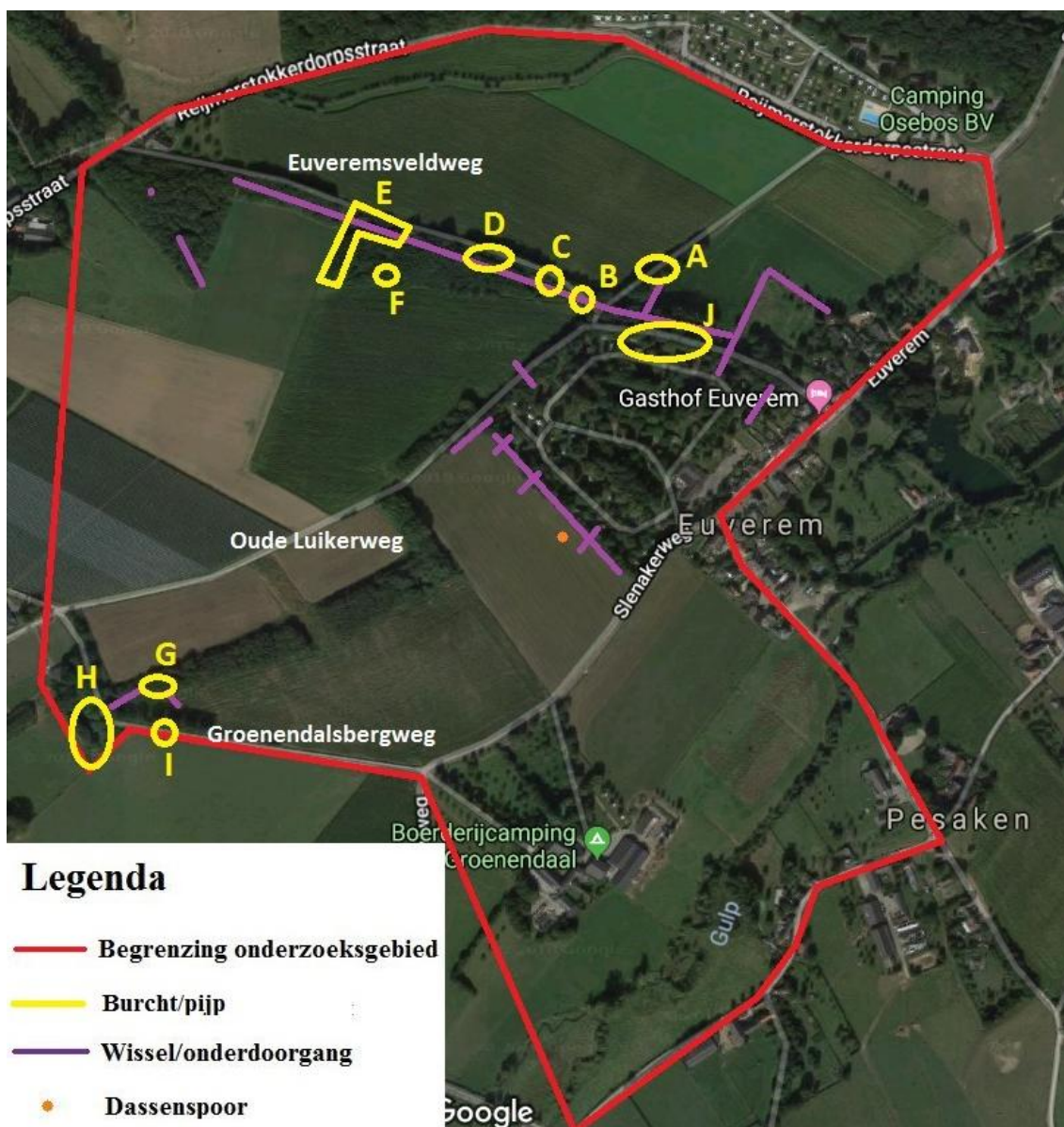
Zuidelijk van het plangebied is een (waarschijnlijke) hoofdburcht aangetroffen in een droogdal langs de Groenendalsbergweg (locatie H). Deze burcht was ook al bekend vanuit het onderzoek in 2011 maar is sindsdien verdubbeld in omvang (van 10 pijpen in 2011 naar meer dan 20 pijpen op dit moment). De burcht en de omgeving daarvan vertoonde sporen van actueel en intensief gebruik door de das. Op locaties G is een nog niet eerder bekende bijburcht aangetroffen die waarschijnlijk gerelateerd is aan burchtlocatie H.

De toename van het aantal burchtlocaties in combinatie met de waarschijnlijke verzwaring van de functie van een aantal burchten doet vermoeden dat de Dassenpopulatie in het gebied is toegenomen sinds het onderzoek in 2011.

Locatie	Waarschijnlijke functie	Aantal pijpen	Bewoningsstatus	X coördinaat	Y coördinaat
A	Bijburcht	4	Mogelijk belopen	188800	312957
B	Bijburcht/ vluchtpijp	2	Onbelopen	188724	312946
C	Bijburcht/ vluchtpijp	2	Onbelopen/ vervallen	188676	312965
D	Vluchtpijp	1	Onbelopen	188581	312998
E	Hoofdburcht	18	Belopen	188491	313012
F	Vluchtpijp	1	Onbelopen/ vervallen	188508	312974
G	Bijburcht	2	Onbelopen	188236	312487
H	Hoofdburcht	20+	Belopen	188117	312476
I	Vluchtpijp	1	Onbelopen	188213	312438
J	Hoofdburcht	20+	Belopen	188825	312893

Tabel 4: Overzicht dassenburchten en vluchtpijpen

¹⁰ Bureau VERBEEK, 2012.

Figuur 12: Sporen van de Das in de omgeving van het vakantiepark.

Resultaten gebiedsscan

Het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied in engere zin bestaat uit Vakantiepark Euverem en het zuidwestelijk hiervan gelegen cultuurgrasland. Het vakantiepark wordt omzoomd door een houtsingels en heggen welke geschikt zijn als migratieroute voor de Das. De begroeiing binnen het park bestaat uit grasland met verspreide bomen. Centraal in het park is een houtsingel gelegen. Wanneer uitsluitend wordt uitgegaan van de aanwezige begroeiing kan worden gesteld dat het vakantiepark geschikt is als foerageer/leefgebied van de Das. De hoge mate van menselijk activiteit binnen het park is mogelijk een versturende factor die de functie van het plangebied door de das beperkt.

Het zuidwestelijk van het vakantiepark gelegen cultuurgrasland is geschikt als foerageergebied voor de Das. Binnen dit deel van het onderzoeksgebied zijn dan ook diverse Dassensporen aangetroffen.

Het wijdere onderzoeksgebied

Aan de oostelijke zijde grenst het onderzoeksgebied aan de het bebouwingslint van Euverem. Deze bebouwing vormt waarschijnlijk een barrière voor het gebruik van de verder oostelijk gelegen weilanden door de Dassenspopulatie nabij het onderzoeksgebied. Noordoostelijk van het onderzoeksgebied bevinden zich enkele huisweiden met hoogstamfruitbomen behorende tot het bebouwingslint van Euverem. Deze huisweiden zijn zeer geschikt als foerageergebied voor de Das. Dat de Dassen hiervan daadwerkelijk gebruik maken blijkt uit de noordelijk van het onderzoeksgebied aangetroffen wissel over het talud van de oude trambaan, die uitkomt in de huisweiden.

Het gebied ten noorden van de Oude Luikerweg en tussen de Oude Luikerweg en Euverem bestaat grotendeels uit akkerland, en is vanwege dit grondgebruik minder geschikt als foerageergebied voor de Das. De belangrijkste elementen binnen dit gebied zijn de brede houtwal langs de Euveremsveldweg waar enkele burchten zijn aangetroffen.

De graslanden ten zuiden van de Slenakerweg zijn naar verwachting eveneens minder geschikt als foerageergebied voor de Das. Delen van deze lager gelegen gronden zijn vanwege uittredende kwel langs de Gulp te nat voor regenwormen om te overleven, waardoor de voedselbeschikbaarheid binnen dit gebied lager is. Het feit dat in dit deel van het onderzoeksgebied geen Dassensporen zijn aangetroffen onderstreept deze verwachting.

De percelen tussen de Oude Luikerweg en de Slenakerweg bestaan uit (deels extensieve) graslanden die worden doorsneden door een brede houtsingel. Deze gronden zijn geschikt als leef/foerageergebied voor de das.

Conclusie

De Dassensburcht in het talud langs de Euveremsveldweg is een permanente hoofdburcht met kraamfunctie.

Op basis van de resultaten van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat de Das vooral de randzone van het vakantiepark gebruikt als verbindingzone met de buiten het park gelegen foerageergebieden. Het gebruik van de centraal gelegen delen van het park is naar verwachting beperkt vanwege de hoge mate van menselijke activiteit in het park. Instandhouding van de verbindingzones langs de randen van het park is van groot belang voor de functionaliteit van de hoofdburcht in het talud van de Euveremsveldweg.

Op basis van het sporenonderzoek kan worden aangenomen dat de uitbreidingslocatie fungeert als foerageergebied van de Das. Naar verwachting wordt deze uitbreidingslocatie vooral gebruikt door Dassen van de burcht langs de Euveremsveldweg.

Dassenspopulatie in de omgeving van het onderzoeksgebied is sinds 2011 toegenomen.

3.3 Eekhoorn

In negen bomen in het onderzoeksgebied is een Eekhoornnest aangetroffen. De locaties van de aangetroffen nesten zijn weergegeven in figuur 13, de coördinaten van de nesten staan weergegeven in tabel 5. De clustering van de nesten wijst op de aanwezigheid van één à twee

territoria van de Eekhoorn in het onderzoeksgebied, waarbij de nr.'s 5-22 tot één territorium behoren en de nr.'s 3-4 tot een tweede, deels buiten het onderzoeksgebied gelegen territorium.

Conclusie

Tijdens het onderzoek zijn in het onderzoeksgebied negen Eekhoornnesten aangetroffen die naar verwachting tot één à twee territoria behoren.

Locatienummer	Boomsoort	X coördinaat	Y coördinaat
3	Berk	188872	312869
4	Berk	188775	312892
5	esdoorn	188858	312788
6	linde	188758	312792
7	Beuk	188772	312803
8	Beuk	188798	312784
15	Beuk	188760	312719
19	Berk	188752	312678
22	Es	188772	312662

Tabel 5: Nestlocaties Eekhoorn. Boomsoort en coördinaten van de aangetroffen Eekhoornnesten.

Figuur 13: Nestlocaties Eekhoorn. De gevonden eekhoornnesten zijn op dit kaartje weergegeven met rode stippen, de nummers verwijzen naar de locatienummers in tabel 5.

3.4 Grote bosmuis

Resultaten

De resultaten van het vallenonderzoek zijn weergegeven in tabel 6. Tijdens het onderzoek zijn geen Grote bosmuizen gevangen. Dit in tegenstelling tot het onderzoek in 2011¹¹, waarbij nog vijf Grote bosmuizen zijn gevangen.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aantal
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	2
Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	0
Rosse woelmuis	<i>Myodes glareolus</i>	15

Tabel 6: Vangstresultaten van het vallenonderzoek.

Tijdens de het onderzoek in 2011 is de soort aangetroffen in de randzone van het vakantiepark. Uit het waarnemingenbestand van de NDFF¹² blijkt dat de soort in de omgeving voorkomt. Waarnemingen van de Grote bosmuis zijn bekend van het noordelijk van Euverem gelegen gebied Osebos, evenals van het zuidwestelijk van Euverem gelegen gebied tussen Billinguizen en Reijmerstok. Euverem ligt op de grens van het huidige bekende verspreidingsgebied van de soort in Zuid-Limburg waardoor de te verwachten dichtheden van de soort laag zijn en wellicht ook nog sterk fluctueren. Daarom kan worden aangenomen dat, ondanks het feit dat tijdens het huidige onderzoek geen Grote bosmuizen zijn gevangen, de soort nog steeds in het vakantiepark aanwezig is. Mede met het oog op de resultaten van het onderzoek in 2011 is de soort vooral te verwachten in de bosstrook langs de Euveremsveldweg. In de centraal in het park gelegen bosstrook worden geen Grote bosmuizen verwacht.

Conclusie

Ofschoon tijdens het huidige onderzoek geen Grote bosmuizen zijn gevangen moet worden aangenomen dat de soort nog steeds in het vakantiepark voorkomt. De soort is vooral te verwachten in de bosstrook langs de Euveremsveldweg.

3.5 Steenmarter

Resultaten

Bij de inspectie van de vakantiewoningen en het hoofdgebouw zijn geen openingen aangetroffen waardoor de Steenmarter zich mogelijk toegang kan verschaffen tot het betreffende pand. Bij het hoofdgebouw bleken wel openingen aanwezig waardoor de Steenmarter zich toegang tot het pand kan verschaffen. Een in pandige controle van het hoofdgebouw bracht echter geen sporen van de Steenmarter aangetroffen. Ook verder zijn in het vakantiepark geen potentiële vaste verblijfplaatsen voor de Steenmarter gevonden.

Conclusie

In het onderzoeksgebied zijn geen vaste rust- of voortplantingsplaatsen van de Steenmarter aanwezig.

¹¹ bureau VERBEEK, 2012.

¹² www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul

3.6 Huismus

Resultaten

Tijdens het onderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden dat de Huismus in het vakantiepark broedt. Wel werd twee maal kortstondig een Huismus waargenomen op de parkeerplaats voor het hoofdgebouw.

In de direct aangrenzend van het onderzoeksgebied gelegen bebouwing van de buurtschap Euverem zijn bij het onderzoek maar liefst acht territoria van de Huismus vastgesteld. De aangetroffen territoria zijn weergegeven in figuur 14. Het leefgebied van de hier huizende Huismussen strekt zich uit tot in het uiterste oosten van het onderzoeksgebied, en de twee genoemde waarnemingen van Huismussen op de parkeerplaats bij het hoofdgebouw betreffen zeker broedvogels van één van de voornoemde territoria. Verder zijn tijdens het onderzoek geen Huismussen waargenomen in het vakantiepark.

Figuur 14: Territoriumkaartje Huismus. De aangetroffen territoria zijn op dit kaartje weergegeven met rode stippen.

Zoals reeds aangegeven in § 2.6 voldeed de gehanteerde onderzoeksopzet door omstandigheden niet geheel voldoet aan de eisen zoals gesteld in het *Kennisdocument Huismus versie 1.0*¹³ voor de inventarisatie van broedparen van de Huismus. Gezien de grote activiteit van Huismussen tijdens elk van de drie veldbezoeken lijkt het echter niet aannemelijk dat een extra onderzoeksrondte tot een ander resultaat zou hebben geleid.

¹³ BIJ12, 2017.

Conclusie

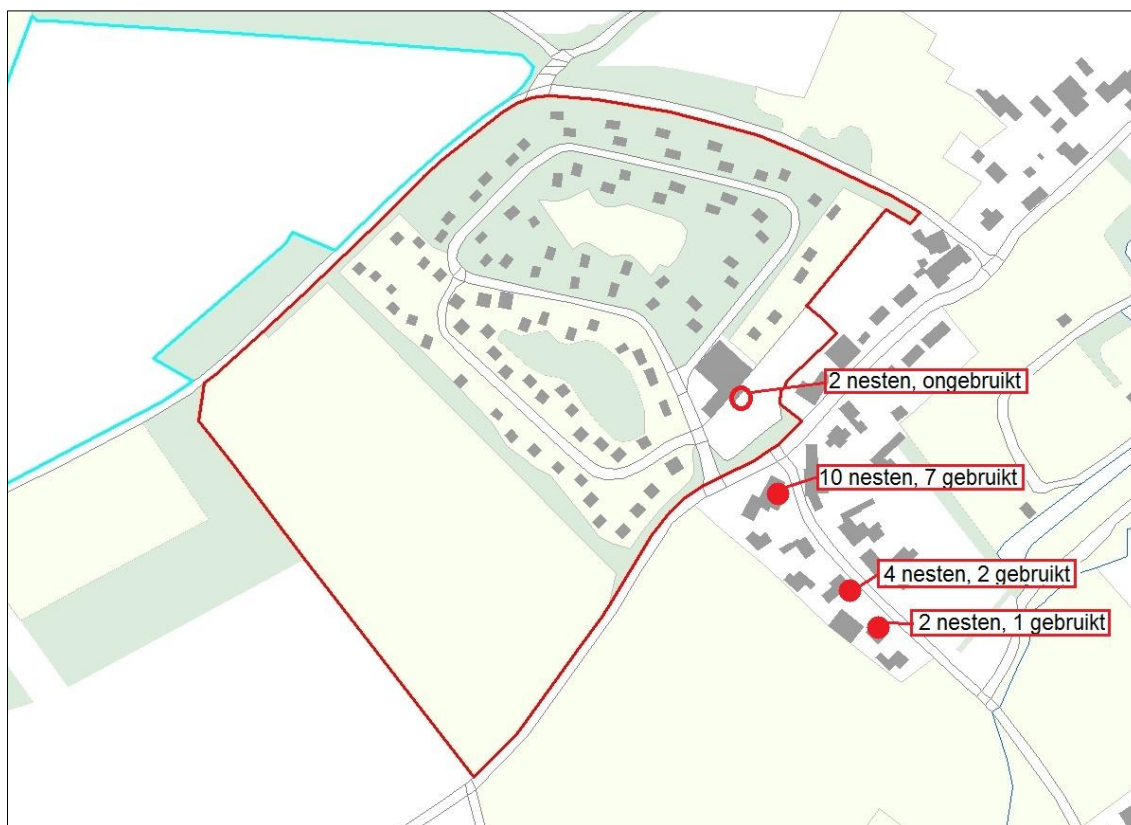
In het onderzoeksgebied zijn geen nesten van de Huismus aanwezig.

3.7 Huiszwaluw

Resultaten

Er zijn tijdens het onderzoek geen aanwijzingen gevonden dat de Huiszwaluw (nog) in het vakantiepark broedt. Onder de dakgoot van het hoofdgebouw bevonden zich ten tijde van de eerste onderzoeksrunde nog twee oude nesten, waarvan één ten tijde van de tweede onderzoeksrunde bleek te zijn afgevallen. Beide nesten toonden geen tekenen van recent gebruik.

In de aangrenzende van het onderzoeksgebied gelegen bebouwing van Euverem zijn bij het onderzoek minimaal drie kolonies van de Huiszwaluw vastgesteld met minimaal respectievelijk zeven, twee en één bewoonde nesten. De aangetroffen kolonies inclusief de locatie in het vakantiepark zijn weergegeven in figuur 15. Tijdens het verkennend onderzoek in 2010 werden aan het hoofdgebouw nog 12 nesten van de Huiszwaluw geteld. Of het ontbreken van de soort in 2018 betekent dat de Huiszwaluw definitief uit het vakantiepark is verdwenen valt niet met zekerheid te zeggen. Dat van de 12 nesten in 2010 er in 2018 nog maar twee resterden, beiden onbewoond, wijst hoe dan ook op een sterke achteruitgang de afgelopen jaren.

Figuur 15: Koloniekaartje Huiszwaluw. De aangetroffen kolonies zijn op dit kaartje weergegeven met rode stippen; de voormalige kolonie in het onderzoeksgebied is weergegeven met een rode cirkel.

Conclusie

In het vakantiepark zijn in 2018 geen bewoonde nesten van de Huiszwaluw aangetroffen.

4 Conclusies nader onderzoek

- Vakantiepark Euverem is vooral van belang voor de in de omgeving voorkomende populatie van de Gewone dwergvleermuis. Binnen het park bevindt zich een aantal belangrijke gebiedsfuncties voor de Gewone dwergvleermuis: het park biedt locaties voor meerdere kraamverblijven, paarverblijven en winterverblijven voor kleine groepen dieren. Op grond van vergelijkbare resultaten in 2011¹⁴ kan worden geconcludeerd dat het park deze functies al geruime tijd voor een grote groep dieren vervult.
- Het vakantiepark bezit een beperkte functie als foerageergebied voor de Laatvlieger. Mogelijk bevindt zich in het park een zomer- of paarverblijf van deze soort.
- De dassenburcht langs de Euveremsveldweg heeft de functie van een permanente hoofdburcht met kraamfunctie. De Das gebruikt vooral de randzone van het vakantiepark als verbindingszone met de buiten het park gelegen foerageergebieden. De uitbreidingslocatie wordt naar verwachting vooral door Dassen van de burcht langs de Euveremsveldweg als foerageergebied gebruikt. De dassenpopulatie in de omgeving van het onderzoeksgebied is sinds 2011 toegenomen.
- Tijdens het onderzoek zijn in het vakantiepark negen Eekhoornnesten aangetroffen die naar verwachting tot twee territoria behoren.
- Ofschoon tijdens het huidige onderzoek geen Grote bosmuizen zijn gevangen moet worden aangenomen dat de soort nog steeds in het vakantiepark voorkomt. De soort is vooral te verwachten in de bosstrook langs de Euveremsveldweg.
- In het vakantiepark zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen van de Steenmarter aanwezig.
- In het vakantiepark zijn geen nesten van de Huismus aanwezig.
- In het vakantiepark zijn in 2018 geen bewoonde nesten van de Huiszwaluw aangetroffen. Er zijn uitsluitend twee onbewoonde nesten aangetroffen tegen het hoofdgebouw. Dit betekent een sterke achteruitgang ten opzichte van de situatie in 2010.
- Met uitzondering van de toename van de Das en de afname van de Huiszwaluw komt de aanwezigheid van de onderzochte wettelijk strenger beschermde soorten in 2018 goed overeen met de situatie zoals die in 2010/2011 is aangetroffen.

¹⁴ Bureau VERBEEK, 2012.

Literatuurlijst

Bergers, P. & M. La Haye, 2000. Kleine zoogdieren efficiënter en betrouwbaarder inventariseren. De levende natuur 101 (2): blz 52-58.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

Blaas, M.A. & G.M.T. Peeters, 2011. Verkennd natuurwaardenonderzoek voor Park Euverem te Euverem, gemeente Gulpen-Wittem. Heukelom Verbeek landschapsarchitectuur, Gulpen.

Blaas, M.A., G.M.T. Peeters & R.J.H. Snijders, 2012. Activiteitenplan ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet Vakantiepark Euverem. Bureau VERBEEK landschapsarchitectuur / ecologie / Stedelijk ontwerp, Gulpen.

Blaas, M.A. & G.M.T. Peeters, 2018. Verkennd natuurwaardenonderzoek voor Vakantiepark Euverem. Bureau VERBEEK landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp, Maastricht.

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV uitgeverij, Utrecht.

Huizenga, C.E., R.W. Akkermans J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen & L.S.G.M. Verheggen, 2010. Zoogdieren van Limburg, verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de wet Natuurbescherming (versie juli 2017). Netwerk Groene Bureaus, Odijk.

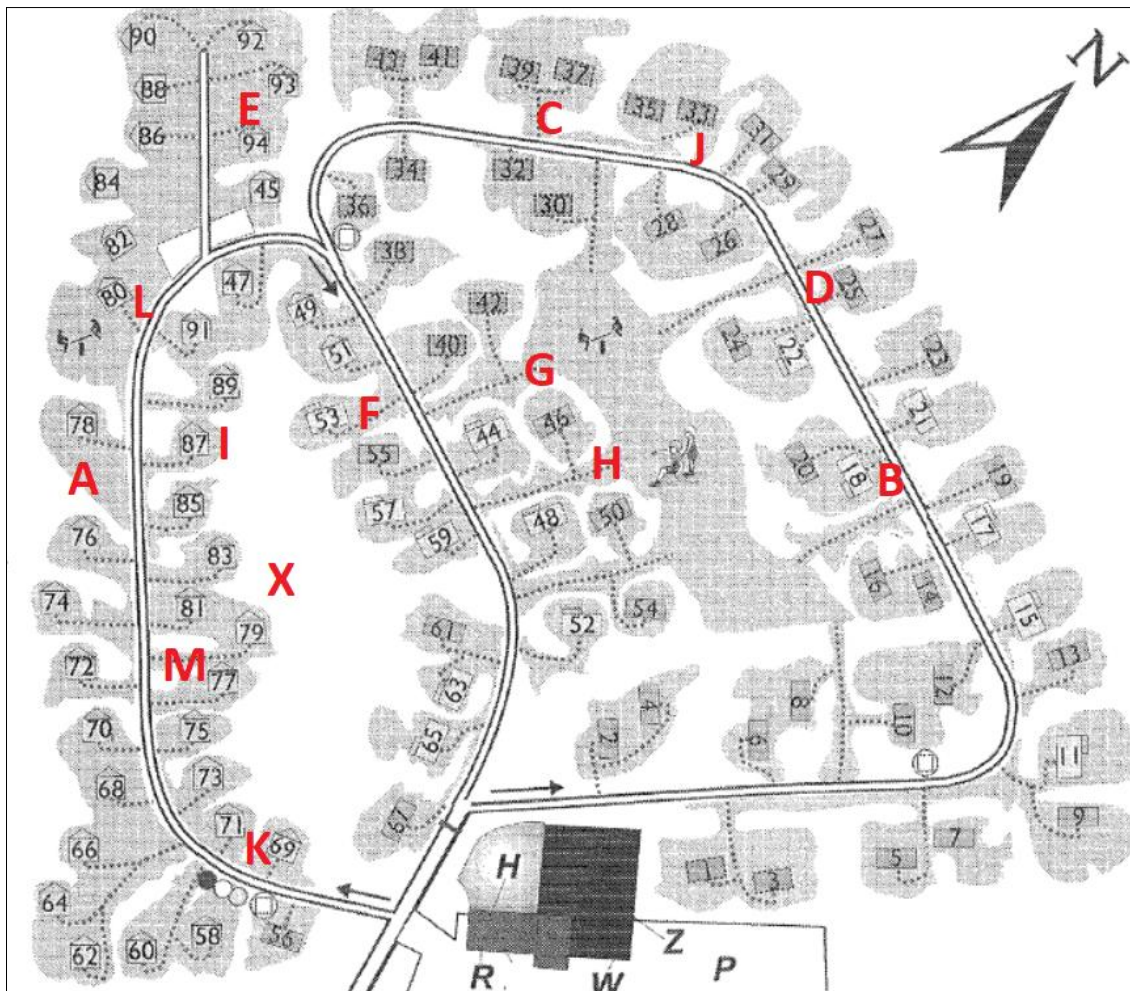
Peeters, G.M.T. & R.J.H. Snijders, 2017. Aanvullend flora- en faunaonderzoek Trambaanfietsroute - traject 8-14. Flora, vleermuizen, Das, Eckhoorn, roofvogels, Hazelworm. Peeters Econsult, Roermond.

Vleermuisvakberraad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdierverseniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017. Netwerk Groene Bureaus - Zoogdierverseniging, s.l.

www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul (verspreidingsgegevens Grote bosmuis: laatst geraadpleegd 30 oktober 2018)

www.sovon.nl/soort/10010 (telrichtlijnen voor nesten van de Huiszwaluw: laatst geraadpleegd 1 november 2018)

Bijlage 1: Waarnemingen bat-detector onderzoek per ronde

Waarneminglocaties. De in onderstaande tekst genoemde waarneminglocaties zijn weergegeven met rode letters.

Avond van 25 mei

Vanaf circa 10 minuten na zonsondergang zijn verspreid door het gehele park grote aantallen foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het zwaartepunt van deze activiteit lag in het zuidelijke hoek van het park, rond locatie K. Hier foerageerden rond 15 minuten na zonsondergang een twintigtal Gewone dwergvleermuizen. In de overige delen van het park is relatief minder activiteit waargenomen. Er zijn echter overal foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. In totaal zijn naar schatting ongeveer 50 Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Rond 30 minuten na zonsondergang is zowel op locaties A als op locatie B een passerende Laatvlieger waargenomen.

Ochtend van 26 mei

Vanaf 2 uur voor zonsopkomst zijn verspreid over het park enkele foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Vanaf 1 uur voor zonsopkomst zijn bij diverse huisjes zwermende en invliegende Gewone dwergvleermuizen waargenomen, zie onderstaande tabel voor een overzicht van het aantal invliegende/zwermende dieren per huisje. Bij de huisjes met nummers 87, 92, 93 en 94 zijn grote groepen zwermende dieren waargenomen, hetgeen duidt op de aanwezigheid van een kraamverblijfplaats in deze huisjes.

Huisje nr.	46	52	54	58	59	68	87	92	93	94
Aantal dieren	1	1	1	1	4	1	15	10	10	7

Ochtend van 8 juni

Vanaf 60 minuten voor zonsopkomst tot 10 minuten voor zonsopkomst zijn op punten C, D en E 1-2 foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Ochtend van 12 juni

Vanaf 90 minuten voor zonsopkomst nam de vleermuisactiviteit binnen het park geleidelijk aan toe. Tussen 90 minuten en 10 minuten voor zonsopkomst foerageerden naar schatting circa 50 Gewone dwergvleermuizen binnen het park. Zwaartepunten van deze activiteit lag rond locaties A, E, F, G en H, waar tussen de 5 en 10 dieren rondvlogen. In huisjes 52, 58 en 81 is een zwermende Gewone dwergvleermuis waargenomen (telkens één dier per huisje), bij huisje nr 46 zijn twee zwermende Gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Avond van 29 juni

Vanaf 10 minuten na zonsondergang zijn verspreid over het plangebied tientallen foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het aantal dieren wordt geschat op minimaal 50. Bij huisje nummer 72 zijn twee zwermende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Op locatie I zijn twee foeragerende Laatvliegers waargenomen. Op locatie C is eveneens een foeragerende Laatvlieger waargenomen. Na 23:00 nam de activiteit binnen het park geleidelijk aan af, echter zijn tot het einde van het onderzoek nog enkele foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Ochtend van 30 juni

Vanaf 110 minuten voor zonsopkomst zijn verspreid over het park foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Aanvankelijk concentreerde de activiteit zich in het zuidelijke deel van het park, waar vanaf circa 80 minuten voor zonsopkomst zwermactiviteit is waargenomen rond huisje nr. 72. Uiteindelijk zijn hier ten minste 14 invliegende Gewone dwergvleermuizen geteld. Vanaf 50 minuten voor zonsopkomst zijn ook bij huisje nr. 51 16 invliegende dieren geteld. De werkelijke aantallen invliegende dieren zijn echter hoger omdat er telken maar op korte momenten is geteld. Zowel in huisje 51 als in huisje 72 bevindt zich een kraamverblijf van de Gewone dwergvleermuis. Verder is in het centrale deel van het park, rond locaties F, G en H, vanaf 60 minuten voor zonsopkomst intensieve foerageeractiviteit waargenomen. Hier vlogen circa 15 Gewone dwergvleermuizen tussen de boomkruinen. Tot enkele minuten voor zonsopkomst zijn op deze locaties nog dieren waargenomen. Dit gedrag doet vermoeden dat deze dieren hun verblijfplaats hebben binnen het park, echter is niet vastgesteld waar ze zijn ingevlogen.

Nacht van 12 augustus

Nabij locatie B is rond middernacht een passerende Gewone dwergvleermuis waargenomen. Tussen middernacht en circa 01:15 uur is tussen locaties C en J een territoriaal roepende Gewone dwergvleermuis waargenomen. Dit dier heeft waarschijnlijk zijn verblijfplaats in een van de huisjes rond deze locatie.

Avond van 24 augustus

Vanaf circa 105 minuten na zonsondergang is op locatie K een foeragerende Gewone dwergvleermuis waargenomen. Ook is rond dit tijdstip een territoriaal roepende mannelijke Gewone dwergvleermuis waargenomen tussen locaties E en L.

Nacht van 25 augustus

Tussen middernacht en 01:00 uur is met tussenpozen een territoriaal roepende mannelijke Gewone dwergvleermuis waargenomen tussen locaties E en L. Het paarverblijf van dit dier bevindt zich waarschijnlijk in dit deel van het park.

Ochtend van 25 augustus

Tijdens het eerste uur van het onderzoek viel er een lichte regenbui. Vanaf circa 70 minuten voor zonsopkomst werd het weer droog. Tussen 60 minuten en 15 minuten voor zonsopkomst zijn kort passerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen op locaties A, E, J en K. Nabij locatie L is rond huisjes 82 en 84 kortstondig een territoriaal roepende mannelijke Gewone dwergvleermuis waargenomen. Het betreft waarschijnlijk hetzelfde dier dat ook in de voorgaande avond en nacht is waargenomen.

Avond van 14 september

Gedurende het onderzoek zijn verspreid over het park 8 territoriaal roepende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. De paarterritoria van deze dieren bevinden zich rond locaties A, B, D, F, J, K, L en M. Verder is op locatie X een roepende vrouwelijke Bosuil gehoord. In de houtwal ten noorden van het park is een roepende mannelijke Bosuil gehoord.

Ochtend van 15 september

Vanaf circa 75 minuten voor zonsopkomst zijn verspreid over het park circa 8 foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze dieren foerageerden op locaties B, J, L en M. Op locatie J is een territoriaal roepende Gewone dwergvleermuis waargenomen. Hoewel niet is waargenomen waar deze dieren zijn ingevlogen is het aannemelijk dat de verblijfplaatsen zich in het park bevinden. In het bosje zuidwestelijk van het park is een vrouwelijke Bosuil gehoord.

Bijlage 7 Nader onderzoek Bosuil

Vakantiepark Euverem

Nader onderzoek Bosuil

projectnummer: NL GW-203.005

bureau VERBEEK
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp
lid van Netwerk Groene Bureaus

ir. M.A. Blaas
adviseur ecologie
projectleider

drs. G.M.T. Peeters
bioloog

gulpen, 12 april 2019

plan: Nader onderzoek Bosuil voor:
Vakantiepark Euverem

opdrachtgever: Curios Gulpen og BV

datum: 12 april 2019

projectnummer: NL GW-203.005

*bureau***VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doelstelling	4
1.2 Opzet van de rapportage	4
1.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied	5
2 Methode	6
3 Resultaten	7
4 Conclusies nader onderzoek	7
5 Conclusies i.r.t. de Wet natuurbescherming	7
Literatuurlijst	8

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding

Compact Leisure Investment en Quirios Gulpen og BV hebben plannen voor uitbreiding en grondige renovatie van Vakantiepark Euverem in de gemeente Gulpen-Wittem. In verband met de benodigde vergunningen heeft in 2018 een volledige actualisatie plaats gevonden van het natuurwaardenonderzoek uit de periode 2010-2011. Op basis van de actualisatie van dit onderzoek kwam naar voren dat Bosuil mogelijk broedt binnen de begrenzing van het vakantiepark. Nader onderzoek naar deze soort met jaarrond beschermd nest was daarom noodzakelijk. Voorliggende notitie omvat de resultaten van dit onderzoek.

Figuur 1: Het onderzoeksgebied (rood omlijnd) voor vakantiepark Euverem.

Doelstelling

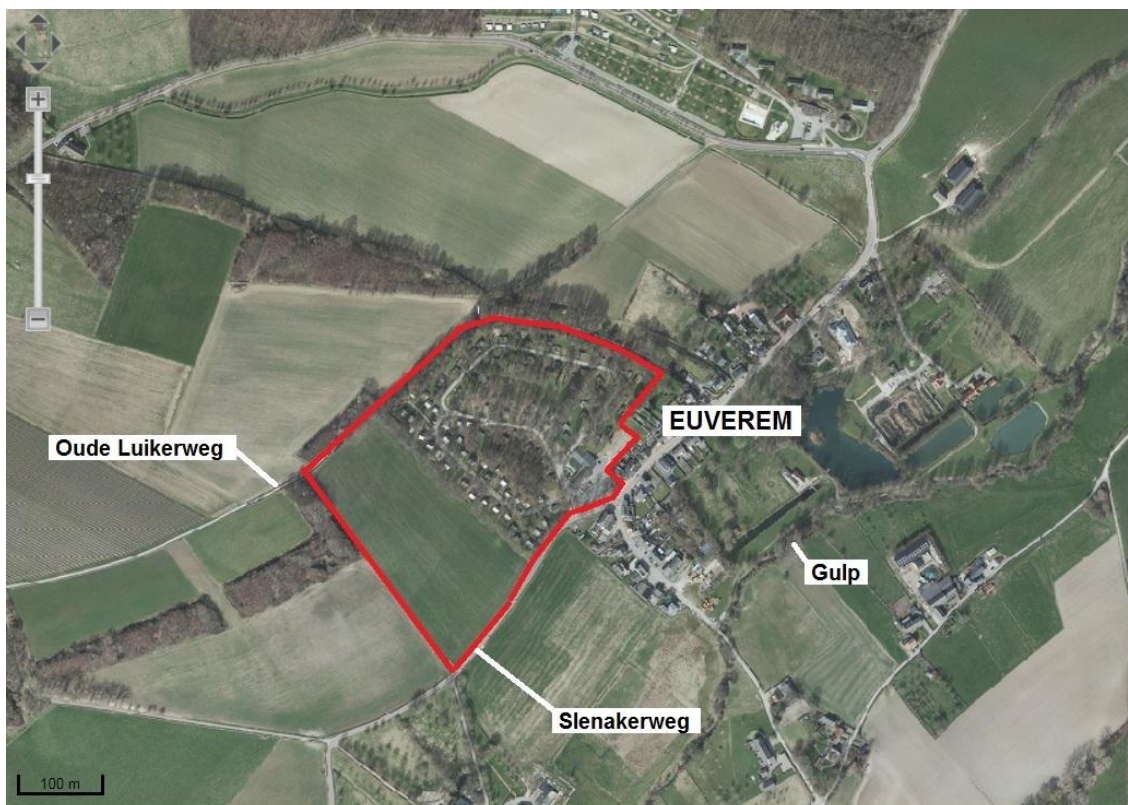
Doel van het onderliggend onderzoek is te bepalen of het Vakantiepark Euverem deel uitmaakt van het leefgebied van de Bosuil, met name of in het gebied (jaarrond beschermde) nesten van deze soort aanwezig of te verwachten zijn.

1.2 Opzet van de rapportage

In de navolgende paragrafen wordt allereerst ingegaan op de huidige verschijningsvorm van het onderzoeksgebied. Hoofdstuk 2 “Methode” beschrijft de ten behoeve van dit onderzoek aangewende onderzoeksmethodiek. In hoofdstuk 3 “Resultaten” zijn de samengevatte bevindingen van de inventarisatierondes voor Bosuil weergegeven. Hoofdstuk 4 “Conclusies nader onderzoek” beschrijft de functies van het onderzoeksgebied voor de Bosuil. In hoofdstuk 5 “Conclusies i.r.t. de Wet natuurbescherming” zijn de conclusies uit het projectplan herzien.

1.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied wordt gevormd door het bestaande Vakantiepark Euverem alsmede het zuidwestelijk daarvan gelegen uitbreidingsgebied. De begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Het onderzoeksgebied heeft een oppervlakte van circa 10,2 ha.

Figuur 2: Begrenzing van het onderzoeksgebied (bron luchtfoto: limburg.nl).

Het bestaande bungalowpark kan door het grote aantal bomen worden gekarakteriseerd als een weinig natuurlijk hellingbos met een groot aantal vakantiebungalows (94), enkele verharde ontsluitingswegen en een speelweide. Bij de ingang van het park, nabij de Slenakerweg, bevindt zich een hoofdgebouw met een receptie, een restaurant, een zwembad en diverse functionele ruimtes. Aangrenzend aan dit hoofdgebouw bevindt zich een verharde parkeerplaats.

Het uitbreidingsgebied bestaat uit een soortenarm cultuurgrasland. Opgaande beplanting is in het uitbreidingsgebied beperkt tot een houtsingel langs de Oude Luikerweg.

2 Methode

In de periode begin februari – half april 2019 is het onderzoeksgebied tijdens twee onderzoeksrondes onderzocht op de aanwezigheid van de Bosuil. Elke onderzoeksronde bestond uit een avondbezoek dat is gebracht tussen zonsondergang en circa twee uren erna. Met behulp van geluidsnabootsing is getracht eventueel aanwezige Bosuilen tot roepen aan te zetten. Tijdens elke ronde is hiertoe op zes locaties verspreid in het onderzoeksgebied gedurende ongeveer één minuut het geluid van roepende Bosuilen afgespeeld, waarna circa tien minuten werd geluisterd. Bezoekdata, tijdstippen en weercondities tijdens deze onderzoeksrondes zijn weergegeven in tabel 1.

Datum	Tijdstip	Temperatuur (°C)	Bewolking	Neerslag	Windkracht (Bft)
7-2-2019	18.00-19.00	7	bewolkt	droog	3
31-3-2019	19.10-20.30	9	helder	droog	2

Tabel 1: Bezoekdata Bosuilenonderzoek en condities tijdens de veldbezoeken.

Voorafgaand aan het eerste avondronde is het bungalowpark systematisch onderzocht op de aanwezigheid van voor Bosuilen geschikte holle bomen alsmede overige sporen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van Bosuilen (braakballen, krijtsporen).

Voor de Bosuil is geen *Kennisdocument* beschikbaar en de soort wordt niet genoemd in de *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de wet Natuurbescherming*¹. Bovenstaande onderzoeksmethodiek is ontleend aan het *Handboek Vogelinventarisatie*² waarbij het aantal bezoeken echter is teruggebracht van drie naar twee. Omdat bij het onderzoek naar holtebomen geen voor Bosuilen geschikte boomholten zijn aangetroffen is het niet aannemelijk dat een extra onderzoeksronde tot andere resultaten zou hebben geleid.

¹ Netwerk Groene Bureaus, 2017.

² Hustings *et al.*, 1985.

3 Resultaten

Er zijn tijdens het onderzoek geen Bosuilen in of rond het vakantiepark waargenomen.

Bij het onderzoek naar holle bomen zijn in het vakantiepark geen voor Bosuilen geschikte boomholten gevonden. Evenmin zijn andere sporen gevonden die wijzen op de aanwezigheid van Bosuilen in het onderzoeksgebied.

In de NDFF bevinden zich enkele waarnemingen van roepende Bosuilen die betrekking hebben op het vakantiepark. De laatste van deze waarnemingen dateren uit 2018. Deze waarnemingen wijzen erop dat het vakantiepark in elk geval tot voor kort deel uitmaakt van het leefgebied van de Bosuil. Het is aannemelijk dat dit nog steeds het geval is.

De gegevens van het onderzoek wijzen erop dat er momenteel geen nesten van de Bosuil in het vakantiepark aanwezig zijn. Het lijkt aannemelijk dat het vakantiepark nog steeds deel uitmaakt van het leefgebied van de Bosuil, maar dat ten tijde van de veldbezoeken geen Bosuilen in het vakantiepark aanwezig waren. De broedlocatie van de Bosuilen is dus buiten het vakantiepark gesitueerd, naar verwachting in het nabijgelegen Osebosch of op het Landgoed Euverem aan de andere zijde van de buurtschap. Het vakantiepark fungeert dan als foerageergebied voor deze vogels.

4 Conclusies nader onderzoek

In Vakantiepark Euverem zijn momenteel geen nesten van de Bosuil aanwezig.

Vakantiepark Euverem maakt deel uit van het leefgebied van de Bosuil. Het gebied fungeert naar verwachting als foerageergebied voor in de omgeving broedende Bosuilen.

5 Conclusies i.r.t. de Wet natuurbescherming

Op basis van de conclusies uit hoofdstuk 4 dienen de conclusies uit het 'Projectplan ontheffingaanvraag Wet natuurbescherming voor Herontwikkeling en uitbreiding Vakantiepark Euverem' als volgt herzien worden:

- De effecten van de herontwikkeling van het vakantiepark hebben slechts betrekking op het foerageergebied van de Bosuil. Aangezien een groot deel van de bestaande vegetatie gehandhaafd blijft en nieuwe bomen en struiken worden aangeplant, ligt het niet in de lijn der verwachting dat de functionaliteit van het foerageergebied achteruit gaat. Een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie is niet aan de orde.
- De ontheffingaanvraag voor deze soort, alsmede de te treffen mitigerende maatregelen op basis van H7 van het projectplan komen hiermee te vervallen.

Literatuurlijst

Blaas, M.A. & G.M.T. Peeters, 2018. Verkennd natuurwaardenonderzoek voor Vakantiepark Euverem. Bureau VERBEEK landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp, Maastricht.

Blaas, M.A., G.M.T. Peeters & R.J.H. Snijders, 2018. Nader natuurwaardenonderzoek voor Herontwikkeling en uitbreiding Vakantiepark Euverem. Bureau VERBEEK landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp, Maastricht.

Blaas, M.A. & G.M.T. Peeters, 2018. Projectplan ontheffingaanvraag Wet natuurbescherming voor Herontwikkeling en uitbreiding Vakantiepark Euverem. Bureau VERBEEK landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp, Maastricht.

Hustings, M.F.H., R.G.M. Kwak, P.F.M. Opdam & M.J.S.M. Reijnen, 1985. Vogelinventarisatie. Achtergronden, richtlijnen en verslaglegging. Natuurbeheer in Nederland 3. Puduc - Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, Wageningen - Zeist.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017). Netwerk Groene Bureaus, Odijk.

Bijlage 8 Projectplan vakantiepark Euverem

plan: Projectplan ontheffingaanvraag Wet natuurbescherming voor:
Herontwikkeling en uitbreiding Vakantiepark Euverem

*bureau***VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

opdrachtgever: Curios Gulpen og BV

datum 21 december 2018

projectnummer: GW-203.004

Projectplan ontheffingaanvraag Wet natuurbescherming Herontwikkeling en uitbreiding Vakantiepark Euverem

versie 1.1

projectnummer: NL GW-203.004

bureau **VERBEEK**

landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

lid van Netwerk Groene Bureaus

ir. M.A. Blaas

projectleider

adviseur ecologie

maastricht, 21 december 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	5
1 Projectbeschrijving herontwikkeling en uitbreiding Vakantiepark Euverem	7
1.1 Huidige situatie Vakantiepark Euverem	7
1.2 Positie van het studiegebied ten opzichte van natuurgebieden	10
1.3 Voorgenomen herontwikkeling en uitbreiding Vakantiepark Euverem	11
1.4 Werkzaamheden en planning	14
2 Herontwikkeling en uitbreiding vakantiepark versus verbodsbepalingen H3 Wet natuurbescherming.....	15
3 Methodiek inventarisaties.....	16
3.1 Verkennend natuurwaardenonderzoek	16
3.2 Nader natuurwaardenonderzoek.....	16
4 Resultaten natuurwaardenonderzoek.....	21
4.1 Flora.....	21
4.2 Fauna.....	21
5 Effectbeoordeling i.r.t. de Wet natuurbescherming.....	28
5.1 Zoogdieren - Gewone dwergvleermuis	28
5.2 Zoogdieren - Das.....	29
5.3 Zoogdieren - Eekhoorn	30
5.4 Zoogdieren - Grote bosmuis	31
5.5 Vogels met jaarrond beschermd nest.....	31
5.6 Vogels zonder jaarrond beschermd nest	32
6 Gunstige staat van instandhouding.....	34
7 Ecologisch werkplan	37
7.1 Maatregelen per soort.....	37
7.2 Algemene maatregelen	44
7.3 De deskundige	44
8 Alternatieven	46
8.1 Alternatievenoverweging Vakantiepark Euverem.....	46
8.2 Gewone dwergvleermuis en laatvlieger.....	47
8.3 Das	47
8.4 Eekhoorn.....	48

8.5	Grote bosmuis.....	49
8.6	Huiswaluw	49
8.7	Bosuil	49
	Literatuurlijst.....	51
	Bijlage 1 - Locatie beschermde natuurwaarden - verzamelkaart	52
	Bijlage 2 - Locatie te treffen maatregelen	53

Inleiding

Aanleiding

Compact Leisure Investment en Curios Gulpen og BV heeft plannen voor uitbreiding en grondige renovatie van Vakantiepark Euverem in de gemeente Gulpen-Wittem. In verband met de benodigde vergunningen heeft in 2018 een volledige actualisatie plaats gevonden van het natuurwaardenonderzoek uit de periode 2010-2011. Destijds speelde een vergelijkbaar initiatief binnen hetzelfde plangebied waarvoor in 2012 een positieve afwijzing was verkregen ten aanzien van de ontheffingaanvraag op basis van de Flora- en faunawet (FF/75C/2012/0083).

Op basis van het geactualiseerde verkennend natuurwaardenonderzoek en het nader onderzoek is geconcludeerd dat ook anno 2018 de noodzaak bestaat om ontheffing aan te vragen op grond van H3 soortbescherming uit de Wet natuurbescherming. Voorliggende rapportage omvat het projectplan behorende bij de ontheffingaanvraag voor Vakantiepark Euverem.

Figuur 1: Het onderzoeksgebied (rood omlijnd) voor vakantiepark Euverem.

Doelstelling

Voorliggend projectplan heeft als doel invulling te geven aan de vereisten die nodig zijn voor het verkrijgen van een ontheffing voor overtreding van verboden uit hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming ten behoeve van de herontwikkeling en uitbreiding van Vakantiepark Euverem in de gemeente Gulpen-Wittem.

Het projectplan geeft inzicht in de volgende zaken:

- De omschrijving van de voorgenomen ingreep, de werkzaamheden die daarmee gemoeid zijn en de voorgenomen planning (hoofdstuk 1).
- De wijze waarop de voorgenomen ingreep raakt aan de verboden zoals vermeld in de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2).
- De methodiek van het ten behoeve van dit projectplan uitgevoerde natuurwaardenonderzoek (hoofdstuk 3).
- De resultaten van het uitgevoerde natuurwaardenonderzoek (hoofdstuk 4).
- De effecten van de voorgenomen ingreep op de aangetroffen natuurwaarden (hoofdstuk 5).
- De gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding voor de populaties van de getroffen soorten (hoofdstuk 6).

- De maatregelen die worden getroffen om overtreding van verboden uit de wet te voorkomen, dan wel de gevolgen ervan te minimaliseren (hoofdstuk 7).
- De alternatieven die bestaan ten aanzien van de voorgenomen ingreep (hoofdstuk 8).

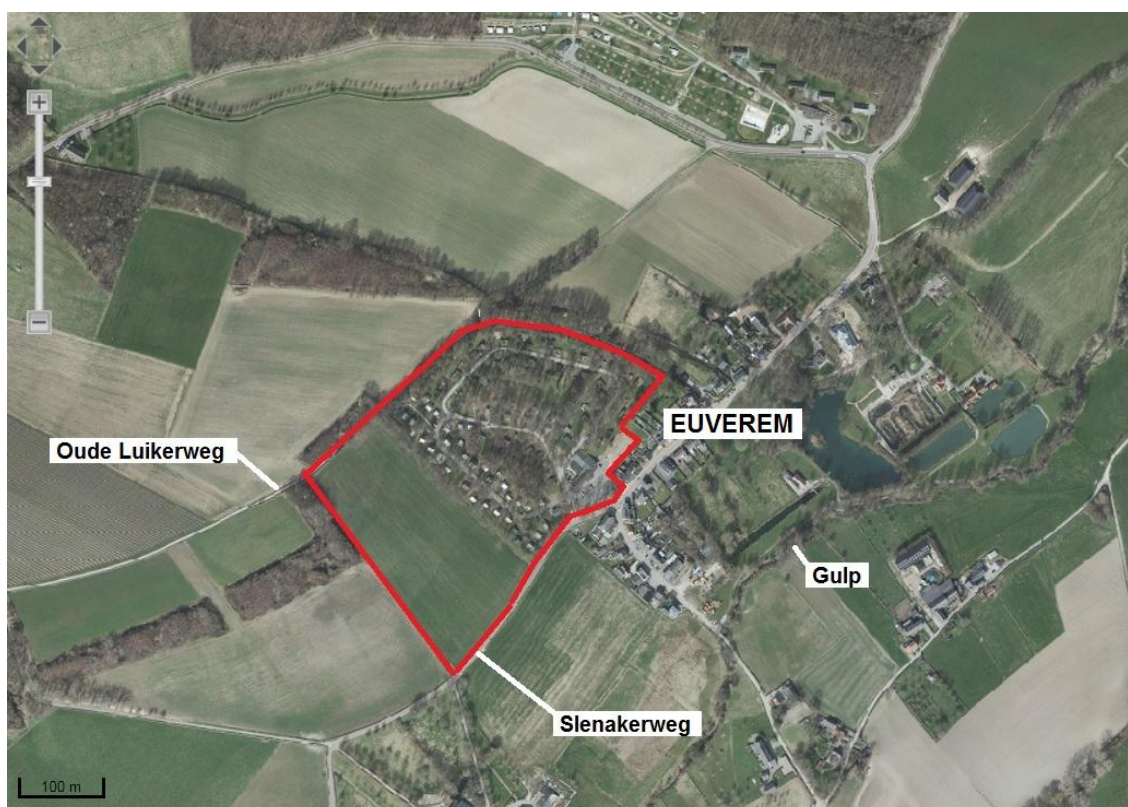
1 Projectbeschrijving herontwikkeling en uitbreiding Vakantiepark Euverem

In dit hoofdstuk wordt op bondige wijze ingegaan op de voorgenomen ingreep ter plekke van het Vakantiepark Euverem. Paragraaf 1.1 omvat de huidige situatie. In paragraaf 1.2 is de relatie aangeduid tussen het onderzoeksgebied en de aanwezige natuurgebieden. Vervolgens is in paragraaf 1.3 de voorgenomen herontwikkeling en uitbreiding nader toegelicht. Waarna in paragraaf 1.4 de werkzaamheden en de planning daarvan zijn beschreven.

1.1 Huidige situatie Vakantiepark Euverem

Ten behoeve van de beschrijving van de huidige situatie is de terreinbeschrijving uit het verkennend natuurwaardenonderzoek (bureau VERBEEK, 2018) overgenomen. Dit onderzoek is tevens als losse bijlage opgenomen bij deze rapportage.

Het onderzoeksgebied is gelegen in de buurtschap Euverem in het Gulpdal zuidwestelijk van Gulpen. De ligging van het onderzoeksgebied is weergegeven op een luchtfoto in figuur 4. Het gebied heeft een oppervlakte van circa 10,2 ha.

Figuur 2: Begrenzing van het onderzoeksgebied (bron luchtfoto: limburg.nl).

De RD-coördinaten van het zwaartepunt van het onderzoeksgebied zijn $X = 188,740$ en $Y = 312,750$. Het onderzoeksgebied ligt daarmee in het noordoostelijk deel van kilometerhok 188-312.

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de westzijde van de buurtschap Euverem. Het gebied is geheel gesitueerd op de westflank van het Gulpdal. Het terrein helt in zuidoostelijke richting over een hoogteverschil van circa 20 meter af naar de dalbodem. De Slenakerweg, die ten dele de zuidoostelijke begrenzing van het onderzoeksgebied vormt, markeert de overgang van de dalbodem naar de westelijk dalhelling. Aan de noordzijde wordt het gebied begrensd door een holle weg, de Euveremsveldweg, met ten noorden daarvan een dijklichaam waarover in het verleden een tramspoor liep. De noordwestzijde wordt begrensd door de Oude Luikerweg. Aan de noord-, west- en zuidzijde wordt het onderzoeksgebied begrensd door een voor Zuid-Limburg kenmerkend licht glooiend plateaulandschap met open velden, op de steilere hellingen afgewisseld door bossen en holle wegen.

In het onderzoeksgebied kunnen twee zeer uiteenlopende deelgebieden worden onderscheiden, namelijk het bestaande bungalowpark en het uitbreidingsgebied. Door het grote aantal bomen kan het bungalowpark worden gekarakteriseerd als een weinig natuurlijk hellingbos met een groot aantal vakantiebungalows, enkele verharde ontsluitingswegen en een speelweide (zie figuur 3 tot en met 6). Bij de ingang van het park nabij de Slenakerweg is het hoofdgebouw en een grote parkeerplaats aanwezig (zie figuur 7).

Het uitbreidingsgebied bestaat geheel uit een soortenarm open grasland (zie figuur 8). Opgaande beplanting is in het uitbreidingsgebied beperkt tot een houtsingel langs de weg aan de noordwestzijde van het grasland. Wel zijn direct aangrenzend aan de westzijde van het uitbreidingsgebied enkele stroken met jonge bosaanplant aanwezig.

Figuur 3: Het noordelijk deel van het bungalowpark; open bos met verspreid vakantie-bungalows.

Figuur 4: Ontsluitingsweg in het westelijk deel van het bungalowpark.

Figuur 5: Speelweide in het bungalowpark.

Figuur 6: Impressie van kleine bosschage in het centrum van het bungalowpark.

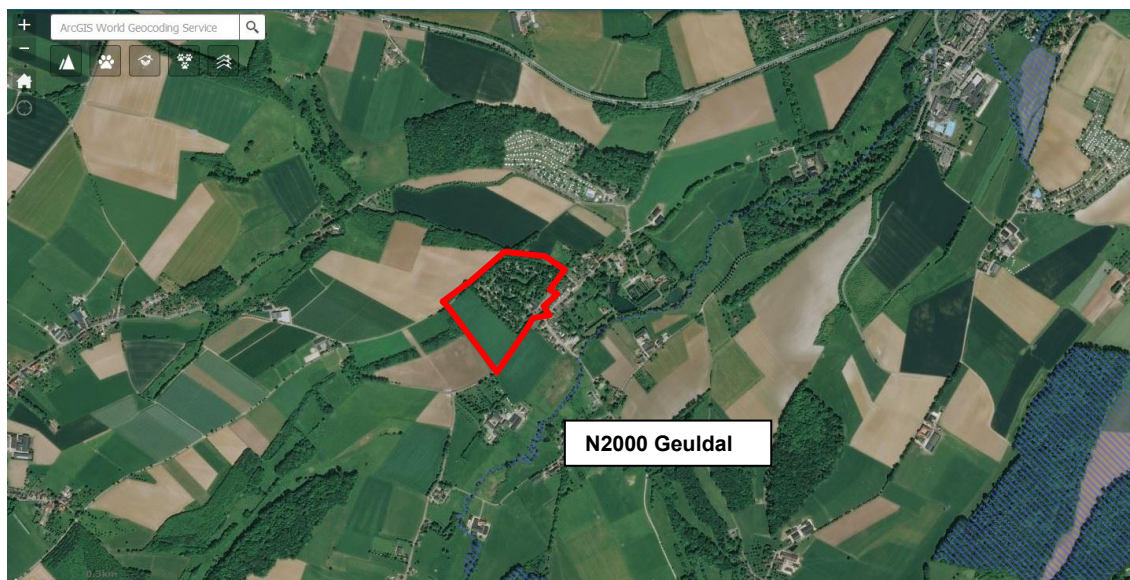
Figuur 7: Het hoofdgebouw met een deel van de parkeerplaats.

Figuur 8: Uitbreidingsgebied met op de achtergrond het huidige bungalowpark, vanaf de Slenakerweg in noordwestelijke richting gezien.

1.2 Positie van het studiegebied ten opzichte van natuurgebieden

Op onderstaande luchtfoto is de begrenzing van het Natura2000-gebied Geuldal weergegeven. Het Vakantiepark ligt geheel buiten het gebied, op circa 185 meter van het meest nabij gelegen Natura2000 deelgebied Gulpdal.

Figuur 9: Positionering van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het Natura2000-gebied Geuldal (blauwe arcering). Bron: <http://natura2000.cca.europa.eu/#>

In onderstaande figuur is een uitsnede opgenomen van de kaart Groene Waarden uit het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (2014).

Figuur 10: Uitsnede van de POL-kaart Groene Waarden. De rode lijn begrenst het plangebied.

1.3 Voorgenomen herontwikkeling en uitbreiding Vakantiepark Euverem

Compact Leisure Investment en Curios Gulpen og BV zijn voornemens om het Vakantiepark Euverem volgens het eigen concept te moderniseren en uit te breiden. Curios, dat de exploitatie van het park zal verzorgen, is een relatief jong bedrijf in de recreatiebranche en biedt volgens een hotelconcept overnachtingen aan op vakantieparken. Op een Curios vakantiepark verblijven gasten in stijlvolle, luxe accommodaties in een rustige en groene omgeving waarbij full service wordt aangeboden.

Beleidskader voorgenomen ontwikkeling

Uit de Strategische visie 2009-2020 (Gemeente Gulpen—Wittem, 2009) blijkt dat ten aanzien van het toeristisch-recreatieve beleid investering in de infrastructuur en kwaliteitsverbetering de basiskeuze is. De gemeente voert een actief voorwaardenscheppend beleid om het verblijfstoerisme te versterken en de toeristisch-recreatieve bestedingen te vergroten waarbij tegelijkertijd de toeristisch-recreatieve druk wordt verminderd. De upgrading en uitbreiding van Vakantiepark Euverem past binnen dit beleid uit de strategische visie.

In 2016 heeft de gemeente haar toeristische visie ‘Gulpen-Wittem: middenin het Heuvelland’ vastgesteld. Hierin word het beleid met betrekking tot ontwikkelingskansen en ondersteuning voor de toekomst uitgezet. Het belang van toerisme voor de gemeente is groot. De ontwikkeling van het toeristisch recreatieve product lijkt echter te hebben stil gestaan de afgelopen decennia. Daarnaast blijven de verblijfsvoorzieningen ook ten aanzien van productiviteit achter bij het Limburgse gemiddelde. Een upgrading in kwaliteit en comfort is derhalve gewenst, zo ook voor Vakantiepark Euverem. Door de herontwikkeling van het vakantiepark worden de verouderde bestaande bungalows uit de jaren '70 gesloopt en herbouwd in hedendaagse passende architectuur.

Het beoogde bungalowpark met hotelconcept spreekt ondernemende mensen aan met een hoger bestedingspatroon. De voorgestane ontwikkeling leidt daarmee tot een afname van het huidige overaanbod aan bungalowparken gericht op ‘Rustig groen’ en boort een nieuwe doelgroep aan die in de regio nog niet wordt voorzien. De modernisering en uitbreiding van het bungalowpark is in lijn met de Toeristische Visie Gulpen-Wittem.

Uit de intergemeentelijke structuurvisie Gulpen-Wittem, Vaals en Valkenburg aan de Geul uit 2012 blijkt ten aanzien van de verblijfsrecreatie dat het beleid vooral gericht is op kwaliteitsverbetering, seizoensverlenging en -spreiding en het beter aansluiten op de marktvraag. Ten aanzien van de verdere toename van het aantal vakantiebungalowparken en kampeerterreinen wordt in onderlinge afstemming en met de omliggende regio een terughoudend beleid gevoerd.

De 4 bestaande vakantiebungalowparken Euverem, Mechelerhof, Landsrade en Aurora (kleinschalig) binnen de gemeente Gulpen-Wittem blijven behouden. Uitbreiding van vakantiepark Euverem wordt onderzocht onder de criteria van kwaliteitsverbetering en landschappelijke inpassing. Voor deze locaties geldt dat de hellingshoek van het terrein aanleiding zou kunnen geven voor vernieuwende concepten. De voorgenomen herontwikkeling en uitbreiding van het vakantiepark Euverem pas binnen dit beleidskader.

Herontwikkeling en uitbreiding vakantiepark Euverem

In totaal zijn op het vakantiepark circa 180 bungalows voorzien. De terreinindeling, de exacte situering en verdeling van de recreatiebungalows, de verdeling van de verschillende typen bungalows en de situering van het nieuwe centrale voorzieningengebouw zijn nog aan wijzigingen onderhevig. De concept landschappelijke inpassing is verbeeld in figuur 11.

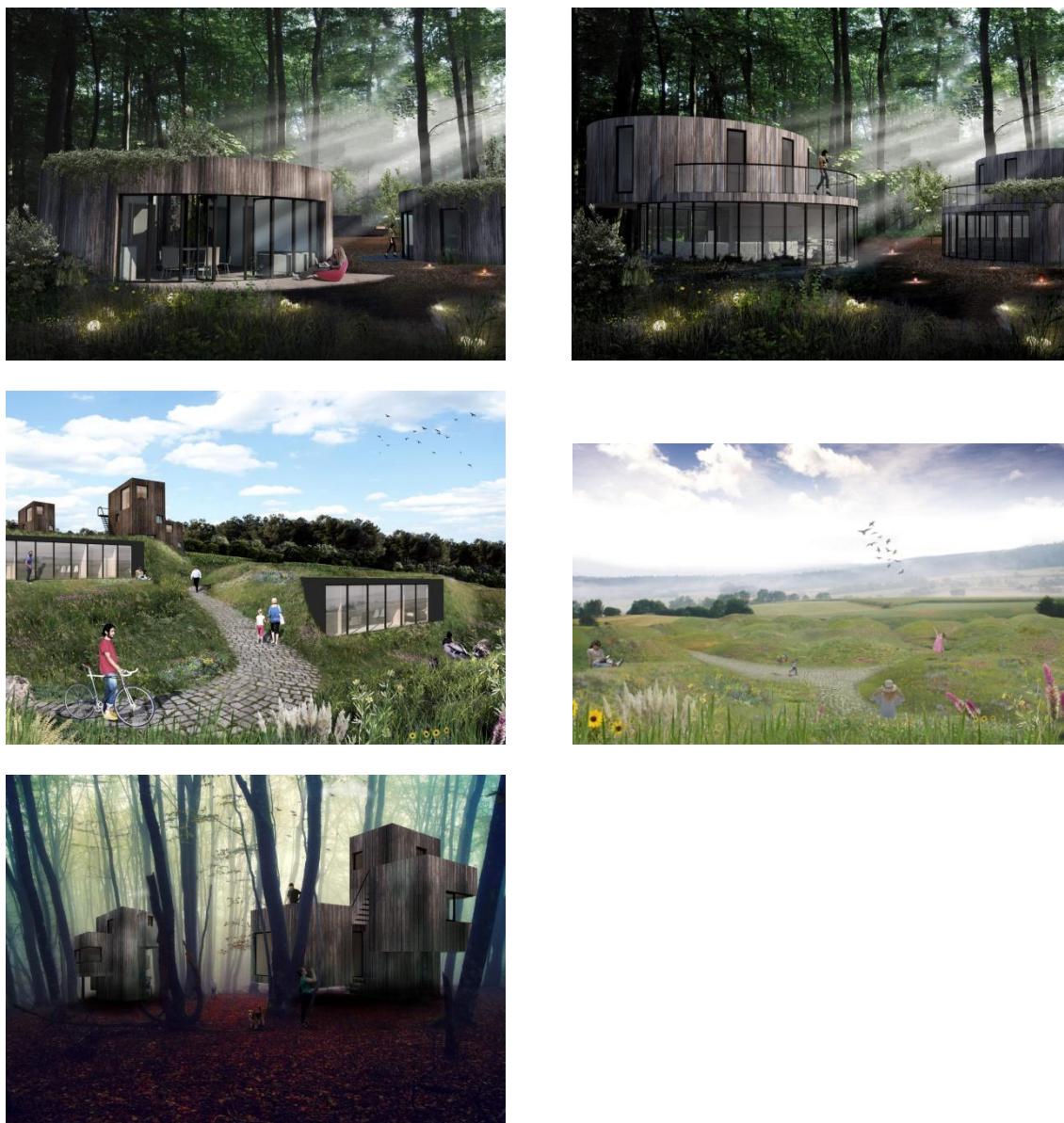
De nieuwe, luxe bungalows zullen door het gebruik van natuurlijke materialen qua sfeer en uitstraling opgaan in de omgeving en passen bij het exclusievere karakter van Curios vakantieparken. De bungalows worden in een aantal typologieën op het park uitgevoerd. Navolgende figuren geven een impressie van de ontwikkelingsvisie van het bungalowpark en de verschillende type bungalows. Een uitgebreidere toelichting op de toekomstige ontwikkeling van het park is onderdeel van de losse bijlage: Projectoverzicht Recreatiepark Curios Gulpen.

Figuur 11: Concept landschappelijke inpassing & kwaliteitsverbetering vakantiepark Euverem (BRO, september 2018)

Figuur 12: Impressie van toe te passen architectuur voor het vakantiepark. Links en rechts respectievelijk het Valley house en het Hill house (2by4-architects, oktober 2018).

Figuur 13: Impressie van toe te passen architectuur voor het vakantiepark. Van linksboven naar rechtsonder betreft het respectievelijk het Round house (klein en groot), het Tower house & Panorama house (gezien vanuit het dal en gezien vanaf bovenzijde helling) en het Forest house (2by4-architects, oktober 2018).

1.4 Werkzaamheden en planning

Werkzaamheden

De werkzaamheden met betrekking tot de herontwikkeling en uitbreiding van vakantiepark Euverem kunnen op hoofdlijnen tot de volgende uit te voeren werkzaamheden worden herleid:

- Sloop van de bestaande vakantiehuisjes en het bestaande receptiegebouw en combinatie met een beperkt noodzakelijke asbestsanering
- Rooien van diverse beplantingen om ruimte te scheppen voor de nieuwe vakantiehuisjes en het nieuwe receptiegebouw.
- Diverse werken ten behoeve van kabels en leidingen voor de nieuwe huisjes
- Grondverzet ten behoeve van in helling te bouwen huisjes op uitbreidingslocatie en de aanleg van hemelwaterbuffers
- Aanbrengen landschappelijke beplantingen langs randen vakantiepark
- Renovatie infrastructuur en parkeervoorzieningen bestaande park
- Aanleg nieuwe infrastructuur en parkeervoorzieningen uitbreiding vakantiepark
- Bouw nieuwe vakantiehuisjes en receptiegebouw
- Aanbrengen landschappelijke beplantingen rondom de nieuwbouw.

Planning

Voor de uitvoering van het werk wordt de volgende ideale werkvolgorde gehanteerd:

1. Winter 2018/2019: deel 1 rooiwerkzaamheden
2. Winter 2018/2019: sloop receptiegebouw
3. Na 15 augustus: deel 2 rooiwerkzaamheden
4. Vanaf half september 2019: start bouwwerkzaamheden uitbreiding vakantiepark en nieuwbouw receptiegebouw
5. Vanaf half september 2019: sloop vakantiehuisjes noordoostzijde* vakantiepark en aansluitend nieuwbouw
6. Winter 2019/2020: aanbrengen landschappelijke beplantingen uitbreidingsgebied.
7. Vanaf half april 2020: sloop vakantiehuisjes zuidwestzijde* vakantiepark en aansluitend nieuwbouw
8. Winter 2020/2021: aanbrengen resterende landschappelijke beplantingen vakantiepark.

Indien door onvoorziene omstandigheden niet in september 2019 begonnen kan worden met de renovatie van het bestaande vakantiepark, dan zal onderdeel 5 doorschuiven naar dezelfde periode in 2020 en betrekking hebben op het zuidwestelijk deel en zal onderdeel 7 wijzigen in het noordoostelijk deel van het vakantiepark, zodat de bestaande huisjes op het zuidwestelijk deel van het park nog als kraamverblijf kunnen functioneren in 2020.

* de sloopvolgorde betreft een indicatie en wordt aangepast op basis van de resultaten van de monitoring van de vleermuispopulatie.

2 Herontwikkeling en uitbreiding vakantiepark versus verbodsbepalingen H3 Wet natuurbescherming

Binnen hoofdstuk III van de Wet natuurbescherming is een aantal verbodsbepalingen opgenomen die zien op het voorkomen van verstoring en/of beschadiging van in het wild levende plant- en diersoorten. De in het kader van de voorgenenomen ingreep meest relevante verbodsbepalingen staan hieronder genoemd, het betreft de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de wet. Daarbij is elke keer aangegeven of het betreffende artikel relevant is in het kader van de voorgenenomen ingreep en voor welke soort in dat kader ontheffing wordt aangevraagd.

Artikel 3.1: Het is verboden inheemse vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Europese Vogelrichtlijn te doden of te vangen; nesten, rustplaatsen of eieren te vernielen, te beschadigen of nesten weg te nemen; eieren te rapen of onder zich te hebben; vogels opzettelijk te storen, tenzij dit geen wezenlijke invloed heeft op de instandhouding van de soort.

Dit artikel is van toepassing in relatie tot de Huiszwaluw en de Bosuil

Artikel 3.5: Het is verboden in wild levende flora en fauna als bedoeld in bijlage IV onderdeel a van de Habitatrictlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied te doden of te vangen; opzettelijk te verstoren; eieren van deze soorten te vernielen of te rapen; voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen; benoemde plantensoorten opzettelijk te plukken, en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Dit artikel is van toepassing in relatie tot de aanwezige kolonie Gewone dwergvleermuizen en de mogelijke aanwezigheid van een paar-/zomerverblijfplaats van de Laatvlieger

Artikel 3.10: Het is verboden diersoorten vermeld in de bijlage onderdeel A van de wet opzettelijk te doden of te vangen dan wel hun vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Eveneens verboden is het plantensoorten vermeld in de bijlage onderdeel B van de wet in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Dit artikel is van toepassing in relatie tot de Das, de Eekhoorn en de Grote bosmuis.

3 Methodiek inventarisaties

Ten behoeve van de ontheffingaanvraag is een aantal onderzoeken uitgevoerd op en om het onderzoeksgebied. De voor de verschillende onderzoeken gebruikte methodieken zijn in onderstaande paragrafen weergegeven. De samenvatting van de resultaten van de verschillende onderzoeken is in hoofdstuk 4 opgenomen. De verschillende onderzoeken zijn tevens als losse bijlage bij dit projectplan gevoegd.

3.1 Verkennend natuurwaardenonderzoek

De volgende tekst is 1 op 1 overgenomen uit het verkennend natuurwaardenonderzoek (bureau VERBEEK, 2018). In het kader van dit verkennend natuurwaardenonderzoek heeft een bureaustudie plaatsgevonden waarbij gekeken is naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten flora en fauna in het onderzoeksgebied. Aan de hand van via internet vrij toegankelijke verspreidingsgegevens van flora en fauna, waar nodig aangevuld met informatie in beschikbare verspreidingsatlassen van de diverse soortgroepen, is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten voorkomen in de omgeving van de onderzoekslocatie. Daarnaast is de NDFF geraadpleegd voor waarneminggegevens die betrekking hebben op het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Tenslotte zijn de rapportages van het in 2010 verrichte verkennend natuurwaardenonderzoek en het in 2011 verrichte aanvullend flora- en faunaonderzoek geraadpleegd voor gegevens die betrekking hebben op het onderzoeksgebied zelf. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in de literatuurlijst.

Naast de bureaustudie is op 18 mei 2018 een veldbezoek gebracht aan het onderzoeksgebied. Alle tijdens dit veldbezoek in het onderzoeksgebied aangetroffen wilde planten- en diersoorten zijn genoteerd. Er is hierbij bijzondere aandacht besteed aan de mogelijke aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten (met uitzondering van de soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer of onderhoud) en de geschiktheid van het terrein voor deze soorten.

Op basis van in het onderzoeksgebied aanwezige terreinkenmerken en de ecologie van de soorten is tenslotte een inschatting gemaakt welke wettelijk beschermde planten- en diersoorten momenteel duurzaam in het onderzoeksgebied voor kunnen komen.

De bureaustudie en het veldwerk zijn uitgevoerd door bioloog Geert Peeters.

3.2 Nader natuurwaardenonderzoek

De volgende tekst is 1 op 1 overgenomen uit het nader natuurwaardenonderzoek (bureau VERBEEK, 2018).

3.2.1 Nader onderzoek vleermuizen

Onderzoek met behulp van batdetector

Het voorkomen van vleermuizen is tijdens twaalf inventarisatieronden onderzocht met een bat-detector. Waarnemingdata, tijdstippen en waarneemomstandigheden tijdens deze onderzoeksronden zijn weergegeven in tabel 1.

Datum	Tijdstip	Temperatuur (°C)	Bewolking	Neerslag	Windkracht (Bft)
25-5-2018	Avond	18,5	Wisselend bewolkt	Droog	0
26-5-2018	Ochtend	13	Helder	Droog	0
8-6-2018	Ochtend	18	Bewolkt	Lichte regen	0-1
12-6-2018	Ochtend	18	Helder	Droog	0-1
29-6-2018	Avond	19	Helder	Droog	0
30-6-2018	Ochtend	13,5	Helder	Droog	0
11/12-8-2018	Nacht	13	Helder	Droog	0
24-8-2018	Avond	14,5	Bewolkt	Droog	1
24/25-8-2018	Nacht	14	Bewolkt	Droog	1
25-8-2018	Ochtend	10,5	Bewolkt	Droog/lichte regen	2-3
14-9-2018	Avond	14	Bewolkt	Droog	0
15-9-2018	Ochtend	11	Helder	Droog	1

Tabel 1: Bezoekdata vleermuisonderzoek en condities tijdens de veldbezoeken.

Inspectie huisjes op aanwezigheid vleermuisuitwerpselen

Naast het bat-detector onderzoek zijn de vakantiehuisjes op 20 augustus overdag uitwendig geïnspecteerd op de aanwezigheid van uitwerpselen van vleermuizen. De aanwezigheid van vleermuisuitwerpselen aan de muren is een indicator voor de aanwezigheid van een vleermuisverblijf in een huisje.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door ecooloog Ruud Snijders.

3.2.2 Nader onderzoek Das

Observatie dassenburcht Euveremsveldweg

In de avond van 14 mei 2018 is de burcht in het talud van de Euveremsveldweg geobserveerd om activiteit van Dassen waar te nemen. De observatie vond plaats tussen 30 minuten voor zonsondergang en 12 minuten erna. Bij de observatie is gebruik gemaakt van een verrekijker, een zaklamp en een warmtebeeldkijker (type Pulsar XP28).

Onderzoek terreingebruik omgeving vakantiepark

Voor de bepaling van de omvang van het leefgebied/territorium van de dassenpopulatie, alsmede de functie van het plangebied binnen dit leefgebied is een sporenonderzoek uitgevoerd. Binnen het onderzoeksgebied is op systematische wijze gezocht naar sporen die duiden op de aanwezigheid van Dassen. Hierbij moet vooral gedacht worden aan burchten en pijpen, wissels, uitwerpselen, wissels en foerageersporen.

Het sporenonderzoek richt zich voornamelijk op structuren in het landschap, zoals heggen, houtsingels en randen van velden waarlangs dassen zich bij voorkeur verplaatsen. Hierbij is speciale aandacht geschonken aan het plangebied, potentiële foerageerlocaties en (potentiële) burchtlocaties.

Gebiedsscan

Aan de hand van een gebiedsscan is de kwaliteit van het plangebied en de bredere omgeving hiervan als leefgebied voor de Das bepaald. Hierbij wordt vooral gelet op de aanwezigheid van door de Das geprefereerd habitat en voedselaanbod. De gebiedsscan maakt het mogelijk een inschatting te maken van het belang van het plangebied binnen het leefgebied van de Das.

Het dassenonderzoek is uitgevoerd door ecooloog Ruud Snijders.

3.2.3 Nader onderzoek Eekhoorn

Op 28 november 2018, een moment dat een groot deel van de bladeren reeds van de bomen is gevallen, is het onderzoeksgebied systematisch onderzocht op sporen die wijzen op de aanwezigheid van de Eekhoorn, zoals vraatsporen en nesten. Speciale aandacht is hierbij uitgegaan naar in het onderzoeksgebied aanwezige opgaande begroeiingen. De binnen het onderzoeksgebied aanwezige bomen en struiken zijn geïnspecteerd op de aanwezigheid van nesten. Aangetroffen nesten zijn ingemeten met GPS en op kaart ingetekend.

Het onderzoek naar de Eekhoorn is uitgevoerd door ecooloog Ruud Snijders.

3.2.4 Nader onderzoek Steenmarter

Op 20 augustus 2018 zijn alle vakantiewoningen in het park visueel geïnspecteerd op de aanwezigheid van openingen waardoor een steenmarter zich mogelijk toegang kan verschaffen tot de woning. Daarnaast is op 28 november 2018 als steekproef een inspectie uitgevoerd van de vliering van een van de huisjes met puntdak.

Het onderzoek naar de Steenmarter is uitgevoerd door ecooloog Ruud Snijders.

3.2.5 Nader onderzoek Grote bosmuis

Van 28 september tot en met 3 oktober zijn de geschikte vegetatiezones in en rond het bungalowpark onderzocht op het voorkomen van de Grote bosmuis. Dit onderzoek is uitgevoerd door minder van een vallenonderzoek volgens de zogenaamde IBN+ methode. Hiertoe zijn 60 vallen geplaatst in drie vangstraaïen. De locaties van de raaiën zijn weergegeven in figuur 14.

Figuur 14: Locaties vangstraaïen vallenonderzoek Grote bosmuis.

Het onderzoek naar de Grote bosmuis is uitgevoerd door ecooloog Ruud Snijders.

3.2.6 Nader onderzoek Huismus

Territoria van de Huismus kunnen het best worden gelokaliseerd door in de periode half maart-half juni zingende mannetjes of broedparen te lokaliseren. Dit geschiedt bij voorkeur in de ochtenduren, vanaf circa twee uur na zonsopkomst, onder geschikte weersomstandigheden en op geluidsluwe momenten. Tijdens drie ochtendbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni 2018 is het bungalowpark onderzocht op de aanwezigheid van Huismussen die territoriaal gedrag vertonen. Bezoekdata, tijdstippen en waarnemingomstandigheden tijdens deze onderzoeksronde zijn weergegeven in tabel 2. Alle waarnemingen zijn op kaart ingetekend.

Datum	Tijdstip	Temperatuur (°C)	Bewolking	Neerslag	Windkracht (Bft)
18-5-2018	9.50-11.40	12	wisselend bewolkt	droog	2
5-6-2018	9.30-10.10	17	bewolkt	droog	2
20-6-2018	9.20-10.10	23	licht bewolkt	droog	3

Tabel 2: Bezoekdata Huismusonderzoek en condities tijdens de veldbezoeken.

Pas in de tweede helft van mei, dat wil zeggen buiten de optimale inventarisatieperiode van de Huismus, kon met het onderzoek worden aangevangen. De gehanteerde onderzoeksopzet voldoet met drie in plaats van vier onderzoeksronde buiten de optimale inventarisatieperiode van de Huismus niet geheel aan de eisen zoals gesteld in het *Kennisdocument Huismus versie 1.0*¹ voor de inventarisatie van broedparen van deze soort. Gezien de grote activiteit van Huismussen tijdens elk van de drie veldbezoeken is het echter onwaarschijnlijk dat een extra onderzoeksronde tot een ander resultaat zou hebben geleid.

Het onderzoek naar Huismus en Huiszwaluw is uitgevoerd door bioloog Geert Peeters.

3.2.7 Nader onderzoek Huiszwaluw

Het inventariseren van Huiszwaluwen geschiedt door het tellen van bewoonde nesten die veelal duidelijk zichtbaar onder dakranden en dergelijke hangen. Tijdens twee onderzoeksronde in juli is het bungalowpark en de directe omgeving daarvan onderzocht op de aanwezigheid van Huiszwaluwnesten. Bezoekdata, tijdstippen en waarnemingomstandigheden tijdens deze onderzoeksronde zijn weergegeven in tabel 3. Alle waarnemingen zijn op kaart ingetekend.

Datum	Tijdstip	Temperatuur (°C)	Bewolking	Neerslag	Windkracht (Bft)
4-7-2018	9.45-10.30	24	bewolkt	droog	2
18-7-2018	9.15-9.45	18	helder	droog	1

Tabel 3: Bezoekdata Huiszwaluwonderzoek en condities tijdens de veldbezoeken.

Voor de Huiszwaluw is geen *Kennisdocument* beschikbaar en de soort wordt niet genoemd in de *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de wet Natuurbescherming*². SOVON³ geeft als telrichtlijn voor de Huiszwaluw minimaal eenmaal nesten in aanbouw en bewoonde nesten tellen tussen 15

¹ BIJ12, 2017.

² Netwerk Groene Bureaus, 2017.

³ www.sovon.nl/soort/10010

juni-15 augustus, met een voorkeur voor juli en augustus. Met twee onderzoeksrondes in de optimale periode is hieraan ruimschoots voldaan.

Het onderzoek naar Huiszwaluw is uitgevoerd door bioloog Geert Peeters.

3.2.8 Nader onderzoek Bosuil

In de periode begin februari – half april 2019 is het onderzoeksgebied tijdens drie onderzoeksrondes onderzocht op de aanwezigheid van de Bosuil. Elke onderzoeksronde bestaat uit een avondronde en wordt gebracht vanaf zonsondergang tot circa twee uren erna. Met behulp van geluidsnabootsing worden eventueel aanwezige Bosuilen tot roepen aangezet. Voorafgaand aan de eerste ronde wordt het gebied systematisch onderzocht op de aanwezigheid van voor Bosuilen geschikte holle bomen alsmede overige sporen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van Bosuilen (braakballen, krijtsporen). Alle waarnemingen worden op kaart ingetekend.

Het onderzoek naar Bosuil is uitgevoerd door bioloog Geert Peeters.

4 Resultaten natuurwaardenonderzoek

Dit hoofdstuk geeft een bondige weergave van de resultaten van de uitgevoerde natuurwaardenonderzoeken.

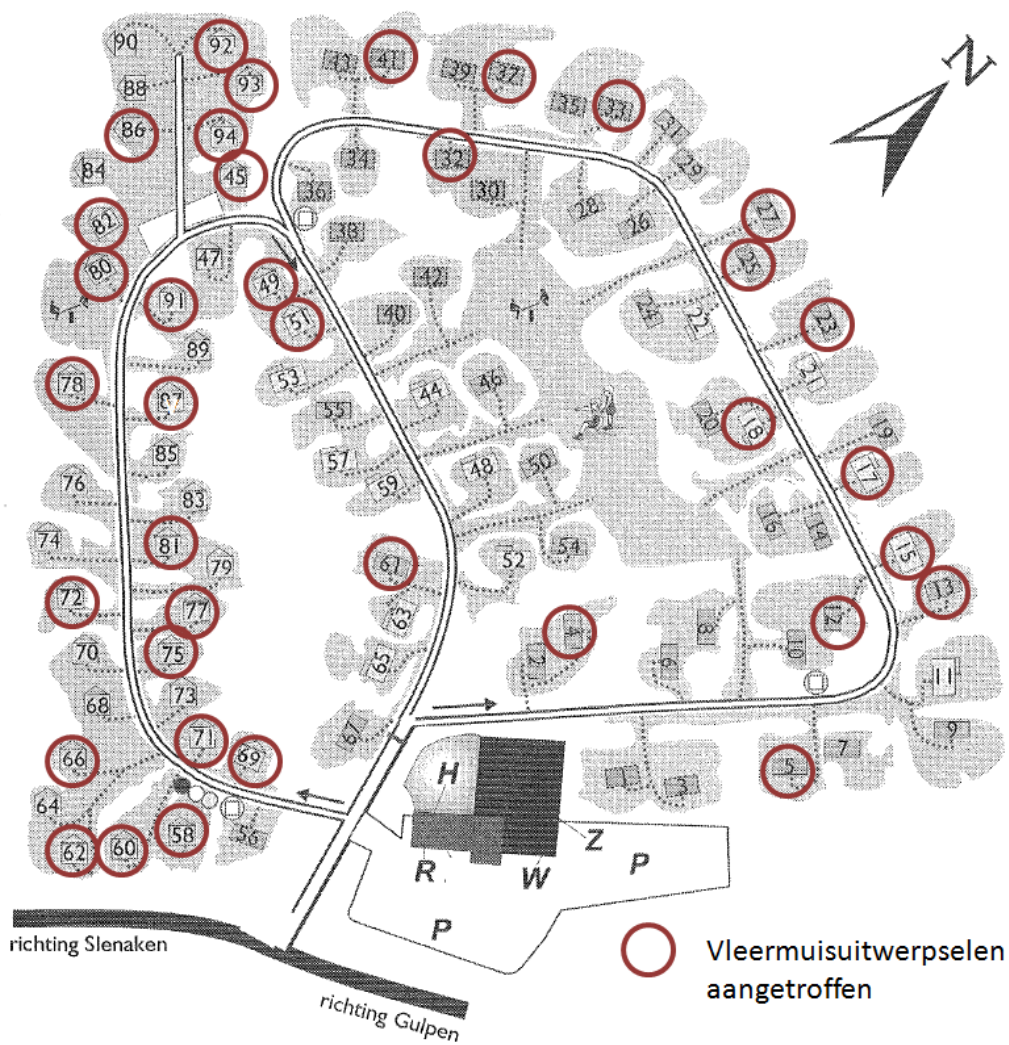
4.1 Flora

Wettelijk beschermde flora is niet aangetroffen.

4.2 Fauna

4.2.1 Zoogdieren

Vleermuizen

Figuur 15: Spreiding van de populatie Gewone dwergvleermuizen over het bestaande Vakantiepark.

Figuur 16: Spreiding van de huisjes met een tijdens het onderzoek vastgestelde specifieke functie. Aan de rechtse zijde de globale locatie en omvang van de dassenburcht.

Vakantiepark Euverem is vooral van belang voor de in de omgeving voorkomende populatie van de Gewone dwergvleermuis. Binnen het park bevindt zich een aantal belangrijke functies voor de Gewone dwergvleermuis: het park biedt meerdere kraamverblijven, paarverblijven en winterverblijven voor kleine groepen dieren. Op grond van vergelijkbare resultaten in 2011⁴ kan worden geconcludeerd dat het park deze functies al geruime tijd voor een grote groep dieren (100+) vervult. Daarom zal een (gedeeltelijk) verlies van de gebiedsfuncties binnen het vakantiepark invloed hebben op de lokale staat van instandhouding van de Gewone dwergvleermuis.

Voor de Laatvlieger heeft het vakantiepark een beperkte functie als foerageergebied en moet rekening gehouden worden met de mogelijke aanwezigheid van een zomer/paarverblijfplaats. Niet meer dan twee-drie Laatvliegers zijn gelijktijdig in het gebied waargenomen.

⁴ bureau VERBEEK, 2012.

Dassen

Tijdens de observatie op 14 mei zijn zes Dassen op de burcht waargenomen. Twee daarvan waren jonge dieren die in 2018 zijn geboren. Gezien het aantal waargenomen dieren wordt de burcht gebruikt door een volledige Dassenclan. Dit gegeven in combinatie met de omvang van de burcht, het vastgestelde langdurig gebruik⁵ en de aanwezigheid van jongen leidt tot de conclusie dat de burcht langs de Oude Luikerweg de functie heeft van een permanente hoofdburcht met kraamfunctie.

Binnen het vakantiepark zijn sporen van de Das aangetroffen. Op basis van het sporenonderzoek en waarnemingen kan worden aangenomen dat de Das vooral de randzone van het park gebruikt als verbindingzone met de buiten het park gelegen foerageergebieden.

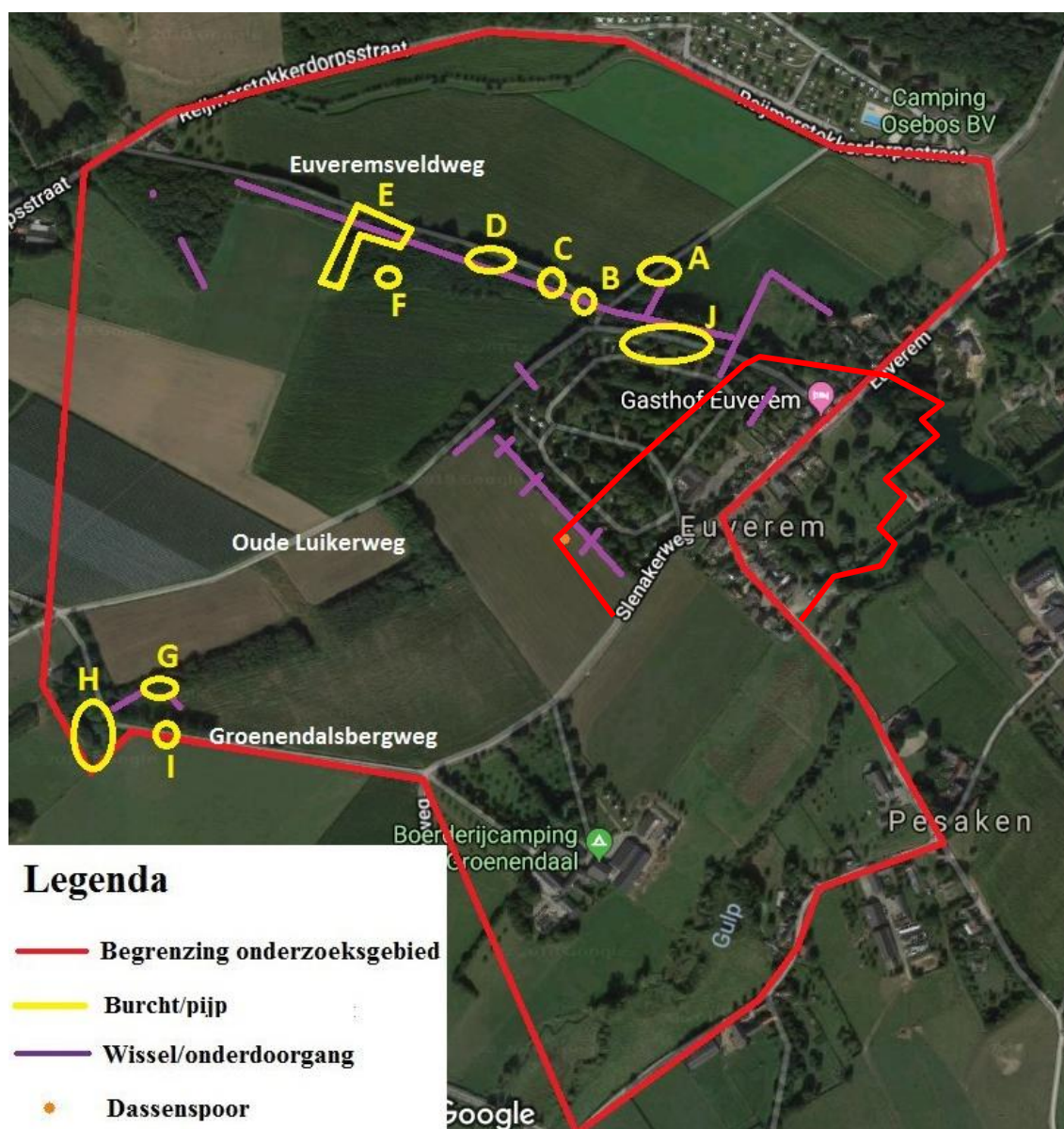
Op basis van het sporenonderzoek kan worden aangenomen dat de uitbreidingslocatie fungeert als foerageergebied van de Das. Zowel tijdens het onderzoek in 2011 als tijdens het onderzoek in 2018 zijn foerageersporen aangetroffen in het weiland. Gezien het verloop van de aangetroffen wissels en onderdoorgangen langs de afrastering met het bestaande vakantiepark is de verwachting dat dit grasland vooral wordt gebruikt door de Dassen uit de burcht aan de Euveremsveldweg.

Uit het sporenonderzoek komt tevens naar voren dat het aantal burchtlocaties in de omgeving is toegenomen. Daarnaast zijn bestaande burchten in omvang toegenomen en hebben deze burchten waarschijnlijk een belangrijkere functie voor de Das dan in 2011. Deze ontwikkelingen doen vermoeden dat de dassenpopulatie in het gebied de afgelopen jaren is gegroeid. Een toename van de populatie zal leiden tot een verhoogde druk op de bestaande foerageermogelijkheden, die niet wezenlijk zijn gewijzigd sinds 2011. Verlies van de foerageermogelijkheden binnen de uitbreidingslocatie kan daarom consequenties hebben voor de functionaliteit van de hoofdburcht in het talud van de Euveremsveldweg.

Locatie	Waarschijnlijke functie	Aantal pijpen	Bewoningsstatus	X coördinaat	Y coördinaat
A	Bijburcht	4	Mogelijk belopen	188800	312957
B	Bijburcht/ vluchtpijp	2	Onbelopen	188724	312946
C	Bijburcht/ vluchtpijp	2	Onbelopen/ vervallen	188676	312965
D	Vluchtpijp	1	Onbelopen	188581	312998
E	Hoofdburcht	18	Belopen	188491	313012
F	Vluchtpijp	1	Onbelopen/ vervallen	188508	312974
G	Bijburcht	2	Onbelopen	188236	312487
H	Hoofdburcht	20+	Belopen	188117	312476
I	Vluchtpijp	1	Onbelopen	188213	312438
J	Hoofdburcht	20+	Belopen	188825	312893

Tabel 4: Overzicht dassenburchten en vluchtpijpen

⁵ bureau VERBEEK, 2012.

Figuur 17: Ligging van de bijburchten⁶ ten opzichte van de hoofdburcht op Vakantiepark Euverem (rood omljnd). De stippen markeren het middelpunt van de burcht.

⁶ Peeters Econsult, 2017.

Eekhoorn

In negen bomen in het onderzoeksgebied is een Eekhoornnest aangetroffen. De locaties van de aangetroffen nesten zijn weergegeven in figuur 18, de coördinaten van de nesten staan weergegeven in tabel 5. De clustering van de nesten wijst op de aanwezigheid van één à twee territoria van de Eekhoorn in het onderzoeksgebied, waarbij de nr.'s 5-22 tot één territorium behoren en de nr.'s 3-4 tot een tweede, deels buiten het onderzoeksgebied gelegen territorium.

Locatienummer	Boomsoort	X coördinaat	Y coördinaat
3	Berk	188872	312869
4	Berk	188775	312892
5	esdoorn	188858	312788
6	linde	188758	312792
7	Beuk	188772	312803
8	Beuk	188798	312784
15	Beuk	188760	312719
19	Berk	188752	312678
22	Es	188772	312662

Tabel 5: Nestlocaties Eekhoorn. Boomsoort en coördinaten van de aangetroffen Eekhoornnesten.

Figuur 18: Nestlocaties Eekhoorn. De gevonden eekhoornnesten zijn op dit kaartje weergegeven met rode stippen, de nummers verwijzen naar de locatienummers in tabel 5.

Steenmarter

In het onderzoeksgebied zijn geen vaste rust- of voortplantingsplaatsen van de Steenmarter aanwezig.

Grote bosmuis

Ofschoon tijdens het onderzoek in 2018 geen Grote bosmuizen zijn gevangen moet worden aangenomen dat de soort nog steeds in het vakantiepark voorkomt. De soort is vooral te verwachten in de bosstrook langs de Euveremsveldweg.

Overige zoogdieren

Overige wettelijk beschermde soorten zoogdieren, die niet onder de jaarrond vrijstelling van de provincie Limburg vallen, zijn niet aangetroffen in het plangebied.

4.2.2 Vogels**Huismus**

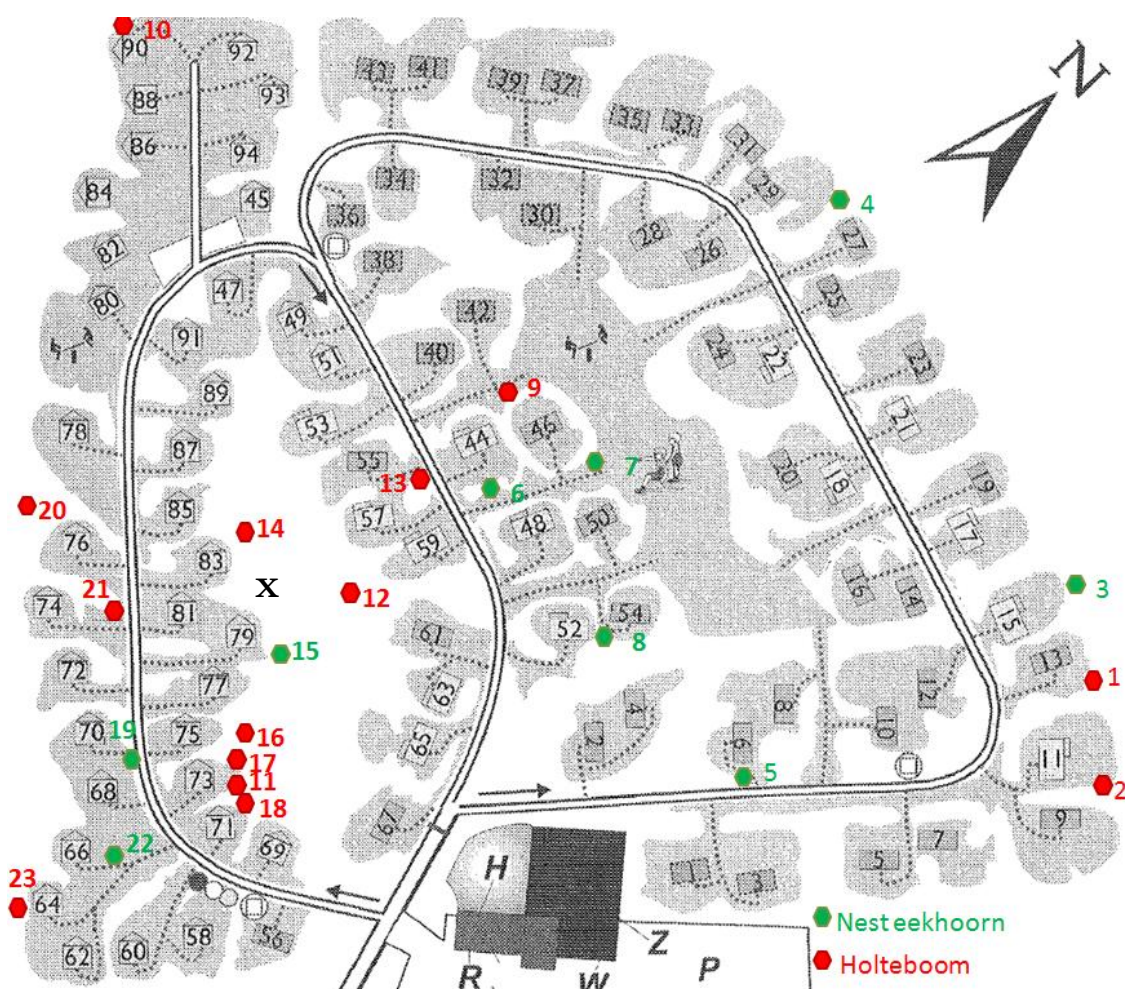
In het onderzoeksgebied zijn geen nesten van de Huismus aanwezig.

Huiswaluw

In het vakantiepark zijn in 2018 wel nesten, maar geen bewoonde nesten van de Huiswaluw aangetroffen.

Bosuil

Begin 2019 wordt het onderzoek naar de exacte locatie van de nestlocatie van de Bosuil uitgevoerd. Wel is tijdens het vleermuisonderzoek in 2018 op 14 september een roepende vrouwelijke Bosuil gehoord in het centrum van het park (locatie X in figuur 19). Nabij deze locatie zijn meerdere holtebomen aanwezig dus het zou best kunnen dat daar een nest zit. De vrij beschikbare data met betrekking tot de verspreiding van Bosuil in Limburg duiden eveneens op dit deel van het park voor wat betreft een potentiële nestlocatie. Ook is op 14 en 15 september een mannelijke Bosuil gehoord in de houtwal ten noorden van het park (traject trambaan) en in het bosje westelijk van het park aan de overkant van de Oude Luikerweg.

Figuur 19: Locatie van de holtebomen die in potentie als nestlocatie fungeren voor de Bosuil. Met de X is de globale locatie aangeduid waar de roep van de vrouwelijke Bosuil is gehoord op 14 september.

Overige vogelsoorten

In het onderzoeksgebied komen diverse vogelsoorten zonder jaarrond beschermd nest tot broeden. Een bijzondere broedvogelpopulatie is niet aanwezig. Echter, naast de individuele vogels zijn ook de nesten vanaf het moment van start nestbouw tot en met het uitvliegen van de jongen beschermd onder H3 van de Wet natuurbescherming.

4.2.3 Amfibieën, reptielen, vissen

Een duurzame aanwezigheid van beschermde amfibieën, reptielen en vissen in het plangebied is gezien het ontbreken van geschikt leefgebied uitgesloten.

4.2.4 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Een duurzame aanwezigheid van beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden in het plangebied is gezien het ontbreken van geschikt leefgebied uitgesloten.

5 Effectbeoordeling i.r.t. de Wet natuurbescherming

Op basis van hoofdstuk 4 kan worden gesteld, dat bij de voorgenomen herontwikkeling en uitbreiding van het Vakantiepark Euverem rekening gehouden dient te worden met de aanwezigheid van Gewone dwergvleermuizen, Dassen, Eekhoorn, Grote bosmuizen, Huiswaluwen, Bosuilen en vogels in het algemeen. Voor deze soorten wordt in dit hoofdstuk op globale wijze beschreven of de voorgenomen ingreep leidt tot overtreding van verbodsartikelen uit de wet natuurbescherming.

5.1 Zoogdieren - Gewone dwergvleermuis

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om vleermuizen (streng beschermd) opzettelijk te verstoren (door het verwijderen van de geleiding op de vliegroute), te doden (door het slopen van vakantiehuisjes met bewoonde vaste verblijfplaatsen) of de verblijfplaats te vernielen of te beschadigen (door het slopen van vakantiehuisjes, of het ondermijnen van de functionaliteit van een verblijfplaats door in te grijpen in essentiële delen van het leefgebied).

Vaste verblijfplaatsen

Uit het onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied is geconstateerd het merendeel van de vakantiehuisjes bewoond is en alle vakantiehuisjes in potentie als verblijfplaats zouden kunnen functioneren.

In verband met de herontwikkeling van het vakantiepark worden alle vakantiehuisjes gesloopt. Dit betekent automatisch het vernielen van de vaste verblijfplaatsen en daarmee overtreding van het verbod op vernieling of beschadiging van vaste rust- en voortplantingsplaatsen.

Vaste vliegroutes

In de huidige situatie is bebouwing en opgaand groen in ruime mate aanwezig in het plangebied. De aanwezige vakantiehuisjes worden vervangen door nieuwbouw, de aanwezige groenstructuur blijft grotendeels gehandhaafd en wordt aan de zuidzijde van het terrein uitgebreid. Zowel op de korte als de lange termijn zijn zodoende geen negatieve effecten te verwachten op vliegroutes van vleermuizen over het bungalowpark.

Foerageergebied

Bij de herontwikkeling van het bestaande vakantiepark blijft de aanwezige groenstructuur zoveel mogelijk gehandhaafd, omdat deze van grote waarde is voor de kwaliteit van het park. Op het uitbreidingsdeel worden beplantingen aangebracht vergelijkbaar met het bestaande gedeelte. Op die manier blijft het foerageergebied voor de Gewone dwergvleermuis gehandhaafd en wordt het zelfs uitgebreid. Van een negatief effect op de functionaliteit van het leefgebied van de populatie is zodoende geen sprake.

Verlichting

In de huidige situatie staan verspreid over het plangebied lantaarnpalen van circa 4 meter hoog met een naar beneden gerichte lichtbundel en ontbreekt buitenverlichting bij de huisjes. De opgaande beplantingen op het terrein zijn circa 15 meter hoog. De huidige wijze waarop het bungalowpark benut wordt door met name de Gewone dwergvleermuizen duidt erop dat de huidige plaatsing van lantaarnpalen geen bezwaar vormt voor de vleermuizen. Het herzien van de buitenverlichting van het vakantiepark naar aanleiding van de herontwikkeling en uitbreiding van het park kan tot een afname van de functionaliteit leiden van het vakantiepark als leefgebied voor de Gewone dwergvleermuis. In beginsel dient uitgegaan te worden van overtreding van het verbod op vernieling en beschadiging van vaste rust- en voortplantingsplaatsen.

Geluid

De geluidsniveaus in het vakantiepark beperken zich tot het geluid van recreatie activiteiten en de auto's van de gasten. Die situatie blijft in de toekomst gelijk, aangezien de functie van het vakantiepark ongewijzigd blijft. Van geluidsverstoring voor vleermuizen is zodoende geen sprake.

Conclusie

Overtreding van het verbod of vernieling van vaste rust- en voortplantingsplaatsen is een gevolg van de voorgenomen ingreep. Het treffen van maatregelen in het kader van de zorgplicht is noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren - Das

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om Dassen (beschermd) opzettelijk te doden of te vangen (in dit kader niet relevant) of vaste voortplanting- en rustplaatsen van de soort te vernielen of te beschadigen (door fysieke ingrepen of het ondermijnen van de functionaliteit van de dassenburcht/bijburcht/vluchtpijp).

Vaste verblijfplaatsen

De dassenburcht aan de noordzijde van het plangebied blijft behouden bij de herontwikkeling van de bungalows. De nieuwe vakantiehuisjes komen op dezelfde locatie te staan als de oude. Van vernieling van de dassenburcht is zodoende geen sprake. Zonder specifiek op de Das gerichte maatregelen kunnen de sloop- en bouwwerkzaamheden en het functioneren van de nieuwe vakantiehuisjes wel leiden tot een verlies aan functionaliteit van de kraamburcht en daarmee leiden tot overtreding van het verbod op vernieling of beschadiging van een vaste voortplantings- of rustplaats.

Vaste routes

De dassenburcht is gelegen binnen de begrenzing van het bestaande vakantiepark. Het foerageergebied ligt buiten het vakantiepark, waarvoor de Das een aantal wissels gebruikt die onder het hekwerk doorgaan dat rondom het park aanwezig is. Uitgaande van de volledige herontwikkeling van het vakantiepark ontstaat hier een potentiële overtreden van het verbod op het vernielen of beschadigen van een vaste voortplantings- of rustplaats indien na vervanging van het hekwerk doorgangen voor de Das ontbreken.

Foerageergebied

Het foerageergebied ligt geheel buiten het vakantiepark en zal zich, gezien de positionering van bijburchten, voornamelijk in noordwestelijke richting uitstrekken. Desondanks worden ook de randen van het vakantiepark en de aangrenzende weide aan de zuidwestzijde gebruikt om te foerageren. Gezien de sinds 2011 sterk geïntensiverde dassenactiviteit kan de uitbreiding van het vakantiepark leiden tot een verlies aan functioneel leefgebied. Dit kan leiden tot negatieve effecten op de functionaliteit van de dassenburcht en de aanwezige dassenfamilie en zodoende tot overtreding van het verbod op het vernielen of beschadigen van een vaste voortplantings- of rustplaats. Dit is het geval indien de landschappelijke inpassing van de uitbreiding van het park niet bijdraagt aan het voedselaanbod voor de Das.

Verlichting

In de huidige situatie staan verspreid over het plangebied lantaarnpalen van circa 4 meter hoog met een naar beneden gerichte lichtbundel en ontbreekt buitenverlichting bij de huisjes. De opgaande beplantingen op het terrein zijn circa 15 meter hoog. De huidige wijze waarop het

bungalowpark benut wordt door de Das duidt erop dat de huidige plaatsing van lantaarnpalen geen bezwaar vormt. Het herzien van de buitenverlichting van het vakantiepark naar aanleiding van de herontwikkeling en uitbreiding van het park kan tot een afname van de functionaliteit leiden van de dassenburcht. In beginsel dient daarom uitgegaan te worden van overtreding van het verbod op vernieling en beschadiging van de vaste rust- en voortplantingsplaats van de Das.

Geluid

De geluidsniveaus in het vakantiepark beperken zich tot het geluid van recreatie activiteiten en de auto's van de gasten. Die situatie blijft in de toekomst gelijk, aangezien de functie van het vakantiepark ongewijzigd blijft. Van geluidsverstoring voor Dassen die de functionaliteit van de dassenburcht bedreigt is zodoende geen sprake.

Optische verstoring

In verband met de renovatie van het bestaande bungalowpark kan de situatie ontstaan dat de dassenburcht in het volle zicht komt te liggen van de nieuwe bungalows. Dit kan een verstoring opleveren voor de Dassen, met name wanneer op warme zomeravonden toeristen langer op het terras bij de bungalow verblijven, waardoor Dassen min of meer gedwongen worden langer ondergronds te blijven. Dit kan leiden tot een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Het uitvoeren van mitigerende maatregelen om tot een afscherming van de dassenburcht ten opzichte van de meest nabij gelegen nieuwe bungalows te komen is dan ook noodzakelijk.

Conclusie

De voorgenenomen ingreep leidt zonder maatregelen tot overtreding van verboden uit de Wet natuurbescherming. Het treffen van maatregelen in het kader van de zorgplicht is noodzakelijk.

5.3 Zoogdieren - Eekhoorn

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om Eekhoorns (beschermd) opzettelijk te doden of te vangen (door het rooien van een nestboom) of vaste voortplanting- en rustplaatsen van de soort te vernielen of te beschadigen (door het rooien van de betreffende boom, of het ondermijnen van de functionaliteit van een verblijfplaats door in te grijpen in essentiële delen van het leefgebied).

Conform de provinciale omgevingsverordening bestaat voor de Eekhoorn met betrekking tot het vangen van exemplaren en het vernielen of beschadigen van rust- en voortplantingsplaatsen een vrijstelling. Deze vrijstelling geldt in de maanden maart tot en met april en juli tot en met november.

Vaste verblijfplaatsen

Verspreid over het park is een negental eekhoornnesten aanwezig, waarschijnlijk behorend tot twee territoria van de Eekhoorn. Als gevolg van de herinrichting van het park dienen diverse bomen gerooid te worden. Daaronder bevindt zich een drietal bomen waarin op dit moment een eekhoornnest aanwezig is. Dit leidt tot overtreding van het verbod op het vernielen of beschadigen van een vaste voortplantings- of rustplaats.

Leefgebied

Het beboste karakter van het vakantiepark blijft behouden. Tevens worden nieuwe beplantingen aangebracht, zowel op het bestaande terrein als op het terrein van de uitbreiding. In dat opzicht blijft de functionaliteit van het terrein als leefgebied voor de Eekhoorn overeind en wordt het aan de zuidwestzijde zelfs uitgebreid. De ingreep in het leefgebied leidt zodoende niet tot

overtreding van het verbod op vernielen of beschadigen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de Eekhoorn.

Overige verstoring

De Eekhoorns zijn gewend aan het functioneren van het terrein als vakantiepark en laten zich hierdoor niet snel verjagen. Het ligt daarom niet in de lijn der verwachting dat de herontwikkeling van het vakantiepark tot dermate grote wijzigingen leidt dat de aanwezigheid van vakantiegangers verstorend werkt voor de Eekhoorn.

Conclusie

De voorgenenomen ingreep leidt zonder maatregelen tot overtreding van verboden uit de Wet natuurbescherming. Het treffen van maatregelen in het kader van de zorgplicht is noodzakelijk.

5.4 Zoogdieren - Grote bosmuis

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om Grote bosmuizen (beschermd) opzettelijk te doden of te vangen (met bijvoorbeeld muizenvallen) of vaste voortplanting- en rustplaatsen van de soort te vernielen of te beschadigen (door het vergraven van het terrein, of het ondermijnen van de functionaliteit van een verblijfplaats door in te grijpen in de vegetatiestructuur).

Leefgebied

De vaste verblijfplaatsen van Grote bosmuis bevinden zich voornamelijk tussen boomwortels van grote bomen, waarbij veelal bestaande gangenstelsels van andere zoogdieren benut worden. De soort leeft waarschijnlijk nog steeds aan de noordrand van het vakantiepark, aan de zijde van de Euveremsveldweg. De ingreep aan deze zijde van het terrein is beperkt, mede vanwege het aanwezige talud. De functionaliteit van het leefgebied wordt niet aangetast. Desalniettemin kunnen als gevolg van rooiwerkzaamheden aan deze zijde van het terrein individuen gedood worden, zodat een (weliswaar kleine) kans op overtreding van het verbod uit artikel 3.10 ontstaat.

Conclusie

De voorgenenomen ingreep leidt zonder maatregelen tot een potentiële overtreding van verboden uit de Wet natuurbescherming. Het treffen van maatregelen in het kader van de zorgplicht is wenselijk.

5.5 Vogels met jaarrond beschermd nest

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om vogels (alle inheemse soorten streng beschermd) opzettelijk te doden of te vangen (door het rooien van een nestboom in het broedseizoen), nesten of eieren te vernielen of te beschadigen (door het rooien van de betreffende boom, of het ondermijnen van de functionaliteit van de nesten door het broeden te verstoren met werkzaamheden in de directe omgeving), of vogels opzettelijk te verstoren (door een ingreep te doen die het leefgebied verstoort, aantast of ongeschikt maakt). Dit laatste geldt overigens niet, indien de gunstige staat van instandhouding van de populatie er niet onder te lijden heeft.

Huiszwaluw

Jaarronde beschermde nesten

In 2018 heeft de Huiszwaluw niet gebroed in het vakantiepark. Het nog resterende nest is echter wel beschermd en dient als aanleiding voor de in 2019 uit Afrika terugkerende Huiszwaluwen om hier te gaan broeden. Het nest toont de Huiszwaluwen ook dat het gebouw geschikt is voor de bouw van nieuwe nesten. De sloop van het hoofdgebouw van het vakantiepark leidt automatisch tot vernieling van het jaarrond beschermde nest.

Foerageergebied

Het vakantiepark voorziet naast de mogelijkheid tot nestbouw en een onbelemmerde aanvliegroute niet in essentieel foerageergebied voor de soort. De kern van het foerageergebied ligt oostelijk en zuidelijk van het vakantiepark boven de weides langs de Gulp. Op het vakantiepark zelf ontbreekt de gewenste openheid om te foerageren. De herontwikkeling en uitbreiding van het vakantiepark leidt zodoende niet tot aantasting van essentieel foerageergebied en daarmee tot de aantasting van de functionaliteit van de leefgebied van de soort.

Conclusie

Overtreding van het verbod of vernieling van vaste rust- en voortplantingsplaatsen is een gevolg van de voorgenomen ingreep. Het treffen van maatregelen in het kader van de zorgplicht is noodzakelijk.

Bosuil

Jaarronde beschermde nesten

De nestlocatie van de Bosuil bevindt zich naar alle waarschijnlijkheid op het zuidwestelijk terreingedeelte van het vakantiepark. Nader onderzoek naar de locatie is ingepland voor 2019. Een aantal van de hier aanwezige holtebomen (potentiële broedlocaties) dient gerooid te worden. Dit leidt mogelijk tot overtreding van het verbod op het vernielen van nesten.

Foerageergebied

De herontwikkeling van het vakantiepark voorziet in het behoud van een groot deel van de beplantingen en de aanplant van nieuwe opgaande beplantingen zowel op het bestaande park en op het terrein van de uitbreiding. Foerageergebied blijft daarmee in voldoende mate aanwezig, ook op de lange termijn.

Conclusie

Overtreding van het verbod of vernieling van vaste rust- en voortplantingsplaatsen is een gevolg van de voorgenomen ingreep. Het treffen van maatregelen in het kader van de zorgplicht is noodzakelijk.

5.6 Vogels zonder jaarrond beschermd nest

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om vogels (alle inheemse soorten streng beschermd) opzettelijk te doden of te vangen (door het rooien van een nestboom in het broedseizoen), nesten of eieren te vernielen of te beschadigen (door het rooien van de betreffende boom, of het ondermijnen van de functionaliteit van de nesten door het broeden te verstoren met werkzaamheden in de directe omgeving), of vogels opzettelijk te verstoren (door een ingreep te doen die het leefgebied verstoort, aantast of ongeschikt maakt). Dit laatste geldt overigens niet, indien de gunstige staat van instandhouding van de populatie er niet onder te lijden heeft.

In het onderzoeksgebied komen diverse vogelsoorten zonder jaarrond beschermd nest tot broeden. Om overtreding van artikel 3.1 te voorkomen, wordt rekening gehouden met het broedseizoen bij de planning van de herontwikkeling van het vakantiepark. Ook herstelt het broedbiotoop zich herontwikkeling en uitbreiding van het vakantiepark als gevolg van aanplant van bomen en struiken ten behoeve van de landschappelijk inpassing van het vakantiepark. Vanuit die context bestaat geen noodzaak voor het aanvragen van een ontheffing.

6 Gunstige staat van instandhouding

Voor de aangetroffen (streng) beschermde soorten is in dit hoofdstuk aangegeven hoe de gunstige staat van instandhouding is en hoe deze in verhouding staat met de effecten van de voorgenomen herontwikkeling en uitbreiding van het vakantiepark.

Gewone dwergvleermuis

De Gewone dwergvleermuis betreft een algemeen voorkomende cultuurvolgende vleermuis die in Zuid-Limburg binnen vrijwel alle kilometerhokken aanwezig is. De soort is gebouwbewonend. De aanwezigheid van een kolonie van meer dan 100 individuen in een betrekkelijk kleine buurtschap is vrij uitzonderlijk. Tijdens het vleermuisonderzoek in 2010/2011 bleek de kolonie ongeveer even groot te zijn. Het vakantiepark herbergt daarmee een stabiele populatie Gewone dwergvleermuizen. De vakantiehuisjes zijn jaarrond in gebruik en kennen daardoor een redelijk stabiel binnenklimaat, zodat het niet ondenkbaar is dat de kolonie jaarrond van het vakantiepark gebruik maakt.

In de omgeving van Euverem zijn op basis van de beschikbare data nog drie andere kolonies van vergelijkbare omvang bekend, te weten in Gulpen en in Scheulder. Gezien de landschappelijke inrichting van het gebied en vleermuisonderzoek in de omgeving is het realistisch dat deze kolonies onderling in contact staan en mogelijk ook uitwisseling plaats vindt.

Het vervangen van de vakantiehuisjes maakt, dat alle aanwezige verblijfplaatsen van de kolonie verdwijnen. Zonder maatregelen te treffen leidt dit tot een ongewenste achteruitgang in de gunstige staat van instandhouding van de regionale populatie, aangezien een belangrijke kraamkolonie verdwijnt.

Mitigerende maatregelen in tijd (afstemming planning, bouwrouting) en ruimte (aanbieden nieuw verblijfplaatsen) dragen bij aan het behoud van de kolonie van Vakantiepark Euverem. Alleen op die wijze is de gunstige staat van instandhouding van de regionale populatie te waarborgen.

Laatvlieger

de Laatvlieger betreft een vrij algemeen voorkomende cultuurvolgende vleermuis die in Zuid-Limburg de laatste tien jaar slechts in een beperkt aantal kilometerhokken is waargenomen. De soort is gebouwbewonend. Het aantreffen van enkele foeragerende individuen op het vakantiepark is niet geheel uitzonderlijk en komt overeen met het beeld uit 2011. Ook toen zijn geen vaste verblijfplaatsen van de soort vastgesteld. De potentie op de aanwezigheid van de zomer-/paarverblijf in het vakantiepark lijkt aanwezig, maar moet waarschijnlijk in de omgeving van het vakantiepark worden gezocht.

Data met betrekking tot de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen in de ruime omgeving van het vakantiepark ontbreken.

Het vervangen van de vakantiehuisjes en het receptiegebouw maakt, dat alle aanwezige potentiële verblijfplaatsen voor de Laatvlieger verdwijnen. Zonder maatregelen te treffen leidt dit in potentie tot een ongewenste achteruitgang in de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie, aangezien een deel van de jaarlijks gebruikte verblijfplaatsen verdwijnt.

Mitigerende maatregelen in tijd (afstemming planning, bouwrouting) en ruimte (aanbieden nieuw verblijfplaatsen) dragen bij aan het behoud van de (potentiële) paar- en zomerverblijfplaatsen voor de Laatvlieger. Alleen op die wijze is de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie te waarborgen.

Das

De dassenburcht op het vakantiepark betreft een kraamburcht. De dassenfamilie bezit daarnaast nog enkele bijburchten noordwestelijk van het plangebied. Ten opzichte van de inventarisatie uit 2010/2011 is de dassenfamilie in omvang toegenomen. Dat betekent dat de dassenfamilie zich hier thuis voelt en weinig hinder ondervindt van de gasten in de vakantiehuisjes.

In de ruime omgeving van het vakantiepark wonen meerdere dassenfamilies op burchten waar ook voortplanting plaatsvindt, zodat sprake is van een gezonde regionale populatie.

De herinrichting van het vakantiepark leidt, zonder maatregelen, tot een potentiële vernieling van de burchtlocatie. Dit kan leiden tot het permanent verlaten van de dassenburcht door de dassenfamilie. Indien maatregelen ter bescherming van de dassenfamilie en de dassenburcht worden genomen en ter landschappelijke inpassing van de uitbreiding van het vakantiepark, ligt het niet in de lijn der verwachting dat de gunstige staat van instandhouding van de regionale dassenpopulatie in het geding is. Dit is mede gezien de dichtheid aan Dassen in de omgeving.

Eekhoorn

Het voorkomen van de Eekhoorn is niet beperkt tot vakantiepark Euverem. De soort komt in de wijde omgeving van het Gulpdal voor en is hier, voor zover bekend, niet in haar voorkomen bedreigt.

De herontwikkeling van het vakantiepark gaat gepaard met het rooien van een deel van de beplanting in verband met de bouw van nieuwe vakantiehuisjes. Daarnaast worden nieuwe beplantingen aangebracht, mede ter landschappelijke inbedding van de uitbreiding van het vakantiepark. Functioneel leefgebied voor de Eekhoorn blijft voorhanden. In dat kader ligt het niet in de lijn der verwachting dat de gunstige staat van instandhouding van de regionale populatie van de soort in het geding is.

Grote bosmuis

De Grote bosmuis komt niet alleen voor langs de noordrand van het vakantiepark, maar leeft verspreid over de bossen op de westelijke helling van het Gulpdal. De herontwikkeling van het vakantiepark gaat gepaard met het rooien van een deel van de beplanting in verband met de bouw van nieuwe vakantiehuisjes. Daarnaast worden nieuwe beplantingen aangebracht, mede ter landschappelijke inbedding van de uitbreiding van het vakantiepark. De leefomgeving van de Grote bosmuis wordt daarbij nauwelijks aangetast en verbindingen met de omliggende populaties blijven behouden, terwijl op termijn een geleidelijke uitbreiding van geschikt leefgebied ontstaat. In dat opzicht is geen sprake van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie.

Huiszwaluw

De Huiszwaluw komt als broedvogel voor in de buurtschap Euverem en ter plekke van hoeve Groenendaal. Dit betreft de lokale populatie. De regionale populatie is verspreid over Euverem en de omliggende dorpen/buurtschappen.

Met de sloop van het huidige receptiegebouw verdwijnen de nestlocaties op het vakantiepark. Gezien het beperkte aantal aanwezige nesten leidt dit niet tot een onevenredige aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de regionale populatie, omdat de buurtschap en hoeve Groenendaal nog voldoende potentiële nestlocaties bezitten. Daardoor en door het plaatsen van een zwaluwtil is het effect van de herinrichting van het vakantiepark op de korte termijn ontwikkeling van de regionale populatie van de Huiszwaluw te verwaarlozen.

Bosuil

De Bosuil komt als broedvogels voor in de wijde omgeving van vakantiepark Euverem ter plekke van de hellingbossen langs Gulp en Geul. De lokale populatie concentreert zich echter op en om het vakantiepark.

Door de herinrichting van het vakantiepark verdwijnt naar alle waarschijnlijkheid de huidige nestlocatie (wordt getraceerd in 2019). Gezien het beperkte aantal in potentie als nestlocatie aanwezige en te behouden holtebomen vormt de ingreep een onevenredige aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie. De opgaande groenstructuur van het bestaande vakantiepark wordt op verschillende plekken gewijzigd. Het groene karakter van het vakantiepark blijft echter behouden. Indien maatregelen ter bescherming van de nestboom of vervangende nest(kast)en aangeboden kunnen worden, ligt het niet in de lijn der verwachting dat de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie van de Bosuil in het geding is.

7 Ecologisch werkplan

Teneinde overtreding van verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te voorkomen dan wel de gevolgen van de herontwikkeling en uitbreiding van het vakantiepark zoveel mogelijk te beperken worden de volgende maatregelen getroffen. In paragraaf 7.1 wordt allereerst ingegaan op de maatregelen per soort. Deze maatregelen zijn vervolgens in paragraaf 7.2 in chronologische volgorde van de werkplanning geplaatst. Daarna worden in paragraaf 7.3 nog enkele algemene maatregelen beschreven. Paragraaf 7.4 vormt vervolgens een toelichting op de definitie van de deskundige.

7.1 Maatregelen per soort

Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger

Basis

- Alle vakantiehuisjes, het receptiegebouw uitgezonderd, worden bewoond door een populatie Gewone dwergvleermuizen. Mogelijk is tevens één zomer/paarverblijf aanwezig van de Laatvlieger.
- De populatie Gewone dwergvleermuizen is het gehele jaar op het vakantiepark aanwezig. Massa-winterverblijven ontbreken echter.
- Alle nieuwe vakantiehuisjes, met uitzondering van de in de grond te realiseren huisjes, worden voorzien van vaste verblijfplaatsen.
- Additioneel wordt een tweetal vleermuistorens gebouwd.
- Sloop en nieuwbouw gebeurt in een aaneengesloten bouwcyclus, waarbij minimaal een 6 maanden (excl. winterslaapperiode) gewenningstermijn aanwezig is tussen de oude situatie en het eerste deel van de nieuwe situatie.
- Het ongeschikt maken van de bestaande verblijfplaatsen gebeurt, gezien het jaarrond gebruik door de Gewone dwergvleermuizen en op basis van de monitoringsresultaten in 2019, in één of twee periodes, te weten 1 september t/m 15 oktober 2019 (noordoostelijk terreindeel) en 15 april t/m 15 mei 2020 (zuidwestelijk terreindeel), of zal naar dezelfde periode in het daaropvolgende jaar doorschuiven bij gewijzigde planning. De volgorde van eerst de noordoostzijde en daarna de zuidwestzijde blijft ongewijzigd maar kan worden bijgesteld op basis van de resultaten van de monitoring.
- Vanwege de planning van de eerste ronde van ongeschikt maken van huisjes, zal voorzien worden in tijdelijke verblijfplaatsen in de vorm van 24 vleermuiskasten, zodat ook in 2019 een geslaagde paarperiode kan plaatsvinden.

Voorbereiding

- Bouw vleermuistorens in winter 2018/2019. Op een tweetal locaties op het vakantiepark wordt een vleermuistoren gebouwd conform het ontwerp van Faunus Nature Creations (zie losse bijlage). Deze toren is geschikt voor zowel Gewone dwergvleermuis als Laatvlieger. De uitgangspunten voor de vormgeving zijn gebaseerd op een ontwerp van de Zoogdiervereniging (2011) en op ervaring met vleermuistorens van Faunus Nature Creations zelf.
- Belangrijke kanttekening bij voorgaand punt is, dat de temperatuur in de winter in de vleermuistoren niet onder het vriespunt mag zakken, ook niet na een aanhoudende vorstperiode.
- In de regel wordt door de Gewone dwergvleermuis een zekere mate van dagfluctuatie van de temperatuur geaccepteerd (zoals het geval is in de aanwezige vakantiehuisjes), maar over het geheel gaat de voorkeur van de soort uit naar objecten die langzaam op de

buitentemperatuur reageren.

- Een derde belangrijke kanttekening is de luchtvochtigheid. Deze dient in de winter in de vleermuistoren tot 90% op te kunnen lopen. Een aarden bodem in de toren is in dat kader essentieel. Eventueel kan de toren iets lager geplaatst worden dan zijn omgeving, zodat inzijgend regenwater in de lössbodem naar de toren toe trekt en zo bijdraagt aan de luchtvochtigheid in de toren.
- De voorzieningen voor vleermuizen die worden geïntegreerd in de nieuwe vakantiehuisjes zijn nader vormgegeven in het voorstel van Faunus Nature Creations (zie losse bijlage). De voorzieningen in de nieuw te bouwen huisjes zijn geschikt als zomer/paarverblijf en als kraam/winterverblijf. Het receptiegebouw wordt eveneens geschikt gemaakt voor vleermuizen en zal van een dakrand worden voorzien die toegankelijk is voor zowel Gewone dwergvleermuis als Laatvlieger.
- De nieuwe terreinverlichting van het vakantiepark voegt zich naar de aanwezigheid van de populatie Gewone dwergvleermuizen. De spreiding van lantaarnpalen over het park is vergelijkbaar met de huidige situatie. Ook in de nieuwe situatie worden naar beneden gerichte armaturen benut. Daarbij wordt een amberkleurig licht toegepast.
- Monitoring. Gedurende de werkzaamheden wordt de vleermuispopulatie door een ecologisch deskundige gevolgd. Doelstelling van de monitoring is te volgen hoe de populatie omgaat met de herontwikkeling en uitbreiding van het vakantiepark en de vervanging van de vaste verblijfplaatsen. Zo nodig leiden de resultaten van de monitoring tot bijstelling van de getroffen en te treffen mitigerende maatregelen. In 2019 heeft monitoring tevens als doel het functioneren van de torens en de tijdelijke voorzieningen na te gaan, op basis waarvan in overleg met de ecologisch deskundige positieve dan wel behoudende keuzes gemaakt worden ten aanzien van de sloop- en bouwplanning.

Planning

- In de winter 2018/2019, maar uiterlijk in maart 2019, wordt een tweetal vleermuistorens gebouwd en wordt een 24tal tijdelijke vleermuiskasten opgehangen die als paarverblijf kunnen dienen.
- De uitbreiding van het vakantiepark vindt plaats na afloop van het broedseizoen 2019. Daarbij worden nieuwe vaste verblijfplaatsen voor Gewone dwergvleermuizen geïntegreerd in de te bouwen huisjes.
- Het receptiegebouw wordt uiterlijk in maart 2019 gesloopt, dus nog voor de periode dat deze als mogelijke zomer/paarplaats fungeert voor de Laatvlieger. Indien gewenst kunnen in diezelfde periode de niet door vleermuizen bewoonde huisjes (nr 1, 2, 3, 56, 65, 67) rondom het receptiegebouw gesloopt worden.
- In de periode 1 september tot en met 15 oktober 2019 wordt het noordoostelijk deel van het bestaande park aangepakt door de huisjes ongeschikt te maken voor vleermuizen onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Deze ingreep wordt gevolgd door sloop en nieuwbouw. Het betreft de huisjes aan de noordoostzijde van het park (globaal gezien de huisjes nr 1-44, 46, 48, 50, 52, 54).
- In de periode 15 april tot en met 15 mei 2020 wordt het zuidwestelijk deel van het bestaande park aangepakt door de huisjes ongeschikt gemaakt voor vleermuizen onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Dit wordt gevolgd door sloop en nieuwbouw. Het betreft de huisjes aan de zuidwestzijde van het park (globaal gezien de huisje nr 45, 47, 49, 51, 53, 55-94).
- Deze tweedeling in de sloopwerkzaamheden in het park wordt bijgesteld op basis van de monitoringsresultaten uit 2019, waarbij in het geval van een positief gebruik van de vleermuistorens door de populatie Gewone dwergvleermuizen in overleg met de

ecologisch deskundige wordt gekozen voor een ruimere eerste sloopronde. Het geheel laten vervallen van de sloopronde in voorjaar 2020 wordt slechts overwogen indien tijdig voorafgaand aan de winterslaapproiode 2019/2020 de eerste nieuwe vakantiehuisjes met permanente vleermuisverblijven kunnen worden opgeleverd. Ook deze keuze zal niet zonder toestemming van de ecologisch deskundige worden gemaakt.

- Zoals onder 'basis' is aangegeven schuiven de hiervoor genoemde data een jaar door indien de planning door omstandigheden bijgesteld moet worden.
- De tijdelijke vleermuis kasten worden in de winter na oplevering van het compleet gerenoveerde vakantiepark verwijderd.

Praktische maatregelen

- Ongeschikt maken huisjes met plat dak. Na een monitoringsronde in de vroege ochtend voorafgaand aan het ongeschikt maken worden de huisjes vrijgegeven waar geen vleermuisactiviteit is waargenomen. Sloop begint met het verwijderen van de boeiboorden van alle vrijgegeven huisjes om daarmee zekerheid te verkrijgen dat daadwerkelijk geen vleermuizen aanwezig zijn en zo een 'laatste vluchtmogelijkheid' te creëren. Huisjes waar wel activiteit is geconstateerd én waar een duidelijke invliegopening gesignaleerd is, worden dezelfde dag in overleg met de ecologisch deskundige van een exclusionflap voorzien. Voor de overige niet vrijgegeven maar te slopen huisjes wordt in overleg met de deskundige een passende werkwijze afgesproken. Dit kan bijvoorbeeld het creëren van tocht zijn door het strategisch verwijderen van delen van het boeibord. Twee dagen na het treffen van maatregelen bij de niet vrijgegeven huisjes volgt een controleronde door de ecologisch deskundige om de laatste te slopen huisjes definitief vrij te geven.
- Ongeschikt maken huisjes met puntdak, waarin zich ook de kraam/overwinteringsverblijven bevinden. Na een monitoringsronde in de vroege ochtend voorafgaand aan het ongeschikt maken worden de huisjes vrijgegeven waar geen vleermuisactiviteit is waargenomen. Sloop begint met het blootleggen van de spouwen in de kopgevels door het verwijderen van een dakdeel van de huisjes met puntdak om daarmee zekerheid te verkrijgen dat daadwerkelijk geen vleermuizen meer aanwezig zijn en zo een 'laatste vluchtmogelijkheid' te creëren. Huisjes waar wel activiteit is én waar een duidelijke invliegopening gesignaleerd is, worden dezelfde dag in overleg met de ecologisch deskundige van een exclusionflap voorzien. Voor de overige niet vrijgegeven maar te slopen huisjes wordt in overleg met de ecologisch deskundige een passende werkwijze afgesproken. Dit kan bijvoorbeeld het creëren van tocht zijn door het strategisch verwijderen van delen van een boeibord/dakplaat. Twee dagen na het treffen van maatregelen bij de niet vrijgegeven huisjes volgt een controleronde door de ecologisch deskundige om de laatste te slopen huisjes definitief vrij te geven.
- Het vrijgeven van huisjes voor sloop door de ecologisch deskundige wordt afgestemd op het werktempo en het werkplan van de aannemer voor het betreffende terreingedeelte en kan als gevolg daarvan meer rondes beslaan dan hierboven beschreven. De randvoorwaarden ten aanzien van de planning vormen daarbij het kritisch kader.
- Omgang met onverwachte situaties. Als tijdens de sloopwerkzaamheden onverhoopt toch nog vleermuizen worden aangetroffen moeten de werkzaamheden ter plekke onmiddellijk worden gestaakt. Gewacht moet worden tot de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. In geen geval mogen zij worden gevangen en verplaatst! In evident gevaarlijke onomkeerbare situaties zal door de ecologisch deskundige overleg plaats vinden met bevoegd gezag over te nemen stappen.

Monitoring

- Monitoring is gericht op twee zaken; de spreiding van de populatie over het vakantiepark en de acceptatie van de nieuwe vleermuisverblijven enerzijds en de aanwezigheid van vleermuizen in de te slopen delen anderzijds.
- De monitoring van de gedragingen van de aanwezige vleermuispopulatie worden gedaan op basis van het meeste recente vleermuisprotocol in de jaren 2019, 2020, 2021 en 2022.
- De resultaten van de monitoring kunnen aanleiding zijn om het functioneren van de getroffen maatregelen te evalueren en zo nodig te herzien. In augustus 2019 worden de eerste resultaten ten aanzien van het gebruik de vleermuistorens en vakantiehuisjes geëvalueerd om zo tot een definitieve sloopvolgorde en planning te komen. Eind 2020 worden de eerste indrukken bekend ten aanzien van de nieuwbouw van de vakantiehuisjes. 2021 is dan het eerste jaar dat het vakantiepark in volle omvang in de vernieuwde situatie kan worden gemonitord. De monitoring in 2022 dient om een indruk te krijgen van stabiliteit van de aanwezige populatie Gewone dwergvleermuizen en daarmee van de gunstige staat van instandhouding ervan.

Das

Basis

- Aan de noordoostzijde van het vakantiepark ligt een kraamburcht van een dassenfamilie. Deze burcht strekt zich uit over het gehele talud langs de Euveremsveldweg tussen huisje nr 9 en huisje nr 27.
- Op enkele plekken kan de Das onder het hekwerk rondom het park doorkruipen.
- De kraamburcht dient functioneel en bereikbaar te blijven voor de dassenfamilie.
- De werkzaamheden aan deze zijde van vakantiepark vinden plaats buiten de voortplantingsperiode van de Das, zijnde december tot en met juni.

Voorbereiding

- In verband met de tunnels van de dassenburcht worden de nieuwe huisjes op de locatie van de bestaande huisjes gebouwd.
- De bestaande beplanting op het talud van de dassenburcht blijft gehandhaafd. Indien bomen gerood dienen te worden in het kader van de zorgplicht (Burgerlijk wetboek), dan blijft de stobbe in de grond achter en wordt deze niet uitgefreesd.

Planning

- De werkzaamheden aan de zijde van de dassenburcht vinden plaats in de periode 1 september tot en met 30 november. In die periode vindt sloop en nieuwbouw plaats.
- Het is wenselijk dat de werkzaamheden binnen een zo kort mogelijke periode uitgevoerd worden.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd tussen 07.00 uur 's morgens en 17.00 uur 's avonds. 's nachts is rust in het gebied gewenst.

Praktische maatregelen

- De kaarten behorende bij de maatregelen ten aanzien van de Das zijn opgenomen in bijlage 2.
- De kraamburcht wordt op aanwijzing van een ecologisch deskundige afgezet aan de zijde waar de sloop en nieuwbouw plaatsvindt, bij voorkeur met een kleinwildraster of een afzetnet/veiligheidsnet. Dit raster hoeft niet ingegraven te worden, maar dient slechts als niet te missen afzetting voor mens en dier. Deze wordt zo kort mogelijk voor aanvang van de werkzaamheden aangebracht en zo spoedig mogelijk na afronding van de werkzaamheden weer weggehaald. Op kaarten in bijlage 2 is de locatie van het raster indicatief aangeduid.

- Kapwerkzaamheden in het kader van de zorgplicht (Burgerlijk wetboek) ter plekke van de dassenburcht vinden plaats na broedseizoen 2019, maar voor december in verband met de start van de voortplantingsperiode.
- De aanplant van struweel als visuele scheiding tussen vakantiepark en dassenburcht vindt in dezelfde periode plaats. Nieuwe aanplant gebeurt met de hand in verband met de ondertunneling van het terrein door de Das.
- Binnen een straal van 20 meter van de kraamburcht worden werkzaamheden uitgevoerd in verband met sloop en nieuwbouw van vakantiehuisjes aan deze zijde van het vakantiepark. Om problemen met het gangenstelsel van de dassenburcht te voorkomen mag tussen de huisjes alleen met licht materieel gewerkt worden of met rijplaten. De zone blijft vrij van opslag van sloop en bouw materiaal en zal evenmin als gronddepot dienen.

Monitoring

- Teneinde de effecten van herontwikkeling van het vakantiepark op het terreingebruik van de Das te volgen wordt de dassenactiviteit doorlopend gemonitord door gebruik te maken van cameravallen;
- De monitoring richt zich zowel op de kraamburcht op het vakantiepark als de bijburchten noordelijk van het vakantiepark, behorende tot dezelfde dassenfamilie;
- De schouw voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden vormt de nulmeting.
- 1 monitoringsronde middels observatie van de burcht door een ecologisch deskundige vindt plaats gedurende de periode van sloopwerkzaamheden;
- 1 monitoringsronde middels observatie van de burcht door een ecologisch deskundige vindt plaats gedurende de periode van bouwwerkzaamheden (exterieur) voorafgaand aan de gevoelige periode.
- 1 monitoringsronde middels observatie van de burcht door een ecologisch deskundige vindt plaats gedurende de periode van bouwwerkzaamheden (interieur) in de gevoelige periode.
- 1 monitoringsronde middels observatie van de burcht door een ecologisch deskundige vindt plaats uiterlijk 1 maand na oplevering van de vakantiehuisjes.
- Indien bij een van de fysieke monitoringsrondes gedurende de werkzaamheden een verlaten kraamburcht wordt aangetroffen, wordt het werk ter plekke stilgelegd om te evalueren wat daarvan de oorzaak is. Daarom is ook monitoring van de bijburchten buiten het vakantiepark met cameravallen noodzakelijk. Zo nodig worden alternatieve werkhandelen voor de sloop of bouw van de vakantiehuisjes afgesproken met ontwikkelaar en aannemer, teneinde de verstoring te verhelpen. Extra controlerondes kunnen daarbij noodzakelijk zijn.

Eekhoorn

Basis

- Op het vakantiepark is een negenaantal bomen met eekhoornnesten aanwezig.
- Drie nestbomen kunnen niet behouden blijven.
- Rooiwerkzaamheden kunnen uitgevoerd worden in de periode maart en april en/of juli tot en met november. Daarmee wordt de gevoelige periode van de Eekhoorn vermeden en kan gebruik worden gemaakt van de provinciale vrijstelling ten aanzien van het vernielen of beschadigen van eekhoornnesten.

Voorbereiding

- Nestbomen die behouden kunnen blijven, blijven zo mogelijk met inbegrip van de eromheen staande bomen behouden. Dit heeft de voorkeur in verband met de in elkaar grijpende boomkronen.

Planning

- Het kappen en rooien van drie nestbomen van de Eekhoorn en de direct eromheen staande bomen vindt plaats in de periode 15 augustus tot en met november 2019.
- De vrijstellingsperiode maart en april wordt niet benut voor kap- en rooiwerkzaamheden in verband met het broedseizoen van vogels. Dit geldt tevens voor de periode juli tot half augustus.

Praktische maatregelen

- Voor zover kapwerkzaamheden geen relatie hebben met beschermde soorten uit dit projectplan zullen deze worden uitgevoerd in de winter 2018/2019.
- Om te voorkomen dat per ongeluk nestbomen worden gezaagd, zullen in overleg met een ecologisch deskundige afspraken worden gemaakt over het bessen van de deze winter te rooien bomen, dan wel het afzetten/markeren van vooralsnog te behouden bomen en boomgroepen. Het kapplan kan hiertoe het beste gesplitst worden in een kaart voor de nu te rooien beplantingen en een kaart voor de na de bouwvak 2019 te rooien beplantingen.

Grote bosmuis

Basis

- De Grote bosmuis komt waarschijnlijk voor in de bosrand aan de zijde van de Euveremsveldweg.
- Maatregelen die getroffen worden voor de Das hebben een gunstige effect op het behoud van een populatie van de Grote bosmuis op het terrein van het vakantiepark. De instandhouding van de groene rand van het park aan de noordwestzijde draagt hier ook aan bij.

Praktische maatregelen

- In verband met de positionering van de nieuwe vakantiehuisjes wordt een tweetal bomen in de beplantingsrand aan de noordwestzijde van het park gekapt. Door daarbij net als aan de zijde van de dassenburcht de stobben in de grond achter te laten blijven eventueel aanwezige muizenholen gehandhaafd.
- Het is niet toegestaan de beplantingsrand te benutten voor opslag van sloop- en bouw materiaal, noch de beplantingsrand te benutten als gronddepot.

Huiszwaluw

Basis

- Onder de dakrand van het receptiegebouw is een zwaluwnest aanwezig.
- Werkzaamheden met effecten op het nest dienen plaats te vinden in de periode dat de Huiszwaluwen niet in het land zijn, dus buiten de periode half april tot en met half oktober.
- Nestgelegenheid voor de Huiszwaluw dient beschikbaar te blijven binnen het vakantiepark. Daarom wordt een zwaluwtil geplaatst als permanent object, speciaal voor de Huiszwaluw.

Voorbereiding

- Voor aanvang van het broedseizoen 2019 wordt een Huiszwaluwtil geplaatst aan de lage zijde van de terreingedeelte voor de uitbreiding van het vakantiepark. Dit is in het zicht van de in het broedseizoen 2018 bezette nesten in de buurtschap Euverem. (zie kaart in bijlage 2)
- Indien mogelijk wordt gelijktijdig de hemelwaterbuffer uitgegraven, zodat bouw materiaal (löss) voor nestkommen beschikbaar is in de direct nabijheid.

- Het ontwerp voor de zwaluwtil is van Faunus Nature Creations (zij losse bijlage).

Planning

- Het bestaande receptiegebouw van het vakantiepark wordt nog voor de start van het broedseizoen 2019 gesloopt.

Praktische maatregelen

- Om verrassingen te voorkomen is het wenselijk de nog aanwezige nestkom van de huiszwaluw aan de gevel van het receptiegebouw voor 15 maart te verwijderen. Dit geeft Huiszwaluwen minder aanleiding om (bij een vertraging van de sloopplanning) in het broedseizoen nesten gaan bouwen onder de dakrand.

Monitoring

- Middels een schouw in het broedseizoenen van 2019 tot en met 2022 wordt geverifieerd in hoeverre de vervangende nesten/nestlocaties geaccepteerd worden door de Huiszwaluwen.

Bosuil

Basis

- Op het vakantiepark is 1 nestlocatie van de Bosuil aanwezig.
- Werkzaamheden met gevolgen voor het nest worden buiten het broedseizoen uitgevoerd, dus buiten de periode februari tot en met juni.
- Nestgelegenheid voor de Bosuil dient beschikbaar te blijven binnen het vakantiepark. Speciaal daartoe zal een viertal uilenkasten worden opgehangen.

Voorbereiding

- In de winter 2018/2019 wordt in overleg met een ecologisch deskundige een viertal uilenkasten geschikt voor Bosuil opgehangen in te handhaven beplantingen.

Planning

- De huidige nestboom wordt na het broedseizoen van 2019 gerooid.

Praktische maatregelen

- Voorafgaand aan de rooiwerkzaamheden wordt de nestboom door een ecologisch deskundige gecontroleerd op de aanwezigheid van roestende (slapende) Bosuilen.
- Mochten slapende Bosuilen aanwezig zijn, dan wordt in overleg met de ecologisch deskundige de meest praktische uitvoering in lijn met de zorgplicht bepaald, waarbij de Bosuilen de kans krijgen om tijdig een veilig heenkomen te zoeken.

Monitoring

- Middels een schouw in het broedseizoenen van 2019 tot en met 2022 wordt geverifieerd in hoeverre de vervangende nesten/nestlocaties geaccepteerd worden door de Bosuil.

Vogels - algemeen

- De herontwikkeling en uitbreiding van het vakantiepark dient plaats te vinden dan wel op te starten buiten het broedseizoen, dus buiten de periode van ca. 15 maart tot 15 augustus.

7.2 Algemene maatregelen

Het in paragraaf 7.1 beschreven ecologisch werkplan voor de herontwikkeling en uitbreiding van vakantiepark Euverem dient na aanbesteding door de ecologisch deskundige samen met opdrachtgever en aannemer fijn geslepen te worden op basis van de (gewenste) uitvoeringsplanning.

Het werken op basis van het ecologische werkplan dient controleerbaar te zijn, niet alleen door deskundigen, maar ook door wethandhavers namens het bevoegd gezag. Daarom dienen de volgende documenten op het bouwterrein aanwezig te zijn:

- De rapportage van het flora- en faunaonderzoek waaruit blijkt dat onderzoek is gepleegd naar het voorkomen van wettelijk beschermde soorten. In het bijzonder dus de natuurwaardenonderzoeken die aan dit projectplan vooraf zijn gegaan;
- Een kaart met de verspreiding van de beschermde soorten in het onderzoeksgebied. Deze kaarten bevinden zich verspreid over de voorliggende rapportage;
- Een exemplaar van het ecologisch werkplan;
- Een kopie van de ontheffing;
- Een verslag van de schouw naar het actuele terreingebruik door de verschillende beschermde soorten en de eventuele wijzigingen in de uitvoering van de voorgenomen ingrepen die daaruit zijn voortgevloeid;
- Het verslag van het overleg met de aannemer over het werken conform het ecologisch werkplan.

De door een deskundige uit te voeren schouwen voorafgaande aan de diverse werkzaamheden worden schriftelijk gerapporteerd. Deze rapportages zullen eveneens aanwezig zijn op de werklocatie. Ditzelfde geldt voor rapportages over monitoring van diersoorten. Op basis van de resultaten van schouw en monitoring kan het noodzakelijk zijn om aanpassingen te doen aan het ecologisch werkplan, de ontheffing en/of de voorgenomen werkzaamheden. Een en ander vindt plaats in overleg met de ecologisch deskundige en Curios Gulpen og BV als initiatiefnemer en zal gericht zijn op het voorkomen van overtreding van verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming en het voldoen aan de zorgplicht.

7.3 De deskundige

In voorgaande paragrafen is op diverse plekken aangegeven dat maatregelen door of onder begeleiding van een deskundige dienen te worden uitgevoerd. Deze deskundige dient in ieder geval over een of meerdere van de volgende kwalificaties te bezitten:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

En

- Aantoonbaar ervaring heeft met de in dit activiteitenplan besproken diersoorten.

8 Alternatieven

Aangezien de Gewone dwergvleermuis, Das, Eekhoorn, Grote bosmuis, Bosuil en Huiswaluw (streng) beschermd zijn via de Wet natuurbescherming dienen weloverwogen keuzes gemaakt te zijn ten aanzien van de locaties en de wijze waarop de uitbreiding van het vakantiepark plaatsvindt evenals de herontwikkeling van het bestaande gedeelte, zodat een voor alle soorten meest gunstige keuze wordt gemaakt.

In onderstaande paragrafen wordt per soort aangegeven hoe de afweging van de in voorgaande hoofdstukken gemaakte keuzes heeft plaatsgevonden. Voorafgaand wordt tevens ingegaan op de algemene aspecten die hebben bijgedragen aan de keuze voor de uitbreiding van het vakantiepark.

8.1 Alternatievenoverweging Vakantiepark Euverem

In hoofdstuk 1 is reeds aangegeven wat het belang is van de renovatie en de uitbreiding van Bungalowpark Euverem. De keuze voor de locatie van de uitbreiding ligt in alle gevallen aansluitend aan het bestaande park. Daarbij is de bestaande wet- en regelgeving met betrekking tot de ruimtelijke ordening en de ligging van bestaande natuur in de vorm van de Goudgroene Natuurzone doorslaggevend. De volgende afweging heeft daarbij plaatsgevonden:

- Uitbreiding binnen de begrenzing van het vakantiepark: De bungalows staan op dit moment reeds dicht bij elkaar waardoor een verdere verdichting ten koste gaat van de groenstructuur waar het park haar kwaliteit aan ontleent;
- Uitbreiding oostzijde: niet mogelijk in verband met het bebouwingslint van de buurtschap Euverem;
- Uitbreiding noordzijde: niet mogelijk vanwege de aanwezigheid van de spoordam van de voormalige tramverbinding tussen Maastricht en Vaals die als cultuurhistorische waardevol element in het landschap aanwezig is. Aan deze zijde ligt ook de Euveremsveldweg die onderdeel is van de hoofdontsluiting van de agrarische percelen op het plateau tussen het Gulpdal en het dal van Reijmerstock. Uitbreiding aan deze zijde zou een opsplitsing van het vakantiepark in twee delen, dus met de spoordam en de Euveremsveldweg ertussen, betekenen hetgeen niet gewenst is vanuit bedrijfseconomisch perspectief.
- Uitbreiding westzijde: mogelijk, maar hier is de Oude Luikerweg gelegen die net als de Euveremsveldweg onderdeel is van de hoofdontsluiting van de agrarische percelen op het plateau tussen het Gulpdal en het dal van Reijmerstock. De weg vormt tevens een hoofdverbinding in de recreatieve routestructuur. Daarnaast dient de uitbreiding aan deze zijde een perceeltje Goudgroene Natuurzone te ontzien. Stedenbouwkundig is dit echter geen logische uitbreidingsrichting aangezien de karakteristiek voor het gebied is, dat bebouwingslinten parallel aan het beekdal liggen.
- Uitbreiding zuidzijde: mogelijk, aangezien het hier een direct aangrenzend grasland betreft. Aan deze zijde zijn geen verdere obstakels in de vorm van Goudgroene Natuurzone, bebouwing of infrastructuur aanwezig. Daarnaast is het grasland op dezelfde helling gelegen als het bungalowpark, waardoor een natuurlijke uitbreiding ontstaat van het bungalowpark. De uitbreiding sluit daarnaast aan op de lengterichting van de buurtschap Euverem, waardoor deze op logische wijze wordt doorgezet.

De uitbreidingsmogelijkheden in beschouwing nemend is gekozen voor de uitbreiding aan de zuidzijde van het huidige bungalowpark. Dit is vanuit het natuurbeleid en de huidige inrichting van het landschap de meest gunstige variant.

8.2 Gewone dwergvleermuis en laatvlieger

Voor de populatie Gewone dwergvleermuizen en Laatvlieger is de uitbreiding van het bungalowpark weinig relevant, aangezien het grasland aan de zuidzijde van het park geen onderdeel is van het foerageergebied en er evenmin vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. Wel relevant voor de Gewone dwergvleermuizen en de Laatvlieger is de omgang met de vaste verblijfplaatsen van de populatie. Hierbij dient conform de soortenstandaard getoetst te worden op locatie, inrichting en werkwijze. De zijn hieronder toegelicht:

- **Locatie:** Alle bestaande bungalows worden vervangen door nieuwe vakantiehuisjes. Gezien de ontwikkelingen in het toerisme voldoen de huisjes niet meer aan de standaard die een toerist verwacht, zowel wat betreft vormgeving als inrichting. Teneinde een rendabel vakantiepark te kunnen exploiteren is de vervanging van de bungalows noodzakelijk. De bungalows hebben een eenvoudige bouwkundige constructie waardoor bebouwingsdelen niet kunnen blijven staan, zonder dat het verblijfsklimaat voor de aanwezige vleermuizen drastisch wordt aangetast. Het creëren van nieuwe verblijfplaatsen in de nieuwe vakantiehuisjes is zodoende een duurzamere oplossing voor het behoud van de populatie. Daarvoor is dan ook gekozen.
- **Inrichting:** In paragraaf 7.1 zijn de mitigerende maatregelen weergegeven die ervoor zorgen dat de huisvesting van de populatie Gewone dwergvleermuizen en de Laatvliegers vervangen wordt. Alle nieuwe vakantiehuisjes worden voorzien van vleermuisverblijven, zodat uiteindelijk meer verblijven aanwezig zijn in het vakantiepark dan in de huidige situatie het geval is. Daarbij worden zowel zomer/paarverblijfplaatsen aangebracht als kraam/winterverblijven.
- **Werkwijze:** Op welke wijze aan de zorgplicht ten aanzien van de vleermuizen wordt voldaan gedurende de werkzaamheden is toegelicht in paragraaf 7.1. Naast het wegzetten van de werkzaamheden in de tijd en het op een passende wijze onklaar maken van de huidige verblijfplaatsen wordt ook door middel van monitoring nagegaan hoe de populatie Gewone dwergvleermuizen en Laatvliegers reageert op de wijzigingen in het vakantiepark. Op die wijze kunnen in de loop van het proces van renovatie nog aanpassingen gedaan worden aan bijvoorbeeld de vormgeving en locatie van de nieuwe vleermuisverblijven.

Op basis van bovenstaande wordt de voor de Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger meest gunstige oplossing gecreëerd bij de voorgenomen renovatie van het vakantiepark. De gunstige staat van instandhouding van de populatie Gewone dwergvleermuizen en laatvliegers blijft op deze wijze gewaarborgd.

8.3 Das

Aan de noordrand van het vakantiepark bevindt zich de dassenburcht. Uitbreiding van het vakantiepark vindt per definitie plaats in het preferente leefgebied van de Das. De aanwezige dassenfamilie is gewend aan de aanwezigheid van het bungalowpark en de potentiële verstoring die dit veroorzaakt als gevolg van het gedrag van de aanwezige toeristen. In het kader van de alternatievenoverweging wordt ook hier ingegaan op locatie, inrichting en werkwijze.

- **Locatie:** Het bungalowpark is gelegen binnen het preferente leefgebied van de Das. Dit zelfde geldt voor alle mogelijke uitbreidingsrichtingen van het park. Uitbreiding in noordelijke richting zou betekenen dat de dassenburcht onderdeel wordt van het vakantiepark. Dit is een ongewenste situatie. Uitbreiding in westelijke richting houdt in dat een gedeelte van het preferente leefgebied in de directe omgeving van de dassenburcht wordt opgeofferd voor de uitbreiding van het vakantiepark. Een groot aantal foerageersporen van de Das bevinden zich ten westen en ten zuiden van het bungalowpark. Dit gedeelte wordt door een uitbreiding in westelijke richting minder toegankelijk, omdat de lengte waarover mogelijk verstoring voor de Das kan ontstaan groter wordt. Bij een uitbreiding van

het bungalowpark in zuidelijke richting verdwijnt eveneens een gedeelte van het preferente leefgebied, maar is dit gedeelte op enige afstand van de dassenburcht gelegen. Aan de zuidzijde is weliswaar een wissel aanwezig en wordt de randzone gebruikt om te foerageren, deze kan opschuiven in zuidelijke richting. Aan de oostzijde van het bungalowpark zijn met uitzondering van enkele foerageersporen in de rand geen verder sporen binnen de preferente leefgebiedcirkel aangetroffen. Uitbreiding in oostelijke richting is echter niet mogelijk, waardoor een uitbreiding in zuidelijk richting de variant is met de minste gevolgen voor de Das.

- **Inrichting:** De nieuwe rand van het bungalowpark aan de zuidzijde van het plangebied krijgt nagenoeg dezelfde inrichting als in de huidige situatie in de rand van het bungalowpark aanwezig is. Daarnaast ontstaat als gevolg van de uitbreiding van het vakantiepark een aaneenschakeling van landschapselementen, waardoor de hoogstamfruitboomgaarden bij hoeve Groenendaal onder dekking eenvoudig bereikbaar worden voor de Das. Ondanks het feit dat een deel van het preferente leefgebied als gevolg van de uitbreiding van het vakantiepark niet meer beschikbaar is voor de Das, wordt het resterende preferente leefgebied op de hiervoor beschreven wijze wel geoptimaliseerd doordat het beter toegankelijk wordt voor de Das. In paragraaf 7.1 zijn de mitigerende maatregelen nader toegelicht.
- **Werkwijze:** De werkwijze waarop de mitigerende maatregelen worden uitgevoerd staan beschreven in paragraaf 7.1.

Op basis van bovenstaande is de voor de Das meest gunstige oplossing binnen het preferente leefgebied gekozen, zodat het leefgebied van de dassenfamilie zo min mogelijk wordt aangetast. De gunstige staat van instandhouding van de dassenfamilie blijft op deze wijze gewaarborgd.

8.4 Eekhoorn

Het vakantiepark behoort tot het leefgebied van de Eekhoorn. De aanwezige eekhoornfamilie is gewend aan de aanwezigheid van het vakantiepark en de potentiële verstoring die dit veroorzaakt als gevolg van het gedrag van de aanwezige toeristen. In het kader van de alternatievenoverweging wordt ook hier ingegaan op locatie, inrichting en werkwijze.

- **Locatie:** Alle bestaande bungalows worden vervangen door nieuwe vakantiehuisjes. Gezien de ontwikkelingen in het toerisme voldoen de huisjes niet meer aan de standaard die een toerist verwacht, zowel wat betreft vormgeving als inrichting. Teneinde een rendabel vakantiepark te kunnen exploiteren is de vervanging van de bungalows noodzakelijk. Voor de nieuwbouw van de vakantiehuisjes dient een aantal bomen gerooid te worden. Nieuwe bomen en struiken worden aangeplant, zodat de aard van het leefgebied ongewijzigd blijft.
- **Inrichting:** Voor zover mogelijk is bekeken in hoeverre de nestbomen van de Eekhoorn gehouden konden blijven. Echter, indien de conditie van de boom al slecht was, dan wel behoud van een boom te grote ingrepen eromheen vergde, is ervoor gekozen de nestboom toch te rooien. Het vakantiepark beschikt over een voldoende groot bomenbestand, ook na herontwikkeling, dat de Eekhoorn ten allen tijden in staat is nieuwe nesten te bouwen binnen het huidige territorium.
- **Werkwijze:** De werkwijze waarop de mitigerende maatregelen worden uitgevoerd staan beschreven in paragraaf 7.1.

Op basis van bovenstaande is de voor de Eekhoorn meest gunstige oplossing binnen het leefgebied gekozen, zodat het leefgebied van de eekhoornfamilie zo min mogelijk wordt aangetast. De gunstige staat van instandhouding van de eekhoornfamilie blijft op deze wijze gewaarborgd.

8.5 Grote bosmuis

De noordrand van het vakantiepark behoort tot het leefgebied van de Grote bosmuis. De alternatievenoverweging voor deze soort is als volgt:

- Locatie: Het leefgebied van deze soort aan de noordrand van het vakantiepark blijft grotendeels ongewijzigd. De ingreep in de beplantingen is vooral gerelateerd aan de slechte conditie van enkele bomen en de nabijheid van de te slopen huisjes. De kern blijft overeind, zodat ook het voornaamste leefgebied van de Grote bosmuis binnen het park overeind blijft.
- Inrichting: De beplantingsstructuur aan de noordzijde van het park blijft nagenoeg ongewijzigd.
- Werkwijze: De werkwijze waarop de mitigerende maatregelen worden uitgevoerd staan beschreven in paragraaf 7.1.

Op basis van bovenstaande is de voor de Grote bosmuis meest gunstige oplossing binnen het leefgebied gekozen, zodat het leefgebied van de Grote bosmuis zo min mogelijk wordt aangetast. De gunstige staat van instandhouding van de soort blijft op deze wijze gewaarborgd.

8.6 Huiszwaluw

Het receptiegebouw vormt een nestlocatie voor Huiszwaluwen. Functioneel leefgebied is verder niet aanwezig op het vakantiepark. Voor het verwijderen van de jaarrond beschermde nesten kan geen ontheffing worden verkregen. De alternatievenoverweging dient er daarom toe de ecologisch meest gunstige optie te kiezen die leidt tot het behoud van de populatie voor het vakantiepark.

- Locatie: De ingreep voor de herontwikkeling van het bestaande vakantiepark is locatiegebonden. Hiervoor bestaan geen alternatieven.
- Inrichting: Teneinde de populatie Huiszwaluwen op een positieve manier tegemoet te komen wordt op een gunstige locatie in het uitbreidingsgebied van het vakantiepark een zwaluwtuil geplaatst. Deze zal als permanent object deel uitmaken van de inrichting van het park. Ten opzichte van de huidige situatie ontstaat een gunstiger gepositioneerde nestgelegenheid, wat in potentie een positieve bijdrage levert aan de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie.
- Werkwijze: De werkwijze waarop de mitigerende maatregelen worden uitgevoerd staan beschreven in paragraaf 7.1.

Op basis van bovenstaande is de voor de Huiszwaluw meest gunstige oplossing binnen het leefgebied gekozen, zodat het leefgebied van de Huiszwaluwpopulatie zo min mogelijk wordt aangetast. De gunstige staat van instandhouding van de Huiszwaluwpopulatie blijft op deze wijze gewaarborgd.

8.7 Bosuil

In een van de holtebomen op het zuidwestelijk deel van het vakantiepark is een jaarrond beschermde nestlocatie van de Bosuil aanwezig. Het vakantiepark en de omliggende bospercelen behoren tot het leefgebied van het broedpaar. Voor het verwijderen van de jaarrond beschermde nesten kan geen ontheffing worden verkregen. De alternatievenoverweging dient er daarom toe de ecologisch meest gunstige optie te kiezen die leidt tot het behoud van de populatie voor het vakantiepark.

- Locatie: De ingreep voor de herontwikkeling van het bestaande vakantiepark is locatiegebonden. Hiervoor bestaan geen alternatieven.
- Inrichting: Als gevolg van de voorgenomen herontwikkeling van het vakantiepark is geconstateerd dat de nestlocatie als gevolg van de verwevenheid van de kroon met die van te

rooien bomen in de omgeving en de gevolgen van deze wijzigingen voor de conditie van de nestboom niet te handhaven is. Daarom is besloten om als alternatief een viertal nestkasten op te hangen voor de Bosuil. Daartoe worden in overleg met een ecologisch deskundige geschikte locaties gekozen aan bomen verspreid over het bestaande vakantiepark. Nieuwe aanplant van bomen en struiken verspreid over het bestaande park en de uitbreiding aan de zuidwestzijde

- Werkwijze: De werkwijze waarop de mitigerende maatregelen worden uitgevoerd staan beschreven in paragraaf 7.1.

Op basis van bovenstaande is de voor de Bosuil meest gunstige oplossing binnen het leefgebied gekozen, zodat het leefgebied van de lokale populatie van de Bosuil zo min mogelijk wordt aangetast. De gunstige staat van instandhouding van de populatie van de Bosuil blijft op deze wijze gewaarborgd.

Literatuurlijst

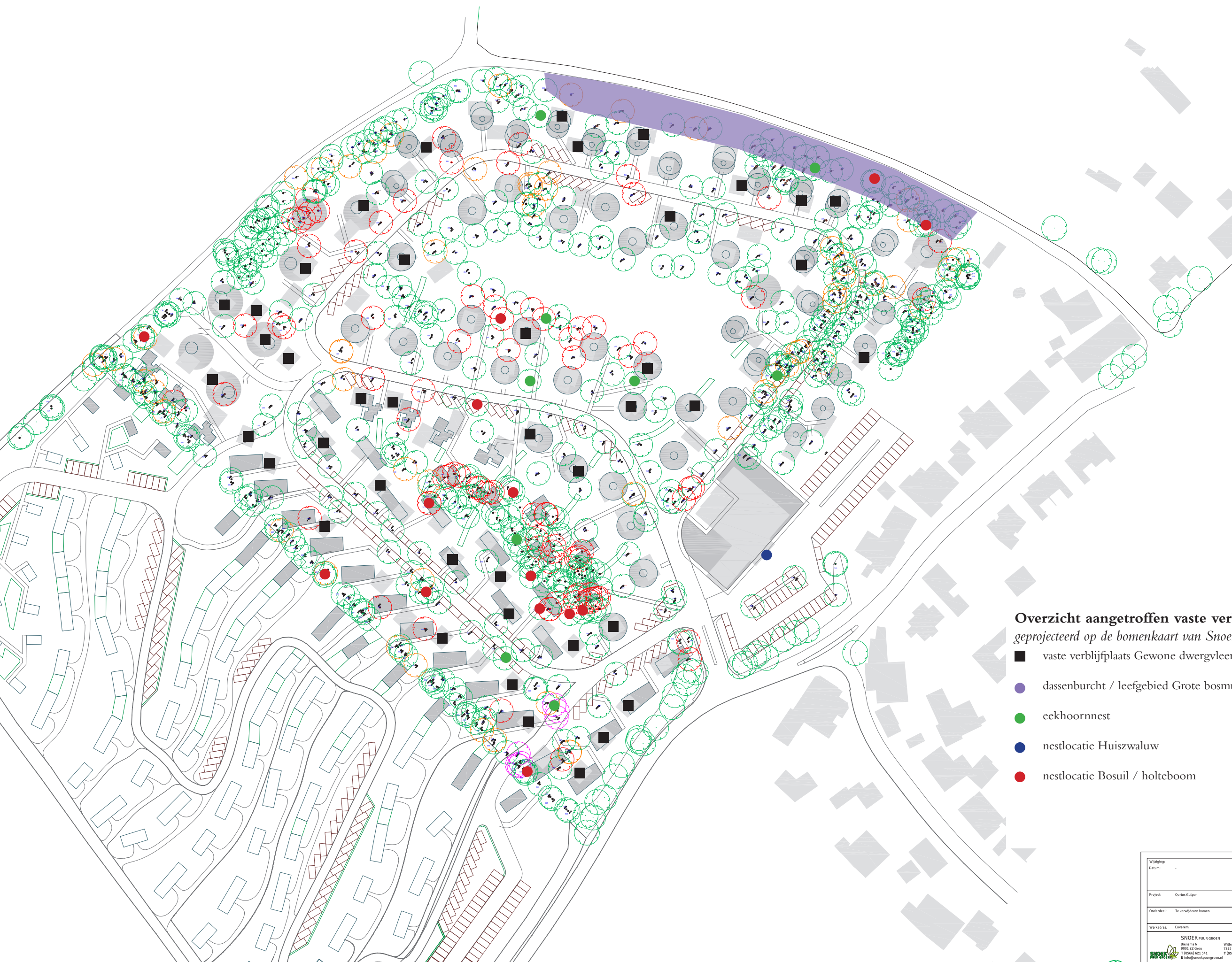
BIJ12, 2017. Kennisdocument Das, Meles Meles, versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

Jong, W. de & W. van Berkel, 2015. De Nederlandse Huiszwaluwtilen in 2015.
Vogelbescherming Nederland, Zeist.

Provincie Limburg, 2014. Provinciaal Omgevingsplan Limburg. Provincie Limburg, Maastricht.

Bijlage 1 - Locatie beschermde natuurwaarden - verzamelkaart

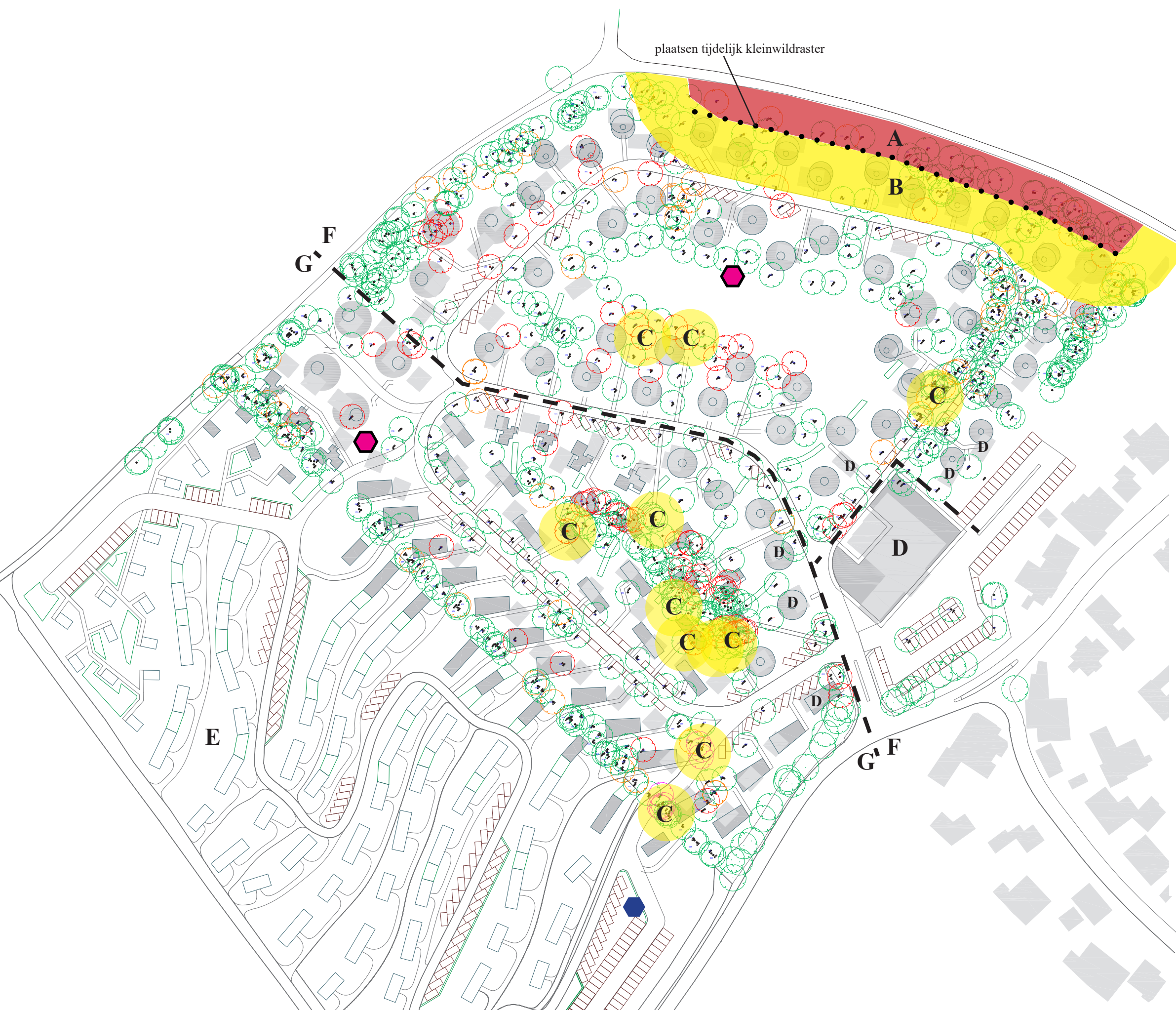
Overzicht aangetroffen vaste verblijfplaatsen

geprojecteerd op de bomenkaart van Snoek puur groen

- vaste verblijfplaats Gewone dwergvleermuis
- dassenburcht / leefgebied Grote bosmuis
- eekhoornnest
- nestlocatie Huiswaluw
- nestlocatie Bosuil / holteboom

Wijziging:		-
Datum:		-
Project:	Quintus Gulden	Projectnummer: -
Onderdeel:	Te verwijderen bomen	Tekeningnummer: -
Werkadres:	Eurveren	Gedateerd: HP Datum: 19-12-2018
		Status: SD
 SNOEK PUUR GROEN Bernisse 6 9001 ZG Grono T 05046 821 841 E info@snoekpuurgroen.nl		Willem Schoutenstraat 12 7825 VU Emmen T 05565 315 765
		Formaat: A3 Schaal: 1:500 Hoofdpijl:

Bijlage 2 - Locatie te treffen maatregelen

plaatsen tijdelijk kleinwildraster

Te treffen maatregelen en bijzonderheden planning

geprojecteerd op de bomenkaart van Snoek puur groen

- A Burchtlocatie Das: géén toegang, géén opslag, in deze zone vinden geen werkzaamheden plaats.
- B 20 meter-zone. In deze zone wordt gewerkt met licht materieel of rijplaten. In deze zone vindt géén opslag van opslag van (sloop)materiaal plaats, noch van vrijkomende grond. Rooi, sloop- en bouwwerkzaamheden tussen 1 september en 30 november 2019.
- C Boom/boomgroep met beschermde natuurwaarden. Rooiwerkzaamheden uitvoeren in periode 15 augustus tot en met november 2019.
- D Sloop receptiegebouw, eventueel in combi met huisjes 1, 2, 3, 56, 65, 67 uiterlijk in maart 2019.
- E Uitbreiding park met integratie van vleermuisvoorzieningen in bovengrondse vakantiehuisjes vanaf 15 augustus 2019
- F Globale zonering start sloop en nieuwbouw bestaande park. Voor vleermuizen ongeschikt maken huisjes in periode 1 september tot en met 15 oktober 2019.
- G Voor vleermuizen ongeschikt maken huisjes in periode 15 april tot en met 15 mei 2020.

 Zwaluwtil, uiterlijk maart 2019 plaatsen

 Vleermuistoren, uiterlijk maart 2019 plaatsen

Ophangen 4 nestkasten Bosuil, Uiterlijk maart 2019.
Locatie in overleg met deskundige.

Nota bene: de locatie van de zonescheiding tussen F en G wordt in augustus 2019 definitief bepaald op basis van de resultaten van resultaten van vleermuismonitoring.

Wijziging: Datum:	
Project: Qurtus Gulpen	Projectnummer: -
Onderdeel: Te verwijderen bomen	Tekeningnummer: -
Werkadres: Euwrem	Gekend: HP
	Datum: 19-12-2018
	Status: SO
	Formaat: A0
SNOEK PUUR GROEN Bierma 6 8005 ZG Gou T (050) 451 541 E info@snoekpuurgroen.nl	
Willem Schoutenstraat 12 7825 VV Emmen T (050) 113 795 E info@snoekpuurgroen.nl	
Schaal: 1:500	
Noordrij: N	

Bijlage 9 Waterparagraaf

Waterparagraaf Recreatiepark Euverem Gulpen-Wittem

Opdrachtgever

BRO
Bosscheweg 107
5282 WV BOXTEL

Projectnummer

Aeres Milieu projectnummer AM18537

Status rapport

Definitief

Contactgegevens

Aeres Milieu B.V.
Noordhoven 4
6042 NW ROERMOND
(t) 0475 – 320 000
e-mail: info@aeres-milieu.nl
www.aeres-milieu.nl

Autorisatie

Opsteller rapport:	paraaf	datum
Dhr. M. Vrolix, bc.		28 maart 2019
Kwaliteitscontrole:	paraaf	datum
Ing. T.K.P.G. Thijssen		28 maart 2019

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
2. WATERHUISHOUDKUNDIG SYSTEEM	6
2.1 <i>Algemeen</i>	6
2.2 <i>Watersystemen</i>	6
Grondwater	7
Oppervlaktewater	7
Hemel- en afvalwater	8
Overige aandachtspunten gemeente Gulpen-Wittern	9
3. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	10
4. OVERIGE AANDACHTSPUNTEN	13

Bijlagen:

1	Topografische overzichtskaart
2	Concepttekening planvoornemen
3	Geraadpleegde literatuur

1. INLEIDING

In opdracht van BRO heeft Aeres Milieu een waterparagraaf opgesteld voor de herontwikkeling van bungalowpark Euverem te Gulpen-Wittem. Het plangebied ligt westelijk aan de bebouwing van het gehucht Euverem. Het bestaande park is verouderd en dient vernieuwd te worden. Voorts wil men graag uitbreiden in zuidwestelijke richting. Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging benodigd.

Adres onderzoekslocatie	: Euverem 52 te Gulpen
Kadastrale registratie	: Gulpen, sectie B, nrs. 5724, 5969, 6549 en 6777
Coördinaten	: X = 201.039 / Y = 384.164
Oppervlakte	: circa 10 ha
Peil maaiveld	: circa 150-123 meter +NAP
Peil grondwater	: circa 110 meter +NAP
Waterschap	: Limburg

De onderzoekslocatie bestaat grotendeels uit een bestaand bungalowpark (ca. 6 ha). Nabij de openbare weg Euverem ligt het hoofdgebouw met aanliggend een parkeerterrein. De bungalows liggen verspreid tussen de bomen en worden ontsloten via 2 wegen naar de straat Euverem. De uitbreidingslocatie (ca. 4 ha zuidwestelijk) is in gebruik als akkerland. Op onderstaande luchtfoto is de begrenzing van het plangebied aangegeven. In bijlage 1 is een topografisch overzicht opgenomen.

Afbeelding 1: Globale begrenzing onderzoekslocatie (Bron luchtfoto: PDOK viewer)

Beleid

Sinds 1 november 2003 is het wettelijk verplicht, in het kader van het Besluit Ruimtelijke Ordening, een watertoets te verrichten. In de toelichting bij ruimtelijke besluiten en plannen, waarop bovengenoemd besluit van toepassing is, is het noodzakelijk een beschrijving te geven van de manier waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding.

De waterhuishoudkundige situatie van het plangebied is onderzocht in het kader van de watertoets. In het waterhuishoudkundige onderzoek is beknopt aandacht besteed aan de huidige bodemkundige- en (geo)hydrologische situatie, de gehanteerde uitgangspunten en randvoorwaarden, en de (on)mogelijkheden om neerslag in de toekomstige situatie te verwerken.

Het onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Aeres Milieu B.V. heeft geen binding met de opdrachtgever en/of de onderzoekslocatie anders dan als onafhankelijk onderzoeksbureau. De adviezen in dit rapport voldoen aan vigerende wet- en regelgeving van lokaal tot en met Europees niveau (zie ook bijlage 3).

Het waterbeleid in Nederland wordt van Europees niveau vertaald via rijks-, provinciaal en waterschapsbeleid, naar gemeentelijk beleid om samen de waterproblematiek in Nederland aan te pakken. Dit resulteert in de verplichting een watertoets uit (te) laten voeren. De voorschriften zijn vastgelegd in onder andere de Europese Kaderrichtlijn Water en zijn verder geïmplementeerd in het Rijksbeleid om tot een duurzaam waterbeheer te komen.

In aansluiting op het landelijk beleid hanteert waterschap Limburg het beleid dat bij nieuwe plannen altijd onderzocht behoort te worden hoe omgegaan kan worden met het schone hemelwater. Waterschap Limburg hanteert hierbij de volgende voorkeursvolgorde voor omgaan met afgekoppeld hemelwater: hergebruik, vasthouden (infiltratie), bergen, afvoeren naar oppervlaktewater en tot slot afvoeren naar het riool (zie o.a. "Regenwater schoon naar beek en bodem").

Ten aanzien van infiltratiesystemen streeft de gemeente naar systemen die, bij voorkeur zichtbaar zijn, eenvoudig zijn aan te leggen en te monitoren, makkelijk zijn te reinigen en die goed functioneren. Wegens toegankelijkheid en onderhoud gaat hierbij de voorkeur uit naar:

1. Wadi's
2. Infiltratievelden
3. Greppels met overstort
4. Infiltratiebuizen

Bij nieuwbouw dient hemel- en afvalwater gescheiden te blijven. Per locatie wordt bekeken op welke wijze het hemelwater kan worden verwerkt, waarbij infiltratie binnen eigen perceel de voorkeur heeft. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt het hemelwater vastgehouden en vertraagd afgevoerd. De gemeente is verantwoordelijk voor de verwerking en infiltratie van het hemelwater van het openbare terrein.

Het waterbeleid is onder andere opgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan Gulpen-Wittem 2018-2022 (GRP). Riolerings is een belangrijke voorziening voor de volksgezondheid en een goede leefomgeving. Gemeentes staan in voor de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, voor afvloeiend hemelwater en voor grondwatermaatregelen. In ons GRP staat het bestaande stelsel, de wensen en bijhorende kosten beschreven. Voorts is er al vele jaren samenwerking met de gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht, Meerssen, Vaals, Valkenburg aan de Geul, het waterschap Limburg (WL), het waterschapsbedrijf Limburg (WBL) en de waterleidingmaatschappij Limburg (WML) middels het samenwerkingsverband Maas en Mergelland. De gezamenlijke visie, de beleidsuitgangspunten en focus voor de komende jaren is verwoord in het Waterplan Maas en Mergelland.

In onderhavige waterparagraaf zijn de mogelijkheden voor het afgekoppelde hemel- en afvalwater besproken. De 'watertoets' is een instrument dat waterhuishoudkundige belangen op een evenwichtige wijze laat meewegen bij het opstellen van ruimtelijke plannen en besluiten. Deze waterparagraaf met bijhorende plantekeningen dienen derhalve aangeleverd te worden ter goedkeuring aan het bevoegd gezag. Op de conceptwaterparagraaf zal door de gemeente Gulpen-Wittem en door waterschap Limburg een wateradvies worden gegeven om zo te komen tot een duurzame herontwikkeling. De toetsing vindt plaats via de online 'watertoets'. Van Waterschap Limburg en de gemeente Gulpen-Wittem is in januari/februari 2019 een pré-wateradvies ontvangen. De aandachtspunten en een concretere invulling van de toekomstige planontwikkeling zijn verwerkt in deze rapportage.

Bij (her)ontwikkelingen mag geen wateroverlast binnen het plangebied en bij derden worden veroorzaakt. Hiervoor dient binnen een plangebied voldoende ruimte te worden gereserveerd voor het afgekoppelde hemelwater. Voorts dient te worden voldaan aan de voorkeursvolgorde voor de waterkwaliteit, (schoonhouden, scheiden, zuiveren) en dient verantwoord afgekoppeld te worden (dubo-maatregelen en toepassen voorkeurstabel brochure "Regenwater schoon naar beek en bodem"). Zie ook hoofdstuk 4.

Conform de Keur van waterschap Roer en Overmaas dienen toekomstige hemelwatervoorzieningen gedimensioneerd te worden op een bui van T=25 jaar (35 mm in 45 minuten) met een leegloop/beschikbaarheid binnen 24 uur (of capaciteit om een opvolgende bui van 35 mm te kunnen verwerken). Voorts dient een doorkijk gegeven te worden naar een bui van T=100 jaar (45 mm in 30 minuten). Waterschap Limburg (ontstaan na samenvloeiing van beide Limburgse waterschappen in 2017) is bezig met het opstellen van een nieuw beleid voor de gehele provincie.

In verband met de klimaatveranderingen zullen in de (zeer) nabije toekomst door het waterschap nieuwe, zwaardere normen gehanteerd gaan worden. Vooruitlopend op de nieuwe Keur en omdat de werkzaamheden worden uitgevoerd nadat de nieuwe normen van kracht zijn geworden, wordt bij de planontwikkeling reeds rekening te houden met de klimaatverandering. De bijhorende retentienorm voor Zuid Limburg bedraagt 80 mm in 2 uur.

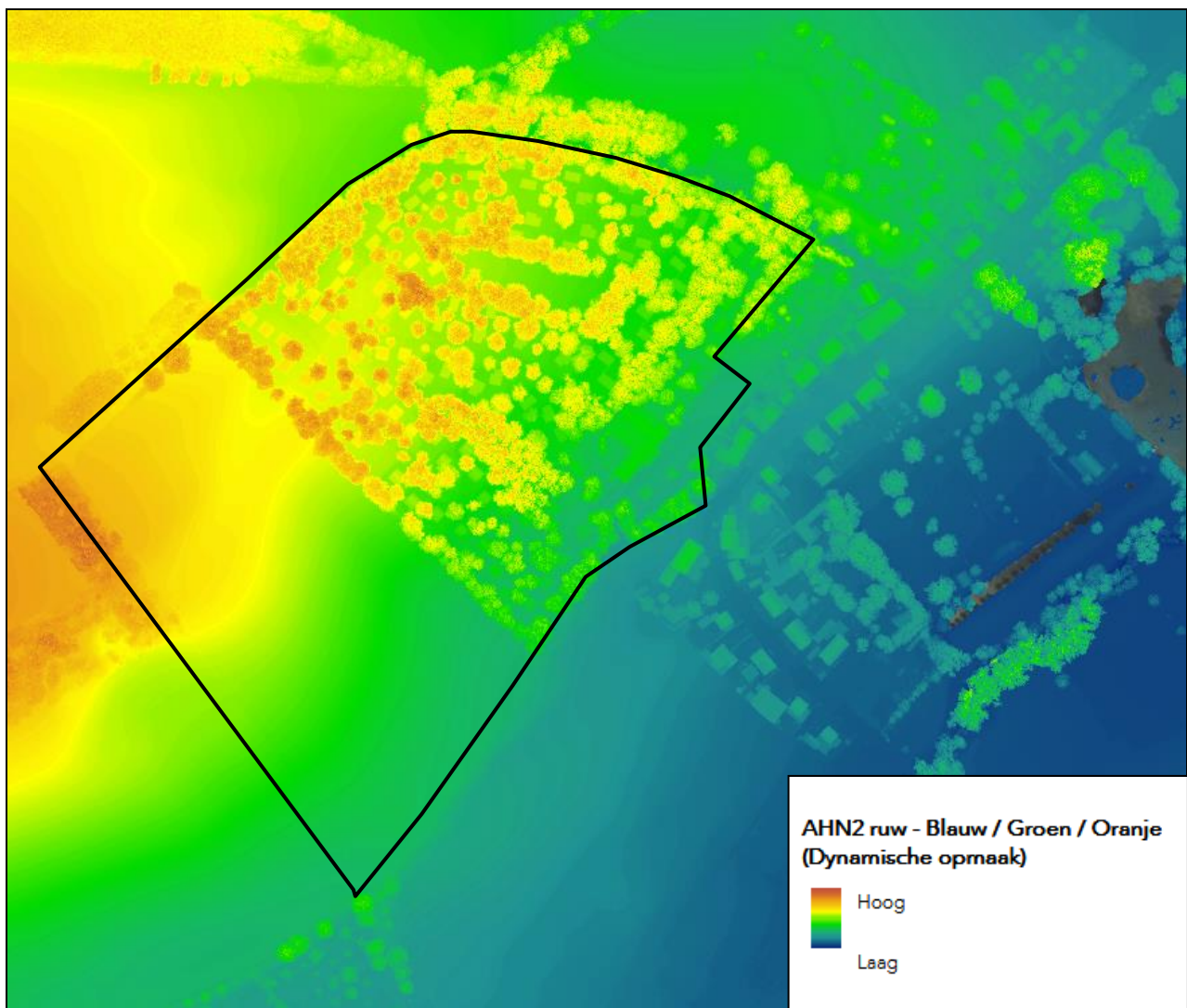
Als infiltreren aantoonbaar niet of nauwelijks mogelijk is, kan een dynamische bergings-/infiltratievoorziening aangelegd worden met leegloopvoorziening. Deze dient boven de GHG aangelegd worden. Om afwenteling naar benedenstrooms te voorkomen, bedraagt de maximale leegloop in Noord- en Midden-Limburg 2 l/s/ha en in Zuid-Limburg 1 l/s/ha. Aan de bovenkant van de voorgeschreven dynamische berging mag met de leegloopvoorziening maximaal 10 l/s/ha worden geloosd.

2. WATERHUISHOUDKUNDIG SYSTEEM

2.1 Algemeen

De mogelijkheden om te komen tot een duurzame herontwikkeling hangen af van het lokale watersysteem en de bodemopbouw. De herontwikkeling mag geen negatieve invloed veroorzaken op het bestaande watersysteem en de omgeving. Voorts dient bij nieuwbouw rekening gehouden te worden met eventuele knelpunten zoals het grondwater.

Van belang voor de drooglegging en afstroming is de hoogteligging van het perceel. Het plangebied kent een hoogteverschil, zie afbeelding 2. Het maaiveldniveau ligt westelijk op circa 150 meter +NAP en is aflopend naar de straat en het gehucht Euverem (circa 123 meter +NAP). Het terrein is zuidoostelijk verder aflopend naar het dal van de Gulp.

Afbeelding 2: Uitsnede hoogtekaart met globale afbakening plangebied [bron: Actueel Hoogtebestand Nederland]

2.2 Watersystemen

De (water)systemen zoals die in het plangebied en omgeving voorkomen, worden onderverdeeld in grond-, oppervlakte-, hemel- en afvalwater.

Grondwater

Het plangebied ligt op de helling van een terrassenlandschap nabij het beekdal van de Gulp. De diepe ondergronden van Gulpen-Wittem dateren uit het Krijt en het Tertiair. Deze afzettingen betreffen door venen gevormde afzettingen (steenkool, bruinkool) en mariene (gevormd door zee) afzettingen (zand, klei, krijt). In het Kwartair zijn over deze afzettingen fluviatiele (gevormd door de Maas) afzettingen van wisselende dikte en samenstelling ontstaan (grind, zand, klei). Vaak liggen deze kwartaire afzettingen direct op de afzettingen uit het Krijt, daar de tertiaire afzettingen ten gevolge van erosie verdwenen zijn.

Onder invloed van zeespiegeldalingen heeft de Maas zich in de loop der tijd in noordwestelijke richting steeds dieper in deze afzettingen ingesneden, waardoor een terrassenlandschap bestaande uit een hoogmidden- en laagterras ontstond. De trapsgewijze opbouw van deze terrassen is in de ondergrond nog aanwezig, maar is sterk verhuld en omgevormd tot een glooiend landschap door afzettingen door de wind (löss, zand) uit het Laat-Pleistoceen. De dikte van de lössafzettingen is op de vlakke delen 10 tot 20 m en in heuvelachtig terrein 2 à 7 m. Op de steilste delen is de löss vaak door erosie weer verdwenen.

Door insnijding van beken en afspoeling van löss en zand ontstonden beek- en droogdalen (versneden hoogterras), op steile hellingen kwamen vroegere afzettingen weer aan het oppervlak.

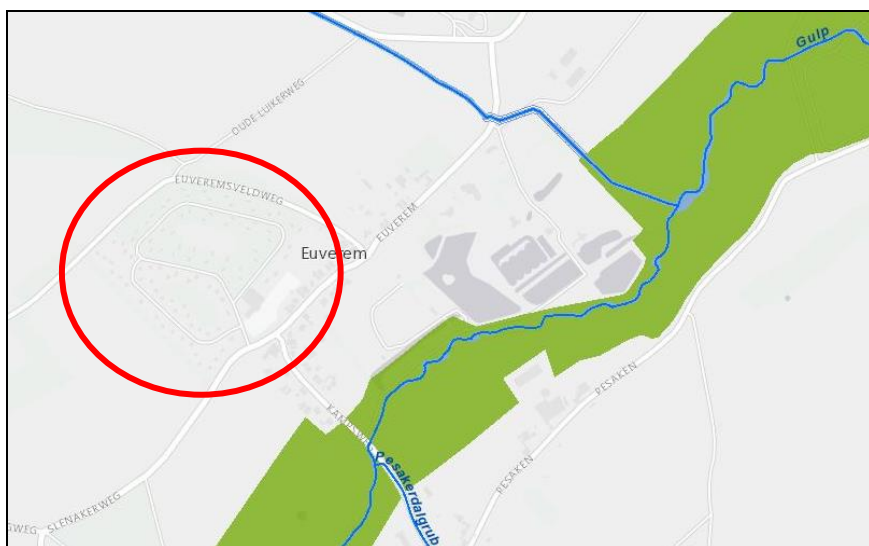
Het huidige landschap wordt nog steeds sterk bepaald door de beschreven geologische gebeurtenissen. Ter plaatse van het plangebied is dit duidelijk zichtbaar door het beekdal van de Gulp. De Gulp worden gevoed door een stelsel van beken en wegwaterlossingen, aangevuld met een stelsel van holle wegen, dat het overtollige water van de plateaus afvoert. De steile hellingen zijn meestal bebost en de minder steile hellingen zijn meestal in gebruik als weiland waarin graften voorkomen.

De stroming van het freatisch grondwater is globaal noordwestelijk gericht en bevindt zich op een hoogte van circa 110 meter +NAP. Door de hoogteligging vormt het grondwater geen belemmering voor het plangebied. De onderzoekslocatie bevindt zich niet binnen de grenzen van een grondwaterbeschermingsgebied. Wel ligt het plangebied binnen bodembeschermingsgebied Mergelland. Het beleid binnen deze zone voor water is gelijk aan de voorwaarden voor infiltratiezones. Door de herontwikkeling van het bungalowpark is geen toekomstige (grond)waterverontreiniging te verwachten.

Oppervlaktewater

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig (zie afbeelding 3). Op circa 240 meter ten zuidoosten van het plangebied in het lager gelegen dal stroomt de Gulp. Binnen het plangebied zijn behoudens een kleine wadi momenteel geen hemelwatervoorzieningen aanwezig. De bestaande panden zijn aangesloten op het gemeentelijk rioolstelsel.

Bij eventuele ingrepen op de plaatselijke waterhuishouding (lozing of werkzaamheden in de buurt van een watergang), moeten in het kader van de Waterwet vergunningen en/of meldingen aangevraagd worden. Dit kan middels de daarvoor bedoelde online Omgevingsvergunning. Voorafgaand is overleg met het waterschap geadviseerd over de mogelijkheden en wensen tot aanpassingen.

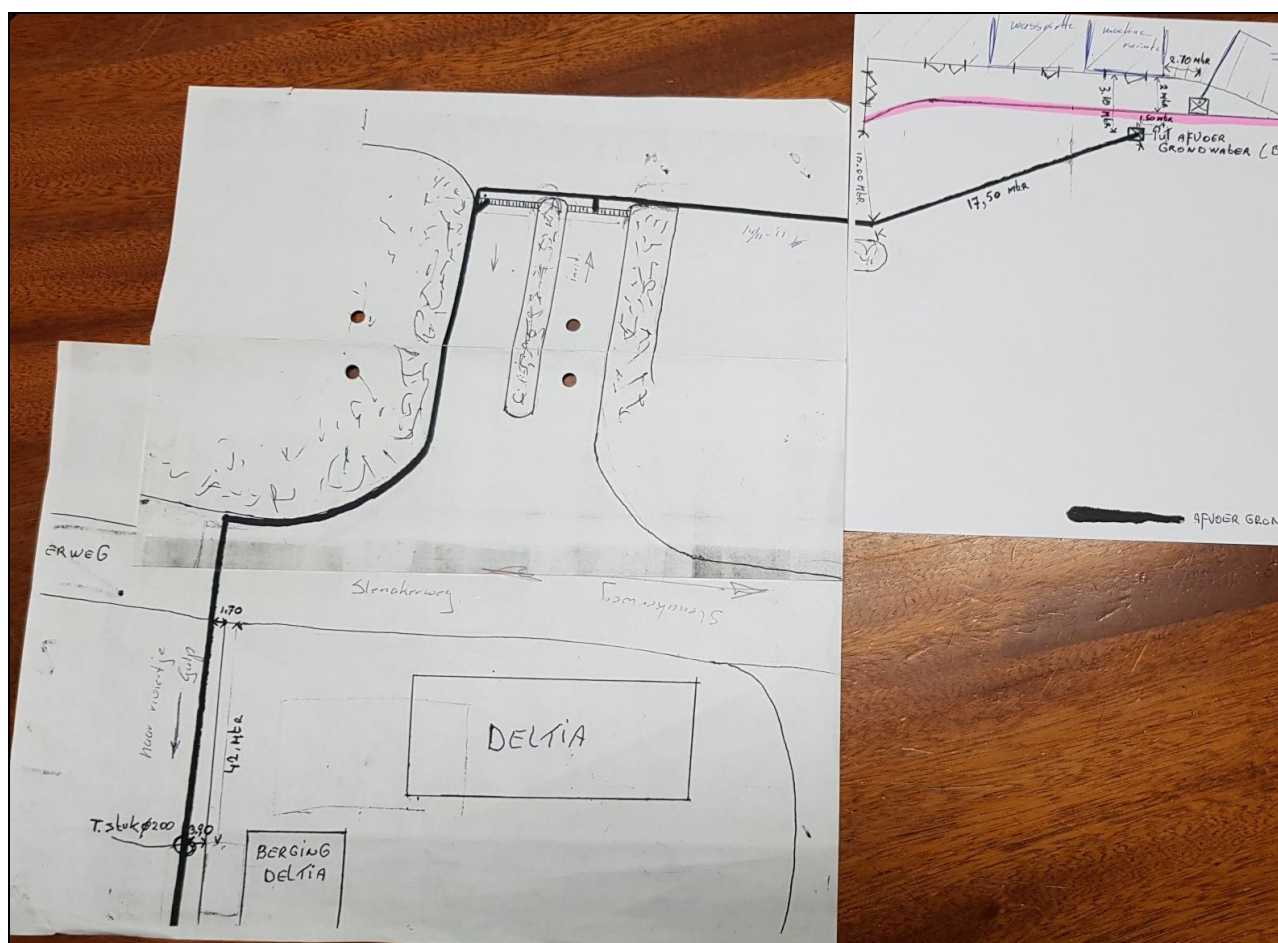

Afbeelding 3: Uitsnede uit de legger met aanduiding onderzoekslocatie [bron: legger oppervlaktewater waterschap Limburg]

Hemel- en afvalwater

Behoudens een kleine wadi centraal westelijk van het hoofdgebouw zijn momenteel geen (infiltratie)voorzieningen aanwezig. In 2011 is ter plaatse van het bungalowpark een infiltratie onderzoek uitgevoerd (Aelmans, 11/03675/V/E/GH). Behoudens 1 goed doorlatend meetpunt in de oosthoek is ter plaatse een slechte tot matige doorlatendheid aanwezig. Binnen het plangebied zijn tot ca. 2 m-mv ook leemlagen aangetroffen.

De bestaande bebouwing is aangesloten op het gemeentelijk gemengd rioolstelsel. In de Kampstraat wordt op korte termijn het wegooppervlak oppervlakkig afgekoppeld (via een molgoot en berging afvoeren naar de Gulp). Het hemelwater dat binnen het plangebied valt, infiltreert deels of stroomt oppervlakkig af naar het oosten. Zover bekend is er geen wateroverlast op de onderzoekslocatie aanwezig. Nabij de inrit van het recreatiepark is een hemelwaterkolk aanwezig. Deze voert onder de Slenakerweg door naar de akker zuidwestelijk van de bebouwing (zie afbeelding 4).

Afbeelding 4: Foto ligging hemelwaterafvoer vanaf grondwaterput op het plangebied [bron: opdrachtgever]

Bij de herontwikkeling wordt de bestaande bebouwing gesloopt. De nieuwbouw wordt voorzien van een gescheiden stelsel. Bij de herontwikkeling zal door de uitbreiding de hoeveelheid hemel- en afvalwater toenemen. Het hemelwater zal op eigen terrein geborgen worden om vervolgens vertraagd te worden afgevoerd uit het plangebied. Een toelichting hierop is opgenomen in hoofdstuk 3.

Door de afkoppeling van het hemelwater neemt de afvoer uit het plangebied af. Derhalve zal de bijkomende hoeveelheid afvalwater naar verwachting verwerkt kunnen worden door het bestaande rioolstelsel. Wijzigingen aan de aansluiting dienen bij de gemeente Gulpen-Wittem aangevraagd te worden.

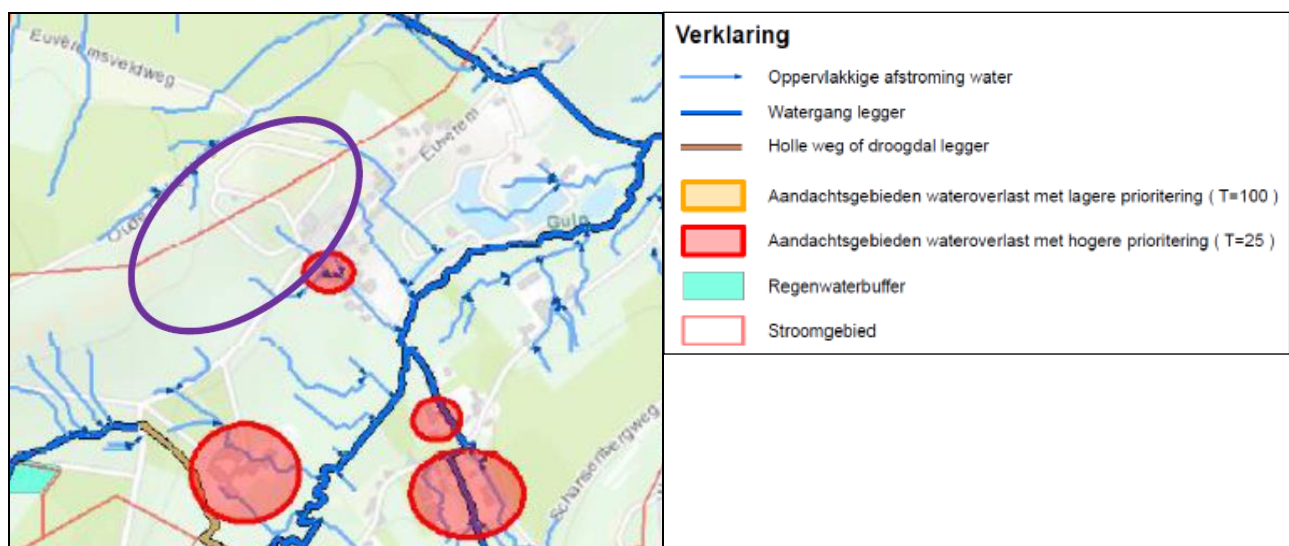
De aanvoer van het afgekoppelde hemelwater zal niet leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van het ontvangende grondwater, mits de milieuhygiënische maatregelen in acht worden genomen (zie ook hoofdstuk 4). Gezien de ligging tot het oppervlaktewater kan het afgekoppelde hemelwater hier niet zonder meer rechtstreeks op aangesloten worden.

Op de hemelwatervoorziening dient een nood- of leegloopvoorziening aangelegd te worden. De verdere afvoer uit het plangebied dient nader afgestemd te worden. Mogelijk is een aanpassing noodzakelijk om een connectie te maken met het bestaande oppervlaktewater (duiker onder de weg door). Dit staat nader beschreven in hoofdstuk 3.

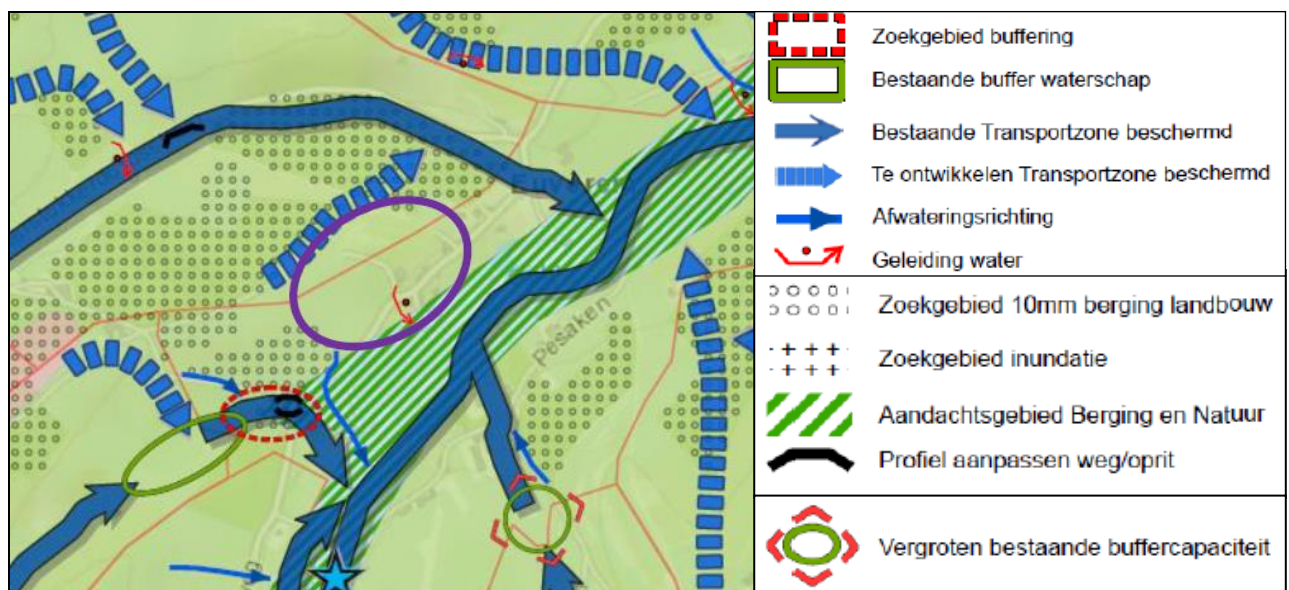
Overige aandachtspunten gemeente Gulpen-Wittern

Van de gemeente Gulpen-Wittern zijn onderstaande uitsneden uit een uitgevoerde stresstest ontvangen. Op beide afbeeldingen is het plangebied paars omcirkeld. Deze zijn van belang voor de verdere verwerking van het hemelwater na de retentie op eigen terrein. Door de ligging op een heuvel boven Euverem stroomt het hemelwater na overloop van de voorziening in principe af richting de bebouwing waar reeds een knelpunt is (zie afbeelding 5). Voorkomen moet worden dat door de overloop van de bergingsvoorziening (extra) overlast ontstaat bij derden.

In de regenwatervisiekaart zijn mogelijke oplossingen opgenomen (zie afbeelding 6). Hierbij gaat de voorkeur nabij het plangebied uit naar een geleiding van het water westelijk van Euverem. Een laatste aandachtspunt is de ligging van een transportzone noordwestelijk van het plangebied (te ontwikkelen goudgroene natuurzone; Provinciale Ontwikkelingszone Groen).

Afbeelding 5: Uitsnede resultaten stresstest Euverem [bron: gemeente Gulpen-Wittern]

Afbeelding 6: Uitsnede regenwatervisiekaart Euverem [bron: gemeente Gulpen-Wittern]

3. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Ter plaatse wil men een bungalowpark herontwikkelen en uitbreiden. Hieronder is een schetsontwerp opgenomen. Herontwikkelingen dienen waterneutraal plaats te vinden. Hierbij worden de afwegingsstappen “hergebruik – infiltratie – buffering – afvoer” doorlopen.

Afbeelding 7: Bestaande en toekomstige situatie plangebied [bron: opdrachtgever]

In tabel 1 zijn de veranderingen tussen de huidige en toekomstige verharde oppervlakken binnen het plangebied samengevat. Om de afvoer van de secundaire verharding te beperken, wordt deze geheel of semi-doorlatend aangelegd. Het onverhard parkeren (gefundeerd gras) van ca. 1.875 m² is buiten beschouwing gelaten bij de berekening van het toekomstig verhard oppervlak. Opgemerkt wordt dat onderstaande gegevens zijn ingeschat op basis van de schetsontwerpen. Bij het definitief bouwplan dient het uiteindelijk verhard oppervlak en de bijhorende watercompensatie hierop aangepast te worden.

Bruto oppervlakten	Huidige situatie [m ²]	Toekomstige situatie [m ²]
Oppervlakte volledig terrein, ca.	99.667	
Verhard dakoppervlak, ca.	5.549	12.667
Overige verharding	4.291 wegen 4.230 paden en parkeren	4.291 bestaande wegen 4.233 nieuwe wegen 1.635 wegen voorterrein 3.320 terrassen 6.622 halfverhard parkeren en paden
Subtotaal overig verhard oppervlak, ca.	8.521	20.101
Onverhard oppervlak, ca.	85.597	66.890
Totaal verhard oppervlak, ca.	14.070	32.777 (toename 18.707)

Tabel 1: Toe - afname verhard oppervlak herontwikkeling Euverem

De bestaande panden worden gesloopt voor nieuwbouw. Hierbij wordt het hemelwater geheel afgekoppeld. Aan de (milieuhygiënische) randvoorwaarden kan worden voldaan (zie ook hoofdstuk 4). Voor eventueel vervuilde oppervlakken is de tussenplaatsing van een zuiverende voorziening of aansluiting op het DWA-stelsel geadviseerd om vervuiling in het HWA-stelsel te vermijden.

Vanuit het wijzigende beleid van Waterschap Limburg en de ligging boven Euverem wordt een voorziening voor een toekomstige bui van 80 mm aangelegd. De retentiehoeveelheid bedraagt voor de toename aan verharding ca. 1497 m³ en voor het geheel toekomstig verhard oppervlak hiervoor ca. 2.622 m³.

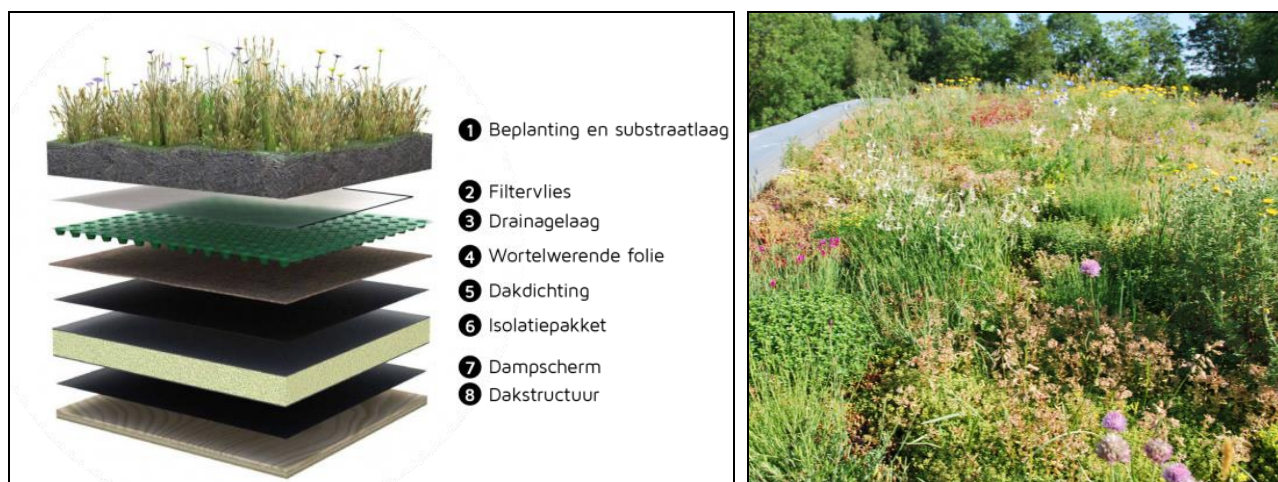
Door het nemen van diverse maatregelen kan het verhard oppervlak binnen het plangebied of de afstroom uit het plangebied vermindert worden. Hergebruik van hemelwater is ter plaatse van het bungalowpark minder wenselijk geacht. De voorkeur gaat uit naar (ook door de ligging op een heuvel) aanleg van kleine bovengrondse verlagingen/groenstroken nabij de bebouwing/paden doorheen het gebied. Dit kan bovengronds middels verlagingen of greppels of ondergronds middels overloopstuwjes in een HWA-stelsel. Hierdoor wordt doorheen het gehele plangebied de afvoersnelheid afgeremd alvorens dit gedoseerd kan overlopen naar de centrale waterberging en uiteindelijk het oppervlaktewater. Dit volume mag meegerekend worden om zo de benodigde retentiehoeveelheid binnen het plangebied in te passen.

Bij de planontwikkeling zullen naast de halfverharde paden ook parkeerplaatsen halfverhard aangelegd worden. Het eerder genoemd gefundeerd gras van 1.875 m² is als volledig onverhard te beschouwen. Het te compenseren overig verhard oppervlak neemt door de aanleg van een halfverharding af van ca. 6.622 m² naar ca. 3.311 m². De benodigde retentiehoeveelheid neemt hierdoor af van ca. 530 m³ naar 265 m³.

Voor de nieuwbouwpanden wil men (ook naar groene inpassing toe) groendaken aanleggen. Hierbij zijn twee types realiseerbaar, namelijk een extensief en intensief groendak.

Middels beplanting kan een mooie, groene inpassing gerealiseerd worden. Aanvullend voordeel is de isolerende werking. Bij extensieve dakbegroening is de natuurgetrouwe beplanting die, nadat de planten tot volle wasdom zijn gekomen, volledig zelfonderhoudend is waarbij een beperkt onderhoud noodzakelijk is. Daarvoor worden plantensoorten gebruikt die zichzelf kunnen aanpassen aan de soms extreme omstandigheden op het dak. Afhankelijk van het type substraat (onderlaag) kan weinig of veel waterberging gerealiseerd worden. Voor de beplanting is er keuze uit diverse types sedum, kruiden of grassen. De waterbergende hoeveelheid gaat van ca. 24 ltr/m² (6 cm substraat) tot ca. 36 ltr/m² (ca. 12 cm substraat).

Voorts kan gekozen worden voor een intensief te belopen gazon tot een geurende en bloeiende weide. De keuze aan beplanting is ruim en zal mede bepaald worden door de gewenste frequentie van onderhoud en de hoeveelheid bemesting. Door de hogere substraatopbouw (minimaal 20 cm) wordt hierin een grotere waterbuffering gerealiseerd. Diverse types en diktes zijn mogelijk op voorwaarde dat de statische belasting van het dak het toelaat (opbouwhoogte: 6 – 20 cm; bijhorend gewicht: 85 – 300 kg/m²). Hieronder is een voorbeeld van de systeembouw en een zomerweide (diverse type bloemen) opgenomen.

Afbeelding 8: Systeem opbouw groendak [Bron: Energids en groenbedekking.net]

De totale retentiehoeveelheid voor het dakoppervlak bedraagt ca. 1.014 m³ voor een bui van 80 mm. De opdrachtgever heeft aangegeven dat al het dakoppervlak behoudens het hoofdgebouw voorzien zal worden van een groendak. De landscape houses (ca. 4.222 m²) worden deels verwerkt in de heuvel en zullen van een dikker groendak voorzien worden. De waterretentie hiervoor bedraagt ca. 75 ltr/m² (dikte 16 cm) en geeft een waterberging van ca. 316 m³ (4.222x0,075).

De overige daken (ca. 7.312 m²) worden van een gewoon sedumdak voorzien. Met een substraatdikte van ca. 10 cm bedraagt de waterretentie hierop ca. 234 m³ (9.264x0,032). De overige hoeveelheid van het dakwater stroomt bij een bui van 80 mm af en dient derhalve elders nog geborgen te worden.

Zuidelijk binnen het plangebied is een waterberging van ca. 880 m² gepland. Met een diepte van ca. 2,1 m kan hierin de benodigde waterretentie aangelegd worden. Hierbij is nog geen rekening gehouden met opvang in verlagingen en/of het HWA-stelsel dat aangelegd wordt door het plangebied.

Omdat een waterdiepte van 2 meter naar veiligheid toe minder wenselijk is, wordt het (ook door de ligging op een heuvel) geadviseerd om doorheen het gebied watervertragende voorzieningen/groenstroken te realiseren. Dit kan bovengronds middels kleine verlagingen of ondergronds middels overloopstuwjes in een HWA-stelsel water vertraagd worden om dan over te lopen naar de centrale waterberging.

Een andere mogelijkheid is om net als bestaand oostelijk ook een waterretentie te voorzien. Hierdoor hoeft de zuidwestelijk geplande waterberging dan minder diep aangelegd te worden. Bijkomend voordeel is tragere afvoersnelheid heuvelafwaarts.

Vanwege de vastgestelde matige tot slechte doorlatendheid van de bodem is de aanleg van een leegloopvoorziening op de retentievoorziening benodigd om de berging weer beschikbaar te maken voor een volgende bui. Deze afvoercapaciteit van ca. 1 l/s/ha kan middels een wervelventiel worden geregeld waardoor de berging binnen 24 uur ook weer beschikbaar is. Voor de verdere afvoer van het geborgen hemelwater is reeds een hemelwaterleiding van 200 mm aanwezig naar de zuidelijk van Euverem gelegen Gulp (zie §2.2 Hemel- en afvalwater). De werking/doorstroming van deze leiding dient voorafgaand aan de aansluiting van de waterberging hierop gecontroleerd te worden.

Aan de hand van de aan te leggen afvoerstelsels, de landschappelijke invulling, het in stand houden, het onderhoud van de voorzieningen en de veiligheid én uit een kostenberekening etc. kan een definitieve plantekening (met HWA- en DWA-leidingstelsels) worden opgemaakt.

Binnen het perceel is voldoende ruimte aanwezig om de benodigde retentie landschappelijk in te passen. Bij de aanleg van een retentiehoeveelheid van 80 mm is rekening gehouden met de verwachte klimaatverandering en is ter plaatse en in de omgeving geen wateroverlast te verwachten.

Voor een eventuele bronnering bij de bouwwerkzaamheden of bij andere ingrepen op de plaatselijke waterhuishouding (lozing of werkzaamheden in de buurt van een watergang), moeten in het kader van de Waterwet vergunningen/meldingen worden aangevraagd via de daarvoor bedoelde procedure (omgevingsloket). Bij de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag wordt geadviseerd om het RWA- en DWA- stelsel gedetailleerd uit te werken conform de geldende normen, in overleg met het bevoegd gezag. Verantwoordelijkheden moeten van te voren worden vastgelegd (zoals o.a. onderhoud,...). Eventueel benodigde vergunningen worden niet met deze waterparagraaf geregeld en zullen via daarvoor bedoelde procedures verkregen moeten worden.

4. OVERIGE AANDACHTSPUNTEN

Een voorziening dient altijd voorzien te worden van een bovengrondse noodoverlaat. Bij vulling van de hemelwatervoorziening stroomt het hemelwater dan af naar de weg. Een hemelwatervoorziening dient boven de GHG aangelegd te worden. Om eventuele verontreiniging tegen te houden, kan een bodemfilter of andere bodempassage gebruikt worden om afstromende vervuiling op te vangen.

Het is noodzakelijk om de toekomstige (af)valwaterstelsels goed te dimensioneren. Indien onvoldoende aandacht wordt gegeven aan het ontwerp en dimensionering, kan wateroverlast ontstaan. Het is aan te bevelen een noodoverlaat naar een lager gelegen terrein of nabijgelegen oppervlaktewater te voorzien, in het systeem op te nemen om excessieve neerslag toch af te kunnen voeren. In geen geval mag de afvalwaterriolering op een hemelwatervoorziening worden aangesloten.

Het is zeker mogelijk een goede combinatie van meerdere soorten voorzieningen aan te leggen om de locatie hydrologisch neutraal te ontwikkelen. Aan de hand van de aan te leggen afvoerstelsels én lokale wensen of voorkeuren én uit een kostenberekening etc. kan een beslissing hierover worden genomen. Ook de landschappelijke invulling en veiligheid vervullen een belangrijke rol.

Regelmatig onderhoud van de aanvoorzijde van de voorzieningen is noodzakelijk om te garanderen dat de systemen blijven functioneren. Ook moet de (nood)overloop regelmatig worden onderhouden. Het waterschap heeft de voorkeur voor een bovengrondse noodoverloop over het maaiveld. Als de constructie een noodoverloop heeft op het riool, gelden voor de bergingscapaciteit van de voorziening de eisen van de gemeente (vaak afhankelijk van de capaciteit van het (afval)waterstelsel ter plaatse).

Bij het voldoen aan de milieuhygiënische randvoorwaarden (dubo-materialen etc.) kan de afgekoppelde afstromende neerslag rechtstreeks via (mol)goten, lijnafwatering of ander traditioneel afvoermateriaal naar een aan te leggen voorziening stromen om in de bodem te infiltreren. Wel moeten in de afvoersystemen voorzieningen worden gerealiseerd die blad, zand e.d., die verstoppingen kunnen veroorzaken, achterhouden. Deze voorzieningen moeten goed bereikbaar blijven ten behoeve het onderhoud.

Toe te passen duurzame materialen:

- Hellende daken: dakpannen van beton, keramisch, ander niet uitlogend of natuurlijk materiaal.
- Platte daken: beton of bekleed met EPDM rubber; APP en/of SBS gemodificeerd bitumen.
- Dakgoten en afvoerpijpen; PVC/PP/PE/ staal of aluminium.
- Ontsluitingspaden/wegen/terrassen; voorzien van niet uitloogbare materialen zoals o.a. natuurlijk, beton of (gebakken) keramische producten.

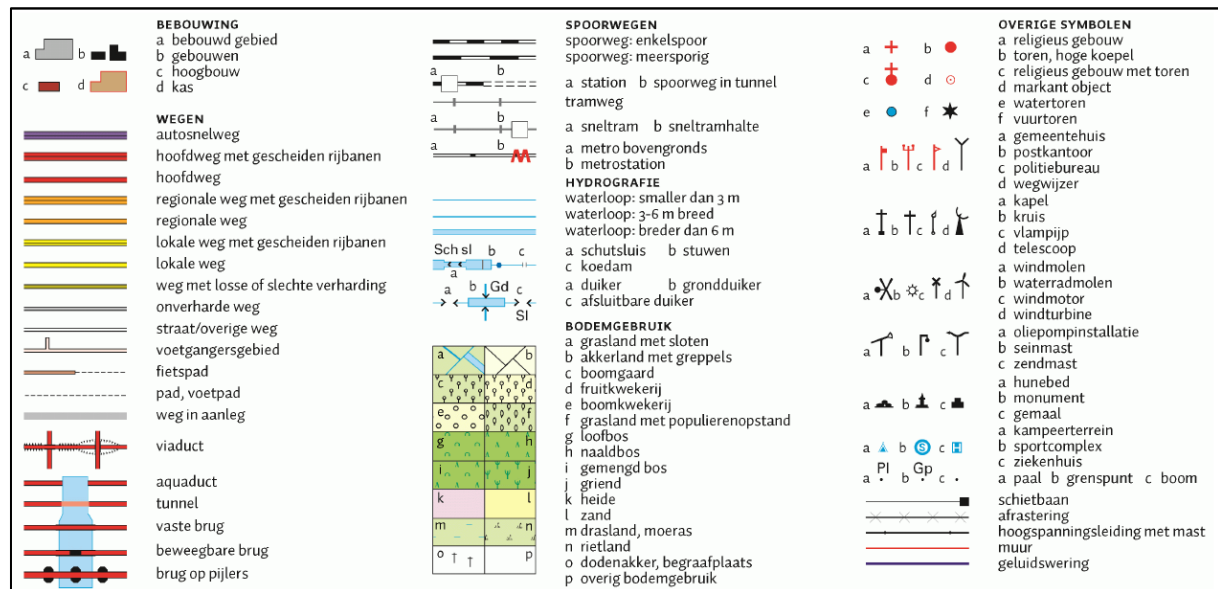
Eventuele infiltratievoorzieningen mogen niet te dicht bij bebouwing worden gerealiseerd vanwege eventuele vochtdoorslag of wateroverlast. Aanbevolen wordt om een afstand te realiseren van minimaal 2,5 meter. Wel kunnen preventieve maatregelen, zoals waterkerende muren en/of folie tegen vochtdoorslag e.d. worden getroffen indien noodzakelijk of wenselijk. Het gebruik en het overlopen van de infiltratievoorziening mag niet leiden tot schade aan in de nabijheid liggende percelen, gewassen en opstallen. Schade, direct en/ of indirect, die eventueel ontstaat is en blijft voor rekening van de ontwikkelaar/eigenaar van het plangebied.

Op de afgekoppelde “buitenverhardingen” mogen geen handelingen worden uitgevoerd die vervuiling van het oppervlak veroorzaken. Wil men toch buitenactiviteiten verrichten waarbij vervuiling van verhard oppervlak ontstaat b.v. het reinigen van voertuigen of het schoonmaken van onderdelen, dan moet het gedeelte waar deze activiteit(en) plaatsvindt voorzien worden van de juiste bodembeschermende maatregelen (Nederlandse Richtlijn voor Bodembescherming). Dit betekent dat het vrijkomende afvalwater al dan niet via een olie/benzine-afscheider of andere noodzakelijke (reiniging)voorziening naar het afvalwaterriool moet worden getransporteerd of geloosd, en niet in de bodem mag worden geïnfiltreerd of op oppervlaktewater worden geloosd.

Het is onwenselijk chemische bestrijdingsmiddelen toe te passen of agressieve reinigingsmiddelen te gebruiken op de verharde oppervlakken. Verder dienen zout en overige gladheidbestrijdingsmiddelen op de bestrating(en) e.d. beperkt of zo effectief mogelijk gebruikt te worden.

BIJLAGE 1

Topografische overzichtskaart

BIJLAGE 2

Concepttekening planvoornemen

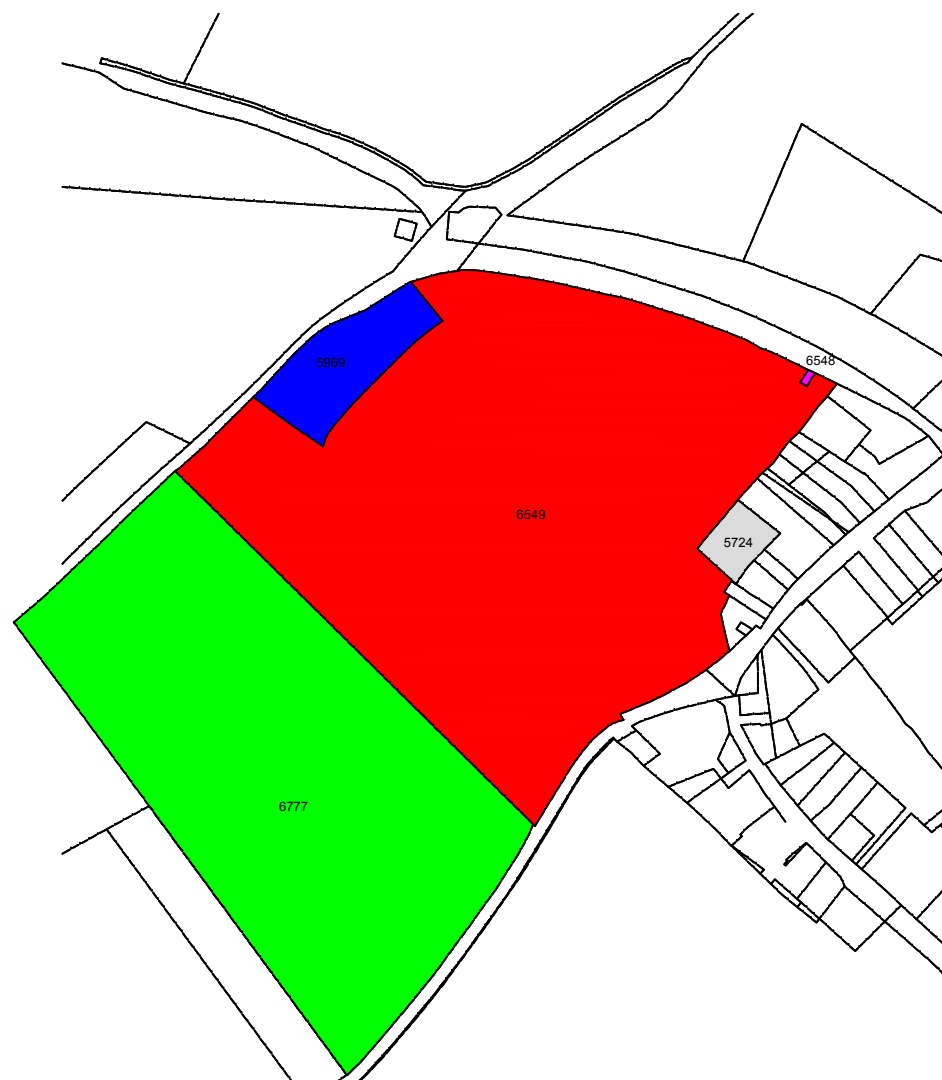
Figuur 1.7: Landschapsplan De Euverem (L=leidende beginselen, nr=ontwerpprincipes)

Bestemmingsplan oppervlakten

25 JANUARI 2019

Bestaand gebied=		GPN00 - B - 6549 - 54.520 m²	Bestaand 59.140 m²
		GPN00 - B - 5969 - 3.610 m²	
		GPN00 - B - 6548 - 33 m²	
		GPN00 - B - 5724 - 977 m²	Uitbreiding 40.527 m²
		GPN00 - B - 6777 - 40.527 m²	
Totaal: 99.667 m²			

Oppervlakten bestaand

Qurios 0001-02 Gulpen
renvooi

- perceelgrens
- Oppervlakte volledig terrein = 99.667 m²
(Oppervlakte bestaand gebied = 59.140 m²)
(Oppervlakte uitbreidingsgebied = 40.527 m²)
- Oppervlakte bebouwing bestaand = 5.549 m²
- Oppervlakte Hoofdverharding = 4.952 m²
- Oppervlakte sec. verharding = 4.230 m²
- Oppervlakte onverhard bestaand =
= perceel - bebouwing - hoofdverharding - secundaire verharding
= 99.667 m² - 5.549 m² - 4.291 m² - 4.230
= 85.597 m²

gemeente: Gulpen
adres: Euverem 52
sectie: B
perceelnr.(s): 6549/5969

INTEGRALE DIENSTVERLENING VOOR OMGEVING | GEBOUW | INTERIEUR
www.platformallround.nl

project	RECREATIEPARK QUIRIOS GULPEN
onderdeel	SITUATIE BESTAAND OPPERVLAKTEN ONVERHARD
fase	ONTWERP
datum	25 JANUARI 2018
schaal	1 : 1500
formaat	A2
referentie	QUIRIOS 0001-02 GULPEN CAD WD QUIRIOS 0001-02 GULPEN KEYNOTE 20190125 WD

OVERZICHT LANDSCHAPPELIJKE INPASSING

ALL

www.platformaround.nl

Projectcode
Project

Onderwerp
Datum

Referentie

Quiros 0001-02 Gulpen
recreatiepark Quiros Gulpen

Overzicht planologie hoeveelheden
27 maart 2019

Quiros 0001-02 Gulpen overzicht 20190327 WD

1.

Oppervlakten terrein totaal

1.

bestaand bungalowpark

40.527 m²

2.

uitbreidingslocatie

59.140 m²

subtotaal

99.667 m²

2.

Oppervlakten bebouwd/ volledig verhard bestaande situatie

1.

bebouwing

1.

hoofdgebouw

875 m²

2.

bungalows

4.674 m²

subtotaal

5.549 m²

2.

verharding volledig

1.

hoofdwegen

4.291 m²

2.

overige verharding volledig

4.230 m²

subtotaal

8.521 m²

subtotaal

14.070 m²

3.

Oppervlakten bebouwd/ volledig verhard nieuwe situatie

1.

hoofdwegen handhaven

4.291 m²

2.

bebouwing

1.

hoofdgebouw

1.350 m²

2.

lodges

11.321 m²

3.

veermuistorens

6 m²

subtotaal

12.677 m²

3.

verharding volledig

1.

hoofdwegen nieuw

4.233 m²

2.

wegen voorterrein hoofdgebouw

1.635 m²

3.

terrassen lodges

3.320 m²

subtotaal

9.188 m²

subtotaal

26.155 m²

4.

Oppervlakten halfverharding nieuwe situatie

1.

parkeerplaatsen halfverharding grastegels
of gelijkwaardig (210 stuks 2.5m x 5.0m)

2.625 m²

2.

paden naar lodges halfverharding gravel
of gelijkwaardig

3.997 m²

subtotaal

6.622 m²

5.

Oppervlakten parkeerplaatsen gefundeerd gras nieuwe situatie
(150 stuks 2.5m x 5.0m)

0 m²

6.

TOTAAL BEBOUWD + VERHARDING (3. + 4. + 5.)

32.777 m²

7.

TOTAAL TOENAME BEBOUWD + VERHARDING (6. - 2.)

18.707 m²

8.

COMPENSATIEOPGAVE EXCL. REDUCTIE (factor 5x over 7.)

93.536 m²

9.

Invulling fysieke compensatie-opgave

1.

van gazon naar bloemen-/ kruidenweide

25.502 m²

2.

struweelbeplanting

6.156 m²

3.

scheerheggen

60 m²

4.

Pleksgewijze verwildering

13.904 m²

5.

van gazon naar bomen

2.150 m²

subtotaal

47.772 m²

Reductie-onderdelen maatwerk landschappelijke inpassing
nieuwe situatie

6.

50% sedum-daken alle lodges m.u.v. Landscape houses

7.312 m²

50%

3.656 m²

subtotaal

3.656 m²

10.

RESTEREND DEEL COMPENSATIEOPGAVE EXCL. REDUCTIE (8. - 9.)

42.108 m²

11.

Reductie-onderdelen maatwerk landschappelijke inpassing
nieuwe situatie

1.

50% totale oppervlakte halfverharding 4.1.

-1.313 m²

2.

50% totale oppervlakte halfverharding 4.2.

-1.999 m²

3.

contouren Landscape houses ingegraven in de heuvel
(v.v. bloemen-/ kruidenweide en grafbeplanting)

-4.222 m²

subtotaal

-9.408 m²

12.

TOTAAL TOENAME BEBOUWD + VERHARDING INCL. REDUCTIE (7. + 11.)

9.299 m²

13.

TOTAAL FINANCIËLE COMPENSATIE LANDSCHAP OVER 12.
(à € 25,- per m²)

€ 232.483

14.

REDUCTIE-ONDERDELEN I.R.T. COMPENSATIEOPGAVE (factor 5x over 11.)

-47.039 m²

15.

RESULTAAT COMPENSATIE-OPGAVE NA REDUCTIE (10. + 14.)

-4.931 m²

Aanvullende investeringen landschappelijke inpassing

1.

van gazon naar bloemen-/ kruidenweide (LKM)

25.502 m²

-€ 5,4

-€ 137.711

2.

struweelbeplanting (LKM)

6.156 m²

-€ 5,4

-€ 33.242

3.

scheerheggen (LKM)

60 m²

-€ 7,3

-€ 438

4.

Pleksgewijze verwildering (LKM)

13.904 m²

-€ 5,4

-€ 75.082

5.

investering integratie Landscape houses in de heuvel
(Kerngetallen LKM)

(-€ 258.500)

subtotaal

-€ 246.473

16.

RESULTAAT FINANCIËLE COMPENSATIE BINNEN EIGEN TERREIN (13. + 15.)

-€ 13.990

Tabel kwaliteitsgroen POG

Per natuurdoeltype de maximale prijsniveaus (voorbeelden kwaliteitsgroen POG - bosgroen)

Natuurdoel type

Per per eenheid

Eenheid

Prijs per m²

1.

Loofbos (prijs per ha)

€ 64.000

10.000 m²

€ 6,4

2.

Geranatureerde beek (prijs per ha)

€ 69.000

10.000 m²

€ 6,9

3.

Kleinschalig natuurlandschap (prijs per ha)

€ 54.000

10.000 m²

€ 5,4

4.

Natuurlijk grasland (prijs per ha)

€ 65.000

10.000 m²

€ 6,5

5.

Poel (prijs per 0,075 ha)

€ 15.000

750 m²

€ 20,0

6.

Singel (prijs per ha)

€ 65.000

10.000 m²

€ 6,5

7.

Knip- en scheerheg (prijs per ha)

€ 73.000

10.000 m²

€ 7,3

OVERZICHT HOEVEELHEDEN LODGES

Projectcode

Project

Onderwerp

Datum

Referentie

Quiros 0001-02 Gulpen

recreatiepark Quiros Gulpen

Overzicht planologie hoeveelheden

27 maart 2019

Quiros 0001-02 Gulpen overzicht 20190327 WD

ALL

www.platformaround.nl

OVERZICHT LODGES

Type lodges

		Aantal personen			Aantallen lodges		terrassen cf. opgave 12-02-2019				Groene daken groene daken cf. ontwerp 31-01-2019	Groene daken groene daken cf. ontwerp 31-01-2019	Opmerkingen	
		personen per lodge	aantal lodges	totaal aantal personen	bebouwde oppervlakte per lodges	subtotaal bebouwde oppervlakte per type lodge	per lodge	overlap terras en toegang per lodge	terras excl. overlap	totaal lodges excl. overlap	subtotaal Landscape houses	overige lodges	subtotaal groen daken	
Landscape House (6 p.)	30-01-2019	6 pers.	33 st.	198 pers.	74,2 m²	2.449 m²	18 m²	-5 m²	14 m²	446 m²	2.449 m²		2.449 m²	
Landscape House (4 p.)	30-01-2019	4 pers.	31 st.	124 pers.	57,2 m²	1.773 m²	12 m²	-5 m²	8 m²	233 m²	1.773 m²		1.773 m²	
Round House (8 p.)	30-01-2019	8 pers.	27 st.	216 pers.	88,5 m²	2.390 m²	36 m²	-5 m²	32 m²	851 m²		2.113 m²	2.113 m²	
Round House (10 p.)	30-01-2019	10 pers.	19 st.	190 pers.	64,7 m²	1.229 m²	29 m²	-5 m²	25 m²	466 m²	1.229 m²		1.229 m²	
Tower House (4 p.)	30-01-2019	4 pers.	18 st.	72 pers.	22,4 m²	403 m²	12 m²	-5 m²	8 m²	135 m²	403 m²		403 m²	
Forest House (6 p.)	30-01-2019	6 pers.	12 st.	72 pers.	21,6 m²	259 m²	18 m²	-5 m²	14 m²	162 m²	444 m²		444 m²	
Hill House (8 p.)	30-01-2019	8 pers.	10 st.	80 pers.	42,3 m²	423 m²	18 m²	-5 m²	14 m²	135 m²	550 m²		550 m²	
Valley House (6 p.)	30-01-2019	6 pers.	9 st.	54 pers.	54,9 m²	494 m²	26 m²	0 m²	26 m²	234 m²	666 m²		666 m²	
Round House (12 p.)	30-01-2019	12 pers.	9 st.	108 pers.	129,9 m²	1.169 m²	51 m²	-5 m²	47 m²	419 m²	1.050 m²		1.050 m²	
Round House (6 p.)	30-01-2019	6 pers.	6 st.	36 pers.	64,3 m²	386 m²	18 m²	-5 m²	14 m²	81 m²	386 m²		386 m²	
Valley House MIVA (4 p.)	30-01-2019	4 pers.	4 st.	16 pers.	54,9 m²	220 m²	26 m²	0 m²	26 m²	104 m²	300 m²		300 m²	
Valley House MIVA (6 p.)	30-01-2019	6 pers.	2 st.	12 pers.	63,0 m²	126 m²	28 m²	0 m²	28 m²	56 m²	170 m²		170 m²	
Totaal:			180 st.	1.178 pers.		11.321 m²				3.320 m²	4.222 m²	7.312 m²	11.533 m²	

BIJLAGE 3

Geraadpleegde literatuur

Wet- en regelgeving

- Gemeentelijk rioleringsplan, gemeente Gulpen-Wittem, 2018-2022;
- Waterplan Maas en Mergelland 2018-2022;
- Handboek streefbeelden voor stadswateren in Limburg, Waterschappen Limburg;
- Online watertoets, Waterschap Limburg;
- Keur en legger Waterschap Limburg;
- Regenwater schoon naar beek en bodem, Limburgse Waterschappen;
- Omgevingsverordening Limburg;
- Provinciaal Omgevingsplan en Waterplan Limburg;
- Beleidsbrief regenwater, VROM, 2004;
- Waterwet, 2009;
- Het Nationaal Waterplan, 2016-2021;
- Kader Richtlijn Water Nederland.

Overige literatuur

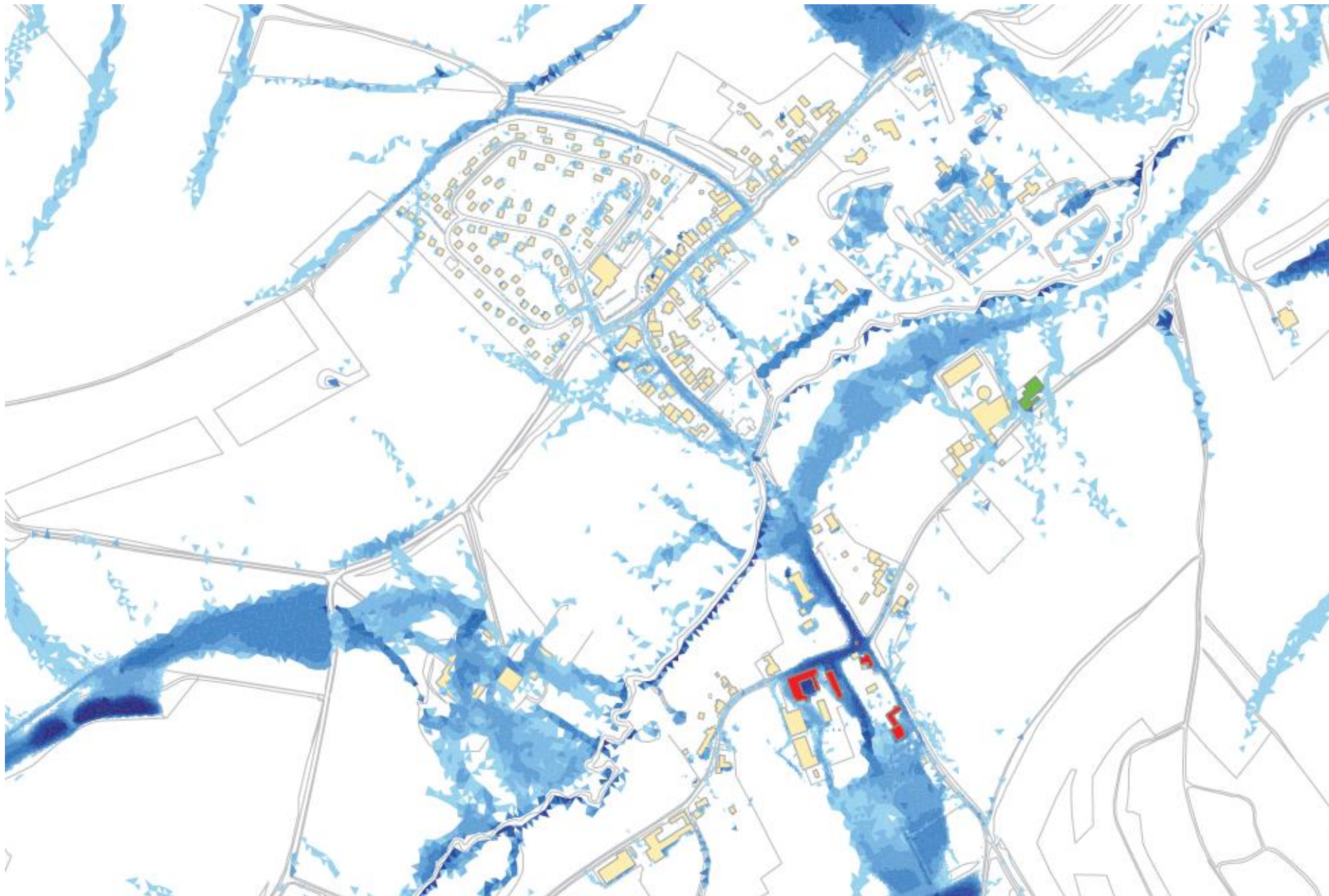
- Handleiding alternatieve materialen voor bouwmetalen, DuBo Consulenten, 2006;
- Digitale watertoets
- gis viewer provincie Limburg

www.gulpen-wittem.nl

www.waterschaplimburg.nl

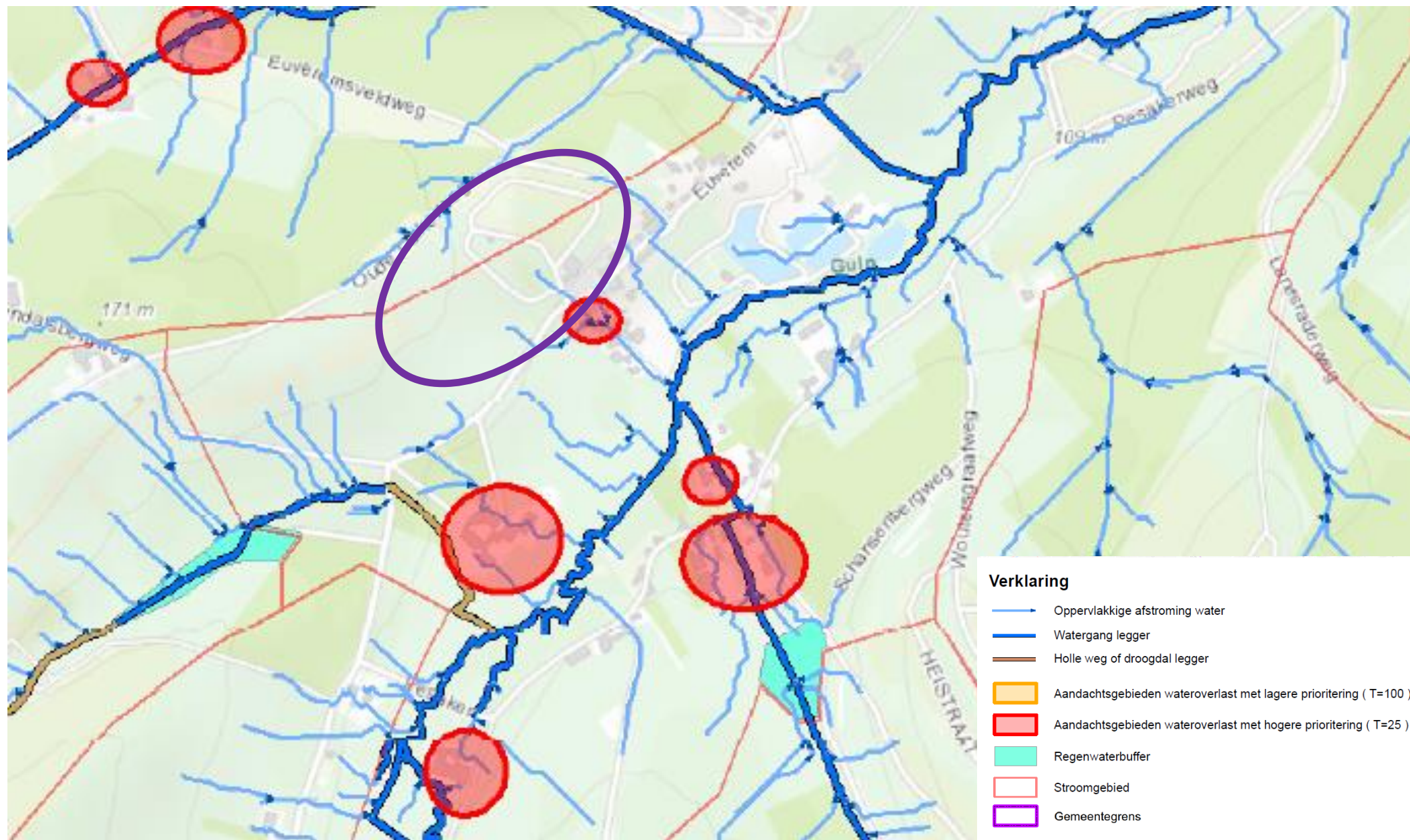
www.limburg.nl

Resultaten stresstest omgeving recreatiepark Euverem

Stroombanenkaart bij bui T=25 – 47 mm in 2 uur

Regenwaterstromingskaart – omgeving recreatiepark Euverem (paarse cirkel betreft locatie recreatiepark)

Regenwatervisiekaart – omgeving recreatiepark Euverem (paarse cirkel betreft locatie recreatiepark)

